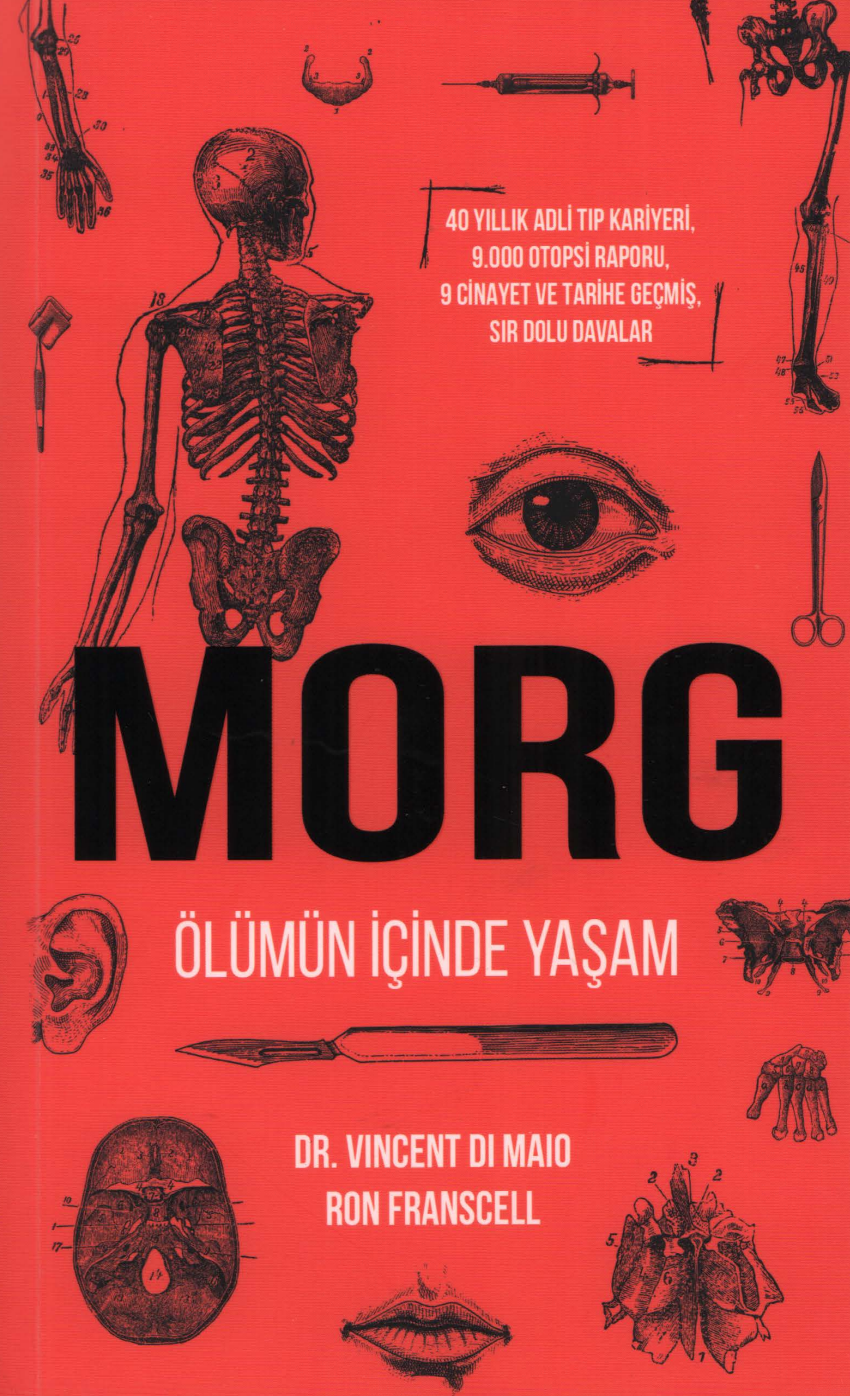

40 YILLIK ADLİ TIP KARİYERİ,
9.000 OTOPSİ RAPORU,
9 CİNAYET VE TARİHE GEÇMİŞ,
SIR DOLU DAVALAR

MORG

ÖLÜMÜN İÇİNDE YAŞAM

DR. VINCENT DI MAIO
RON FRANSCELL

ÖLÜMÜN İÇİNDE YAŞAM

DR. VINCENT DI MAIO
RON FRANSCELL

MORG

Gerçeklerin tüm çıplaklığıyla gözler önüne serildiği bu cesur ve büyüleyici anlatıda Dr. Vincent Di Maio ve usta suç yazarı Ron Franscell bizleri morg kapılarının ardında geçen, hayret verici otopsilerin gerçekleştirildiği bir yolculuğa çıkarıyor.

Kennedy suikastı zanlısı Lee Harvey Oswald'a mezarından çıkarılıp yapılan ikinci otopsi ve Trayvon Martin'in vurulmasıyla ilgili araştırma gibi dünyada ses getirmiş ölümlerde adli tabip olarak yer alan, yirmi beş binden fazla otopsi incelemiş, Amerika Birleşik Devletleri'nde başarısı ve müthiş sezgileriyle nam salan, dünyanın farklı yerlerindeki şüpheli ölüm vakaları için danışmanlık yapmış Dr. Vincent Di Maio'nun deneyimleri bu sır dolu alan üzerine okumak isteyenler için eşsiz bir kaynak niteliğinde.

MORG

DR. VINCENT DI MAIO
RON FRANSCELL

N D İ G O K İ T A P

Morg: Ölümün İçinde Yaşam
Dr. Vincent Di Maio ve Ron Franscell

Baskı: Şubat 2022
ISBN: 978-625-7671-66-8
Yayınevi Sertifika No: 31594

Copyright © Dr. Vincent Di Maio ve Ron Franscell
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Ajansı aracılığıyla
İndigo Kitap Yayın Dağ. Paz. Rek. Ltd. Şti.'ne aittir.

Orijinal Adı: Morgue: A Life in Death
Önsöz: Jan Garavaglia
Çeviren: İlayda İlik
Editör: Elif Dinçer
Son Okuma: Gül Yıldız
Sayfa Tasarımı: B&S Ajans
Kapak Tasarımı: Yasin Öksüz

Baskı
My Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sok. No: 8 Kat: 2
Zeytinburnu / İstanbul Tel: 0 (212) 674 85 28
Sertifika No: 47939

İNDİGO YAY. DAĞ. PAZ. REK. LTD. ŞTİ.
Üniversite Mah. Civan Sok. Allure Tower No: 1 Kat: 23 / 330 Avcılar / İstanbul
Tel: 0 (212) 438 17 83 • Fax: 0 (212) 438 17 84
www.indigokitap.com • info@indigokitap.com

İNDİGO YAY Bir İndigo Kitap Yayın Dağ. Paz. Rek. Ltd. Şti. markasıdır.

MORG

DR. VINCENT DI MAIO
RON FRANSCELL

NDİGO KİTAP

Babam ve Annem
Dr. Dominick J. Di Maio ve Violet Di Maio'ya...

"Ölüm bireysel değil, toplumsal bir vakadır. Belli belirsiz bir iç çekişle son nefes verildiğinde, atardamar ve toplardamarlarda dolaşan kan durduğunda ve nöronlar beyni harekete geçirmeyi bıraktığında, bir organizma olarak insanın hayatı sona ermiş demektir. Ancak, ölümün resmiyet kazanması için, toplumun onun farkına varması gerekmektedir."

—Stefan Timmermans

Ölümden Sonra: Adli Tabipler Şüpheli Ölümleri Açıklıyor

"Her insanın hayatı aynı şekilde sona erer.
Bir insanı diğerinden ayıran, nasıl yaşadığı ve nasıl öldüğünün ayrıntılarıdır."

—Ernest Hemingway

İÇİNDEKİLER

<ÖNSÖZ>
İşin Özü Bulmaca
Dr. Jan Garavaglia
11

<BİRİNCİ BÖLÜM>
Siyah Beyaz Ölüm
15

<İKİNCİ BÖLÜM>
"Neden?" Kesiği
52

<ÜÇÜNCÜ BÖLÜM>
Boş Bebek Odası
90

<DÖRDÜNCÜ BÖLÜM>
Havaya Uçan Kimlikler
130

<BEŞİNCİ BÖLÜM>
Lee Harvey Oswald'ı Mezarından Çıkarmak
153

<ALTINCI BÖLÜM>
Aramızdaki Canavarlar
179

<YEDİNCİ BÖLÜM>
Sırlar ve Bulmacalar
211

<SEKİZİNCİ BÖLÜM>
Ölüm, Adalet ve Şöhret
263

<DOKUZUNCU BÖLÜM>
West Memphıs'in Hayaletleri
289

<ONUNCU BÖLÜM>
Vıncent Van Gogh'un Esrarengiz Ölümü
320

<SON SÖZ>
Her Şeyin Sonunda
348

İşin Özü Bulmaca

Dr. Jan Garavaglia

Adli patoloji, insanları cezbeder. Bazılarının gerçekten de adli detaylarla ilgilendiği doğrudur, ama çoğu kimsenin ilgisini çeken asıl şey, ölen insanların morga nasıl ve neden düştüklerine ilişkin hikâyelerdir.

Adli patoloji uzmanlarını kurgusal olarak ele alan televizyon programları, filmler ve romanlar şaşırtıcı derecede popülerdir. Bu popülerliğin sebebi, bahsedilenlerin adli patoloji sanatı ve bilimi açısından doğru olmaları değil, bir bulmacanın parçalarını bir araya getirmeleridir. Ancak, gerçek hayattaki adli patoloji uzmanları da her gün, vakaların gerçek yüzünü aydınlatmak için bir perde aralamakta, insanların hakiki ve gizli dramlarını keşfetmektedir.

Pek çok kişi adli patoloji uzmanlarının tüm zamanını cinayet ve suç üzerine çalışarak geçirdiğini düşünse de, aslında cinayetler, adli tabiplerin ele aldığı vakaların yüzde yirmisinden de azını teşkil eder. Bir gölette bulunan, çürümeye yüz tutmuş, kimliği belirsiz bir cesedin gizemiyle, annesinin kollarında aniden can veren bir bebeğin neden öldüğüne ilişkin

gizem bizler için aynı derecede önemlidir. Gerçekleştirdiğimiz otopsiler ve olay yeri incelemeleri, halk sağlığı ve güvenliği açısından çıkarımlarda bulunmamızı sağlayabilir; örneğin, yeni bir uyuşturucu veya hastalık salgınının tespit edilmesi gibi... Bir kadının kalıtsal bozukluk sebebiyle erken öldüğü tarafımızca tespit edilebilir; bu sayede bir ailede gelecek nesiller için önemli çıkarımlar elde edilebilir. Yalnızca merhuma hak ettiği saygınlığı vermek amacıyla dahi olsa, tanınamayacak seviyede yakılmış, yaralanmış veya çürümüş olan kişilerin kimliğini bilimsel olarak tespit edebiliyoruz.

Bunlara bir de cinayetler ekleniyor. Söz konusu ölümün, başka bir insanın eylemlerinden kaynaklanıp kaynaklanmadığını tespit edebiliyor, bu doğrultuda şüpheliler açısından oldukça büyük çıkarımlara ulaşabiliyoruz. Ölüm sebebi bariz olsa bile, herhangi bir kanıt izi, hemen göze çarpmayan yaralanmalar, yaraların oluş açısı ve yörüngesi, hatta doğal hastalıklar dahil olmak üzere, vakanın nasıl gerçekleştiğine ışık tutabilecek her şeye karşı ceset, titizlikle inceleniyor.

Bununla birlikte, adli patoloji uzmanlarına yönelik kritik ihtiyaca rağmen, oldukça az sayıda yeni doktor tıbbi uzmanlığı için bu alana yöneliyor. Bu durum kısmen, işin bilinen olumsuzluklarından kaynaklanıyor. Her gün insanı dehşete düşüren yaralanmalarla, çürüyen bedenlerle, iğrenç kokularla, tüyler ürpertici şiddet vakalarıyla ve titizlikle incelenmesi (en azından kontrol edilmesi) gereken dışkı ve gastrik içerikle uğraşıyoruz. Ayrıca, yas tutan aileler ve (ara sıra da olsa) itici avukatlarla da yüz yüze gelmemiz gerekiyor.

Tüm bu nahoşluklara karşın, bu alanda meslek icra eden bizler, tüm bunları görev aşkıyla yerine getiriyoruz. Gerçeği ortaya çıkarmak adına bulmacanın parçalarını bir araya getir-

mek için uğraşmayı seviyoruz. Başka bir meslek icra ettiğimizi hayal dahi edemiyoruz.

Tüm bu anlattıklarım, akıl hocam ve dostum Dr. Vincent Di Maio'yu tarif ediyor. San Antonio'da kendisinin liderliğinde on yıl çalıştım ve derin içgörüsü, zengin bilgi birikimi ve sonsuz gibi görünen harikulade hikâyelerine hiçbir zaman doyamadım. İşte şimdi, ustalıkla kaleme alınan bu büyüleyici kitap ile okuyucular ve adli tıp meraklıları da Amerika'nın en saygıdeğer adli patoloji uzmanlarından birinin uzun soluklu kariyerindeki en etkileyici ve ilgi çekici adli vakaları duyma ayrıcalığını elde edecekler.

Sizler de olayın yalnızca adli tıp ile ilgili olmadığına şahit olacaksınız. Zira, bulmacalar da bu işin esaslı bir parçası.

Discovery Channel'dan "Dr. G" olarak tanınan Dr. Jan Garavaglia, Orlando, Florida ve çevre kentlerde baş adli tabip olarak görev yapmaktadır. St. Louis Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olan Dr. Garavaglia, uzmanlığını Miami'de bulunan Dade County Adli Tıp Kurumu'nda adli patoloji alanında tamamlamış ve akabinde San Antonio, Teksas'ta bulunan Bexar County Adli Tıp Kurumu'nda Dr. Vincent Di Maio ile çalışmıştır.

Çok sevilen televizyon programı Dr. G: Medical Examiner *tüm dünyada yayınlanmaktadır ve kendisini adli tıp alanında en çok tanınan simalardan biri haline getirmiştir. CNN*'e, Oprah, the Rachael Ray Show, The Doctors *ve* Dr. Oz Show *programlarına katılmıştır. 2011 tarihli Casey Anthony cinayet davası gibi çok tartışılan kamu davalarında ifade vermiş ve* How Not to Die *(2008, Crown) isimli bir kitap yayımlamıştır.*

<BİRİNCİ BÖLÜM>

Siyah Beyaz Ölüm

İnsan kalbinin içinde ne olduğunu bilmiyorum.

Kendi adıma yeterince kalp gördüm aslında; hatta elimde bile tuttum. Kimi genç ve güçlüydü, kimiyse eskimiş, yıpranmış, tıkanmış... Çoğunun, üzerine mermi veya bıçakla açılan küçük deliklerden koca bir hayat akıp gitmişti. Bazılarının durmasına ise zehir veya korku sebep olmuştu. Birkaç tanesi patlayarak binlerce küçük parçaya ayrılmış veya korkunç bir travmayla lime lime edilmişti. Neticede hepsi ölmüştü.

Yine de bu kalplerin içinde ne olduğunu hiçbir zaman gerçekten bilemedim, hiçbir zaman da bilemeyeceğim. Ben onları görene kadar içlerinde barındırmış olabilecekleri hayaller, umutlar, korkular, hayaletler veya tanrılar, utanç, pişmanlıklar, öfke ve sevgi çoktan tükenmiş oluyor. Yaşam, yani ruh, çoktan akıp gitmiş oluyor.

Geriye ise yalnızca kanıtlar kalıyor. İşte ben genellikle burada devreye giriyorum.

Sanford, Florida. 26 Şubat 2012, Pazar.

Tracy Martin ergenlik çağındaki oğlunun cep telefonunu aradığında, karşısına doğrudan telesekreter çıktı.

Saat epey ilerlemiş, 22.00'yi çoktan geçmişti; oldukça karanlık, yağışlı bir pazar gecesiydi. Tracy ve kız arkadaşı Brandy Green, hafta sonunun çoğunu dışarıda geçirmiş, on yedi yaşındaki Trayvon ile Brandy'nin on dört yaşındaki oğlu Chad'i, Sanford, Florida'nın, nispeten sakin bir Orlando banliyösünde bulunan güvenlikli mahallelerden Twin Lakes'te yer alan Retreat yerleşim birimindeki evlerinde yalnız bırakmışlardı. Tracy ve Brandy iki yıldır birlikteydi; Tracy ve Trayvon'ın ise gecelik veya hafta sonu konaklamak üzere gidiş geliş dörder saat olmak üzere Miami'den gelmeleri, olağan aktivitelerindendi.

Buraya yalnızca Tracy'nin Brandy ile olan ilişkisi sebebiyle gelmiyorlardı. Tracy, Trayvon'ın akıllanmasını, Miami'deki sokak yaşantısından uzaklaşmasını canıgönülden istiyor, bu uzun yolculukları da oğluyla konuşarak onun aklını başına getirmek için bir fırsat olarak görüyordu.

Ancak Trayvon bu konuşmalara kulak asıyor gibi görünmüyordu. Pek çok açıdan tipik bir ergendi; kızlar, bilgisayar oyunları, spor ve kulaklığında gümbür gümbür çalan rap müzik, takıntıları haline gelmişti. Chuck E. Cheese restoranlarına ve televizyonda komedi dizileri izlemeye bayılıyordu. Geleceğe yönelik olarak ise aklında uçak kullanmak veya uçak tamir etmek vardı. Bazı akrabaları yüzkarası olmasına rağmen, aile de Trayvon için oldukça önemliydi. Boynundan aşağısı felçli olan amcasını çoğunlukla elleriyle besler, küçük kuzenlerine kurabiye pişirirdi; hatta 2008 yılında uyuşturucu suçundan tutuklanmasının ardından gizemli bir şekilde vefat eden başka bir kuzeni anısına bir rozet takmaya bile başlamıştı.

Ne var ki Trayvon'ın izcilere benzer uslu bir mizacı yoktu. Yaklaşık 180 cm boyuyla, göz korkutucu görünebiliyordu ve bu durumun da farkındaydı. Serserilerin yaşantısına özeniyor, esrar içiyor ve Facebook'ta kabadayı tavrı takınıyordu. Önceki yıl geç kaldığı, duvarlara resim çizdiği ve çantasında esrar bulunduğu için üç kez Miami'deki lisesinden uzaklaştırılmıştı. 1999 yılında Trayvon'ın annesinden boşanmış olan tır şoförü babası Tracy, arkadaşları, tavırları ve notları yüzünden genç oğlanın üstüne gitmeye başlamıştı.

Trayvon'ı tekrar tekrar aradı ve yine doğrudan telesekreterle karşılaştı. Brandy'nin oğlu Chad onlara, Trayvon'ın bir buçuk kilometreden daha yakın mesafedeki markete gitmek üzere saat 18.00 civarı evden ayrıldığını söyledi. 19.30'da televizyonda yayınlanacak NBA All-Star maçını izlemeyi düşünüyorlardı. Trayvon evden çıkmadan önce ona marketten bir şey isteyip istemediğini sormuştu. Chad de "Skittles" şeker istediğini söyleyerek, bilgisayar oyunu oynamaya devam etmişti. Trayvon kapüşonlu kazağını üzerine geçirerek evden ayrılmıştı. Ve bir daha geri dönmedi.

Babası delikanlının yakınlarda oturan kuzeniyle sinemaya gitmiş olabileceğini ya da yolda bir kız arkadaşına takılmış olabileceğini düşündü. Ne de olsa böyle huyları vardı.

Tracy yakınlardaki kuzenini aradı, ancak yanıt alamadı. Bunun üzerine olayı pek de önemsemeyerek, yatmaya gitti. Trayvon hâlâ hayatını düzene oturtmaya çalışıyordu ve dikkati de çok çabuk dağılıyordu. Hâlâ sınırları zorluyor, bazen de bu sınırları aşıyordu. Çocuk daha yeni on yedi yaşına girmişti. Elbette yakında eve dönerdi.

Ertesi sabah Tracy erken kalktı ve yeniden Trayvon'ı aradı. Telefon hâlâ kapalıydı ve halen doğrudan telesekretere

düşüyordu. Sonunda telefonu açana kadar kuzenini tekrar tekrar aradı; ancak kuzeni Trayvon'ı görmemişti bile.

Tracy endişelenmeye başladı. Saat 08.30 civarı şerifin ofisini arayarak oğlunun kayıp olduğunu bildirdi. Trayvon'ı tarif etti: on yedi yaşında, üzerinde gri kapüşonlu kazak, açık kırmızı spor ayakkabı ve büyük ihtimalle bol pantolon olan bir çocuk. Telefondaki görevliye, Trayvon ve kendisinin Miami'de yaşadıklarını, ancak Sanford'da kız arkadaşının evinde kaldıklarını söyledi. Birkaç dakika sonra başka bir görevli arayarak daha detaylı sorular sormaya başladı ve polis memurlarının evlerine doğru yola çıktığını söyledi. Trayvon'ı bulması için polisin kendisine yardım edeceğini düşünen Tracy biraz rahatladı.

Kapının önüne üç polis arabası yanaştı. Dedektiflerden biri ciddi bir tavırla kendisini tanıttı ve Tracy'den oğlunun yakın zamanda çekilen bir fotoğrafını istedi. Tracy telefonundaki fotoğraflara baktı ve istedikleri fotoğrafı buldu.

Dedektif dişlerini gıcırdattı. Tracy'ye bir fotoğraf göstereceğini ve fotoğraftaki kişinin Trayvon olup olmadığını söylemesini istedi. Sarı bir kanıt zarfının içinden, siyahi genç bir delikanlının renkli bir fotoğrafını çıkarttı. Genç adam ölmüştü.

Fotoğraftaki kişi Trayvon'dı.

O esnada Tracy'nin oğlu morgda solgun yüzü ve buz gibi bedeniyle, göğsünden tek kurşunla vurulmuş olarak bir masada yatıyordu.

Tracy Martin için zaman bulanıklaştı. Yaşadığı ani şok, çok geçmeden tüm Amerika'yı etkisi altına alacak, derin kaygıyla dolu, uzun ve acı dolu bir ana dönüşecekti.

Trayvon evden çıktığında, yağmur olanca kasvetiyle, durmaksızın yağıyordu. Florida'nın insanda çelişkili hisler

uyandıran şubat akşamlarından biriydi ve ne soğuk ne de sıcak olan hava on derece civarında seyrediyordu. Kapüşonunu başına geçirdi ve Retreat sitesini boydan boya geçti; ön kapıdan çıkarak, yaklaşık bir buçuk kilometre uzaklıkta bulunan Rinehart Yolu'ndaki 7-Eleven adlı markete gitti.

Markete giren Trayvon Martin, dolaptan büyük şişede AriZona Karpuz Suyu Kokteyli ve kasanın yakınındaki raftan da küçük bir paket Skittles aldı. Açık kahverengi, bol pantolonunun cebine elini daldırdı ve aldığı abur cuburlar için tezgâha birkaç tane kâğıt, birkaç tane de bozuk para bırakarak marketten ayrıldı. Marketin güvenlik kameralarından biri saat 18.24'te marketten ayrıldığını gösteriyordu.

Eve dönerken yağmur şiddetini artırdı. Trayvon, sitenin posta kutularının üzerindeki tentenin altına sığınarak Chad'i aradı ve eve doğru yürüdüğünü söyledi. Bir de Miami'de tanıştığı, sürekli olarak telefonda konuştuğu ve yazıştığı kız arkadaşı DeeDee'yi aradı. O gün içerisinde zaten telefonda altı saat kadar iletişim kurmuşlardı. Bu kez telefonda on sekiz dakika kadar konuştular, ancak Trayvon konuşmanın sonlarına doğru ciddileşmeye başladı.

Trayvon DeeDee'ye, bir adamın, "ürkütücü bir herifin" gri ve pis bir kamyonetten kendisini izlediğini söyledi. Sesi korkmuş gibi geliyordu. Trayvon posta kutularının bulunduğu küçük alanın arkasından koşarak kaçıp, labirent gibi dizili evlerin arasında beyaz adama izini kaybettirmeyi düşünüyordu, ancak DeeDee ona süratle eve koşmasını söyledi.

Trayvon, adamın onun arkasından koşmayacağını söyledi. Ev fazla uzakta değildi. Kapüşonunu başına çekerek kamyonetin yanından geçmek için yürümeye başladı; yürürken de adama bakıyordu.

Ancak hâlâ telefonda konuşurlarken, Trayvon koşmaya başladı. DeeDee Trayvon'ın derin derin nefes aldığını, rüzgârın telefon kulaklığının minik mikrofonuna hızla çarptığını duyabiliyordu.

Bir dakikadan daha kısa süre koştuktan sonra Trayvon DeeDee'ye adamın kaybolduğunu söyledi; yavaşlayarak tekrardan yürümeye başladı. DeeDee, delikanlının sesinin korku dolu olduğunu düşünüyor, kendisi de onun için endişeleniyordu. Ona koşmaya devam etmesini söyledi.

Ne var ki beyaz adam tekrar ortaya çıktı, ısrarcıydı. DeeDee Trayvon'a koşması için yalvardı; ancak, hâlâ nefes nefese durumdaki genç, koşamıyordu. Birkaç saniye sonra Trayvon, beyaz adamın yaklaştığını söyledi.

Birden Trayvon DeeDee ile konuşmayı bıraktı. DeeDee onun yakınlarda bulunan başka bir kişiyle konuşmaya başladığını duyabiliyordu.

"Beni neden takip ediyorsun?"

Başka birinin sesi duyuldu, ses yakından geliyordu. "Burada ne yapıyorsun?"

"Trayvon! Trayvon!" diye bağırdı DeeDee telefondan.

Bir gürültü ve çimenlerin hışırtısını duydu. Birinin bağırdığını duyabiliyordu; "Kalk üstümden! Kalk üstümden!" Defalarca erkek arkadaşına bağırsa da, telefon kapandı.

Eli ayağına dolaşmış halde Trayvon'ı geri aradı, ancak telefonu açan olmadı.

George Zimmerman 2008 model gümüş rengi Honda Ridgeline pikap aracıyla, Target'ta haftalık market alışverişini yapmak üzere Retreat sitesindeki evinden çıktığında, saat 19.00'u henüz geçmişti. Pazar akşamları normalde de kalaba-

lık olmazdı ama yağmur nedeniyle çok daha az müşteri olacaktı. Mükemmel.

Ancak evlerin arasında, koyu gri kapüşonlu kazak giyen bir genç gördü; genç, yağmurun karanlığında öylece dikiliyordu. Boş boş duran genci tanımıyordu. Zimmerman delikanlıyla ilgili bir huzursuzluk hissine kapıldı. George bir ay önce aynı noktada, evlerden birine zorla girmeye çalışan bir çocuk görmüş, ancak elinden kaçırmıştı.

Bu sebeple şüphesi yersiz değildi. Emlak balonunun patlaması, Twin Lakes'teki Retreat sitesinin huzurunu kaçırmıştı. Konut fiyatları aniden düşmüş, kredi borçları mülklerinin değerini aşan ev sahipleri evlerini rehin vermişti. Yatırımcılar, haciz konulan evleri havada kapmış ve kiraya vermeye başlamıştı. Mahalle değişmişti. Yabancılar gelip gidiyordu. Kapının diğer tarafındaki alt tabaka insanlar, sitenin içerisine girmeye başlamışlardı. Düşük belli bol pantolon giyen ve beyzbol şapkalarını eğri takan gangsterler ortalıkta geziniyordu. Bundan sonra da hırsızlıklar ve haneye tecavüzler başladı. Çok kısa sürede, site kapıları artık güvenli görünmemeye başlamıştı.

2011 yılının ağustos ayında gerçekleşen üç haneye tecavüz olayından sonra, Zimmerman mahallede nöbet tutulmasını teklif etmişti. Bu fikir ev sahipleri derneğinin endişe içindeki üyelerine de cazip gelmişti; bu nedenle Zimmerman, nöbetin nasıl gerçekleştirileceğini anlatması için Sanford Polis Merkezi'nden bir memur davet etmişti: Silahsız gönüllüler mahalleye göz kulak olacak ve şüpheli bir durum görmeleri halinde polisi arayacaklardı.

Şiddet yok, yalnızca teyakkuz. Kulağa oldukça kolay geliyordu. Kurul derhal, Retreat sitesinde üç yıldır yaşayan, tıknaz, ciddi tavırlı, yirmi sekiz yaşındaki George Zimmerman'ı programı koordine etmesi için atadı.

Virginialı eski sulh ceza hâkiminin oğlu ve onun Perulu eşi, aslında kimsenin üstlenmek istemediği bir görev için mükemmel seçimlerdi. Bir gün hâkim olmayı düşleyen yarı zamanlı bir üniversite öğrencisi ve yakın mesafedeki Maitland'de özel bir şirkette maddi dolandırıcılık denetçisi olan Zimmerman, ücretsiz gerçekleştireceği bu işi oldukça ciddiye alıyordu. Geçmişte öfkesinin taştığı anlar olmuş ve bu durum, eskiden kilisede papaz yardımcılığı yapan gencin başını ufak çaplı belalara sokmuştu; ancak, şu anda komşuları onu arkadaş canlısı, yardımsever ve ağırbaşlı bir adam olarak tanıyorlardı.

Zimmerman kendisini bir muhafız gibi görüyordu. Nöbet "amiri" olmadan önce bile, yerel süpermarketlerden birinden elektronik eşya çalmaya çalışan bir hırsızın yakalanmasına yardımcı olmuşken, şimdi "yetkilendirilmiş bir görevli" olarak sürekli polisi arıyor ve sokak köpekleri, hız yapan sürücüler, yolda gördüğü çukurlar, çizilen grafitiler, aile içi kavgalar ve başıboş gezen şüpheliler hakkında bildirimde bulunuyordu. İnsanların kapısını çalarak, garaj kapılarının açık olduğunu haber verdiği bile biliniyordu. Kimileri onun Tanrı'nın bir lütfu olduğunu düşünüyor, kimileriyse onu verilen yetki nedeniyle kendisini bir halt zanneden bir ahmak olarak görüyordu.

Nihayetinde, bu gri ve rutubetli gecede, tanımadığı bu siyah çocuk doğal olarak dikkatini çekti. Zimmerman kamyonetini park ederek, cep telefonuyla polisi aradı.

Telefonu açan sevk memuru yanıtladı: "Sanford Polis Merkezi."

"Merhaba; mahallemizde birkaç kez haneye tecavüz olayı yaşandı," diye yanıtladı Zimmerman. "Şu anda da gerçekten şüpheli duran bir adam görüyorum, eh, Retreat View Circle sitesi yakınlarında, verebileceğim en açık adres 111

Retreat View Circle. Adam bir işler karıştırıyor gibi görünüyor ya da uyuşturucu kullanmış falan gibi. Dışarıda yağmur yağıyor ve o öylece ortalıkta dolanıyor, etrafa bakınıyor."

"Peki, bahsettiğiniz kişi beyaz mı, siyah mı, yoksa Hispanik mi?"

"Siyah gibi görünüyor."

"Üzerinde ne olduğunu görebildiniz mi?"

"Evet," dedi Zimmerman. "Koyu bir kapüşonlu kazak, gri bir kapüşonlu gibi duruyordu ve kot pantolon veya eşofman ile beyaz spor ayakkabı... öylece bakınıyordu..."

"Tamam, etrafta öylece dolanıyor," dedi telefondaki memur. Bu aslında bir soru değildi.

"Evlere bakıyor," dedi Zimmerman memurun cümlesini bitirmek istercesine. "Şimdi de durmuş beni izliyor."

Tam bu esnada genç adam Zimmerman'ın kamyonetine doğru yürümeye başladı ve Zimmerman da telefondaki polis sevk memuruna genci detaylı olarak tarif etmeye devam etti.

"Sizce kaç yaşlarında görünüyor?" diye sordu memur.

Zimmerman gözlerini kısarak loş, yağmur altındaki karanlığa doğru baktı.

"Üzerinde bir rozet var. Yirmili yaşlarına yakın."

"Yirmili yaşlarına yakın. Tamam."

Zimmerman gerilmeye başlamıştı. "Bu çocukta tuhaf bir şeyler var. Evet, beni kontrol etmeye geliyor. Elinde bir şey var. Ne istiyor bilmiyorum."

"Herhangi bir şey yaparsa bana haber verin. Tamam mı?"

"Buraya ne zaman bir memur gönderebilirsiniz?"

"Bir memur yolda," diye onu rahatlatmaya çalıştı telefondaki görevli. "Çocuk başka bir şey yaparsa bana bilgi verin lütfen."

Zimmerman'ın damarlarında adrenalin dolaşıyordu. "Bu piçler hep paçayı kurtarıyorlar," dedi.

Çocuk koşmaya başlayınca bulunduğu konuma ilişkin yönlendirmelerde bulunmaya başladı.

"Lanet olsun, koşuyor," dedi gözcü.

"Ne tarafa doğru koşuyor?"

"Mahallenin diğer girişine doğru... arka girişe." Zimmerman kamyonetini vitese takarak, çocuğu takip etmeye çalıştığı sırada, fısıldayarak küfretti.

"Şahsı takip mi ediyorsunuz?" diye sordu telefondaki memur.

"Evet."

"Tamam, bunu yapmanıza gerek yok."

Zimmerman anladığını belirtti, ancak kovalamaca zaten bitmişti. Çocuk iki bina arasından kaybolmuştu. Zimmerman arabadan indi ve memura konumunu bildirebilmek için bir tabela aramaya başladı; bu esnada karanlıkta da şapkalı bir siluet aradı. Ancak çocuk gitmişti.

Saat 19.13. Gözcünün polisle arasındaki telefon konuşması tam 4 dakika 13 saniye sürmüştü.

Takip eden üç dakika içerisinde Trayvon Martin ve George Zimmerman bir ölüm kalım mücadelesi içerisine girecekti.

Ve biri hayatını kaybedecekti.

Devamında olanlar oldukça şüpheli. Beyanlar değişiklik gösteriyor.

Zimmerman, kapüşonlu genç gözden kaybolduktan sonra kamyonete doğru yürümeye başladığını, bu sırada gencin birden karşısına çıkıverdiğini belirtiyordu. Genç kızgındı ve öfkeli sözler sarf ediliyordu.

"Bir sorunun mu var?" diye bağırdı kapüşonlu genç.

Zimmerman, "Hayır, bir sorunum yok," diye yanıtladı.

Genç, "O halde şimdi bir sorunun var," diye bağırarak Zimmerman'ın yüzüne yumruk attı ve burnunu kırdı.

Darbeyle sersemleyen Zimmerman tökezleyerek, sırtüstü yere düştü. Trayvon üzerine atladı. Zimmerman çocuğu üstünden uzaklaştıramadı ve genç biraz sonra Zimmerman'ın kafasını, sıra sıra dizili evlerin arasındaki beton kaldırıma tekrar tekrar vurmaya başladı.

Zimmerman yardım istemek için uzun uzun bağırdı.

Trayvon bir elini Zimmerman'ın burnuna, diğer elini de ağzına bastırıyor ve "Kapa çeneni!" diye bağırıyordu. Arbede sırasında Zimmerman'ın gömleği ve montu çekiştirilmiş, sağ kalçasının üzerindeki kılıfın içerisinde duran Kel-Tec 9mm tabancası ortaya çıkmıştı.

Trayvon silahı gördü.

"Bu gece öleceksin orospu çocuğu," dedi.

Zimmerman tekrar bağırarak yardım istedi.

Yardım eden olmadı, ancak korkan birkaç tanık, arbedeyi bildirmek için 911*'i aradı. Yapılan çağrılarda arka taraftan gelen çaresiz insan feryatlarını, telefondaki sevk memurları duyabiliyorlardı.

"Sizce yaralanmış mı?" diye sordu telefondaki görevli, çağrı yapan tanıklardan birine.

"Göremiyorum," diye yanıtladı kadın. "Dışarı çıkmak istemiyorum. Neler olduğunu bilmiyorum çünkü..."

" 'Yardım edin' diye bağırdığını düşünüyorsunuz, öyle mi?"

"Evet," diye yanıtladı korku içerisindeki kadın.

"Peki," dedi memur sakince. "Peki siz..."

*Amerika Birleşik Devletleri dahil bazı ülkelerin acil yardım hattı numarasıdır. (ed.n.)

Tek bir kurşun sesi duyuldu.

Saat 19.16'da bağrışmalar kesildi.

Bir dakika sonra, ilk polis memuru olay yerine vardı.

Genç, siyah bir adam, yüzüstü şekilde ıslak çimlerde uzanıyordu, kolları bedeninin altındaydı, kapüşonu başından çıkmıştı. Nabız yoktu.

Zimmerman kıpkırmızı gözlerle yakınlarda dikiliyordu; üzeri kanlıydı, ama cevap verebilecek durumdaydı. Kot pantolonuyla ceketinin arkası ıslak ve çim lekesiyle kaplıydı. Çocuğu vurduğunu itiraf etti. Ellerini kaldırdı ve silahını polis memuruna teslim etti; memur Zimmerman'ı kelepçeleyerek, ekip aracının arkasına oturttu.

Zimmerman daha sonra dedektiflere, boğuşma sırasında gencin açığa çıkan silahına doğru uzandığını, ama kendisinin daha hızlı davrandığını söyledi. 9mm'lik silahını alarak, tetiği çekmişti. Çocuk irkilerek, yüzüstü şekilde çimlerin üstüne yığılmıştı.

"Beni yakaladın," demişti. Bunlar onun son sözleriydi.

Afallamış durumdaki Zimmerman, polislere, derhal kalkarak çocuğun kolunu yana doğru çektiğini ve silahı olup olmadığını kontrol ettiğini söyledi. Herhangi bir yara veya çocuğun yüzünü görememişti.

Kısa süre sonra olay yerine polisler ve ilkyardım görevlileri de vardılar; o an kim olduğunu bilmemelerine rağmen, hepsi kimliği bilinmeyen çocuğu hayata döndürmeye çalıştı. Ancak kalbi hâlâ atmıyordu. Saat tam 19.30'da çocuğu resmen ölü olarak bildirdiler.

Memurlardan biri Trayvon'ın kapüşonlu kazağını kaldırdı ve büyük, soğuk bir teneke kutunun ağırlığını hissetti; henüz açılmamış olan AriZona karpuzlu meyve suyu; kapüşonlunun ön cebinde duruyordu. Yanında bir paket

Skittles, bir çakmak, bir adet cep telefonu, 40 dolar ve birkaç bozukluk bulundu, ama üzerinde cüzdan veya kimlik yoktu.

Kimliği belirlenemeyen gencin cesedi, mavi ceset torbasına konuldu ve morga taşınmadan önce numaralandırıldı. Üzücü olan şuydu ki, genç aslında evinden birkaç yüz metre uzaktaydı.

Zimmerman'ı muayene eden sağlık görevlileri, alnında sıyrıklar, burnunda hafif kanama ve hassasiyet ile birlikte, başının arka kısmında iki adet derin yara tespit etti. Burnu şişmiş ve kırmızı durumdaydı; muhtemelen kırılmıştı.

Zimmerman'ın yaraları polis merkezinde temizlendi; rızasıyla yapılan görüşmede kendi isteğiyle ifade verdi ve akabinde dedektiflere o gece neler yaptığını teker teker anlattı.

Günler geçti. Olayı takip eden Sanford polisi, çocuğun ailesi için gerçekten üzülüyordu; zira gençlik hatalarına rağmen, aslında doğru yolda ilerlemeye başlamış bir delikanlı gibi görünüyordu; ancak Zimmerman'ın da bir suç işlemiş olduğunu kanıtlayamıyorlardı. Hatta kanıtlar, beyanlarının doğru olduğunu gösteriyordu.

O zamanlar, hayatını kaybeden çocuğun cebindeki alelade eşyaların, silahla adam öldürme soruşturmasıyla pek de ilgili olduğu düşünülmüyordu; ancak her şeyin önemi, her zaman ilk bakışta anlaşılamayabiliyor.

Silahlı saldırının olduğu günün ertesi sabahında, Volusia County'den meslektaşım Adli Tabip Dr. Shiping Bao, Daytona Beach morgundaki masada yatan mavi ceset torbasını açtı ve Trayvon Martin üzerinde gerçekleştireceği otopsiye başladı.

50 yaşındaki Bao, Çin'de doğmuş ve büyümüştü ve tıp diploması ile uzmanlığını radyasyon tıbbı üzerine yapmıştı. Daha sonra Amerikan vatandaşı olan Bao, Birmingham'daki Alabama Üniversitesi'nde patoloji alanında dört yıllık ihtisas yapmıştı. Fort Worth'te bulunan Tarrant County Adli Tıp

Kurumu'nda üç yıl çalıştıktan sonra, daha fazla para kazanabilmek için Florida'ya gelmişti. Burada görevinde daha yedinci ayını doldurmamıştı.

Şimdi önünde hiç de tıknaz veya cılız olmayan, yakışıklı, iri yapılı, siyah bir genç yatıyordu. Göğsünde açılan kansız kurşun yarası ve etrafındaki kararmış, noktacıklarla dolu deri haricinde, Trayvon Martin fit, yapılı ve sağlıklı görünüyordu.

Ama o kurşun yarası yok mu...

Trayvon'ı öldüren 9 mm'lik tek kurşun, doğrudan göğüs kafesine, göğüs kemiğinin hemen soluna saplanmıştı. Kalp kesesini delerek sağ alt odacığı parçalamış, sağ akciğerinin alt lobundan geçerek, yolda üç parçaya ayrılmıştı. Deliğin etrafını çevreleyen halka şeklindeki kurum, her iki doğrultuda beşer santim uzunluğunda bir barut izi bırakmıştı.

Yaralanan kalbi atmaya devam etmiş, her kasılmada göğüs boşluğuna hücum eden kan sebebiyle buraya iki-üç litre kan dolmasına sebep olmuştu; yarım galondan fazla olan bu miktar, normal bir insanın toplam kan hacminin üçte birine tekabül ediyor.

Kayıtlara geçirmemekle birlikte Bao, Martin'in bilincinin vurulduktan sonra on dakika kadar daha açık olduğunu ve gencin bu süre içerisinde büyük ıstırap içerisinde olduğunu düşündüğünü belirtti.

Kesin olan bir şey vardı: Bilinci açık olsun veya olmasın Trayvon vurulduktan sonra çok kısa süre hayatta kalmıştı.

Kalpte oluşan kurşun yaralarının çoğu, anında ölüme yol açmaz. Hatta televizyon veya filmlerde gördüğünüzün aksine, yalnızca beyinde oluşan kurşun yaraları anında ölümle sonuçlanır; hatta bu durumda bile her zaman anında ölümle karşılaşılmayabilir. Bilincin kapanması üç faktöre bağlıdır: zarar gören organ, yaralanmanın boyutu ve yaralanan kişinin psikolojisi/fizyolojisi. Bazı insanlar küçük bir yara sebebiyle dahi

bilincini yitirirken, bazılarının kalbine aldığı kurşun yarasına rağmen bilinci açık kalmaya devam eder. Kalbine kurşun giren bir insan en az beş ila on beş saniye arasında bilinçli kalabilir.

Ancak kesin bildiğimiz bir şey var ki sağlık görevlileri on dakika sonra olay yerine vardığında, Martin hayatta değildi.

Ölüme yol açan yaranın haricinde Bao'nun bulabildiği diğer tek iz, Martin'in sol elinin yüzük parmağında, boğumun hemen altında yeni oluşmuş olan küçük sıyrıktı. Gencin gerçekten birini yumruklayıp yumruklamadığını anlamak amacıyla boğumların iç kısımlarında oluşabilecek morarma emarelerine bakmak için, ellerinin parmak eklem kısımlarını keserek inceleme yapmadı. Bu inceleme, gencin saldırıp saldırmadığını kesin olarak kanıtlayamaz, ancak aralarında bir arbede yaşandığını kanıtlayabilirdi.

Martin'in kan ve idrarında düşük seviyede, marihuananın etken maddesi olan THC tespit edildi; ancak uyuşturucuyu ne zaman kullandığı veya öldürüldüğü akşam uyuşturucu etkisi altında olup olmadığı kesin olarak bilinmiyor.

Bao söz konusu olayı sıradan bir adam vurma hadisesi olarak yorumladı. İncelemesi 90 dakika içerisinde sona ermişti.

Bao nihai otopsi raporuna şöyle yazdı: "Mevcut yara, orta mesafeli atışın yol açtığı yara emareleri gösteriyor."

Yazdığı üç kelime, yani "*orta mesafeli atış*"* ibaresi, Amerikan basınında hemen yankı buldu; tam olarak ne ifade

* Türkçe adli tıp kaynaklarında atış mesafeleri "bitişik, yakın ve uzak" olmak üzere başlıca üç kategoride incelenmektedir. "Bitişik atış" deri ile namlu arasındaki mesafenin 0-3 cm olduğu atışlar, "yakın atış" namlu uzunluğuna göre 3-100 cm arasında değişebilen atışlar, uzak atış ise yakın atışın üst sınırından daha yüksek mesafelerdeki atışlar için kullanılmaktadır. Türkçe kaynaklara göre "yakın atış" ile uyumlu olduğu tasvir edilen yaralanmanın spekülasyona yol açan niteliği gereği, orijinal diline uygun kaynaklar esas alınarak "orta mesafeden atış" ifadesi kullanılmıştır. (ç.n.)

ettiği bilinmemekle birlikte, önemli bir ibareymiş gibi görünüyordu. George Zimmerman'ın Kel-Tec silahının namlusu, ateş ettiğinde Trayvon Martin'in göğsünde değildiyse, o halde aralarındaki mesafe ne kadardı? "Orta mesafeden" yapılan atış, çocuğun göğsünden 2-3 cm kadar mı uzaklıktaydı? 15 cm mi? 90 cm mi? Farklı adli uzmanlar (ve uzman olmayan bir dizi yorumcu) söz konusu terimin tam olarak ne anlama geldiği konusunda kesin karara varamamış gibi görünüyordu.

Daha da kötüsü, Zimmerman'a karşı çalınan öfkeli savaş davulları zaten kulakları sağır edecek hale gelmişken, tek bir ibare, yani "orta menzilden" ibaresi, davulların sesinin artmasına sebep olmuştu. Bir taraf "orta menzilden" terimini, yargısız infazın kesin kanıtı olarak görüyorken, diğer taraf nefsi müdafaanın teyidi olarak görüyordu.

Her iki taraf da yanılıyordu.

Bir silahın tetiği çekildiğinde, ateşleme iğnesi kurşunun kapsül kısmına çarpar ve bu sayede ufak bir kıvılcım ateşleyerek kovanın içerisindeki barutu tutuşturur. Barutun aniden tutuşmasıyla birlikte ortaya çıkan sıcak gaz, mermiyi silahın namlusundan ileriye doğru iter. Mermi, sıcak gaz, kapsülün buharlaşan metalleri, tutuşmamış barut... Yani silahın içerisindeki her şey, gözalıcı ve ölümcül bir dumanla dışarıya doğru fırlar.

Bu aşırı ısınmış artık bulutunun ne kadar uzağa gideceği, silah, namlu uzunluğu ve barut türüne göre değişiklik gösterir. Barut artıklarına, kurbanın kıyafetlerinin ve cesedinin üzerinde rast gelmek mümkündür. Ateşlenen silah bir duman isi katmanı oluşmasına sebep olabilir veya yaranın etrafındaki cilde saplanmak suretiyle, yanmamış veya kısmen yanmış barut parçalarıyla en üst katmanı delerek iz bırakabilir (tatuaj);

bununla birlikte, hiçbir iz bırakmaması da olasıdır. Bu doğrultuda oluşacak hasarın şablonu veya hiçbir hasar bulunmaması, silah ateşlendiğinde namlusunun hangi mesafede olduğunu bizlere gösterebilir.

Tatuaj ("barut kakmaları" olarak da adlandırılmaktadır), orta mesafeli atışların belirleyici özelliğidir. 30 cm veya daha yakından yapılan atışlarda, is kalıntısı oluşabilir. Barut kakması, is ya da cilt veya giysi üzerinde başka hiçbir kalıntı mevcut değilse, yapılan atış, uzak atış olarak sınıflandırılır. Ateşleme sırasında namlunun cilt ile temas içerisinde olduğu bitişik atışlar ise tamamen farklı türde bir yara izi bırakır.

Trayvon Martin olayında, tatuaj veya barut kakmaları, yarasının etrafında halka şeklinde beş santimlik bir şablon oluşturmuştu. İncelemeyi gerçekleştiren tabip, is kalıntıları da tespit etmişti. Oluşan şablon üzerinde yaptığım tespite göre, George Zimmerman tetiği çektiğinde, Kel-Tec silahın namlusu, çocuğun derisinden beş ile on santim uzaklıkta, yani *orta mesafedeydi.*

Basın barut kakmalarının neyi kanıtladığı konusunda münakaşa ededursun, dava öncesinde dedektiflerin ve savcıların kamuya açtığı yığınla belgenin derinlerinde gizli başka bir rapordaki ufacık bir bilgi, birkaç kişi tarafından fark edilmişti.

Dikkat çekmeyen bu küçük detay, tüm davaya yön verdi.

Amy Siewert, Florida Eyaleti Ceza İnfaz Departmanı (FDLE) suç laboratuvarında ateşli silahlar ve balistik uzmanı olarak görev yapıyordu. Lisans eğitimini Massachusetts'teki Worcester Politeknik Üniversitesi'nde tamamlayan Siewert, önce FDLE'nin adli toksikoloji bölümünde çalışmış, buradan da üç yıldır analist olarak çalışmakta olduğu ateşli silahlar bölümüne geçiş yapmıştı.

Görevi George Zimmerman'ın Kel-Tec 9mm'lik tabancasını ve Trayvon Martin'in açık gri Nike kazağıyla, üzerine giydiği koyu gri kapüşonlu kazağını incelemekti. Ama asıl görevi, dünyanın Trayvon Martin olarak tanıdığı on yedi yaşındaki gencin giysilerini delerek kalbine saplanan kurşunu ateşleyen silahın bu silah olduğunu kanıtlayan parçaları birleştirmekti. Ayrıca tüm elbiseleri mikroskobik ve kimyasal olarak inceleyecek ve çatışmanın nasıl gerçekleştiğinin işaretçisi olabilecek barut artıklarını tespit etmeye çalışacaktı.

Martin'in kazağı üzerinde açılmış olan, yaklaşık 5'e 2,5 santim boyutlarındaki ve L şeklindeki delik, Siewert'ın dikkatini çeken ilk şey oldu. Çocuğun yarası ile birebir uyumluydu. Hem iç hem de dış kısmında is emareleri tespit etti. Deliğin etrafındaki yıpranmış lifler de yanmış durumdaydı. Gerçekleştirdiği kimyasal incelemede, buharlaşmış kurşun tespit etti. Bunların tümünün etrafıysa on beş santimlik turuncu bir lekeyle kaplıydı: Trayvon Martin'in kanı.

Martin, kapüşonlu kazağın altına başka bir kazak giymişti. Kazağın üzerinde de is emareleri mevcuttu ve namlu ağzının uyguladığı basınçla yanmış durumdaydı. Üzerinde bulunan kan lekeli, 5 santimlik kurşun deliğiyse, yıldız şeklindeydi.

Siewert'ın gerçekleştirdiği iki ayrı testte bulamadığı şey ise, deliğin yakınında ve uzağındaki atış artıklarının oluşturacağı şablondu.

Yıldız şeklindeki delik, is, buharlaşmış kurşun ve barutun fark edilebilir bir şablon oluşturmamasını göz önünde bulunduran Siewert, olası tek bir sonuca vardı: George Zimmerman tetiği çektiğinde, silahının namlusu Trayvon Martin'in kapüşonlu kazağıyla temas halindeydi. Yani yakında değildi, doğrudan kumaşla bitişik durumdaydı.

Basın şöyle dursun, oldukça az sayıda kişi Siewert'ın kısa raporunun öneminin bilincindeydi. *Orta mesafeden atış*, anlattıkları hikâyeye çok daha uygundu. Siewert'ın bulgularını fark ettilerse dahi, bitişik atış ve orta mesafeden atış arasındaki farkın adli açıdan anlamını bilmiyor ve çok kritik bir soruyu sormuyorlardı: Silahın namlusu kazak ile temas halindeyken, kazağı giyen kişinin derisinden nasıl on santim uzaklıkta oluyordu? Bu durum yalnızca ufak, basit bir çelişki olarak geçiştirildi. Basın hemen, Trayvon Martin'in ölümüyle ilgili daha duygusal gelişmelerle ilgilenmeye başladı.

Kimsenin sormadığı soru, kimsenin beklemediği bir cevabı gün yüzüne çıkaracaktı.

O gece yapılan tek atış, sessiz sedasız başlayan, giderek sağır edici bir gürültüye dönüşen, efsanevi boyutlarda bir trajedinin başlangıcı oldu.

Bir haftadan uzunca bir süre boyunca, Trayvon Martin'in vurulması bir hikâye olarak bile sunulmadı. Yerel televizyon kanalları konuyla ilgili kısa bilgiler paylaştı; *Orlando Sentinel* iki kısa haber yayınladı; haftada iki kez yayınlanan *Sanford Herald* ise 213 kelimelik bir haber geçti. Ancak 7 Mart tarihinde Reuters Haber Servisi 469 kelimelik bir haber yayınladı; haberde Trayvon'ın ailesinin avukatının konuşması yer alıyor, anlattıkları akılda şu hikâyeyi uyandırıyordu: Kanunun kendisi olduğunu düşünen beyaz bir infazcı, silahsız ve masum siyah bir genci kasten takip ederek soğukkanlılıkla katletti ve yerel polis bu cinayetin üstünü örtmeye çalışıyor. Haberde Trayvon'ın ailesinin verdiği, eski bir çocukluk fotoğrafı yer alıyor, kurbanın mutlu, zararsız, bebek suratlı bir ortaokul öğrencisi olduğu izlenimini uyandırıyordu.

Suya düşen ilk damla buydu ve ulusal basın onun kokusunu almıştı.

Muhabirler Sanford'a akın etmeye başladı; filizlenmekte olan çatışmayı haber olarak sunuyor ve büyütüp yeşertiyorlardı. Siyahi liderler ırkçılık nidaları atmaya başladığında, işler daha da ciddiye bindi; haberlerin izlenme ve okunma sayıları fırladı. Haber kanallarından biri, Zimmerman'ın sevk memurlarıyla telefonda yaptığı görüşmenin kayıtlarını, ateş etmeden önce ırkçı bir hakaret kullanıyormuş gibi göstermek üzere düzenledi. Martin'in ailesi, Zimmerman'ın tutuklanması için *Change.org* üzerinden bir kampanya başlattı ve 1,3 milyon "imza" topladı. Rahip Al Sharpton ve ırkçılık karşıtı söylemler fabrikasının geri kalanı ortalığı karıştırmak için ziyaretlerde bulundu. Yeni Kara Panter Partisi, Zimmerman'ın "yakalanması" için on bin dolarlık ödül koydu; ortada bariz bir hakaret olmamakla birlikte, "Sizce George 911 kaydında hangi hakareti mırıldadı?" en yeni kelime oyunlarından biri haline geldi.

Birçok blog yazarı ve televizyon programı sunucusu, oturduğu yerden konuşarak suç mahalli uzmanı gibi davranmaya, tıp okulundan çok Hollywood filmlerinden çıkmış gibi görünen adli tıp teorileri sunmaya başladı.

Tüm ülkeyi vicdan muhasebesi yapmaya davet eden Başkan Barack Obama, "Trayvon Martin aynı otuz beş yıl önceki halime benziyor," ve "Bir oğlum olsa Trayvon'a benzerdi," ifadelerini kullanarak, olayları başkanlık seviyesinde bir ciddiyete taşıdı. Başkan öfkeyi dindireceğine, daha da alevlendirdi.

Toplanan öfkeli kalabalıklar Skittles paketlerini protesto bayrağına çevirdi. Kapüşonlu kazaklar ve teneke kutulardaki çaylar, Amerikan ırkçılığının sembolleri haline geldi.

Londra merkezli *Guardian* gazetesi şöyle yazdı: "Bir zamanlar okuldan uzaklaştırılmış ve kanında kenevire rastlanmış olabilir; ancak, cebindeki Skittles gösteriyor ki dışarıdan

tehditkâr bir siyahi genç gibi görünürken, içinde bir çocuk yatıyormuş."

Ünlüler, politikacılar ve halkın içinden yığınla insan Trayvon için adalet istedi, ama uygun görecekleri ve kabul edecekleri tek adalet, o rezil ırkçı George Zimmerman'ın tutuklanması, hüküm giymesi ve bir an önce idam edilmesi olacakmış gibi görünüyordu.

11 Nisan 2012 tarihinde, yani Trayvon Martin'in vurularak öldürülmesi ve bölge savcısının iddianame hazırlamak için hiçbir kanıt bulamamasının ardından geçen gergin altı haftadan sonra, bir özel savcı neredeyse yıkılmış durumdaki George Zimmerman'ın tutuklanmasını ve ikinci dereceden cinayetten yargılanmasını emretti. Her ikisi de tanınmış ve deneyimli birer hukukçu ve birinci sınıf savunma avukatı olan Mark O'Mara ve Don West'ten oluşan yeni bir savunma ekibi, dava için gönüllü oldu. Bu iki eski arkadaş, harika bir takım olmuştu: O'Mara usta bir duruşma avukatı, ağırbaşlı ve soğukkanlı bir adamdı; West ise Zimmerman'a karşı olan davanın bir linç girişiminden farksız olduğunu düşündüğü için kimseden özür dilemeye niyeti olmayan bir savaşçıydı.

Her ikisi de nefsi müdafaa ve "Yerini Koru (Çekilme – Savaş)" davalarında oldukça deneyimliydi. Hatta aldatıcı şekilde dost canlısı görünen Pennsylvanialı West, Zimmerman'ın davasını alabilmek için, idam cezası davalarına baktığı federal kamu avukatlığı görevinden istifa etmişti.

Ayrıca dünkü çocuk da değildi. Ülkenin önde gelen savunma avukatlarından biri olarak görülen West, daha zorlu müvekkillerle, daha zorlu davalarda çalışmıştı. Sanıkların bazen yalan söyleyebildiğinin bilincindeydi. Kanıtların her zaman hatasız olmadığının da farkındaydı. Bir silahlı saldırıya

ilişkin gerçek bilgilerin basın tarafından nasıl da büsbütün çarpıtılabildiğine şahit olmuştu.

Ne var ki Zimmerman ile biraz vakit geçirdikten sonra, halkın adamla ilgili çizdiği canavar karakteri onda göremedi.

Kısa süre içinde hem O'Mara hem de West, halkın bağnazca kopardığı yaygaranın ve yerel politikaların, cevaplanması gereken ciddi yasal soruları altüst etme tehlikesi oluşturduklarını anladı.

Mahkemeyi izleyenlerin çoğu, Zimmerman'ın Florida'da geçerli olan, saldırı altındaki bir kurbanın geri çekilmek zorunda olmadığına ve nefsi müdafaa amacıyla ölüme yol açacak güç kullanabileceğine hükmeden "Yerini Koru Yasası" kapsamında dokunulmazlık talep edeceği fikrindeydi.

Ancak Trayvon'ı gülümseyen bir çocuk olarak anan çok sayıda destekçi, George Zimmerman'ın olay sırasında hayatından endişe edebilmesi ihtimalini saçma buluyordu. Onlara göre "Yerini Koru", aslında "Hiçbir Ceza Ödemeden Hapisten Kurtul" fırsatıydı. Bu dava, mahkeme dışında nefsi müdafaadan çok bir ırk sorunuydu ve siyahi halk, beyazlara onları öldürmek konusunda bir *açık çek* sunan bu yasayı yüksek sesle kınıyordu. "Yerini Koru" yasasının derhal yürürlükten kaldırılmasını talep ediyorlardı ve birçok politikacı bu talebi yerine getirmeye hazırdı.

İronik olan şuydu ki Trayvon Martin'in silahlı saldırıya uğradığı zamana kadar Florida'nın Yerini Koru yasasından faydalananlar büyük oranda siyahiler olmuştu. Yüksek suç oranına sahip mahallelerde yaşayan yoksul siyahilerin bir suçun kurbanı olma ihtimalleri yüksekti; söz konusu yasa, polisin yeterince süratle olay yerine varamadığı durumlarda kendilerini korumalarını kolaylaştırıyordu. Siyahi halk, Florida nüfusunun yalnızca yaklaşık %16'sını teşkil ediyor; ancak

savunma amacıyla Yerini Koru yasasını kullananların %31'i siyahiydi ve birebir aynı savunmayı kullanan beyazlardan çok daha fazla vakada beraat etmişlerdi.

Zaten yapılan yaygaranın bir önemi yoktu. Zimmerman'ın davasının sağlam ve geleneksel bir nefsi müdafaa davası olması nedeniyle, O'Mara ve West, Yerini Koru savunması yapmamaya karar vermişlerdi: Zimmerman sırtüstü olarak yatıyordu ve Trayvon Martin'in vahşi darbelerinden kaçamamıştı. Söz konusu yasanın, konuyla ilgisi yoktu.

Zimmerman işleri eline yüzüne bulaştırmış olsa bile, bunu kötü niyetle yapmadığına inanıyorlardı. Bir katil, birini öldürmeden önce polisi arar mıydı?

Zira hem Trayvon Martin'in hem de George Zimmerman'ın hayatları için endişe etmiş olması ve her ikisinin de kendilerini savunmak için güç kullanmayı tercih etmiş olmaları da mümkündü. Jürinin buna inanması halinde, Florida yasaları uyarınca, Zimmerman masumdu.

Bununla birlikte, iddia makamının teorisi farklıydı. Zimmerman, Trayvon Martin'i vurduğu gerçeği haricinde her konuda yalan söylüyordu. Zimmerman silahsız bir genci takip etmiş ve onu şiddetli bir yüzleşmeye zorlamıştı. Zaten üzerinde silah da taşımaması gerekiyordu. Zimmerman'ın yaraları oldukça hafifti ve öldürüleceğini düşünmesi için herhangi bir sebep yoktu. 911 görüşme kaydından gelen yardım çığlıkları George Zimmerman'a değil, Trayvon Martin'e aitti. Mahallede nöbet tutan bir adam, ıslak zeminde yatan bir çocuğu soğukkanlılıkla öldürmüştü.

Mahkeme salonunda yaşanacak efsanevi bir savaş için ortam hazırdı.

Her geçen hafta protestolar daha da büyüdü ve korkunç bir hadise, kitlelere satılmak üzere basite indirgendi: İyi huylu,

siyah bir çocuk, yalnızca şeker ve içecek almak için markete gitmiş, ırkçı bir beyaz adam tarafından pusuya düşürülmüştü.

Kimileri Trayvon Martin'i, günümüzün Emmett Till'i olarak anmaya başlamıştı bile. Aldığı yüzlerce ölüm tehdidi, George Zimmerman'ı saklanmaya mecbur ederken, muhabirler onu "beyaz Hispanik" olarak tasvir ediyor ve trajediye ilişkin ırkçılık alt metnini öne çıkarıyorlardı. Gerçek Trayvon Martin ve George Zimmerman'ın ırk, silahlar, medeni haklar ve yasalara aykırı şekilde kendi düzenini sağlayanlar hakkında esip gürleyen tumturaklı bir fırtınada kaybolması uzun sürmedi.

Her ne kadar hukuki mevzular üzerine yoğunlaşsalar da, O'Mara ve West sokakta devam eden kargaşadan izole halde değillerdi. Müstakbel jüri üyelerinin de bu kargaşayı dinlediğini biliyorlardı.

Zimmerman'ın savunma ekibi, ellerindeki göz korkutucu görevi son derece akıllıca paylaşmıştı.

Bir yandan işin içinde boğulmadan ayakta kalmaya çalışırken, bir yandan gergin kamuoyu ve savcıların avantaj kazanma mücadelesiyle savaşan ekip içerisinde, tatlı dilli O'Mara basının yoğun ilgisiyle uğraştı, West ise adli konulara balıklama daldı.

Basın, ırk söylemleriyle baş şişirenler ve kamuoyu, kendi kanaatlerini çoktan kesinleştirmiş olmasına rağmen, adalet daha temkinli şekilde ilerliyordu. Hukuki sorunlar çözülmüş değildi. Tüm trajedi, yani George Zimmerman'ın suçlu mu yoksa masum mu olduğu konusu, nihayetinde tek bir hukuki soruya dayanıyordu: *Tetik çekildiğinde saldırgan konumunda olan kimdi?*

Söz konusu dava, gerçek adli hususlara dayanan esaslı bir davaydı; ancak O'Mara ve West içinse tam bir kâbustu.

Yorucu bir keşif süreci olmadan da yeterince karışık bir davaydı. Savunma makamının delillere yönelik talepleri karşısında savcılar ya yavaş ya da tepkisiz kalıyorlardı. Suç gerçekleştirildikten sonra çekilen ve George Zimmerman'ın yüzünün göründüğü alelade, renkli bir resmin savcılık tarafından teslim edilmesi aylar sürmüştü. Florida Emniyet Departmanı'nın eksiksiz dava dosyası gibi anahtar niteliğindeki önemli kanıtlar dahi paylaşılmıyordu. Savcı, Martin'in telefonundan herhangi bir kanıt elde edilemediğini iddia etmesine rağmen, bir muhbirin iddiası bunun tam tersi yönündeydi.

Savunmaya tahsis edilen neredeyse hiç para olmayınca West, ne olduğunu açıklayabilecek herhangi bir ipucu bulmak amacıyla, kanıtları yorumlayabilecek hukuk danışmanları bulmaya yönelik meşakkatli bir çalışma başlattı. Ateşli silahla yapılan atışlar, adli patoloji, toksikoloji, ses analizi ve bilgisayar animasyonları konusunda uzmanlara ihtiyacı vardı.

Toksikolog arkadaşlarımdan biri, ateşli silah yaralanmaları konusunda uzman olarak benden bahsetmiş. West de zaten benim adımı ve namımı biliyormuş. Hatta ateşli silah yaralanmalarına ilişkin kitabımın bir nüshasını bile satın almış. Nihayetinde Eylül 2012'de, Zimmerman davası başlamadan on ay önce, bana ulaştı. Bana ödeme yapamayacaklarını, ancak bunun Amerika için oldukça önemli sorulara parmak basması sebebiyle mühim bir dava olduğunu söyledi.

Teksas, Bexar County baş adli tabipliği görevimden istifa edeli altı yıl olmuştu. Burada ülkenin en saygıdeğer adli tıp tesislerinden birini kurmuştum. Dokuz binden fazla otopsi gerçekleştirmiş ve dünya çapında açıklanamayan veya şüpheli ölüm vakaları için danışmanlık yapmıştım. Şimdiyse George Zimmerman'ın savunma ekibi, Trayvon Martin'in yaşamının

son üç dakikasına ilişkin adli tüm noktaları birleştirmemi istiyordu.

Amerika'yı sarmalayan öfkeden haberdardım. Irk üzerinden yapılan siyasetin meseleyi karıştırdığını biliyordum. Yanlış anlaşılan veya göz ardı edilen gerçekler olduğunu biliyordum. Ama aynı zamanda, neler olduğuna ilişkin gerçeğin, kanıtların içinde bir yerlerde saklı olduğunu da biliyordum.

Teklifi kabul ettim.

Basitçe söyleyecek olursak, bir adli tabip olarak işim bir kişinin nasıl ve neden öldüğünü tespit etmektir. Hukuki olarak belirtecek olursak, kişinin *ölüm nedeni* ve *şeklini*... Ölüm nedeni, kişiyi öldüren hastalık veya yaralanmadır, bu belki kalp krizi, ateşli silahla yaralanma, AIDS veya araba kazası olabilir. Ölüm şekliyse bir insanın ölebileceği dört ana yoldan biridir – doğal nedenler, kaza, intihar veya cinayet; bunlara bir de çok can sıkıcı olan beşinciyi eklemek gerek: Belirsiz.

Tespitlerimiz, ölenlerden çok yaşayanları etkiler. Ölüler umursamayı bırakmıştır ama yaşayanlar hapse girebilir. Virüs ve mikroplar karşısında nice canlar kurtarılabilir. Masum olunduğu tespit edilebilir. Sorular cevaplanabilir, şüpheler doğrulanabilir. Bu nedenle, ölen kişinin ailesi, arkadaşları, düşmanları veya komşuları ne isterse istesin, adli tabiplerin tarafsız, gerçeklere dayalı, bilimsel bir sonuca varmak gibi ağır bir yükü bulunmaktadır. Gerçek, bizim yalnızca doğru olmasını istediğimiz şeyden her zaman daha iyidir.

Sayısız kez, intihar vakalarının yakınlarına acı haber verdim; karşı çıktılar. Aileler genellikle, sevdikleri bir kimsenin kendisini öldürecek kadar sevilmediğini hissettiğine inanmak istemezler. Sebebin silah temizlerken gerçekleşen bir kaza ya da yüksek bir köprüdeki eksik bir basamak olmasını isterler. Suçsuzlukları resmen kanıtlanmış bir şekilde hayatlarına

devam edebilmek için, bir adli tabibin vakayı bir kaza olarak ilan etmesini isterler.

Hatta oğullarının ya da kızlarının öldürüldüğünü söylediğimde rahat bir nefes alan akrabalar gördüm; sanki intihar, ölmek için daha kötü bir yolmuş gibi... Konu ölenler değil, yaşayanlarla ilgili.

Onlara bazen duymak istemedikleri şeyleri söyledim, bazen de duymak istediklerini... Ama duymak isteyip istememeleri zaten önemli değildi; çünkü onlara doğruyu söylüyordum.

Ben taraf tutmuyorum. *Bildiklerim* hayati önem taşıyor; *hissettiklerimin* ise bir önemi yok. Adli patoloji uzmanının görevi, gerçeğe ulaşmaktır. Tarafsız olmak ve doğruyu söylemek zorundayım. Gerçeklerin ahlaki bir niteliği yoktur; yalnızca onlara yansıttığımız özelliklere sahiptirler.

Tanımları uyarınca gizemler, cevaplanmamış sorulardır. Onları anlayabilseydik hem gizem olmaktan çıkarlardı hem de muhtemelen anlaşılmaya değer olmadıklarını düşünürdük. İnsanlar böyle tuhaftır işte.

Yaşadığımız dünyanın kendisi de mantıklı değildir. Her konuda netlik için yanar tutuşur ama çoğu zaman belirsiz olana sarılırız: Komplo teorileri, doğaüstü açıklamalar ve mitoloji bu belirsizliklerdendir.

Ben derin düşünen biri değilim. İnsanların davranışlarında, yıldızlarda veya küçük tesadüflerin simyasında derin anlamlar aramam. Zaman zaman bu şeyler bizi şaşırtır, çünkü dünyamız anlamları ortaya koymayı inatla reddeder; eğer herhangi bir anlam varsa tabii...

Her ne kadar pıhtılaşmış kan, mermi parçaları, kırık kemik parçaları ve deri parçalarını, karmaşık teknoloji ve detaylı araştırmalar ile adalete dönüştürebilsek de, adli tıp sihir veya

simya değildir. Ölümün ardında bıraktığı gerçek kırıntılarını aramak benim işim. Adli tıp, sıradan insanların genellikle göremediğini görebilir, ancak bilim tek başına yeterli değildir. Her şeyi açıklayabilecek güvenilir, onurlu insanlara ihtiyacımız var. Gerçek adaletin sağlanabilmesi için, iyi adamlar ve iyi kadınların bilimi yorumlaması gerekmektedir.

Kalbi patlamış bir adam ne kadar uzun süre konuşabilir (umut edebilir, rüya görebilir veya hayal edebilir)? Bir insanın ilkel içgüdülerinin kendisine ölebileceğini söylediği anı tam olarak belirleyebilir miyiz? İnsanlarla yaşadığımız her etkileşim gerçekten bir iz bırakır mı?

Havada uçuşan bu tür sorularla büyüdüm ve bu kitapta da göreceğiniz gibi, kariyerim bu sorularla doluydu. Ancak cevaplar her zaman tatmin edici olmayabiliyor.

Tatmin edici olmadıklarında, beni arıyorlar.

George Zimmerman davasında da olan buydu.

Gerçek şu ki, tıbbi muayene topluluğu çok küçüktür – Amerika Birleşik Devletleri'nde yaklaşık olarak sadece 500 kurul onaylı adli patolog yaşıyor. West aramadan önce, yarayla ilgili bazı detayları ve kapüşonludaki kurşun deliğinin temaslı atış olduğunu biliyordum. Orta menzilli bir yaraya karşı temas yarasının birbiriyle çelişen sonuçlarını biliyordum, ancak bu gözlemlerin neden uyumsuz olmadığını da biliyordum. Düşüncelerimi, West'le paylaştığımda şaşırdı. Haklı olduğumu biliyordu –ve haklıydım da– ayrıca tüm olgusal vakasının buna dayanabileceğini biliyordu.

Yani görevim, Martin'in yaralarını kayıt altına almak, kurşunun takip ettiği yol ile sebep olduğu fiziksel zararın ve Zimmerman'ın maruz kaldığı yaraların izini takip etmek, nihayetinde de bunların Zimmerman'ın yaşanan arbedeye ilişkin beyanıyla uyuşup uyuşmadığını tespit etmekti. Savunma makamına yardımcı olacak bir fikir tasarlamam için değil, sahip

olunan bulguların silahlı saldırganın beyanıyla uyuşup uyuşmadığına dair uzman fikrimi sunmam için hizmetime başvurulmuştu. Savunmanın kirli işlerini yapmak için şehre gelmiş kiralık bir katil değildim. Adli tabiplerin zaman zaman aldıkları para karşılığında söylenmesi istenen şeyi söylediklerine dair bir izlenim olmasından nefret ediyorum; gerçi şüphesiz, birileri bunu yapıyordur, ancak ben savunma makamı, iddia makamı, katil, kurbanın ailesi veya polis için çalışmıyorum. Mesleğimde bu kadar ilerlememin nedeni, fikrimi en yüksek teklifi verene satmam değildi.

Ne var ki dünyanın geri kalanı bir taraf tutmuştu bile. Gerçek bulgulara dayanmaksızın, birçok insan bu trajediyi kendi önyargı prizmasından görmüş ve değişmesi neredeyse imkânsız kanaatlere varmıştı. Kariyerim boyunca böyle bir durumun yaşandığına şahit olduğum ne ilk ne de son vakaydı bu, ama kesinlikle en şiddetlisiydi. Don West ihtiyacım olacak tüm adli materyali bir harici bellek içerisinde bana iletti: Martin'in otopsi raporu, olay yeri fotoğrafları, Zimmerman'ın ertesi gün dedektiflerle yaptığı canlandırmanın videosu, toksikoloji, ateşli silah testleri ve artıkları, tanıkların 911 görüşmeleri ve ifadeleri, biyolojik bulgular, izler ve DNA kanıtları, Zimmerman'ın tıbbi kayıtları ve cep telefonu verileri.

Bu dava yalnızca kültürel açıdan karmaşıktı.

Adli tıp açısından ise hiç karmaşık değildi. Aksine, trajik şekilde basit bir vakaydı.

George Zimmerman'ın ikinci dereceden cinayet davası 24 Haziran 2013, Pazartesi günü, yani ölümcül atışın yapılmasından neredeyse on altı ay sonra başladı.

İddia makamının açılış konuşması, kasten üretilmiş bir şokla başladı.

"Günaydın. 'Lanet serseriler; bu piçler hep paçayı kurtarıyorlar,'" deyiverdi savcı John Guy, altı kadından oluşan jüriye. "Bunlar hiç tanımadığı bir çocuğu takip eden, şu yetişkin adamın ağzından dökülen sözler. Bunlar onun sözleri, benim değil."

Takip eden yarım saatte, iddia makamının Zimmerman'a karşı davasını özetleyen Bond, edilen küfürleri birkaç kez daha tekrar etti.

"Bu duruşmanın sonunda, George Zimmerman'ın Trayvon Martin'i zorunda kaldığı için vurmadığına aklınızla, kalbinizle, içten bir şekilde karar vereceğinize eminim," dedi Guy. "Zimmerman, Martin'i olabilecek en kötü gerekçeyle vurdu; canı istediği için..."

Don West savunma makamının konuşmasını, istediği tepkiyi alamadığı soğuk bir espriyle açtı, ama çok geçmeden davanın can alıcı noktasına geldi.

"Kanıtların, bunun çok hazin bir vaka olduğunu ve ortada bir canavar olmadığını göstereceğine inanıyorum," dedi West. "George Zimmerman'ın suçu cinayet değildir. Trayvon Martin'i, kendisi vahşice saldırıya uğradığı için, nefsi müdafaa için öldürmüştür."

West, Martin'in ölümcül silahının beton kaldırım olduğunu söylerken, Zimmerman onu savunma makamının masasından, Trayvon Martin'in ailesi ise izleyicilerin arasından seyrediyordu: "Bunun bir tuğlayla saldırması ve [Zimmerman'ın] kafasını bir duvara vurmasından hiçbir farkı yok."

"George Zimmerman, Trayvon Martin'i ilk kez gördüğü andan on dakika önce, bundan çok kısa bir süre sonra yüzüne beklenmedik anda bir yumruk geleceğini, başının betona vurulacağını ve ateş ederek Trayvon Martin'i trajik bir şekilde öldüreceğini bilemezdi," dedi West.

İlk atışlar yapıldı, muharebe başladı.

Savcılar Zimmerman'ın tuhaf, siyah bir adamın mahallede bulunduğunu bildirdiği 911 konuşma kaydını dinletti... Telefonda konuşulan kız arkadaş DeeDee, Martin ile Zimmerman'ın karşılaştığı ana kadar olan telefon konuşmalarını anlattı ve "cracker"* teriminin ırkçı olduğunu reddetti... Baş dedektif, Zimmerman'ın silahlı saldırıya ilişkin çeşitli beyanlarının arasında belirgin bir tutarsızlık olmadığını; bununla birlikte, olay yerinde polise söylediği gibi onlarca darbeye de maruz kalmamış olmasının muhtemel olduğunu belirtti... Davayı inceleyen bir adli tabip, Zimmerman'ın yaralarının "hayati tehlike oluşturmadığını" ve "önemsiz yaralanmalar olduğunu", dikiş bile gerektirmeyecek kadar küçük olduklarını belirtti (ve O'Mara'nın, George Zimmerman'ın alacağı bir sonraki darbenin ölümüne sebep verip veremeyeceği sorusunu yanıtlayamadı)... Birkaç görgü tanığı, boğuşma sırasında kimin üstte olduğuna dair çelişkili öyküler anlattı... Martin'in anne ve babası, 911 kaydında yardım çığlıkları atan sesin, Trayvon'a ait olduğunu söyledi ve Zimmerman'ın beş arkadaşı, 911 kaydındaki sesin bariz bir şekilde George'a ait olduğunu belirtti.

"*Tetik çekildiğinde saldırgan konumunda olan kimdi*?" temel sorusu, duruşmanın onuncu gününde dahi yanıt bulmamıştı.

Ben on birinci günde, savunmanın davayı sonlandırmayı öngördüğü tarihten bir gün önce kürsüye çıktım. Trayvon Martin'in annesinin mahkeme salonunda bulunmaması bir lütuftu; çünkü bir duruşmada genellikle söylemek zorunda

* Özellikle Güney Amerika'da yaşayan yoksul kesime yönelik olmak üzere, beyazlara karşı ırkçı bir hakaret olarak kullanılan bir terimdir. Dilimizde/kültürümüzde kesin bir karşılığı yoktur. (ç.n.)

kaldığım şeyleri, mümkünse bir kurbanın annesi duymak zorunda kalmamalı.

İfadem savcılar için sürpriz olmadı. Söyleyeceklerimi detaylı olarak biliyorlardı, çünkü iki ya da üç hafta kadar önce yeminli ifademi almışlardı. Hatta savcı, ifademi vermeden birkaç saat önce, az sonra söyleyeceklerim konusunda beni yeniden sorguya çekmişti. Bunu göz önünde bulundurarak, fikirlerime karşı çıkması amacıyla iddiaları çürütmek üzere bir tanık daha getireceklerini düşünmüştüm. Getirmediler.

İfademde George Zimmerman'ın yüzünde ve başında, keskin olmayan bir yüzey veya cisim ile temas sonucu oluşan birden fazla yaralanma olduğunu belirttim: başında şişmiş iki adet yumru; başının yere vurulmasıyla ilgili tasvir ettiği saldırıyla uyumlu birkaç kesik ve çizik; yerine oturtulmuş olan, muhtemelen kırık bir burun ve muhtemelen yumruklandığı yerlerde alnında oluşan morluklar. Bunların hepsi Zimmerman'ın hikâyesiyle örtüşüyordu. Dışarıdan görülebilir yaralanma olmasa bile, Zimmerman'ın başından ciddi şekilde yaralanmış olmasının, hatta bunların hayati tehlike dahi oluşturmasının mümkün olduğunu belirttim.

Sorgulama devam etti. Zimmerman, ölümcül atıştan sonra Martin'in yüzükoyun ve kolları açık şekilde yerde yattığını hatırlıyordu; ancak, polisler ve sağlık ekibi geldiğinde, gencin kolları vücudunun altındaydı. Savcılara göre bu ifade, Zimmerman'ın yalan söylediğinin kanıtıydı. West ölümcül şekilde yaralanan Martin'in kendi kendine yuvarlanmış olup olamayacağını sordu.

West'e, belki de gereğinden fazla canlı bir sesle yanıt verdim: "Hemen şu anda uzanıp, ellerimi göğsünüze koysam ve kalbinizi tutarak söküp çıkarsam bile, orada ayakta durarak on ila on beş saniye kadar daha benimle konuşabilir veya bana

doğru yürüyebilirsiniz; çünkü hareket ve konuşma becerinizi kontrol eden beyindir ve o da on ila on beş saniyelik kadar bir oksijen rezervine sahiptir.

"Bu vakada, kalbin sağ odacığında ön taraftan girmiş ve arka taraftan çıkmış bir kurşun deliği ve sağ akciğerde en az bir, belki de iki adet delik var," diye devam ettim. "Yani kan kaybediliyor; kalp her kasıldığında, odacığındaki iki delikten ve akciğerdeki en az bir delikten dışarı kan pompalıyor. Vurulduktan sonraki bir ile üç dakika arasında, kişi ölmüş olacak."

West, Martin'in kurşun yarası konusuna geçti. Trayvon Martin'in yaralarında, ölümcül atış yapıldığı anda iki adamın hangi pozisyonda olduğuyla ilgili herhangi bir işaret var mı? Kimin üstte olduğunu ve kimin sırtüstü yatıyor olduğunu söyleyebilir miydim?

Söyleyebilirdim.

"Birinin üzerine doğru eğilirseniz, giysinizin göğüsten uzaklaşarak aşağı doğru sarktığını fark edersiniz," dedim. "Bunun tam tersi olarak, sırtüstü uzanıyorken biri size ateş ederse, giysiniz göğüs ile temas halinde olacaktır. Yani, giysi ile göğüs arasında 5 ila 10 cm kadar mesafe olduğu bulgusu, birinin ateş eden tarafın üstüne doğru eğiliyor olduğu ve giysinin vurulan tarafın bedeninden 5 ila 10 santim kadar uzakta olduğu bir durum ile örtüşüyor."

Adli tabibin tespit ettiği orta mesafeden atış yarası ile ateşli silah uzmanının tespit ettiği bitişik atış yarası arasında herhangi bir tutarsızlık yoktu. Kel-Tec silahın namlusu, Trayvon Martin'in, George Zimmerman'ın üzerine eğildiği sırada göğsünden beş ile on santim arasında uzağa sarkan kapüşonlu kazağına temas ediyordu. Kazağın ön cebinde duran, neredeyse bir kilo ağırlığındaki meyveli içecek ve şeker, yer çekimiyle birlikte aşağı doğru iyice sarkmıştı.

Adli kanıtın, vurulduğu sırada Martin'in yatar pozisyonda değil, eğiliyor olduğunu gösterdiğini belirttim. Bu bulgu, Zimmerman tetiği çektiği sırada çocuğun, dizlerinin üzerinde veya ayakta durarak onun üstüne eğildiği ve kendisini vahşice dövdüğüne dair Zimmerman'ın verdiği ifadeyle uyuşuyordu.

Martin sırtüstü yatsaydı kapüşonlu kazağı cildiyle temas halinde olurdu ve aralarında herhangi bir boşluk olmazdı. George Zimmerman kapüşonlu kazağı çekiştirseydi kurşun yaraları bu kadar kusursuz şekilde hizalanamazdı.

Mahkeme salonunda ölüm sessizliği oldu. Jüri donup kalmıştı. Kavga sırasında Martin'in değil, Zimmerman'ın üstte olduğuna ilişkin teorilerinin yolu kapanan iddia makamı, çapraz sorgu sırasında belirttiğim kanaatler etrafında sözü dolandırıp durdu.

Kürsüden inebileceğim belirtildi ve Don West'in kızı, San Antonio'ya geri dönmek üzere uçağa binebilmem için beni doğrudan havaalanına götürdü. Uzun uçak yolculuğum sırasında, karanlık, yağışlı bir şubat gecesi yolları kesişen iki hayatı düşündüm. Kimin üstte olduğu fark etmeksizin, trajik bir olaydı bu. Nice hayat değişmişti; yalnızca kavgaya tutuşanlarınki değil...

Hiçbirimiz orada değildik. Ölümcül ana ilişkin herhangi bir fotoğraf veya video yoktu. Gerçekten ne olduğunu ve bu iki adamın kalbinden neler geçtiğini kesin olarak bilmemiz mümkün değil.

Ancak bilimsel kanıt, birçok kişinin duymak istemediği ve halen dahi inanmayı reddettiği bir hikâye anlattı.

Doğruyla ilgili problem budur işte. Her zaman hoş karşılanmaz.

Birkaç gün sonra, söyleyecek daha fazla şey kalmamıştı. Dava tamamı kadınlardan oluşan jüriye teslim edildi. Onlar tartışırken, onlarca gösterici mahkeme salonunun dışında toplanmıştı; sloganlar atıyor, pankartlar sallıyor ve davayla ilgili olarak birbirleriyle tartışıyorlardı. İki haftadır verilen ifade, susmalarını sağlayamamıştı.

On altı saatten fazla bir süre sonra, jüri karar verdi: George Zimmerman'ın, Trayvon Martin'in ölümüyle ilgili hiçbir suçu yoktu.

Özgür bir adam olsa da, George Zimmerman muhtemelen ömrü boyunca arkasını kollamak üzere mahkeme salonundan ayrıldı.

Beraat her zaman aklanmak anlamına gelmez.

Günümüzde dahi birçok kişiye bunu duymak zor geliyor; ancak, Trayvon Martin'in ölümüne ilişkin vaka, adli bir hata değil, aksine adaletin kendisinin acı verici derece kusursuz bir örneğiydi. Sistemimiz, amaçlandığı üzere işledi. Sorular soruldu, senaryolar araştırıldı, teoriler tartışıldı. Nefsi müdafaa olsun olmasın, cinayet davalarının doğasında bu yatıyor; ihtilaf konusunun çözüme kavuşturulması gerektiğinde, birileri kaybediyor, birileri kazanıyor.

Adli kanıt, adaletin temelidir. Anlattığı öykü değişmez veya gördüğünü unutmaz. Mahkeme önünde öfkeli bir kalabalık toplaştığında sinmez. Korkup kaçmaz veya susmaz. Başka bir şey söylemek istesek bile, bilmemiz gerekenleri açıkça ve tarafsız bir şekilde söyler. Yalnızca bunu görerek, dürüstçe yorumlayabilecek dirayete sahip olmamız gerekiyor.

Trayvon Martin vakasında da olan şey buydu.

Politikacılar, kanaat önderleri ve günümüzün diğer siyasi yandaşlarının, tanınamayacak şekilde çarpıttığı onlarca

kelime gibi, "adalet" doğrudan memnuniyet veya ceza demek değildir. Olgulara yönelik adil bir soruşturma ve makul, tarafsız sonuçlar olması gerekirken, kimisi için adalet, intikam demektir. Trayvon Martin adalete kavuştu; ancak sevdikleri hiçbir zaman gerçek anlamda memnun olmayacaklar. Ferguson, Missourili siyahi genç Michael Brown'ın, "Adalet Yoksa Huzur Yok" sloganları atan ve saldırgan cezalandırılana kadar huzursuzluk çıkarmaya söz veren sevdikleri için de durum aynı. Peki ya intikam temin edilemiyorsa?

İnsanların gerçekler bilinmeden ve anlaşılmadan hüküm verdiği ilk vaka bu değil ve son olmayacağı da kesin. İnsanlar çözülmeye başlanan tüm trajediyi, kendi önyargılarının kusurlu prizmaları ve giderek daha dogmatik hale gelen bir basın üzerinden gördüler.

Bizler orada değildik. Mahallede gönüllü olarak nöbet tutan bir adamın, 2012 yılında bir gece, Florida'nın yağmurlu karanlığında, silahsız bir genci vurarak öldürdüğünü hiçbirimiz görmedik. Akabinde gelen medya çılgınlığının tüm parıltısına rağmen, bütün bir ulus bildiğinin değil, hayal ettiğinin yanında durmaya karar verdikçe, gerçekler giderek bulanık hale geldi. Aslında biz hiç kimsenin görmediği bir şeyi tartıştık.

Dava görülmeden şüpheliyi öldürmek isteyen her öfkeli kalabalık, işe varsayımlar ve ani hükümlerle başlar. Bunca suç olayından sonra, bir davayı varsayımla açarak hızlıca kapatmanın ölümcül sonuçlara yol açtığını şu ana kadar anlamış olmamız gerekiyor.

George Zimmerman'ın davasını siyahlar ve beyazlar arasında bir soruna dönüştürmek isteyen onca insana rağmen bu vaka, siyah ve beyaz haricinde her şeydi.

Gerçek sorun adaletin sağlanamaması değildi; her iki adamın da ölüme yol açan abartılı bir tepki vermesine sebep

olan, bir dizi talihsiz, sıradan insan hatasıydı. Trayvon Martin'in ölmesi gerekmiyordu. Beyaz bir adam, beyaz bir adamın davranışlarını yanlış yorumlayan siyah bir gencin davranışlarını yanlış yorumladı. Birbirilerini profilleri üzerinden yargıladılar. Birbirlerini bir tehdit gibi gördüler. Her ikisi de yanılıyordu.

Sonuç olarak, kalplerinin içini görmem mümkün değil. Bu cinayete ilişkin ihtilaf çözüldü; ancak insanlığa ilişkin daha büyük sorunların çözülmesi biraz daha zaman alacak.

<İKİNCİ BÖLÜM>

"Neden?" Kesiği

Sahip olduğum ilk anı, ölüm üzerine.

Zaten ölümle aramız bir daha o günkü kadar yakın olmadı. Ölümü hep saygı dolu bir mesafede tuttum. Aydınlık bir odada yaptığım bir iş oldu ölüm; iyileşmesi için karanlığa ihtiyaç duyduğum bir yara değil... Geçimini diğer insanların ölümünden sağlayan, onu birçok erkeğin eşlerini anladığından daha iyi anlayan ve sonunda onu kendisinin de tecrübe etmesi gerekeceğini bilen biri olarak, ölümün beni etkilemesine nadiren izin veririm.

Beni etkilediği o birkaç seferden de kimsenin haberi olmadı.

Çocukluğun verdiği keyiflerden biri, bir şeyi anlamaktan daha çok hissetmenizdir. Bilinçli anılarımda büyük boşluklar var; tamamen hatırlayamadığım fakat duygusal parçalar halinde anımsanan olaylar. Yani çocukluğuma dair açıklayamadığım pek çok şey var; üzerine pek düşünülmese de aklıma takılıp kalmış şeyler.

Takılı kalan şeylerden birini söyleyeyim: Doktor olmak istemişimdir hep. Tüm erkek çocuklarının itfaiyeci, kovboy veya dedektif olmak istediği ilkokul yıllarında bile hep doktor olmayı isterdim. Bu konu üzerine ne kendi kafamda ne de başka biriyle herhangi bir konuşma geçmişti; aklımda başka herhangi bir seçenek yoktu.

Ailem de bunun üzerine hiç konuşmadı ama sanki onlar da öyle olacağını varsayıyordu. Başka bir mesleğe sahip olacağımı düşündüğüm bir gün bile olmadı. Âdeta bir histi bu, bilinçli bir karar değil. Doktor olacağımı kabullenmiştim. Geleceğin ne olduğunu bile bilmezken, gelecekte ne yapacağımı biliyordum. Karar verilmişti.

Belki de DNA'mda bu vardı. Babam doktordu; anne tarafından büyükbabam doktordu; hatta 1600'lerden beri anne tarafımdaki tüm erkekler, bir istisna hariç, doktordu. (Ailenin yüzkarası bir sulh hâkimiydi.)

Hem annem hem de babam, daha iyi bir hayat uğruna 20. yüzyılın başlarında Napoli'den buraya gelmiş İtalyan göçmenlerin çocukları olan ilk kuşak Amerikalılardı. Büyükbabamlar yoksulluk ve umutsuzluk yüzünden ülkelerinden ayrılmamışlardı; ne olursa olsun Amerika'nın kendilerine sunabileceği imkân ve olasılıkları görebilmiş, eğitimli ve kültürlü insanlardı. Çok çalışma, uyum sağlama ve sonunda ödüle ulaşma adına risk alma geleneklerini de beraberlerinde getirmişlerdi. Belki de her şeyden öte, konfor alanlarından çıkma istekleri onları buraya çekmişti.

Babamın babası Vincenzo Di Maio, 1911 yılında Fransız bayraklı "SS Venezia" gemisiyle Napoli'den buraya gelmiş. Cebinde, en az 50 dolar varmış ve Ellis Island'daki görevli, alnında bir yara izi olduğunu fark etmiş. İtalya'nın Harlem'inde piyano, pikap, eskilerin nota kâğıtları ve albümlerini sattığı

ve kapıdan giren her türlü müzik aletini tamir ettiği müzik dükkânını açmadan önce, sahnede, albümlerde ve belki de (şimdilerde kaybolmuş) bir filmde mütevazı bir başarıyla sürdürdüğü müzik kariyerinden keyif alan İtalyan bir opera tenoruymuş büyükbabam.

Vincenzo'nun eşi, eski adıyla Marianna Ciccarelli ise, genç, göçmen *gestanteler** arasında tanınmış bir ebeymiş. Benim doğduğum yıl, henüz elli üç yaşındayken tüberküloz yüzünden vefat etmiş; yani onu hiç tanımadım.

Domenico Di Maio, herkesin bildiği adıyla Dominick, Vincenzo ve Marianna'nın Aşağı Doğu Yakası'nda, Hester Sokağı'ndaki dairelerinde, 1913 yılında dünyaya gelmiş. Marianna oldukça güçlü bir İtalyan anneymiş ve babamın hayatında baskın bir rol oynuyormuş. İngilizcesi hiçbir zaman çok iyi olmamış; bu nedenle sekiz yaşındaki oğlunu, yani babamı, pek de güvenmediği bankacılarla muhatap olması için yanında sürüklüyormuş. Babam ona bayılıyormuş.

Annemin babası, Pasquale de Caprariis, halihazırda bir doktor olarak, 1901 yılında Amerika'ya gelmiş ama mesleki kariyer için değil. İtalya'yı aşk uğruna terk etmiş. Ellis Island'a vardıktan çok kısa süre sonra, yirmi altı yaşındaki ve Carmela Mostacciuolo adındaki İtalyan hemşireyle evlenmiş. Annesi üst sınıftan bir hanımefendiyle evlenmesini istese de Pasquale ona karşı gelmiş. Mirasından olan Pasquale, Carmela'yla birlikte Amerika'ya gelerek Manhattan'da bir muayenehane açmış ve aynı zamanda Brooklyn'deki evinde hasta bakmaya başlamış.

İçki Yasağı döneminde Brooklyn'in en çok korkulan mafya babası, Frankie Yale olarak da bilinen Francesco Ioele'nin eşi de büyükbabamın hastalarındanmış. Alfonse Capone ve

* İtalyanca: Hamileler (ç.n.)

Albert Anastasia'ya ilk işlerini veren Yale, zamane çocuklarının fazlasıyla saygısız ve hiddetli olduklarından yakınıyormuş sık sık. (Kurbanlarını iki bıçakla öldürmesiyle bilinen "Çift Bıçaklı" Willie Altieri adındaki bir adamın Yale'in en güvendiği infazcısı olduğunu düşününce, bu durum özellikle çok komik geliyor.) Yale 1928 yılında (muhtemelen Capone'un emriyle) suikasta uğradıktan sonra, belki aralarında büyükbabamın da olduğu binlerce seyirci, yüzlerce metre uzunluğundaki kortejin 15.000 dolarlık gümüş tabutu içerisindeki Yale'i, yeraltı dünyasının suç tarihindeki belki de en çok para harcanan cenazesine taşımasını seyretmiş.

Büyük Buhran yıllarındaysa büyükbabam, meteliği olmayan Brooklynlilerden ödemelerini bazen yumurta, sebze veya tavuk olarak alıyormuş. Çocukken büyükbabama ilişkin hikâyeleri dinlerken, ben de doktor olduğumda hastalarımın evime getireceği et ve sebzelerle geçinebileceğimi biliyordum.

Italia Alfonsina Violetta de Caprariis de 1912 yılında, müstakbel eşinin doğum tarihinden bir yıl bir gün önce, Dr. Pasquale de Caprariis'in Brooklyn'deki evinde, babası tarafından dünyaya getirilmiş.

Dominick Di Maio ve Violet de Caprariis, 1930 yılında Long Island Üniversitesi'ndeki ön lisanslarının ilk yılında tanışmışlar. Büyük Buhran döneminde yedi yıla yayılan bir söz süreciyle nişanlanmadan önce birkaç yıl sevgili kalmışlar. Genellikle kiliseden sonra, Vincenzo ve Marianna'nın evinde, annemin büyük kardeşinin gözetiminde olmak üzere, pazar yemeklerine katılıyorlarmış birlikte.

Ön lisans sonrasında babam, halen Büyük Buhran'ın pençesinde boğulurken, Milwaukee'de bulunan Marquette Üniversitesi'nin tıp fakültesine gitmiş ve 1940 yılında klinik patoloji uzmanı olmuş.

Annemse bundan çok daha sıradışı bir şey yapmış. St. John's Üniversitesi hukuk fakültesine gitmiş. İşin aslı tarihi seviyor ve öğretim görevlisi olmak üzere Columbia'da lisansüstü eğitim almak istiyormuş; ancak federal hükümet yalnızca hukuk okuması halinde lisansüstü eğitimini karşılıyormuş.

1939 yılında mezun olan yalnızca dört kadından biriymiş.

Dominick ve Violet 1940 yılının haziran ayında evlendiğinde, annem tam manasıyla avukatlık yapmış değilmiş. O günlerde genç İtalyan annelerden çocuk doğurması ve yuvayı yapan dişi kuş olması bekleniyormuş; hukuk fakültesinden mezun olsa bile... Ama zaten annem de hukuka pek meraklı değilmiş. Yalnızca eğitim almak için izlediği bir yol olmuş onun için. Ara sıra ailesi ve komşular için yasal belgeler düzenlese de, evlendikten sonra hukuktan pek de para kazanmamış. Hedefi bu değilmiş. Tarih kitapları okumayı tercih ediyormuş ki ömrünün geri kalanında da durmadan okudu.

Yaklaşık on bir ay sonra, doktor olan büyükbabamın Brooklyn'deki evinde, babam ve büyükbabamın gözetiminde dünyaya gelmişim. Bir avukatın karnından, bir doktorun ellerine doğmuşum. Hayra alâmet bir durum.

Savaş sırasında, ben sendeleye sendeleye yürümeyi öğrenirken, babam ABD Deniz Kuvvetleri'nin New York şehrinin dört bir yanındaki garnizonlarında denizci doktor olarak görev yaptı. Bu durumun beklenmedik bir faydası şu oldu: Savaş bittikten sonraki birkaç gün içinde, korkunç bir orta kulak iltihabı geçirdim. Amerika'da, o ana kadar yalnızca askerlere verilen penisilin adlı yeni antibiyotiğin verildiği ilk sivillerden biri oldum. İyileşmemi sağladı.

Savaştan sonra babam verimli enerjisini kariyerine ve Brooklyn'de ailesini geçindirmeye yöneltti.

Aklıma takılıp kalan başka bir şeyden daha bahsedeyim: Anneannem Carmela'yı yemek odasındaki masada ölü olarak yatarken görmem, sahip olduğum ilk anı. Eski bir hayalin yumuşak pastel tonlarındaki rengi içerisinde, bol bölmeli bir kapıdan geçerek odaya girdiğimi hatırlıyorum. Masa odanın ortasında duruyordu; büyükannemse yas töreni boyunca üzerinde yattı, hem de hiç kımıldamadan. Masaya yanaştığımda ölmüş olduğunu biliyordum; ölü olduğunu nasıl bildiğimle ilgili hiçbir fikrim yok. Başka bir şey hatırlamıyorum; ne cenazeyi ne de yas tutan başkalarını.

O günden öncesiyle ilgili de hatırladığım herhangi bir şey yok. Beş yaşlarında bir çocuktum ve ölüm, yas törenleri, cenazeler veya sonsuzluk kavramlarını algılayamıyordum. Yalnızca büyükannemi daha önce hiç masanın üzerinde veya bu kadar hareketsiz görmediğimi biliyordum. Üzgün olduğumu hatırlamıyorum. Bu yalnızca küçücük zihnime yerleşmiş bir görsel ve manası da hadiseden neredeyse 70 yıl sonra bugün ona yüklemeyi tercih ettiğim şey neyse o.

Ama belki de o zaman bile ağlamam gerektiğini biliyordum.

Benim çocukluğumdaki Brooklyn, gerçek veya hayal edildiği haliyle günümüz Brooklyn'inden farklıydı. Irk çatışması henüz her şeyin önüne geçmemişti; Dodgers takımı şehrin mihenk taşıydı; suç her yerde kol gezmiyordu. Kasaba sakinleri, orta halli veya işçi sınıfından ailelerin karışımından oluşuyordu. Doktorlar ile avukatlar, esnaflar, liman işçileri ve otobüs şoförleriyle komşuydu. Fourth Caddesi'ndeki kapı komşumuz bir tır şoförüydü.

Ne var ki temel sosyal ağımızı komşular oluşturmuyordu. Aile daha yakın, daha büyük ve daha güvenilirdi. Bizimle aynı

sokakta bir teyzem ve bir de dayım vardı; fakat Long Island'da yaşayan amcam hariç bütün akrabalarım Brooklyn'de yaşıyordu. Genellikle bayramlarda bir araya geliyorduk. Bizim için "aile" tesir edebileceğiniz ve size tesir edebilecek gerçek bir canlılar topluluğuydu. Dominick ve Violet Di Maio'nun çocukları ailelerini onurlandırmak üzere yetiştirilmişti; onları utandırmak, hayal kırıklığına uğratmak veya rezil etmek için değil.

O zaman ve o bölgedeki çoğu İtalyan gibi, biz de koyu Roman Katolik bir aileydik. Her pazar birlikte kiliseye giderdik; gerçi annem haftada iki üç kez St. Rose of Lima Katolik Kilisesi'ndeki ayine de katılırdı. Zaten koruyucu azize St. Therese-Martin'in adını kızlarından birine verecek kadar da dindardı. Annemin komodininin başında Meryem Ana'nın küçük bir seramik heykelciği dururdu; ofisindeyse, yakın zamana kadar Katolik Kilisesi'nde St. Therese Günü olarak kutlanan her 3 Ekim'de Violet'e kırmızı bir gül veren babamın hediyesi, çok daha büyük bir St. Therese-Martin heykeli vardı.

Benim de ayinlere katılmam ve günah çıkarmam bekleniyordu ama din aslında evimizde aşikâr veya itici bir güç değildi. Baht ve kadere, ilahi adalete ve ölümden sonra yaşama inanarak büyüdüm. Benim için ölüm, ruhumuzun olduğunun kanıtıydı. İnsanları mısıra benzetiyorum; dışında atılabilir bir kabuk ve içinde taneler, yani hayatın özü olan tohumlar... Gördüğüm herhangi bir ölü beden benim için bir kabuk. Ruhu terk edip gitmiş.

İnsanlar üzerinde otopsi yapmıyorum. Bedenler üzerinde otopsi yapıyorum. Bir insan canlı, yaşam dolu, farklı bir şey. Bedenlerse onlardan geriye kalanlar.

İnsanlar doğal olarak mesleğimle (ve ölülerle çalışan herkesle) ilgili merak dolular. Bir keresinde biri, hayattayken gü-

zel olan bir kadının cesediyle ilgili bir soru sordu. Ölünce de güzel görünüyor muydu?

"Hayır," diye yanıtladım. "Güzel bir ceset görmedim; bir insan gibi görünen ama aslında insan olmayan, cansız bir şey görüyorum yalnızca. Güzel yanı artık gitmiş oluyor."

1930 yılında, yol kenarında ağaçlar dizili bir sokakta, üç katlı bir evde yaşıyorduk. Bahçemiz çocukların oynayabileceği kadar (aslına bakarsanız başka herhangi bir şey yapacak kadar) büyük değildi; bunun için neyse ki sokağımız vardı ki zaten çok daha ilgi çekici bir oyun alanıydı.

Dışarıdayken çocuklar ailelerinden daha farklı yaşamlar sürdürüyorlardı. Çocukların oynamak için sabahtan sokağa salındığı, öğle yemeği için eve döndüğü ve akşam yemeğine kadar tekrar sokağa döndüğü o basit zamanlarda büyüdüm. Hatta yaz gecelerinde, yemekten sonra, sokak ışıkları sönene kadar da oynamakta serbesttik. Diğer tüm çocuklar gibi ben de sokakta beyzbol oynadım, kâğıt oynadım, bisiklete bindim ve olağan erkek çocuğu haylazlıkları yaptım.

Fakat oldukça sessiz, spordan ziyade okumaya daha meyilli bir çocuktum. Sık sık 800 metre kadar uzaklıktaki kütüphaneye yürür, yığınla kitap alıp eve getirir ve devasa verandamızdaki hamağımızda uzanarak her bir kelimeyi iştahla okurdum. Bu da annemden aldığım alışkanlıklardan biriydi. Hiçbir şey Termopylae, Belleau Wood, Waterloo ve kitapların beni götürdüğü diğer binlerce yere yaptığım yolculuklar karşısında dikkatimi dağıtamazdı.

İyi bir öğrenciydim ama okulu sevmiyordum; bu yüzden okuldan elimden geldiğince faydalandım. Çoğunlukla. Okuldaki ilk günüm, geri kalan hayatımda derslere olan bakış açıma yansıdı: Öğretmen kendini tanıtarak tahtaya yazı yazmak

üzere arkasını döndü. Fırsat bu fırsattı. Sınıftan çıktım ve eve kadar koştum. Annem beni hemen geri götürdü ve belki de anneme olan saygımdan, hayatımın takip eden on dokuz yılını hep sınıfta geçirdim.

Vakti gelince annemler beni özel bir Katolik erkek lisesine, Bedford Stuyvesant'daki St. John's Prep okuluna gönderdi. 1950'lerin Brooklyn denilen dar görüşlü küçük dünyasında okulum, neredeyse başka bir eyalette sayılabilecek kadar uzak gelse de, aslında kuş uçuşu sekiz kilometre kadar uzaklıktaydı. 400 metre kadar yürüyor, iki ayrı tren ve bir otobüsle okula gidip geliyordum. İstesem de spor yapamıyordum ve otobüsle tren yolculuklarından zaman kalmadığından okuldan sonra çalışamıyordum. Tüm arkadaşlarım benimkinden başka mahallelerde yaşıyordu ve kendi sokağımdaki kimse St. John's Lisesi'ne gitmiyordu; bu sebeple lise tek başıma geçirdiğim bir dönem oldu.

Okuldaki diğer çocukları tam anlamıyla tanıma imkânım olmadığından –ki içine kapanık mizacım ve henüz on üç yaşındayken erkenden beyazlamaya başlayan saçlarımın bunda büyük bir rolü vardır– zamanımın çoğunu okulun zengin kütüphanesinde, okuyarak geçirdim. En sevdiğim konu tarihti... ta ki silahlar bölümünü keşfedene kadar. Silahım yoktu; babamla ara sıra şehirden uzaklaşarak yaptığımız geziler sırasında küçük kalibreli silahlarla teneke kutulara yaptığımız rastgele atışlar haricinde pek silah gördüğüm de yoktu. Fakat bu makineler, nasıl çalıştıkları, nasıl yapıldıkları ve neler yapabilecekleri konuları beni cezbediyordu.

İlk silahım Remington Model 513S'ti. 22 kalibrelik bir sürgülü tüfekti ve babamın silahlara yönelik filizlenmekte olan ilgimi duyan, tam bir av meraklısı bir iş arkadaşının hediyesiydi. Hâlâ saklarım.

Silahların ömrümün geri kalanında ne kadar önemli olacağını o zamanlar bilmiyordum.

Evdeki yaşantımız, bir doktor ve avukat önderliğindeki bir haneden bekleyebileceğiniz türden değildi tam olarak. Zaman içerisinde üç kız kardeşim daha oldu ve evimiz durmak bilmeyen bir koşturmacayla doldu. Annem âdeta General Patton gibi çocuk yetiştirme göreviyle ilgileniyor, babamsa dışarıda diğer mücadeleleri göğüslüyordu.

Tutumlu babam maaşını en az kendi kadar tutumlu olan ve evin muhasebesini yöneten anneme teslim ediyordu. Tam bir üst-orta sınıf aile olsak da, dünyanın geri kalanına pek de öyle görünmüyorduk. Annem gösterişten nefret ederdi. Sessiz, ağırbaşlı ve fazla zeki olan annem, oldukça sade giyinirdi. Mücevher sevmez, yalnızca özel günlerde inci takı takardı. Güzel olduğunu düşünmez, asla makyaj yapmaz, alyans veya saat takmazdı. Saçlarını kısa kestirirdi.

Lakin evimiz kitaplarla doluydu. Annem, özellikle tarih kitaplarını, yutarcasına okur ve kitapların çocuklarının başarısının anahtarı olacağını düşünürdü. İkisi arasında tercih yapması gerekse, yeni bir elbisenin bir kitap karşısında hiç şansı olmazdı. Her seferinde kitap tercih edilirdi.

Annemle ilgili hatırladığım başka bir şeyse şu: Onu hiç insan içinde ağlarken görmedim; ebeveynleri ve kardeşleri öldüğünde bile. İnsan içinde ağlamanın kendisini küçük düşüreceğini, zayıflık göstergesi sayılacağını düşünür, ağladığımız zamanlarda bizi azarlardı.

İnsanın aklında kalan bazı şeyler ne kadar komik oluyor.

Dominick Di Maio dur durak bilmeden yaşıyordu. Her zaman akşam yemeği için gelir, ancak yemek sonrasında ve hafta sonlarında dışarı çıkardı. Brooklyn ve Queens

civarındaki küçük özel hastanelerin hepsinde yarı zamanlı olarak çalışıyor, haftanın yedi günü ve günün on iki saati bir hastaneden diğerine koşturuyordu. Hiçbirinin personel kadrosunda patoloji uzmanı yoktu; bu nedenle hastaneye gider, gün içinde düzenlenen laboratuvar raporlarını inceler, teşhisini bildirir ve bir sonrakine geçerdi. Bir noktada aynı anda beş ayrı işte çalışır olmuştu. Aynı zamanda New York Adli Tabibi olarak, otopsi yaparak yarı zamanlı çalışıyor, bu işten yılda yalnızca 4.500 dolar kazanıyordu.

Mesleği açısından bakınca, keskin bir zekâya sahip, azimli bir dedektif gibiydi. İnkâr edilemez şekilde safkan New Yorklu bir İtalyan olmasına rağmen, gösterişli bir tutkuya sahip o basmakalıp mizacı nadiren sergilerdi. Tam anlamıyla öfkeden patladığı birkaç sefer de adalet duygusunun ihanete uğradığını hissettiği anlardı ki bunlar da çoğu zaman masum bir çocuğun öldüğü zamanlara denk gelirdi.

Özel yaşantısında dışa dönük bir kişiliğe sahip olsa da, hiçbir zaman odada hâkimiyet kurmazdı. Sürekli çalıştığı için pek fazla arkadaş edinmezdi ama daha önemlisi fazla düşman da edinmezdi. Kolay kolay gevezelik etmez, üstüne gelinmesine izin vermez, küçük şeyleri hatırlardı. Pul biriktirirdi. Yüzerek rahatlamayı sevdiğinden sık sık plaja gider ve yüzerek açılırdı. Aynı zamanda şarkı da besteleyen İtalyan bir opera sanatçısının oğlu olan babam, çoğunlukla caz ve Big Band tarzı olmak üzere doğaçlama piyano çalardı. Bir zamanlar balık tutmayı ve kayıkla gezmeyi de severdi; fakat işlerini engellemesi nedeniyle bunlardan vazgeçmişti.

Babam aynı zamanda çocuklarının okul hayatına özel ilgi duyan bir veliydi. Sınıfta parlamamı ister ama üç kız kardeşimin de benden aşağı kalır yanı olmamasını arzu ederdi. Her açıdan eşitim olduklarını düşünür, en az benim kadar başarı

elde edebileceklerine inanırdı. Nitekim elde ettiler de: Hepsi de doktor oldu.

Ne var ki işin özel yaşantımızdan ayrı tutulduğu tam anlamıyla söylenemezdi. Evimizde ölüm ve yaşam bir aradaydı. Ölüm, varlığıyla birlikte yaşadığımız bir şeydi.

Henüz bu kadar tanınmış bir uzmanlık alanı olmadan önce adli patolojiye ilgi duymaya başlamıştı babam. Çocuk istismarı günümüz medyasında olduğu gibi yankı uyandırmadan önce de özellikle çocuk istismarı vakaları sinirlerine dokunuyordu.

Tıp kariyerine başladığı 1940 yılında, adli tıp alanında günümüzde kullanılandan çok daha az araç vardı. Sahip oldukları imkânlar parmak izi, kan grubu belirleme, diş örneği karşılaştırma, röntgen ve bugüne kıyasla çok daha ilkel bir toksikolojiydi. Sahip oldukları en iyi araçlarsa neşter, mikroskop ve bizzat tabibin gözleriydi.

Babam 1950'de New York Baş Adli Tabibi'nin altında yarı zamanlı olarak çalışmaya başladı ve 1957 yılında en kalabalık ilçelerden biri olan ve bu sebeple morgun en yoğun bölümü olan Brooklyn'de adli tabip yardımcısı unvanıyla tam zamanlı olarak görevlendirildi.

Babam, ben ve üç kız kardeşimi kendi yanında hastaneye ve morga sürüklemeye çok küçük yaşlarımızda başladı. Ölümden korkmamızı istemiyordu. Bunun sebeplerinden biri hepimizin bir gün doktor olacağını varsaymasıydı ama bu aynı zamanda kendisinin ölümle olan ilişkisinin olağan olmasından da kaynaklanıyordu. Ölümün getirdiği trajediye saygı duymamızı istiyor ama aynı zamanda yarattığı gizemin de bizi cezbetmesini istiyordu. Kasvetli işini hayat kurtarmaya yönelik bir araştırma ya da salgın hastalıklar, katiller ve insanların herhangi bir bulguya dayanmadan hüküm vermeye

yönelik meyillerine karşı bir erken uyarı sistemi olarak görüyordu.

Bizim için endişelenmesine gerek yoktu. Kız kardeşlerimle, babamın genellikle dolabındaki dosyalarda sakladığı dehşet verici suç mahalli ve morg fotoğraflarına gizlice göz atıyorduk. Cesetler ve ölümcül yaralara gizli gizli bakmak için kitaplığını alt üst ediyorduk. Birkaç sefer, yeni ölmüş birinin cesedini incelemesi için çağrıldığında arabada beklememiz söylenmiş, cesedi görebilmek için nice çaba sarf etmiştik.

Benim için bu, yaşamın bir parçasıydı. Gerçekliğin üzücü bir yanıydı, ama gerçekti.

On yaşındayken Staten Island'da gittiğimiz bir pikniği hatırlıyorum. O zamanlar babam Manhattan'da, çoğunlukla kasabalardan oluşan bir ilçede adli tabip yardımcısı olarak görev yapıyordu ve o dönemde morgun etrafı açık alanlar ve gelişmemiş arazilerle çevriliydi. Hafta sonları enerji dolu babam araya birazcık daha iş sıkıştırabilsin diye tüm aile feribotla sık sık Staten Island'a giderdik (henüz Verrazano-Narrows Köprüsü inşa edilmemişti). İşi bittikten sonra morgun arasında gölgelik bir alana arabayı park eder, camları açar ve Brooklynli bir çocuk olarak bana uçsuz bucaksız bir ıssızlık gibi görünen bir yerde müzik dinleyerek öğle yemeği yerdik.

Bahsettiğim gün yine morgun arkasına park etmiş ve görkemli gezilerimizden biri için arabadan hep birlikte inmiştik. Babam piknik sepetini almak için bagajı açtığında, sepetin hemen arkasında sanki sıradan bir valizmiş gibi duran açık bir kutunun içinde, bir insan iskeleti gördüm.

Babamın gözünde bu bir mesele değildi. Daha önemlisiyse, hemen yanı başında duran erkek çocuğu için de bu, insanın gözünde büyütmesi gereken bir mesele değildi.

Babam 1974 yılında New York tarihindeki dördüncü baş adli tabip olduğunda, acil durumlar için yatağının altında sakladığı özel bir telefonu vardı. Polisler günün hangi saati olursa olsun kapıyı çalar ve onu en son cinayet mahalline götürürdü.

Ürkütücü maceralar yaşamak için sıklıkla içeriye gizlice giren davetsiz misafirleri zorla dışarı çıkarmak için babam her gece morgun en derin, en karanlık koridorlarından geçiyordu. Hatta gizlice çalışan bir telekız ve geceleri Adli Tıp Kurumu'nun dışında işletilen bir kumar çetesini bile uzaklaştırması gerekmişti. Ayrıca, dünyanın en büyük ve en politik morgunu yönetmesine rağmen, yanında çalışan 129 adli tabip, morg asistanı, dedektif, sürücü ve sekreterle birlikte azımsanamayacak sıklıkla otopsi gerçekleştiriyordu. Bunların hepsinin karşılığı yıllık 43.000 dolardı ve bu meblağ, özellikle asla uyumayan ve ölümlerin durmadığı bir şehirdeki en kıdemli adli dedektif için, o zamanlar için bile oldukça azdı. (O zamanlar Dallas'ta baş adli tabip yardımcısı olarak babamdan çok daha fazla kazanıyordum.)

New York çulsuzdu ve Adli Tıp Kurumu yavaş yavaş bozuluyordu. Finansmanı ve personel sayısı yeterli değildi ve yalnızca kurum içi çalışanlara terfi ve istihdam imkânı sağlıyordu. Babam yılmak bilmiyordu. Ölüm dinlenmiyordu.

Son sürat harekete devam ediyor, Brooklyn Hukuk Fakültesi'nde adli tıp dersi veriyordu; birkaç yerel hastanede hizmet verebilme ayrıcalığına sahipti ve St. John's Üniversitesi'nde de ders veriyordu.

Bütün bu süreçte, tutkusu ve ateş altında sakinliğini koruyabilme becerisi bozulmadan kaldı. Yeni bir palto ya da ayakkabı aldığında eskilerini atmadığını pek kimse bilmezdi. Eskilerini "bodrum"a indirirdi ve en düşük meblağ için en

kirli işleri yapan, düşük ücretli "dienerlere"* verirdi ("diener" kelimesi Almanca "ceset hizmetçisi" anlamına gelen *Leichendiener* kelimesinden türetilmiştir; morg görevlileri ve otopsi asistanlarını ifade etmektedir).

Babam politik oyunları pek de beceremezdi. Aslına bakarsanız oynadığı da yoktu. Hiçbir kavgadan çekinmezdi ama kavga da başlatmazdı. Her yüksek profilli vakada *New York Times*'a da koşmazdı.

Ortada olan tek şey ölümdü. Her zaman ölüm. Çok fazla ölüm. Babam New York şehri tarihindeki en büyük ölüm vakalarında görev aldı. İronik olan şu ki babamın ilgilendiği davaların çoğu, onlarca yıl sonra benim kariyerime yansıyacaktı.

1975 yılında babam, CIA'de çalışan ve hükümet için çeşitli biyolojik silahlar üzerine deneyler yapan bilim insanı Frank Olson'ın esrarengiz intiharına ilişkin soruşturmayı yeniden başlattı. 1953'te CIA ajanları Olson'a gizlice LSD vermiş, dokuz gün sonra ise Olson, Manhattan'daki otelinin on üçüncü katından ölüme atlamıştı. CIA, polise Olson'ın sinir krizi geçirdiğini, sanrı dolu, paranoyak bir zihinsel bulanıklık içinde intihar ettiğini söylemişti. Polis soruşturmasına göre, o zaman yalnızca asistan adli tabip olan babam vakanın bir intihar olduğunu belirtmişti. Böylece dosya kapanmıştı.

Aslında pek de öyle olmadı. Babam 22 yıl sonra CIA'in yasadışı ilaç deneylerini öğrenince çok sinirlendi. Olson ailesi federal hükümete dava açtı; babam vakayı yeniden gözden geçirdi ve durum nihayetinde 1994 yılında mezarın tekrar açılmasına kadar ilerledi. Olson'ın ölümünden 40 yıl sonra kesin sonuçlara ulaşılamamakla birlikte, pek çok adli uzman Frank Olson'ın asla adalet karşısına çıkarılmayan şüpheli Amerikalı ajanlarca öldürüldüğüne inanıyor.

* Diener (İngilizce) : Morg Görevlisi (ç.n.)

Babamın Adli Tıp Kurumu'nda çalıştığı 40 yıl süresince, esrarengiz ve şiddet dolu ölümler yaygındı. "Sam'in Oğlu" olarak adlandırılan seri katil şehri felç etmişti. Babam, Jimmy Hoffa'ya ait olduğuna inanılan muhtelif ceset kalıntıları incelemişti (hiçbiri ona ait değildi). Mafya infazları can sıkıcı derecede sıklıkla gerçekleşiyordu. Malcolm X, Audubon Balo Salonu'nda suikasta uğramıştı. Yıldızların meşhur tasarımcısı Michael Greer kimliği bilinmeyen bir şahısla eşcinsel birliktelik sırasında Park Bulvarı'ndaki dairesinde öldürülmüştü; 1976'dan kalan bu vaka halen çözülememiştir. Şimdi olduğu gibi o zaman da, dedikodu köşesi yazarı Dorothy Kilgallen, şair Dylan Thomas ve sorunlu aktör Montgomery Clift gibi ünlüler otel odalarında, kumtaşı rengi binalarda veya Yukarı Doğu Yakası'ndaki dairelerinde ölü bulunduklarında manşetlere çıkıyorlardı. Babam pek çoğu üzerinde çalıştı.

Ayrıca birkaç gizemi de aydınlattı. Mesela atomik casuslar* Julius ve Ethel Rosenberg'in Savunma Avukatı Emanuel Bloch'un 1954 yılındaki tuhaf ölümü... Bloch, Rosenberglerin idamından yalnızca birkaç ay sonra, henüz 52 yaşındayken, Manhattan'daki dairesinin küvetinde ölü bulundu. Çiftin küçük iki oğlunun vasisi olan Bloch, statüsünü pek sevilmeyen şahsiyetleri savunarak kazanmıştı. Babamın ölüm vakaları arasında bu, basın ve halkın kanıtları beklemeden, sona ermiş olan Soğuk Savaş söylentileriyle coştuğu ilk ve son dava değildi anlayacağınız. Basın anti-komünist komplo teorileri üretirken, babam Bloch'un sıradan bir kalp krizinden öldüğünü belirledi. Manşetler Bay Bloch'un kalbinden daha hızlı durdu.

1975 yazında, her ikisi de önde gelen jinekologlar olan, birlikte Manhattan'da başarılı bir şekilde mesleklerini icra

* II. Dünya Savaşı sırasında ve Soğuk Savaş'ın başlarında Sovyetler Birliği'ne nükleer silah üretimi veya tasarımı hakkında yasadışı olarak bilgi verdiği bilinen kişiler.

eden bekâr ve tuhaf dâhiler, yani ikiz kardeşler Cyril ve Stewart Marcus, Doğu Yakası'ndaki lüks dairelerinde, yerde ölü olarak bulundu. Bir hafta önce ölmüşlerdi. Etle tırnak gibi olan paralel hayatları, tam kırk beş yıl önce başladıkları gibi sona ermişti: Birlikte.

Ortada şüpheye yol açan herhangi bir emare bulunmayınca, dedektifler vakanın çifte intihar olduğunu tahmin ettiler. Bazıları aynı anda alınan aşırı dozda uyuşturucuyu suçlarken, basının kendi hayalperest teorileri vardı.

Ancak gerçek cevabı babam ortaya çıkardı. Marcus ikizleri barbitürat* bağımlısıydı ve bu bilgi yakın çevreleri tarafından sır olarak saklanıyordu. Çifte bağımlılıklarının sızdırılması tehdidi geldiğinde, dünyanın en güçlü davranış değiştiren ilaçlarından birini bırakarak "alışkanlıklarından" vazgeçmeye karar verdiler.

Sorun şu ki barbitürat yoksunluğu ölümcüldür. Eroin yoksunluğundan çok daha kötüdür. Bağımlı kişi, kasılmalar ve sayıklama yaşar ve kalbi tam anlamıyla çöker. Marcus ikizleri böyle ölmüştü. Hikâyeleri, Amerika'yı uyuşturucu bağımlısı doktorlar sorununa karşı uyardı ve Jeremy Irons'ın 1988 tarihli filmi *Ölü İkizler'e*** ilham verdi.

Sonra çoğumuz için hayal bile edilemeyecek bir şey oldu; ama babam için öyle değildi. Sebebi gizemli bir virüs, doğal bir felaket, teröristler ya da özellikle aktif bir seri katil olmasa da babamı tarif edilemez bir kırımın ortasına itti.

1975'in fırtınalı 24 Haziran günü, Eastern Airlines 727, Queens'te bulunan John F. Kennedy Uluslararası Havalimanı'na yaklaşırken düştü. Pistten bir buçuk kilometre uzakta,

* Anksiyete, uykusuzluk ve nöbet bozukluklarının tedavisi için yaygın olarak kullanılan, anestezik amaçlı da kullanılabilen bir ilaç sınıfı. (ç.n.)

** *Dead Ringers, 1988.* (ç.n.)

New Orleans'tan kalkan 66 sefer sayılı uçuş, devasa bir hava akımının etkisiyle beklenmedik bir şekilde yükseldi ve ardından mikro bir patlamayla, şiddetle yere çarptı; sıralı ışık direkleri sol kanadını kopardı ve korkunç bir şekilde ufalanarak parçalara ayrıldı.

Dehşet dolu kazada 115 kişi öldü (dokuz kişi mucizevi bir şekilde hayatta kaldı). O zamanlar bu, Amerika'nın üçüncü en kötü havayolu felaketiydi.

Yanmış ve parçalanmış cesetler her yana dağılmıştı. Birkaç dakika içinde, babamın Manhattan ofisindeki özel telefon çaldı ve babam, kalıntıların toplanmasını ve incelenmesini denetlemek üzere olay yerine koştu. İnsan parçalarıyla ve uzuvlarıyla dolu tabutları taşıyan morg arabalarının ağır geçit töreni, Adli Tıp Kurumu'nun ve kaza yerinde geçici olarak kurulan çadır morgun dolup taşmasına sebep oldu. Gece boyunca ve ertesi günün sonuna kadar çalışan babam ve ekibi, ölülerin kimliğini tespit etti, yakınlarına haber verdi ve 115 kurbanın hepsini dünyadaki son istirahat yerlerine nakledilmek üzere hazırladı.

Peki bu durum neden babam için hayal bile edilemez değildi? Çünkü bu onun gördüğü, toplu ölüm yaşanan ilk felaket değildi. Üçüncüsü veya dördüncüsü bile değildi. 1960 yılında New York üzerinde iki yolcu jetinin havada çarpıştığı ve altısı yerde olmak üzere 134 kişinin ölümüne neden olduğu olay yerinde de babam vardı. Ayrıca 1959'da, bir Boeing 707'nin Jamaika Körfezi'ne burun üstü çakıldığı kazada ölen 95 kişinin kalıntıları üzerinde çalışmıştı. 78 yolcunun öldüğü, 1950 Kew Gardens tren kazasında da yine o vardı. 1965 yılında Long Island açıklarında denize düşen ve 75 kişinin öldüğü Eastern Airlines 663 sefer sayılı uçak kazasında da...

Bir insanın ölebileceği her şekli görmese bile, görmediği çok azdır.

Tüm bunlara rağmen, babamın en unutulmaz vakalarından biri, 1978 yılında baş adli tabip olarak emekli olduktan sonra geldi ve çok ironiktir ki hiçbir şekilde ölümle ilgili değildi.

1984 yılında, Noel'den üç gün önce, beyaz bir adam olan Bernhard Goetz adındaki çekingen bir elektronik dükkânı sahibinin etrafını, Manhattan metrosunda dört siyah genç sardı. Birkaç yıl önce metroda uğradığı şiddet dolu bir soygundan sonra beş atımlık 38 kalibre bir Smith & Wesson taşımaya başlayan Goetz'den para istediler.

Gençlerin kendisini soymasından korkan Goetz ayağa kalktı, tabancasını çıkardı ve ateş etmeye başladı. Silahın tüm mermilerini boşaltarak gençlerin hepsini yaraladı. On dokuz yaşındaki Darrell Cabey'ye sol tarafından tek kurşun isabet etti ve o kurşun metro koltuğuna yığılan gencin omuriliğini parçalayarak onu felç etti.

Basın Goetz'i "Metro İnfazcısı" olarak adlandırdığında, New York'ta suç oranı tüm zamanların en yüksek seviyesindeydi ve ırklar arası ilişkiler tüm zamanların en düşük seviyesine yakındı. Goetz dünyaya, çığır açan bir "Yerini Koru" davası yaşattı. Halkın kafasına takılan bir soru vardı: Goetz nefsi müdafaa için mi ateş açmıştı, yoksa bu kasıtlı bir ırkçı eylem miydi?

Onlarca yıl sonra, bu vakaya ürkütücü derecede benzer şekilde vurulan Florida'daki Trayvon Martin ve Ferguson, Missouri'deki Michael Brown hadiselerinde yankılanan soruyla aynıydı bu. Tıpkı sonradan gerçekleşen bu iki vakada olduğu gibi, halk arasında Goetz'e karşı öfke patlak verdi ve halk temel olarak ırk esasında ikiye bölündü. Bulgular toplanmadan önce her iki taraf da kararını vermişti.

Goetz'in cinayete teşebbüs davasında savcılar, Cabey'nin vurulduğu esnada oturuyor olduğunu ve bu nedenle bir tehdit teşkil etmediğini savundu. Savunma, Cabey'nin yaralarını ve olay yerini incelemesi için babamı tuttu; babamın bildirdiği görüş tartışmalara yol açtı: Cabey vurulduğunda ayaktaydı. Babam, merminin namludan çıktıktan sonra izlediği yolun yanal ve düz olduğunu, aşağı doğru olmadığını belirtti. Cabey'nin otururken bu şekilde yaralanabilmesi için, 1,85 m boyundaki Goetz'in onun yanında diz çökmesi gerekiyordu ki böyle bir şey yoktu.

İki Afrikalı-Amerikalı da dahil olmak üzere yedi erkek ve beş kadından oluşan jüri ikna olmuştu. Bu sayede Goetz cinayet ve saldırı suçlamalarından beraat etti, ancak yasadışı silah bulundurmaktan hüküm giydi. Hapishanede sekiz aydan biraz fazla kaldı. Cabey daha sonra iflas etmiş olan Goetz'e (2005 yılında New York belediye başkanlığı için aday olmuş ve kazanamamıştı) dava açtı ve lehinde 43 milyon dolarlık karar çıktı.

New Yorkluların gözünde Goetz başka bir ciddi suç işlemişti: Silahı vardı. New York'ta yalnızca polisler ve suçlular silaha sahipti ve belediye meclisi üyeleri diğer herkesi ateşli silahlar konusunda güvenilemeyecek kadar aptal olarak görüyordu.

Babam 1978 yılında, altmış beş yaşında emekli olduğunda uzmanlığına hâlâ şiddetle ihtiyaç duyuluyordu ve onun da hâlâ muazzam bir enerjisi vardı. Ülke çapında birçok ölüm vakasında danışmanlık yapmaya devam etti ve bilim dünyasının önde gelen kaynaklarından biri haline gelen ve basımı halen devam eden *Adli Patoloji* adlı 1992 tarihli ders kitabını yazarken bana da katkıda bulundu.

11 Eylül 2001'de, Dominick Di Maio Manhattan'ın East River nehrinin hemen karşısında, Brooklyn Heights'taki

Henry Caddesi'nde yaşayan, çevikliğini yitirmemiş, seksen sekiz yaşında bir emekliydi. Normal günlerde, bir buçuk kilometreden biraz daha uzaktaki Dünya Ticaret Merkezi'nin Finans bölgesinde yükselen İkiz Kuleleri görebiliyordu. Ömrünü burada geçirmiş, gururlu bir New Yorkluydu ve kulelerin yükselişini izlemişti.

O malum gündeyse çöküşlerini seyretmişti.

Adli tabip olarak geçirdiği otuzu aşkın yılda bırakın toplu katliamı, tek bir cinayete bile şahit olmamışken, şimdi gözlerinin önünde bir katliam işleniyordu.

Bulacakları kırımın farkındaydı. İnsanın başka insanlara yaşatabileceği dehşetlerin farkındaydı. Tüm o insanların nasıl öldüğünün bir gizem olmadığının da farkındaydı.

Fakat konuya dair tek kelime bile etmedi bana.

O benim babamdı. Ölümün onu etkilediğini bilmemi istemez ve asla ağlamazdı.

Aklımda kalan şeylerden biri de bu oldu işte.

Ben de onun kadar iradeli büyüdüm. Tıp fakültesine girip kendi yolumu çizmeye başladıktan sonra, profesyonel anlamda sık sık çatışmaya başladık. Hırçın ya da öfkeli bir şekilde değil, ama şiddetle... Tartışmalarımız abartılı ve belki biraz da gürültülü olabiliyordu, fakat babama inanmaktan asla vazgeçmedim. Hâlâ ulaşmayı arzuladığım bir standart belirledi o. Hâlâ benim için beslediği beklentilerle yaşıyorum.

Çocukluğumuzu tam olarak veya gerçekte olduğu gibi hatırlayamasak da, geleceğe taşıyoruz. Üzerimize takılan şeyleri topluyor, gençlik yıllarımızın oluşturduğu köprüden yetişkinliğe doğru sürüklüyoruz. Kendi topladıklarımı kontrol ettiğimde babamın enerjisini, adalet duygusunu, bilinmeyene duyduğu hayranlığını, ilgi merkezi olmaktan sakınışını, duygularını kontrol altına alma becerisini buluyorum. Ayrıca

annemin sadeliğini, faydacılığını, kitaplara ve tarihe olan sevgisini de buluyorum.

Bir de metanetini...

1958 sonbaharında New York, Queens'teki St. Johns Üniversitesi'ne girdiğimde, bundan sonra ne yapacağım konusunda ergenlerin duyduğu tipik kaygıyı yaşamıyordum. Başından beri amacımı biliyordum. Doktor olacaktım.

Üniversiteyi o kadar zor ya da stresli bulmadım. Önce kimya bölümünde okumaya başladım ve oradan biyolojiye geçtim; ama lisans yıllarımda beni en zorlayan şey evim ile kampüs arasındaki trafikti.

Çoğu kişi, bazı tıp fakültelerinin, gereken tıp hazırlık derslerini başarıyla tamamlayan öğrencileri lisans eğitiminin üçüncü yılında kabul ettiklerini bilmiyor. Bu yüzden St. John's Üniversitesi'ndeki ilk yılımda New York'ta iki ayrı tıp fakültesine başvurdum. Biri, sadece lisans mezunlarının alındığını söyleyerek beni reddetti. Diğeri, New York Devlet Üniversitesi'nin büyüdüğüm yerden dört kilometre kadar uzaklıkta bulunan, Brooklyn'deki Downstate Tıp Merkezi, kapısını hafif aralık bıraktı. İhtiyacım olan tüm teşvik buydu.

Böylece, on dokuz yaşındayken, Tıp Fakültesi Kabul Testini (MCAT) geçtim, başvurumu gönderdim ve hatta tıp fakültesinden bir idareciyle gergin bir mülakat yapmak üzere New York Devlet Üniversitesi'ne gittim.

1961 Şubat'ında, bir kar fırtınası sırasında, anneme gazete almak için dışarı çıktım. Soğuk ve ıslak bir halde eve dönüp anneme gazeteyi uzattım; o da bana New York Devlet Üniversitesi'nden gelen bir mektup uzattı.

Lisans diplomam olmaksızın tıp fakültesine kabul edilmiştim. Güz döneminde başlayacaktım.

Tıp fakültesinin ilk günü fakülte, tüm yeni öğrencileri moral konuşması için bir konferans salonunda topladı. Mezuniyet oranlarıyla ilgili ciddi istatistikler sunarken, "Mezun olmak konusunda canınızı sıkmayın," diye belirttiler. Bizi ne kadar rahatlatmaya çalıştılarsa, o kadar endişelendik. Birinin size, "Uçak yolculuğu tamamen güvenlidir; on kişiden sadece biri vahşet dolu bir kazada ölecek," dediğini düşünün. İşte o zaman bunun çocuk oyuncağı olmayacağını anladım; ama başarısızlık bir seçenek değildi. Doktor dışında bir şey olamazdım.

Doğrusunu söylemek gerekirse tıp fakültesinden nefret ediyordum. Dört yıllık Donanma Eğitim Kampı gibiydi ama o kadar keyifli değildi.

İlk iki yıl bitmek bilmeyen bir uyku yoksunluğuyla geçti. Her gün, altı saatlik uykuyla yaklaşık yirmi altı saat ders çalışıyorduk; evet yirmi altı, yazım yanlışı yok. Sonraki iki yıl aynı uyku yoksunluğu ve çalışma düzeni devam etti, ancak buna bir de uygulamalı prosedürler eklendi. Birden kendimizi asla yapabileceğimizi (veya yapacağımızı) düşünmediğimiz şeyleri yaparken bulduk.

Fışkıran gerçek amniyon sıvısının ayakkabılarımı mahvettiği oldu. Geceleri, giysilerime bulaşan kan ve kusmuk lekeleriyle eve dönüyordum. Hastaların sıklıkla yalan söylediğini keşfettim. Birini öldürmenin aslında oldukça zor olduğunu gördüm. Ve viziteler sırasında duvara yaslanmış vaziyette ayaktayken ya da bir profesör ders anlatırken gözlerim sonuna kadar açık haldeyken uyumayı öğrendim. Bugün bile, ister havaalanında ister mahkeme salonunda olsun, beklemem gereken zamanlarda uyumaya çalışıyorum.

Ama durum ne olursa olsun sakin kalmayı da öğrendik. Zor durumlardaki soğukkanlılıklarından dolayı doktorların savaşta iyi olacağını düşünmüşümdür hep.

New York Devlet Üniversitesi'ne kabul edilen herkes kesinlikle M.D.* unvanını alacak kadar zekiydi. Başarısız olmaları zekâ eksikliğinden kaynaklanmıyordu. Ayrılanlar, profesörlerin yıldıran çapraz ateşinden kurtulacak metanet, sebat veya kararlılığa sahip değildi. Ne yaptıklarını anlamam birkaç yılımı aldı. Beynimizi yıkıyorlardı; bize bir doktor gibi düşünmeyi öğretiyorlardı. Avukat, muhasebeci, borsacı değil. Doktorlar farklı düşünür. Belirli bir duygusal mesafeyi benimsemeye başlıyorduk; hastalara işimizi engelleyecek kadar yakınlaşmamayı ya da acıları ve korkuları hakkında söyleyeceklerini duyamayacak kadar onlardan uzaklaşmamayı öğreniyorduk.

Her ders, ders kitabından öğrenilmez. Mantıklı düşünmeyi, her zaman bize söyleneni kabul etmemeyi ve bariz gibi görüneni sorgulamayı öğreniyorduk. Doktor olmayanlar çoğunlukla doğrudan A'dan D'ye atlar; iyi bir doktorsa A'dan B'ye, oradan C'ye ve sonra D'ye geçer. Tüm bulguları toplamaya çalışmak gerek.

Sınıf arkadaşlarım da oldukça ilgi çekiciydi. Amerika'nın, Vietnam'ın en kötü günlerine, ırk çatışmalarına ve kampüslerde gerçekleşen, kültür faylarımızı tektonik değişime uğratan ayaklanmalara doğru yaklaştığı o kafa karıştırıcı günlerde, benimle siyasi tartışmalara girmeyi seven Barbara Delano vardı mesela. Bir keresinde beni 13. yüzyılın siyasi fikirlerine sahip olmakla suçlamıştı. "Hayır," diye düzelttim kaba bir şekilde, "kesinlikle 10. yüzyıla aitler." (Delano daha sonra Downstate Halk Sağlığı Okulu'na başkanlık etti.)

Bir de Chester Chin vardı; o kadar zayıftı ki kampüsteki hemşireler ona her gün çikolatalı içeceklerle kilo aldırmaya çalışırdı. Bir işe yaramadı ve tıp fakültesinden (ve muhtemelen

* Medical Doctor (İngilizce): Tıp Doktoru (ç.n.)

çikolatalı içeceklerden) nefret etmeye başladı. Mezun olduktan sonra ortopedi cerrahı oldu ve mezun toplantıları için bile okula geri dönmeyi reddetti.

Ama aramızdan ünlü olan ilk kişi, adı çıkan desek daha doğru, Stephen H. Kessler oldu. Fazla zeki ama sorunlu bir adam olan Kessler, Harvard'dan mezun olmuştu ve benimle aynı dönemde Downstate Tıp Fakültesi'ne girmişti. Çok geçmeden tuhaf davranışları başladı. Bir gün, anatomi laboratuvarında kadavralara, dart oynar gibi neşter fırlatırken yakalandı. Dekan, ilk yılından sonra onu izin almaya zorladı ve Kessler bir akıl hastanesine yattı.

Kessler sonunda tıp fakültesine geri döndü, ancak hastalara LSD verirken yakalanınca tekrar atıldı.

Kessler'ın üçüncü kez denemek için geri döneceğine dair söylentiler dolaşıyordu ki Nisan 1966'da ürkütücü haberler patlak verdi: Kessler, Brooklyn'deki dairesinde, elli yedi yaşındaki kayınvalidesini vahşice katletmişti. (Tesadüfen otopsisini babam yaptı ve tam 105 ayrı yara saydı.) Kessler o esnada LSD etkisinde olduğunu iddia ettiğinden, basın ona "LSD Katili" adını verdi. Sonrasında alkol ve ilaç etkisinde olduğu ve paranoyak şizofreni hastası olduğu ortaya çıktı; bu yüzden sonunda akli maluliyet gerekçesiyle suçsuz bulundu. Bellevue'deki akıl hastanesine yatırılarak ortalıktan kayboldu ve bir daha kendisinden haber alınamadı.

Çılgın tıp fakültesi günlerinde, Brooklyn morgunda sık sık babamı ziyaret ederdim. Daha önce ceset görmüştüm ama bunlar babamın dolabında sakladığı slaytlar, tıp ders kitaplarındaki resimler, hatta anatomi dersinde delip dürtüklediğimiz, temizlenmiş kadavralar değildi. Bunlar hayatını yeni kaybetmiş, gerçek insanlardı; solgun ya da maviydiler, üzerlerinde gerçek kurşun yaraları, bıçak kesikleri vardı ya da hiçbir görünür yaraları yoktu.

En çok 1960'ların sonlarında, babamın morg kapılarından düzenli olarak içeri giren gangsterler ilgimi çekiyordu. New York mafya savaşları gelip geçmişti, ama saldırılar asla durmadı. Mafya cesetleri hep iyi giyimli olurdu; timsah derisi ayakkabıları, ipek iç çamaşırları, manikürlü elleri vardı. Babamın masasındaki ölü mafya üyelerini inceleyene kadar, şeffaf oje süren bir erkek görmemiştim.

Tıp fakültesinin sonu yaklaşırken, uzmanlık alanımı seçmem gerekiyordu. Seçenekler neydi? Göz önünde bulundurabileceğim eski bir deyiş vardı: "İç hastalıkları uzmanları her şeyi bilir ama hiçbir şey yapmazlar; cerrahlar hiçbir şey bilmez ama her şeyi yaparlar; psikiyatristler hiçbir şey bilmezler ve hiçbir şey yapmazlar; patologlar her şeyi bilir ve her şeyi yaparlar ama artık iş işten geçmiş olur."

Dahası da vardı. Tıp fakültesinde (tıpkı babam gibi) hastalarla yatıştırıcı bir şekilde ilgilenebilme becerim olmadığını öğrenmiştim, ayrıca bir cerrahın bilmesi gereken karmaşık düğümlerde ustalaşamıyordum. İçinin rahatlatılması gerekmeyen hastalarla ve hayat kurtaran düğümler gerektirmeyen operasyonlarda daha iyi olacağımı anladım. Patoloji mükemmel seçimdi. Patoloji uzmanları, doktorların doktorlarıydı.

Durham, Kuzey Carolina'daki Duke Üniversite Hastanesi'nde yaptığım bir yıllık patoloji stajımdan sonra –ki nihayetinde adli patoloji yolunda ilerlemeye de burada karar verdim– Brooklyn'deki Kings County Tıp Merkezi'nde üç yıllık ihtisasıma başladım. Bu süre zarfında, Brooklyn'deki Adli Tıp Kurumu'nda babamın dikkatli gözetimi altında otopsi yapmaya başladım. İhtisasımı bitirdiğimde, lisanslı bir adli patoloji uzmanı olarak tek bir gün dahi çalışmamışken, yüzden fazla otopsi yapmıştım.

İhtisasım, hayatımı başka ve çok daha önemli bir şekilde de değiştirdi; amirlerimden biri beni, sekreteri Theresa Richberg ile tanıştırdı; o esnada uzun sarı saçları yüzünü kapatmış halde, daktilosunun üzerine eğilmiş çalışıyordu. Başını kaldırdığında yıldırım çarpmışa döndüm. Çok güzeldi. Yirmili yaşlarının ortalarında olduğunu tahmin ettim ve konuşunca, güzel olduğu kadar zeki olan, kendini iyi ifade eden bir kadın gördüm. Cezbedici Brooklyn kokan, kendinden emin sesiyle bana söylediği ilk şeylerden biri, nişanlı olduğuydu. Kanıtlamak için elmas yüzüğünü de gösterdi.

Yıkıldım ama yılmadım. Takip eden birkaç gün boyunca, ofisinin önünden her geçtiğimde Theresa ile konuşmayı ihmal etmedim. Su sebilinin önünde yaptığımız sohbetlerimizde, bana New York modasının zirvesi gibi görünen kıyafetlerini, kendisinin diktiğini öğrendim. İnce bir mizah anlayışı isteyen şakalarıma gülüyordu; bunu pek kimsenin yaptığı söylenemezdi. Zeki, azimli, dik kafalı ve bazen tartışmacıydı; yani benim tarzımda bir kadındı.

Ona henüz yirmi altı yaşında olduğumu söylediğimde ağzı açık kaldı. Kendi mahallesindeki kendini beğenmiş, kaba İtalyan gençler gibi olmadığımı, Kırklı yaşlarında, gözlüklü, seçkin, kır saçlı, yaşlı bir beyefendi olduğumu düşünüyormuş. Klas sahibi olduğumu söyledi.

Tanışmamızdan birkaç hafta sonra işe geldiğinde parmağında yüzük yoktu. Bana nişanını bozduğunu söyledi. (Aslında, yüzük çantasındaydı ve nişanlısına onu terk ettiğini henüz açıklamamıştı.) Ertesi gün ona çıkma teklif ettim.

Başka bir bomba daha patlattı: Çok zeki ve kültürlü olmasına rağmen, sadece 18 yaşındaydı. Belli ki ikimiz de yaşımızı göstermiyorduk.

İlk buluşmalarımızdan birinde sinemaya gitmek için Theresa'yı almaya gittim. Arka koltukta duran büyük bir

kavanoz gördü. İçerisinde bir insan elinin formaldehit içinde yüzen soyulmuş derisi vardı.

Başka bir sefer, programımızın öncesinde Brooklyn morgunda buluşmak üzere sözleştik ama Theresa içeri girmek istemedi. Ben de ona beni arka kapıda beklemesini söyledim. Orada beni beklerken, bir morg aracı yanaşmış. İki görevli arkadan bir ceset çıkarmış, sedyeye koymuş ve ardından cesedin kafasını, göğsünün üzerine yerleştirmişler.

Bu görüntüden sonra çığlık atarak kaçsa ve beni bir daha görmek istemese onu suçlayamazdım ama birkaç hafta içinde diğer adamla olan nişanını resmen bozdu.

Çıkmaya başladıktan bir yıl sonra, Brooklyn'in East Flatbush semtindeki eski St. Blaise Katolik Kilisesi'nde Theresa'yla evlendik. Theresa gelene kadar yağmur yağıyordu; o geldikten sonra iyi şansa alamet olarak yorumlandığı üzere yağmur durdu. İtalyan akrabalarımızın hepsi oradaydı, bir sürü yemek vardı ve kutlama *Sıkı Dostlar** filminden bir sahneye benziyordu.

O zamanlar, henüz kariyerinin başında olan mutlu bir çifttik ama ben bir Rönesans kadını ile evlenmiştim. Pek çok açıdan onun geleceği benimkinden daha parlaktı: Sonunda sekreterlik işini bıraktı ve üniversiteye giderek güzel sanatlar dalında lisans derecesi aldı; ardından Neiman-Marcus mağazasında tasarımcı oldu, ayrıca iç tasarımcı olarak çalıştı ve sonra kendi tasarladığı mücevherlerini Sak's Fifth Avenue mağazasına sattı. Büyüyünce doktor ve savcı olacak iki çocuk yetiştirdi. İnanılmaz bir şekilde, takip eden yıllarda, hemşirelik dalında lisans okumak üzere üniversiteye döndü; psikiyatri hemşiresi olarak çalıştı; adli hemşire olarak eğitim aldı ve polis tarafından gerçekleştirilen pek çok tutuklamada

* *Goodfellas, 1990.* (ç.n.)

aniden ölümcül hale dönüştüğü kanıtlanan karmaşık zihinsel ve fiziksel koşulların birleşimine ilişkin *Heyecanlı Deliryum Sendromu* adlı bir kitap yazdı. Çalışmaları, sendroma yeni bir ışık tuttu ve Amerikan Acil Servis Hekimleri Koleji ile Ulusal Adalet Enstitüsü tarafından kabul gören bir tanı olarak benimsenmesine kısmen yol açtı.

Ah, ayrıca çok da iyi yemek yapıyor.

Ne yazık ki, takip eden yıllarda kısa süreliğine boşandık. Öfke nöbeti geçirdiği sırada bana dört el ateş açan başka bir kadınla evlendim. Neredeyse morgun müşterisi oluyordum. Neyse ki ıskaladı. İnsanın üzerine ateş açılması (ve ıskalanması) çok ilginç bir deneyim. Zihninizi boşaltmanın bir yolu olarak şiddetle tavsiye ederim. Silahın patladığını duymuyorsunuz. Gördüm ama duyamadım.

Her neyse, çabucak boşandık ve kendisine olan aşkımı asla kaybetmediğim Theresa ile hemen yeniden bağlantı kurduk. Neredeyse on yıllık bir ayrılığın ardından yeniden evlendik ve tekrar yanımda olduğu için şükran doluyum.

Hayatımın orta yaş döneminde çok şey öğrendim. Belki de en önemlisi, bir kadın size silah çektiğinde asla, "Ateş etmeye cesaret edemezsin," dememeniz gerektiği.

Ama ondan önceki günlerde, bütün bu sıkıntılardan önce, Theresa ve ben sadece birbirimize sahip olduğumuz için bile mutluyduk. Ben doktor olmanın zorluklarına odaklanmıştım, o da kendini bulmaya çalışıyordu, ama birbirimize sahiptik ve iyi bir ekiptik.

Hâlâ öyleyiz.

Doktorlar uzun süredir suçların çözülmesini sağlamasına rağmen, 20. yüzyılın ortasına kadar tıp alanında kendilerine verilen bir isim yoktu.

İki bin yıl önce, MÖ 44'te, Julius Caesar, Romalı senatörler tarafından bıçaklanarak öldürülerek tarihin en sansasyonel cinayetine kurban gitti. İmparatorun cesedini incelemek üzere Antistius adında bir doktor çağrıldı. Sezar'ın yüzü, karnı, kasıkları ve kollarından yirmi üç kez bıçaklanmış olduğunu, ancak yalnızca bir yaranın; muhtemelen sol kürek kemiğinin altından yukarıya doğru girerek kalbini delen yaranın, ölümcül olduğunu bildirdi. Saldırı o kadar çılgınca işlenmişti ki, arbede sırasında hevesli suikastçıların çoğu da bıçak darbesi almıştı. Antistius, Sezar kalbinin delinmesi sebebiyle ölmese ve Pompey heykelinin dibinde Senato'nun zemininde kendisine müdahale edilmeden yatsa da, birkaç dakika içinde kan kaybından öleceğini düşünüyordu.

Bu, tarihin kayıtlara geçen ilk otopsisiydi.

Bin yıl sonra, Ortaçağ İngiltere'sinde kral, hiçbir tıbbi eğitim almamış yerel siyasi görevlileri, tüm ceza davalarında kendi mali çıkarlarını temsil etmek (ayrıca itirafları dinlemek, gemi enkazlarını araştırmak, suçluları affetmek ve kraliyete özel hak kapsamında avlanan balıklara el koymak) üzere yetkilendirdi. Bu memurların görevleri arasında, şüpheli tüm ölümlerde cesetleri incelemek ve gözlemlerini bir "soruşturma" olarak kaydetmek vardı. Bu yetkilinin, Latince "*custos placitorum coronae*" olarak belirtilen "Kraliyet taleplerini yerine getirme" görevi, nihayetinde "şüpheli ölümleri tetkik eden memur" veya "adli tıp görevlisi" unvanına evrildi.

Leonardo da Vinci ve Michelangelo, sanatlarını geliştirmek için cesetleri parçalara ayırmaya başlamışken gördükleri düzensizlikler karşısında büyülenmişlerdi. Papa VI. Clemens, içlerinde ne olduğunu görebilmek için veba kurbanlarının cesetlerinin açılmasını emretmişti.

1600'lere gelindiğinde Aydınlanma Çağı, bilimsel gelişmeler ve yeni benimsenen bir toplumsal vicdan, ölüm ve suç soruşturmalarına yeni bir soluk getirdi. 1800'lerin sonlarında ise parmak izi, adli tıpta devrim yarattı.

1890 yılında Baltimore iki doktora "adli tabip" unvanını verdi ve onları ilçe adli tıp görevlisi tarafından emredilen tüm otopsileri yapmaları için görevlendirdi. Amerika'nın büyük pek çok şehri bu uygulamanın izinden gitti ve sonunda ölümlere ilişkin incelemelerin tüm sorumluluğunu doktorlara verdi; ancak, çoğu zaman hiç tıp eğitimi almamış olan, seçilen sorgu hâkimlerini içeren sistemimiz Amerika'da bugün bile sağlam yerini koruyor.

İlk gerçek adli tabip sistemi 1918'de New York'ta, şehir adli tıp görevlisi sistemini bıraktıktan sonra kuruldu.

Yani Amerika'da iki tür adli tıp sistemimiz var: adli tıp görevlisi ve adli tabip. Onuncu yüzyıl İngilteresi'ne dayanan adli tıp görevlisi sistemi, Amerika'nın 3.144 ilçesinin yaklaşık %40'ında hâlâ geçerli ve 2.366 adet ofisi bulunuyor. Bu ofislerde görev yapan adli tıp görevlileri neredeyse her zaman seçilerek tayin ediliyor ve neredeyse hiçbir zaman doktorluk mesleğinden gelmiyor. Seçilen adli tıp görevlisi doktor olsa bile, genellikle adli patoloji uzmanı olmuyor.

İş için gerekli nitelikler mi? Ah, bölgede ikamet ediyor olmanız, suçlu olmamanız ve en az on sekiz yaşında olmanız gerekiyor. Hepsi neredeyse bu kadar. Ama bu bir sorun teşkil etmiyor. Bir kez seçildikten sonra, araba satıcısından sorgu hâkimliğine geçiş yapan kişi, olağanüstü derecede karmaşık ölümleri çözmek için ihtiyaç duyulan tıbbi ve adli bilgilere sihirli bir şekilde sahip oluyor. Bu sayede herhangi bir politikacının sahip olduğu en önemli iş için zamanları kalıyor: Yeniden seçilmek.

Seçilen sorgu hâkimleri genellikle küçük kasabalardan gelen cenaze levazımatçısı veya mezarlık çalışanları oluyor ve ölümle günlük temas içerisinde bulunmaları, seçmenlerin, bu memurların otopsi, kan alma, ceset inceleme ve zaman zaman mezarın yeniden açılması gibi kasvetli görevler için çok uygun olduklarını (yanılarak) varsaymalarına yol açıyor. Bu kitabın ilerleyen bölümlerinde, adli tıp görevlisi olmaya yönelik en önemli niteliğinin, kasabada bir ceset taşıyabilecek kadar büyük arabası olan tek adam olmasıyla övünen, ücra bir kasaba levazımatçısına ilişkin bir hikâye anlatacağım.

Adli tıp görevlisi sisteminin çoğunluğu yetersiz ve tutarsız işler üretirken, çoğu adli tabip iyi işler ortaya koyar. Ulusal Araştırma Konseyi, *ABD'de Adli Bilimin Güçlendirilmesi: İleriye Doğru Bir Yol* başlıklı ve 2009 tarihli bir kitapta, 1924'ten beri dillere pelesenk olmuş bir fikir olan sorgu hâkimliği sisteminin tamamen ortadan kaldırılması gerektiğini savundu.

Bugüne kadar bu konuda hiçbir şey yapılmadı. Onuncu yüzyılda iyi kabul edilen, görünüşe göre yirmi birinci yüzyıl için de hâlâ iyi. Amerika'da, babamın 1940 yılında doktor olduğunda sahip olduğundan çok daha fazla adli tıp aracına sahip olduğumuz bugün bile, akıllı bir katilin seçilen bir adli tıp görevlisinin yargı yetkisi altında cinayetten kurtulma ihtimali, adli tabip görevlendirilen herhangi bir sistemden kurtulma ihtimalinden daha yüksektir.

Eski adli tıp görevlisi sisteminin kusurları ve yetersizliğine rağmen otopsiler, adli patolojinin Amerikan Patoloji Kurulu tarafından ayrı bir disiplin olarak ilk kez kabul edildiği 1959 yılına kadar Amerika'da gerçekleşen binlerce suçun çözümü oldu. Adli patolojinin nihayet yasallaştırıldığı o muazzam anda, o zamanlar New York Şehri baş adli tabip yardımcısı

olan babam, Amerika'daki ilk on sekiz adli patoloji uzmanından biriydi.

İşte bu ilk tıbbi dedektif kuşağı, adli tıbbın cesur yüreklerinden oluşuyordu.

New York'ta 1954 ve 1973 yılları arasında babamın patronu olarak görev yapan Dr. Milton Helpern, şehrin adli tıp görevlisi sistemini bıraktığı 1918 senesinden beri tayin edilen üçüncü adli tabipti. Bir keresinde, "Kusursuz suç yoktur. Sadece eğitimsiz ve beceriksiz müfettişler, ihmalkâr adli tabipler vardır," demişti. Adli tabiplere verilen en büyük onur ödülü olan Milton Helpern Laureate Ödülü adını ondan almıştır ki ben de 2006 yılında bu ödüle layık görüldüm.

Dr. Russell Fisher, Maryland Baş Adli Tabibi olarak görev yaptı ve Amerika'nın en iyi adli tıp ekibi ve tesisini Baltimore'da kurdu. Öyle bir üne sahipti ki 1968 yılında, ben tıp fakültesinden mezun olduktan sonraki ilk işimde onun amirliğinde çalışmadan hemen önce, katledilen John F. Kennedy'nin "yüzyılın otopsisi" olarak adlandırılan otopsisinin "mutlak kesinlik sağlaması gerekirken şüphe bırakacak" derecede kötü gerçekleştirildiği kanaatine varan ve "Clark Paneli"* olarak anılan panele başkanlık etti.

Dr. Angelo Lapi, Kansas City morguna geçiş yapmadan önce Denver'ın ilk adli tabibiydi. Fotoğrafik bir hafızaya sahip olan Lapi, Nazi ölüm kamplarından ve esir kamplarından kurtulanların ahlaksız kıyımı anlatmasını dinlemekle, çürümüş cesetleri kazarak çıkarmakla ve Nürnberg savaş suçları davaları kapsamında katillere karşı kanıt toplamakla görevli, seçkin bir ekibin bir parçasıydı.

* ABD Başsavcısı Ramsey Clark tarafından John F. Kennedy'nin otopsisini incelemek üzere görevlendirilen dört kişiden oluşan panel. (ç.n.)

Cleveland adli kurumunun baş patoloji uzmanı olan Dr. Lester Adelson, hamile karısını öldürmekle suçlanan bir kırık-çıkıkçı olan Dr. Sam Sheppard'ın karşısındaki en önemli tanıktı. İlk davasında hüküm giyen ve on yıl sonraki ikinci davasında beraat eden Sheppard'ın davası, sayısız makaleye, kitaba, "Kaçak" adlı televizyon dizisine ve birkaç tane filme ilham olan bir medya fenomeniydi. Otuz yedi yıllık bir kariyer ve sekiz binden fazla cinayet otopsisinden sonra, Adelson emekli olarak öğretmenliğe döndü ve adli patoloji uzmanları için standart kaynak metinlerden biri haline gelen *Cinayet Patolojisi*'ni yazdı.

Bu on sekiz adamın tamamının anlatacak pek çok hikâyesi vardı. Ölümü tüm vahşi halleriyle görmüşlerdi. Yeni bir disiplinin en iyileri ve en parlaklarıydılar.

Ancak adli patoloji o zaman da mükemmel değildi, şimdi de değil.

Babamın kariyeri ve benim kariyerim, parmak izlerinin ve basit kan grubu belirleme prosedürlerinin, sahip olunan "en ileri teknoloji" adli tıp araçları olduğu bir dönemden, günümüzün DNA profilleme ve devasa bilgisayar veri tabanlarına kadar tüm modern adli tıp çağını kapsıyor. Bununla birlikte, 1940'lı yıllardan bir adli tabibi, günümüz bilimine dair kısacık bir eğitim sonrasında sihirli bir şekilde modern bir morga bıraksak, oldukça iyi çalışacağına tüm kalbimle inanıyorum. Neden mi? Çünkü iyi bir adli patoloji uzmanının en iyi araçları gözleri, beyni ve neşteridir. Bunlar olmadan, bilim hiçbir işe yaramaz.

Günümüzde, ABD'de kurul onaylı ve aktif görev yapan yalnızca 500 kadar adli patoloji uzmanı bulunuyor ve bu sayı yirmi yıl öncesiyle neredeyse aynı. Sorun şu ki, sayısı sürekli

artan açıklanamayan ölümlere yetişebilmemiz için, 1.500 kadar uzmana ihtiyacımız var.

Meslek, *CSI* ve *NCIS* gibi televizyon programları sayesinde popülerliğinin zirvesindeyken, neden yeterli sayıda adli patoloji uzmanı yok?

Çünkü aslında bu iş, televizyonda yansıtıldığı kadar gösterişli değil. Her beş yeni adli patoloji uzmanından biri, eğitimden hemen sonra okulu bırakıyor ve her on yılda bir yeni doktor-dedektiflerin yüzde onunu daha kaybediyoruz.

Nedenleri basit: İlk olarak, bu oldukça karmaşık bir iş. Adli patoloji uzmanı olmak için dört yıllık ön lisans, dört yıllık tıp fakültesi ve tıp fakültesinden sonra da neredeyse beş yıl kadar ilave eğitim gerekiyor. Adli patoloji uzmanı olmadan önce, en azından anatomik patoloji uzmanı olarak çalışmak gerekli.

Bununla birlikte, hastanede çalışan patoloji uzmanları, kirli işlerle çok daha az uğraşarak, iki katı daha fazla para kazanıyor. Daha yüksek bir maaş, 200.000 dolar öğrenci kredisi borcu olan genç bir doktoru kolayca cezbedebiliyor (böylece kafası karışmış eşine de neden daha düşük maaş aldığını açıklamasına gerek kalmıyor). Daha da kötüsü, bazı adli patoloji uzmanları, düşük ücret alan adli patoloji uzmanları için bile berbat sayılacak devlet memuru maaşına razı oluyor.

En nihayetinde gerçek şu: Bu iş televizyonda yansıtıldığı kadar gösterişli değil.

Ertesi sabah, kıyafetlerinize veya saçınıza sinmiş, çürüyen bir cesedin pis kokusunu duyarak uyanabileceğinizden hiç bahsetmiyorlar. Üzerinize düşen kurtçukları göstermiyorlar. Ölüm nedeninin tespit edilemediği otopsileriyse asla göstermiyorlar.

Televizyon bilimsel gerçeklerle değil, gerçek olabileceğini hayal ettiği bir dünyayla ilgileniyor olabilir. İzleyicilerin de

bilimsel gerçeklerle ilgilenmediği göz önünde bulundurulunca, bu oldukça anlaşılabilir bir durum. Kimse televizyonun en hareketli saatinde, dövülerek öldürülmüş bir bebeğin ezilmiş iç organlarını veya pompalı tüfekle ikiye ayrılmış bir kafatasını görmek istemez.

İşte böyle... Eve gidip, gördüklerinizi unutmanız gerekiyor. Herkesin sosyopat veya psikopat olduğunu düşünerek yaşayamazsınız; ki zaten değiller. Yalnızca %1 veya %2'si öyle. Yapabileceğiniz tek şey, insanların böyle şeyler yapmasına kızmak olabilir belki. Ama kafanızı iki yana sallayıp, hayatınıza devam etmeniz gerekiyor. Çünkü birazdan morg kapısından içeri başka bir gizem girecek.

Vakti gelince babam (ihtisasın akabindeki, son bir yıllık çalışma olan) bir yıllık üst ihtisasımı New York'ta yapmamam konusunda beni ikna etti. Babamın çalışmaya başladığı 1940'larda adli tıpta mükemmelliğin timsali olan New York Adli Tıp Kurumu bozulmuştu. Dünyanın en büyük adli tıp kurumu, meşhur Milton Helpern'ün baştabip olarak görev yaptığı son yıllarında bile, son teknoloji ekipmanlardan yoksundu; kurumun morali dipteydi; kemik kadroyu işten çıkarmak zordu ve içeri yolsuzluk sızmaya başlamıştı.

Babamın dediğine göre en iyi seçim Baltimore'du. Dr. Russell Fisher, ülkenin en iyi adli tabip ekibini toplamıştı ve şimdiye kadar tasarlanmış en modern adli tıp tesisini inşa etme sürecindeydi.

Babamın da ufak bir teşvikiyle Dr. Fisher beni işe aldı; 1 Temmuz 1969'da, yirmi sekiz yaşında, büyük umutlarla Maryland Adli Tıp Kurumu'ndaki üst ihtisasıma başladım.

Lakin ben girdiğimde, Dr. Fisher'ın ultra modern morgu henüz hazır değildi. Bunun yerine, bunaltıcı bir yazın en

sıcak günlerinden birinde, liman yakınlarındaki Fleet Caddesi'nde, James Garfield suikastından beri Adli Tıp Kurumu olarak kullanılan, on dokuzuncu yüzyıldan kalma bir binada işe başladım. Eski günlerde, sıradan insanların ölüme daha aşina olduğu zamanlarda, kimliği tespit edilemeyen cesetler, yoldan geçen birinin onları tanıyabileceği umuduyla morgun sokağa bakan penceresine dizilirmiş.

Eski tuğla örülü, alçak bir binadan oluşan morg aslında, muhtemelen belediyenin tüm pis kokulu mekanizmalarını bir araya toplamayı isteyen belediye meclisi tarafından, şehrin kanalizasyon arıtma tesisine bağlanmıştı. Daha da kötüsü, içeride klima yoktu ve yaz aylarında otopsi odası katlanılamaz derecede sıcak oluyordu. Bu yüzden otopsi uzmanları, sineklikler sağlam olduğunu umarak eski sürme pencereleri açıyordu; sağlam değillerse aç ceset sinekleri içeri girerek "misafirlerimiz" üzerinde ziyafet çekebilir ve üzerlerine larvalarını bırakabilirlerdi.

Baltimore'da, insanların ölümden nasıl bıktığını görmeye başladım.

Baltimore morgunda sadece iki ana alan vardı; otopsi odası ve ön kısımdaki idari ofisler. Morg görevlileri her sabah şafaktan önce günün cesetlerini küçük, havalandırmasız otopsi odasındaki masalara dizer, adli tabiplerin odanın köşelerini karanlıkta bırakan merhametsiz, kavurucu lambaların altında içlerini açmaları için hazırlarlardı. Şehrin geri kalanı daha kahvaltı dahi etmemişken, ortam iyi organize edilmiş bir mezbahaya dönmüş olurdu.

Öğlene doğru sekreterler ve memurlar işe gelirdi. Otoparktan idari ofislere giden en kısa yol, doğrudan rutubetli, pis kokulu otopsi odasından geçiyordu.

İdari çalışanların çoğu, liseyi yeni bitirmiş, on yedi-on sekiz yaşlarında genç kızlardı. Yazlık etekleri ve süslü bluzlarıyla, cesetlerle dolu otopsi masalarının arasında geçer, paketlenmiş öğle yemeklerini titizlikle taşır ve cesetler orada değilmiş gibi sohbet edip kıkırdarlardı.

O zamanlar bile, ölü insanlara karşı sahip olduğum kayıtsızlığı mesleki bir nitelik olarak kabul ederdim; fakat "normal" insanların cesetlerin etrafında ilgisiz davranmaları bana garip gelirdi.

Baltimore o zamanlar da şimdi olduğu kadar şiddet dolu bir şehirdi. Birkaç ay sonra Dr. Fisher'ın Penn Caddesi'nde bulunan, saray yavrusu gibi görünen, içerisi temiz ve serin hava dolu olan, cesetler üzerindeki kesim işlemlerinin gizlice yapıldığı, ışıkların her detayı aydınlattığı ve ofiste çalışan kızların ölülerin arasında süzülmediği yeni morguna taşındıktan sonra bile ceset akını gelmeye devam etti.

Hayatımın en enteresan ve en önemli vakalarından biri, cılız bir ölü bebek olarak vücut bulmuş halde masama getirildiğinde, işe başlayalı üç ay bile olmamıştı ve daha sadece yirmi sekiz yaşındaydım.

<ÜÇÜNCÜ BÖLÜM>

Boş Bebek Odası

Bir bebek hiçbir hayal veya anıya sahip olamadan ölür.

Bir çocuğun ölümünün trajik olması bu yüzdendir. Hayata ve kendimize dair şeyleri, onların da bilmesini arzu ederiz. Henüz gökyüzünde neden yıldız olduğunu merak etmemiş, hiç şarkı söylememiş ve tam anlamıyla gülmemişlerdir. Bizim olduğumuzdan katbekat daha mutlu olma fırsatını bulabilmeleri için yanıp tutuşuruz. Bu yepyeni, minicik canları umutla besleriz.

Sonra o bebek, o umut ölür ve bizim de umudumuz biraz yitmiş olur.

Ölü bir çocuk üzerinde inceleme yapmanın daha zor olup olmadığı sık sık sorulur; doğrusunu söylemek gerekirse, böyle bir şeyi görmezden gelmek çok daha zor olurdu.

Baltimore, Maryland. 21 Eylül 1969, Pazar.

Sonbaharın serin bir hafta sonu, bitmeye yakındı. Baltimore banliyösünde bulunan küçük dairemizdeki

telefonumuz çaldı. Telefonun diğer ucunda, kendisi de Adli Tıp Kurumu'nda üst ihtisas yapmakta olan Walter Hofman vardı.

"Vince, senden bir iyilik rica etmem lazım," dedi. "Yom Kippur* bu akşam başlıyor ve yarın için işten izin aldım. Benim dosyalarımla sen ilgilenebilir misin? Pek bir şey yok. Kesin olarak gelecek tek vaka, Hopkins'ten gönderilecek bir erkek bebek."

Hofman'ın davayla ilgili bundan başka bildiği pek bir şey yoktu. Bilinen tek şey çocuğun hastaneye birkaç sefer yatırıldığıydı, fakat tam olarak neden öldüğü bilinmiyordu. Hastane dosyalarına bakmam gerekiyordu.

"Tabii," dedim. "Hiç problem değil."

Çocuk 9 Şubat 1969 yılında, Marylandli, on üç yaşında, bekâr bir kız tarafından dünyaya getirilmişti. Hamileliği sorunsuz geçmiş, ancak ters doğum yapmıştı. Yani çocuğun ayakları veya kalçası önce gelmişti ve başıyla göbek kordonu doğum kanalına birlikte girdiği için belirli riskler yaratmıştı. Neyse ki doğum sırasında bundan başka olay yaşanmamış, 2,9 kg ağırlığındaki sağlıklı bir erkek bebek, bir pazar günü, kuzeydoğudan gelen şiddetli bir fırtınanın ortasında ilk nefesini almıştı.

İsimsiz ve istenmeyen, küçük ama sağlıklı bebek, doğum masasından doğruca devletin soğuk ellerine düşmüştü. İlk beş ayında bebeğe geçici bir koruyucu aile bakmış, bu süreçte herhangi bir hastalık geçirmemişti. Koruyucu annesi onun oldukça mutlu bir bebek olduğunu, neredeyse hiç huysuzlanmadığını bildirmişti. Beş aydan kısa bir süre içinde kilosu iki katına çıkmıştı ve herhangi bir rahatsızlık belirtisi de göstermiyordu.

* Kefaret Bayramı. Musevilik dininde Musevi Takvimi'nin ilk ayı olan Tişri ayının 10. günü 26 saat boyunca tutulan büyük oruç. (ç.n.)

İlkbaharda, mükemmel bir aile çıkageldi. Çavuş Harry Woods, karısı Martha ve iki yaşındaki evlatlık kızları Judy, ABD ordusunun kimyasal silah ve diğer teçhizatları test ettiği, Maryland'deki Aberdeen Eğitim Merkezi'ne kısa süre önce tayin edilmişti.

Harry yemekhanede aşçı olarak görev yapıyordu, Martha ise ev hanımıydı. Her ikisi de Ohio, Columbus'taki mavi yakalı Bottoms mahallesinde geniş ailelerde büyümüş, her ikisinin de kötü biten evliliklerinden sonra, 1958 yılında, büyüdükleri mahallede birbirleriyle tanışmışlardı. Harry Kore'ye sevk edilmeden ve Martha evde onu beklemeye başlamadan hemen önce, 1962 yılında evlenmişlerdi. Sonraki birkaç yıl boyunca, Harry Vietnam ve Almanya'ya gitmiş, Martha da sürekli ev değiştirerek Columbus, Fort Gordon, Georgia ve son olarak Fort Carson, Colorado'ya gitmiş; burada, Aberdeen Eğitim Merkezi'ne sevk edilmeden önce, 1967 yılında, Judy Lynn adını verdikleri bir bebek evlat edinmişlerdi.

Kırk yaşına gelmiş olan Martha, doğurduğu üç çocuğunu kaybetmiş ve neredeyse bir düzine kadar düşük yapmıştı. Bir çocuğu olması için yanıp tutuşuyor, on bir yıl önce kendisi de bir bebek kaybetmiş olan en küçük kardeşi Paul'ün adını verebileceği bir erkek çocuğa sahip olmayı özellikle istiyordu. Evlat edinme bürosundaki görevli hanıma, çocuğun fiziksel veya zihinsel engelli olmasının sorun olmayacağını, ancak geçmişte yaşadığı kalp kırıklıkları göz önünde bulundurulduğunda, fiziksel olarak sağlıksız bir çocuğu tercih etmeyebileceğini belirtmişti. Ne kadar iyi bir anne olduğunu kanıtlayabilmek için yeni bir şansa ihtiyacı vardı.

Hiçbir olumsuz işaret yok. Tipik bir gezgin asker ailesi. Hevesli bir anne. Düzenli işi olan bir baba. Sağlıklı bir büyük kardeş. Harry ve Martha çiftine onay verilmişti.

Böylece, temmuz ayının başlarında, ilçe evlat edindirme görevlisinden beklenmedik bir telefon geldi. Görevli, Woods ailesine, küçük bir erkek çocuğun evlat edinilmek için uygun olduğunu söyledi. Çocuğu görmeye gelebilir ve isterlerse eve götürebilirlerdi. Mutluluktan havaya uçtular; askeriyeye ait, iki odalı minik evlerinde, Judy'nin odasına aceleyle bir beşik sıkıştırdılar, birkaç bebek giysisi aldılar ve 3 Temmuz'da yeni oğulları Paul David Woods aralarına katıldı.

Martha istediğine kavuşmuştu: yeni bir şans...

Bir ay sonra, 4 Ağustos günü, bir sağlık görevlisi Paul'ü, Kirk Ordu Hastanesi'nin acil servisine taşırken, hemen arkalarında endişe içindeki Martha vardı.

Martha acil servis doktoruna, Paul'ün öğle yemeğinden biraz sonra oturma odasında yere serili bir battaniye üzerinde Judy ile oynadığı esnada, başının tuhaf bir şekilde geriye doğru eğildiğini ve birden yere devrildiğini söyledi. Nefes alamamaya başlamış, ağzı, burnu ve gözlerinin etrafı morarmıştı. Martha bebeği kucaklamış, bir yandan deli gibi ambulansı ararken, bir yandan suni teneffüs yapmaya başlamıştı.

Ambulans yalnızca bir buçuk kilometre ötedeki askeri üs hastanesine vardığında, küçük Paul kendine gelmişti. Doktor çocuğu atik, hareketli ve rahat olarak tarif etmişti. Doktor, bebeğin herhangi bir oyuncak yutmadığından emin olmak için röntgen çekilmesini istedi. Solunum yolları açıktı. Çocuk belki de bir tür hafif nöbet geçirmişti ya da belki anne duruma aşırı tepki vermişti; ama her şey yolunda görünüyordu. Hastaneye vardıktan yirmi dakika sonra, doktor onları eve geri gönderdi.

Birkaç saat sonra, Paul, bilinci açık ama solgun, bitkin halde ve siyanoz durumunda (kandaki oksijen eksikliği nedeniyle cilt renginin morlaşmasını ifade eden tıbbi terim)

Kirk Hastanesi acil servisine geri götürüldü. Martha yeni bir doktora, hastaneden eve döndüklerini ve Paul'ü uyuması için yatağına yatırdığını söyledi. Bir süre sonra zorla soluk alma, boğulma sesleri duyduğunu, bebeğini tekrar nefes alamaz bir halde bulduğunu belirtti.

Paul bu sefer hastaneye yatırıldı. Doktorların, bu nöbetlere neyin sebep olabileceğine dair hiçbir fikirleri yoktu. Üç gün boyunca göğüs ve kafatası röntgeni, elektrokardiyogram, kan tahlili, idrar tahlili, hatta omurilikten sıvı alma bile dahil olmak üzere birçok test yaptılar; ama hepsi bebeğin tamamen normal olduğunu gösteriyordu. Bu üç gün boyunca, nefes alma güçlüğüne ilişkin herhangi bir belirti de göstermedi. Doktor, belki de endişe içindeki bir annenin sinirlerini yatıştırmak amacıyla, gerçek bir belirti göstermemesine rağmen, tüm suçu üst solunum yolu enfeksiyonuna attı. Nihayetinde hastane Paul'ü 7 Ağustos günü öğle saatinden biraz önce taburcu etti.

Fakat bebek, hastaneden pek de uzak kalamadı.

Ertesi gün öğleden sonra, 8 Ağustos'ta, Martha doktorlara Paul ana kucağında oynarken kendisinin pencereden komşusuyla konuştuğunu, aniden Paul'ün boğulur gibi olduğunu ve kaskatı kesildiğini söyledi. Yine nefes alamamaya başlamış, rengi yine masmavi olmuştu. Martha yine ambulansı aramıştı. Ve Paul yine hastaneye vardığında kendinde ve hareketliydi.

Kafası karışan doktorlar yeniden bir dizi test yapmak için Paul'ü hastaneye yatırdılar; hepsi çocuğun herhangi bir sorunu olmadığını gösteriyordu ve Paul hastanede nefes tıkanıklığı nöbetleri geçirmiyordu. Çocukla ilgilenen doktor, söz konusu nöbetleri "nefes tutma" olarak nitelendirdi. Paul dört gün sonra, 12 Ağustos'ta, hastaneden mutlu ve zinde bir halde ayrıldı.

Fakat yirmi dört saatten daha kısa bir süre sonra geri döndü. Martha bu kez çocuğun bir tür kriz geçirerek kaskatı kesildiğini, kıvrandığını ve sonra da kucağındayken nefes almayı tamamen bıraktığını bildirdi. Paul'un yüzü masmavi olmaya başladığında, Harry yalnızca bir iki metre uzaklarındaydı. Hastanede doktorlar çocuğa, paraldehit adı verilen antikonvülzan bir ilaç enjekte etmiş, Paul de birkaç saat içinde yine kendinde ve hareketli bir duruma gelmişti. Nörolojik muayene ve yapılan başka bir omurilik tetkiki, hiçbir sorun olmadığını gösteriyordu.

Küçük ordu hastanesindeki doktorlar afallamış durumdaydı; bu nedenle Paul'ü ertesi gün, söz konusu gizemi çözmek konusunda daha fazla kaynağa sahip olacak, ABD Ordusu'nun Washington D.C.'de bulunan en iyi hastanesi olan Walter Reed Tıp Merkezi'ne sevk ettiler.

Ancak beş gün boyunca yapılan beyin taramaları, elektroensefalogramlar, daha fazla kafatası ve göğüs röntgeni ve bir dizi başka karmaşık testten sonra, Walter Reed'deki doktorların da kafası allak bullak oldu. Paul'ün "sebebi belirlenemeyen konvülsif bir bozukluğa" sahip olduğuna karar verdiler ve çocuğu 19 Ağustos'ta Fenobarbital reçetesiyle eve gönderdiler.

Paul Woods, Dünya'daki altıncı ayının çoğunu, neden orada olduğunu bilemeden hastanelerde geçirmişti.

Ve hastanedeki işi de henüz bitmemişti.

Ertesi gün öğleden sonra, 20 Ağustos'ta, Paul acilen Kirk Ordu Hastanesi'ne kaldırıldı. Akciğerleri ve kalbi çalışmıyordu; nefes almayı bırakmış, kalbi durmuştu. Hararetle çalışan acil servis doktorları, cansız kalbine doğrudan adrenalin enjekte ettiler; küçük boğazından aşağı tüp soktular ve tekrar nefes almasını sağladılar. Fakat çocuk komadaydı ve ağrılı uyaranlara tepki vermiyordu. İvedilikle, dünyanın en

iyi hastanelerinden biri olan, Baltimore Johns Hopkins Hastanesi'ne sevk edildi. Dosyasındaki açıklama basitti: "Bebek hastanede hiçbir sorun yaşamazken, yalnızca evde ve taburcu olduktan sonraki yirmi dört saatten kısa süre içinde problem yaşaması dikkat çekmektedir."

Martha, Johns Hopkins doktorlarına, öğle yemeğinden sonra Paul'ü beşiğine yatırdığını söyledi. Judy'yi de yatırmaya hazırlarken, Paul'ün nefes almadığını fark etmişti. Dudakları ve yüzü masmaviydi. Ağzından içeri doğru küçük nefesler vermişti, ama çocuk tepki vermiyordu. Martha dışarı koşmuş ve birilerinin yardım etmesi için bağırmıştı. Komşularından biri onları hastaneye götürmüştü.

Doktorlar, Paul'ün herhangi bir fiziksel travma geçirmediğine veya zehirli herhangi bir şey yutmadığına yemin eden Harry ve Martha'yı detaylıca sorguladı. Ancak çocuğun ebeveynleri, neredeyse sonradan akıllarına gelmiş gibi görünen ve kesinlikle daha önce hiç bahsetmedikleri farklı bir olasılığı gündeme getirdiler: Onu havadaki zehirli bir şey etkilemiş olmalıydı. Eğitim Merkezi'nde "sinir gazlarının" test edildiğini ve evlerinin yanındaki koyun, "dökülen kimyasallar yüzünden tüm balıkların ölmesi" sebebiyle kapatıldığını söylediler.

Sonunda doktorların eline bir ipucu geçmişti. Paul'ün idrar ve kan numunelerini laboratuvara gönderdiler. Laboratuvar, incelenen numunelerde "anormal bir şey" bulunduğunu, diazinon olarak bilinen bir organofosfat, yani bir tür böcek ilacı olabileceğini (veya olmayabileceğini) söylediği yabancı bir madde tespit etti. Paul için olası diazinon zehirlenmesine yönelik tedavi başlattılar ve aynı zamanda ordunun kışla içerisinde rutin olarak sıktığı iki farklı böcek ilacı daha olduğunu öğrendiler. Ne var ki belirtilen tarihler Paul'ün nefes darlığı

nöbetleriyle uyuşmuyordu ve Paul'ün kanı üzerinde yapılan ileri tetkikler sonuç vermemişti.

Sonra şoke edici bir gelişme oldu. 9 Eylül'de, Paul komaya girdikten yirmi gün sonra, evlatlık kız kardeşi Judy, Johns Hopkins'e yatırıldı. Pediatri bölümünde asistan hekim olarak görev yapan, kendisi de yeni baba olmuş Dr. Douglas Kerr, o öğleden sonra acil serviste çalışıyordu ve Judy'nin enerjik bir çocuk olduğunu gördü. Herhangi bir sıkıntı yaşadığına dair dışarıdan görülen bir belirti yoktu.

Fakat Martha, Kerr'e, iki buçuk yaşındaki Judy'nin yere yığıldığını, nefesinin kesildiğini ve birkaç dakika boyunca yüzünün masmavi olduğunu söylüyordu. Tekrar nefes almaya başladıktan sonra bitkin ve uykulu haldeydi; bu sebeple Martha, çocuğu kontrol etmeleri için getirmişti.

Kerr, Harry'yi itaatkâr ve biraz ahmak biri gibi görse de, Martha'nın zeki, ilgili ve bilgili biri olduğunu düşünmüştü. Çoğunlukla Martha konuşuyordu; Kerr, Judy'nin, beş günlük bir bebek olarak Woods ailesine katıldığından beri yüzünün maviye dönmesi sebebiyle hastaneye yetiştirildiği en az beş benzer nefes nöbetini de içeren, şaşırtıcı derecede kapsamlı tıbbi geçmişi hakkında soru sorduğunda, Martha yardıma hazır ve kibar davranmıştı.

Bunula birlikte Kerr, Martha'nın, çeşitli rahatsızlıklardan dolayı daha bebekken ölen üç öz çocuğu, ölü doğan bir bebek, on düşük ve başka çeşitli rahatsızlıklarını içeren kendi tıbbi geçmişiyle ilgili konuşmak konusunda isteksiz olduğunu hissetmişti. Orta yaşlı Martha'nın kişisel şeyler hakkında konuşmaktan rahatsız olmasının normal olduğunu düşünmüştü.

Kerr, Judy'nin küçük kardeşinin de birkaç kat aşağıda, Johns Hopkins yoğun bakım ünitesinde komada yattığını

öğrenince tedirgin oldu. Böcek ilacı teorisini duyunca, daha da meraklandı. Judy ve Paul aynı odada uyuyorlardı. Havada herhangi bir zehir olsaydı, ikisinin de aynı semptomları göstermesi makul olmaz mıydı?

Lakin Kerr, Paul'ün doktorları tarafından talep edilen ve uygulamasına devam edilen testlerle ilgili bilgi aldıkça, hikâyenin daha karanlık bir yüzü olduğundan şüphelenmeye başladı. Ne uzmanlar Woods ailesinin evinde, ne de doktorlar Judy'nin kanında böcek ilacına rastladı. Böcekbilimcilerden oluşan bir ekip bölgeden ölü böcek bile topladı ama olağandışı herhangi bir toksin tespit edilemedi. Evin havalandırma kanallarında karbon monoksit veya başka bir gaz sızıntısı yoktu. Çevresel faktörlere dayandırılabilecek açıklamaların sayısı azalıyordu.

Kerr mevcut gizemi kafasına takmış durumdaydı. Martha'nın ölen ilk 3 çocuğu hakkında daha fazla bilgi edindi. Judy'yi her gün ziyaret etti. Martha'nın trajik ve pek olası görünmeyen doğum geçmişini inceledi. Daha fazla test istedi, daha fazla soru sordu. Boş zamanı varsa, onda da Judy'yi düşünür oldu. Uyuyamıyordu. Yaşı daha ileri doktorlardan bazıları, Kerr'in gençlik tutkusunu alaya alıyordu; onlar ani bebek ölümleriyle zaman kaybetmeyi bırakmışlardı. Ancak Kerr çocukların nefes alamamalarına neyin sebep olduğunu bulana kadar, Judy'nin eve gitmesine izin vermesi güvenli değildi. Zavallı küçük kızı, bir tür koruyucu gözetim altında tuttu.

Kerr'in karnına ağrılar giriyordu.

Genç pediatri uzmanı, Çocuk Koruma Hizmetleri ile temasa geçerek ürpertici bir teori paylaştı. Judy ve Paul'ün tıbbi geçmişleri ve Martha'nın konuşmaları, böcek ilacından daha korkunç bir şeye işaret ediyordu.

Sonunda, oldukça rahatsız edici bir görüşmede, şüphelerini Harry ve Martha'ya açıkladı. Onlara duymak istemedikleri

şeyler söyledi. Hepsine itiraz ettiler. Öfkelendiler ve isyan ettiler. "Boşa vakit harcıyorsanız, boş vaktinizin olmamasını sağlarız," diye hırladı Harry; Kerr bunun bir tehdit olmasından endişelendi.

Judy hastaneye yatırıldıktan on gün sonra, çocuk koruma memurları onu Johns Hopkins'ten gizlice taburcu ederek götürdüler. Martha, Judy'nin odasına gidip kızın orada olmadığını görünce, üzüntüden fenalık geçirdi. Judy'yi bir daha asla göremeyeceğini biliyordu.

Harry ve Martha'nın Paul'ü görmeleri de yasaklanmıştı.

Küçük çocuk eriyip gitmeye devam ediyordu. Onu hayatta tutan sadece bir makineydi. Minicik uzuvları istemsiz spazmlarla titriyordu. Nefes alması o kadar güçleşmişti ki doktorlar nefes alışını kolaylaştırabilmek için boğazında bir delik açmıştı. Beyni çürümeye devam ediyor, vücudu ateşler içinde kavruluyordu.

İki gün sonra, 21 Eylül 1969 Pazar günü, doğumundan yedi ay, on iki gün sonra ve komaya girdikten bir ay sonra, Paul David Woods, yapayalnız bir şekilde öldü.

Ve genç Dr. Douglas Kerr, aklından çıkaramadığı karanlık hikâyenin daha da karanlık bir hale bürüneceğinden bihaberdi.

Pazartesi sabahı Baltimore şehir merkezindeki Adli Tıp Kurumu'na vardığımda, Paul beni bekliyordu. Morg aracı onu bir gece önce sevk etmişti; şimdi de masamda, parlak floresan ışıkların altında yatıyordu.

Daha önce ölü bebek görmüştüm. Baltimore'daki üst ihtisasıma başlamadan önce, zaten yüzden fazla adli otopsi yapmıştım. Üzülmedim ya da kızmadım. İnancım ve eğitimim beni koruyordu. Önümdeki masada yatan bir insan değil,

sadece bir cesetti. Sadece bir kabuk. İçindeki kişi, ruhu, çekip gitmişti.

Bu vakada Johns Hopkins Hastanesi'nden bir pediatri uzmanının istismardan şüphelendiğini biliyordum. Annenin şüpheli koşullar altında ölen başka çocukları olduğunu biliyordum. Böcek ilacı teorisini biliyordum. Bu küçük çocuğun, açıklanamayan nefes darlığı nöbetleri yüzünden birçok kez hastaneye gittiğini biliyordum. Kız kardeşinin de benzer nöbetler geçirdiğini biliyordum. Şimdi, çocuğun kendi adına konuşmasının zamanı gelmişti.

Birkaç saat boyunca Paul'ün bedeninin içini ve dışını inceledim. Yetmiş santim uzunluğunda ve neredeyse yedi kilo ağırlığındaydı. Fiziksel istismara yönelik, dışarıdan görülen herhangi bir emare olmamakla birlikte, hastaneye son yatışının acı verici izleri kalmıştı üzerinde. Gözleri berraktı. Burun ve boğazını tıkayan herhangi bir şey yoktu. İyi gelişmiş, iyi beslenmiş, henüz ilk dişleri çıkmamış yedi aylık bir çocuktu gördüğüm.

Paul'ün organlarını tek tek çıkardım ve dokularının mikroskobik slaytlarını hazırlamadan önce hepsini yakından inceledim. Hikâyesine ilişkin daha fazla bilgi sağlayacak olmaları nedeniyle beyni ve akciğerleriyle özellikle ilgileniyordum; yine de her bir parçasına, kimsenin kimseyi görmediği (veya görmek istemediği) gibi baktım. Bedeninin neredeyse hiçbir yerinde enfeksiyon veya zehir yoktu; kalbi de iyi durumdaydı.

Paul'ün pek çok kez nefessiz kalacak şekilde nöbet geçirmesini açıklayacak hiçbir şey bulamadım. Hem de hiçbir şey... Görünürde herhangi bir alerjisi yoktu. Üç ila dört aylık dönemde en çok rastlanan, çoğu ani bebek ölümü vakasından daha büyük yaştaydı. Semptomlarının ortaya çıkışı ve sırası,

bildiğim hiçbir hastalık süreciyle uyuşmuyordu. Ölümü kafamı çok karıştırdı; özellikle de bunca doktor çocukta herhangi bir sorun bulamamışken... Bırakın bir bebeği, hiç kimsenin ölecek kadar uzun süre nefesini tutması mümkün değildir.

Ama çocuk ölmüştü. Benim işim de nedenini tespit etmekti.

Beyni yaklaşık bir aydır ölüydü; yani oksijenden yoksundu. Beynindeki yaralanmalar, hastaneye son yatırıldığı zamana, yani son nefes darlığı nöbetine dayanıyordu. Aslında Johns Hopkins'e varmadan önce ölmüştü, ancak yeniden canlanan kalbi atmaya ve hayata döndürülen ciğerleri nefes almaya bir ay boyunca devam etmişti. Gün geçtikçe, beynin kontrolündeki belirli işlevler durmuştu. Akciğerleri sıvıyla dolmuş, diğer organlarına kan birikmiş, nihayetinde de otuz bir gün sonra can vermişti.

Ölüm nedeni: Paul James Woods, beyin ölümüne bağlı bronkopnömoni yüzünden hayatını kaybetmişti.

Martha Woods'un geçmişindeki diğer bebek ölümlerini göz önünde bulundurarak ve Paul'ün semptomlarının, hiçbir iz veya ipucu bırakmayan, kasten ve geçici boğma ile uyumlu olduğunu bilerek Paul'ün ölüm şekliyle ilgili vardığım kanaat, o zamanlar az rastlanan bir durumdu. Nitekim zamanının en saygın doktorlarından biri olan patronum Dr. Russell Fisher tarafından da desteklenmişti.

Raporumuzda şöyle yazıyordu: "Bu vakada cinayet ihtimalinin ciddiyetle göz önünde bulundurulmasını tavsiye ederiz."

Paul Woods'un, muhtemelen bir aile üyesi tarafından öldürüldüğünü düşünüyordum; fakat bu küçük çocuğun ölümünün hepimizin bildiğinden daha büyük bir şeytani suçu ortaya çıkaracağı o zamanlar aklımın ucundan bile geçmiyordu.

Paul Woods birkaç gün sonra, Aberdeen yakınlarındaki Harford Memorial Gardens mezarlığının batı ucundaki bebek bölümüne gömüldü. Harry, Martha ve Martha'nın kız kardeşlerinden biri, küçük tabutun yeraltına indirilişini izledi. Başka kimse gelmedi. Yalnızca isim ve tarihlerin yazılı olduğu, kalp şeklindeki bronz mezar taşının parasını da devlet ödemişti. Başka ne kalmıştı ki?

Judy Woods kısa süre sonra sevgi dolu, Mormon bir aile tarafından evlat edinildi ve nefes darlığı nöbetleri tamamen sona erdi.

Fakat şüpheler durulmadı. Buna karşın, kimsenin bu davanın ne kadar büyük olacağından haberi yoktu. Paul'ün olası cinayetinin askeri bir kışlada gerçekleşmesi nedeniyle davayı FBI üstlendi; ne var ki davanın ilk başlarında, vaka trajik bir şekilde basitti: Bir bebek, biri tarafından öldürülmüştü.

Devamı bu kadar basit olmadı. Katil çok büyük bir hata yapmıştı. Paul, beynine giden oksijen akışının kesilmesi yüzünden ölmüştü. Boğulmuştu. Beynine oksijen gitmemesi, saldırıya uğradığı esnada beyin ölümüne neden olmuştu. Saldırı, bir sivile (Paul) yönelik olarak, hükümete ayrılan bir binada işlenmişti. Bu da demek oluyordu ki dava FBI'ın yetki alanına giriyordu. O da kapsamlı bir soruşturma için gereken tüm zaman ve maddi kaynağa sahipti.

FBI ajanları davayı kazıdıkça, hikâye daha derin, daha karanlık ve daha hastalıklı hale geldi. Küçük kasabaların adliyelerindeki onlarca yıllık tozlu kayıtları eşelediler; aile yadigârlarını incelediler; çok uzaklardaki arkadaşlar ve komşularla görüştüler ve ülkenin dört bir köşesine yayılan ipuçlarını takip ettiler. Görmeye başladıkları resim tüyler ürperticiydi. İstismar olup olamayacağına ilişkin bir *şüphe* olarak başlayan şey, kısa sürede cinayet *olasılığına* dönüştü.

Ve tüm kanıtlar, sadece herkesin kendisinin iyi bir anne olduğunu bilmesini isteyen kadını işaret ediyordu: Martha Woods.

Martha, 20 Nisan 1929'da, bir tır şoförünün ve hayli doğurgan bir ev hanımının, William ve Lillie May Stewart çiftinin on üç çocuğunun on birincisi olarak, evlerinde dünyaya gelmişti. Büyük Buhran'ın arifesinde doğan Martha'nın çocukluğunun büyük bir kısmı iki odalı, aylık kirası on beş dolar olan bir eve sığışan on yedi kişilik bir geniş ailede ve yokluk içerisinde geçmişti. Ortaokul terk Martha lokantalarda, çamaşırhanelerde ve ayakkabı fabrikalarında birkaç vasıfsız işte çalışmıştı, ama hiçbiri uzun soluklu olmamıştı.

1945 yılının Şükran Günü'nden hemen önce, henüz yalnızca on altı yaşında olan Martha Stewart, mahalleli bir gençten hamile kalmıştı. Şükredecek neredeyse hiçbir şeyi yoktu. Lisede düzenlenen danslara gitmesi ve sevgilisinin olması gereken yaşta, hiçbir geliri olmayan ve ergenlik çağındaki, bekâr bir anne adayıydı.

Martha, doğum tarihinden bir ay önce doğum yapmıştı. Bir erkek bebek erken doğumla dünyaya gelmişti ve bir buçuk kilonun biraz üzerindeydi. Biri II. Dünya Savaşı'nın son günlerinde Almanya'nın Moselle Nehri'nde boğulan iki ağabeyinin adı olan Charles Lewis Stewart adını vermişti bebeğe. Ama "Mikey" olarak sesleniyordu.

Mikey on bir gün boyunca hastanede, kuvözde kaldı, ancak sonunda taburcu edildiğinde hâlâ sıkıntı yaşıyordu. Mikey, Martha'nın, kız kardeşi, bir yeğeni ve birkaç küçük çocukla paylaştığı üst kattaki yatak odasında kalıyordu. Martha bebeğin neredeyse hiçbir şey yemediğini, yediğini de kustuğunu söylüyordu. Bir noktada Martha'nın annesi Mikey'yi

damlalık ile beslemeye başlamıştı, ama bu da pek bir işe yaramamıştı.

Sonra bir gün, aniden, Mikey Martha'nın kucağındayken nefes alamamaya başladı ve rengi masmavi oldu. Martha'nın ebeveynleri anneyi ve çocuğunu Columbus Çocuk Hastanesi'ne yetiştirdi. Doktorlar çocuğun ciddi şekilde yetersiz beslendiğini tespit etti. Mikey hastaneye yatırıldıktan sonraki yedi gün içinde neşesi yerine geldi ve şaşırtıcı bir şekilde neredeyse yarım kilo aldı. Birkaç vitamin ve yeni bir bebek maması reçetesiyle eve gönderildi.

İki gün sonra, 23 Ağustos'ta, Mikey hayatını kaybetti. Öylece... Aniden nefes almayı bırakıp rengi morardığında, oturma odasındaki kanepede yatıyordu. Ambulans hızla eve intikal etti ama artık çok geçti. Adli tıp görevlisi geldi ve küçük siyah doktor çantasıyla, Mikey'nin cesedini aldı.

Mikey'ye otopsi yapılmadı, ancak ölüm belgesinde timus büyümesi (1940'larda ölü bebekler için konulan tipik bir teşhisti) ve "lenfatizm" (tıbbi açıdan omuz silkme umursamazlığına eşdeğer, kesinlikle hiçbir şey ifade etmeyen, bebek ölümlerine ilişkin cafcaflı bir terim) suçlu olarak gösteriliyordu.

Öldüğünde yalnızca bir ay, dört günlük olan Mikey, savaş kahramanı dayısı ve adaşına yakın bir yere, Columbus eteklerindeki Wesley Chapel Mezarlığı'na gömüldü.

Hemen yanına başka bir çocuk için mezar kazılması uzun sürmeyecekti.

Dört ay sonra, 1946 yılının Noel'inde, o klostrofobik küçük evde, dört çocuk hastalandı. Bunlardan biri Martha'nın tombul, üç yaşındaki yeğeni, kendisi de genç ve bekâr bir anne olan kız kardeşi Betty'nin oğlu Johnny Wise'dı. Johnny, Noel Günü karda oynamış ve ertesi gün, normalde neşeli olan bu çocuk, baş ve boğaz ağrısı şikâyetleri yaşamaya başlamıştı.

O gece, Betty duş alırken Martha, Johnny'yi üst kattaki kendi yatağına yatırdı. Birkaç dakika sonra, Betty çığlıklar içinde Johnny'nin hareketsiz bedeniyle aşağı koştu. Çocuk nefes almayı bırakmış, rengi maviye dönmüştü. Ambulans vardığında onu kurtarmak için çok geçti. Ancak sağlık yetkililerinin, 1940'larda giderek daha az rastlanan, oldukça bulaşıcı bir üst solunum yolu enfeksiyonu olan difteri salgınından endişelenmeleri sebebiyle ev üç gün karantinaya alındı. Dördüncü gün karantina kaldırıldı ve aile Johnny'yi, merhum kuzeni Mikey'nin yanına, Wesley Chapel Mezarlığı'nın buz gibi toprağına gömdü.

Otopsi yapıldı, ancak çocuğun boynundaki organlar çıkarılarak incelenmedi; difteri teşhisi için bunun yapılması gerekiyordu. Bunun yerine ölüm belgesi, otopsi uzmanının gördüklerine değil, yalnızca evdeki diğer hastalıklara dayanarak difteri olarak onaylandı.

1947 senesinin başlarında, on yedi yaşındaki Martha, sahtecilikten tutuklandı ve bir yıllığına ıslahevine gönderildi. 1948 senesinde ıslahevinden çıktıktan sonra, bir kız arkadaşı onu Stanley Huston adında yirmi iki yaşındaki bir işçiyle tanıştırıncaya kadar, birkaç garsonluk işi yaptı. Birkaç ay içinde tekrar hamile kaldı ve bu sebeple Ocak 1949'da alelacele bir törenle Stanley ile evlendi. Birlikte birkaç farklı daire ve evde yaşadılar. Ne yazık ki, yaşanan bunca kaosun ortasında Martha, kendi tuttuğu hesaba göre, on düşüğünden ilkini yaşadı.

Fakat kısa süre sonra tekrar hamile kaldı. Mary Elizabeth Huston, 28 Haziran 1950'de, erken doğumla dünyaya geldi. Martha'nın çocuğu kırk beş metrekarelik, kiralık, tek katlı yeni evlerine götürmesine müsaade edilene kadar, üç hafta hastanede kaldı. Bir hafta sonra, henüz bir aylık olan

Mary, aniden nefes alamamaya başladı ve yüzü mosmor oldu. Martha bebeği aceleyle hastaneye götürdü. Doktorlar çocukta herhangi bir sorun tespit edemedi ve iki günlük gözlemin ardından taburcu etti.

Sekiz gün sonra Mary hastaneye geri döndü. Açıklanamayan bir şekilde, Martha bebeği beşikte sallarken, nefesi kesilmiş ve yüzü morarmıştı. Martha, suni teneffüs yaparak bebeği hayata döndürmüştü; ancak doktorlar nefessizlik nöbetine yol açabilecek hiçbir neden bulamamıştı. Omuriliğinden su aldılar, saçlarını kazıdılar ve kafa derisine iğneler batırdılar ama hiçbir şey bulamadılar. Üç gün boyunca, hiçbir hastalık belirtisi göstermeyen bebeği takip ettiler. Sonunda, bilinmeyen bir solunum yolu enfeksiyonunu sebep olarak belirtip, bebeği eve geri gönderdiler.

25 Ağustos sabahı, hastanede yatışının üzerinden geçen iki haftadan kısa bir süre sonra, Mary yine Martha'nın kollarında nefes alamamaya başladı ve masmavi oldu. Martha onu yine hayata döndürmüş ve hastaneye götürmüştü. Doktorlar bebeği yine kendinde ve dinç gördüler ve taburcu ettiler.

Aynı öğleden sonra, Martha Mary'yi yıkayıp besledikten sonra uyuması için beşiğine yatırdı. Birkaç dakika içinde, Mary nefes alamamaya başladı ve yüzü mosmor oldu. Acil servise getirildiğinde, bebek hayatta değildi. Çoğunu hastane yatağında geçirmek üzere, yalnızca bir ay, yirmi yedi gün yaşamıştı.

Mary Elizabeth Huston, Ohio, Vinton County kırsalında, babasının memleketinin yakınlarındaki kırsal Beanhill Mezarlığı'na, aileye ait ve çoğu boş olan araziye gömüldü. Otopsi yapılmadı, ancak ölüm belgesinde asla tespit edilemeyen mukus tıkanıklığı nedeniyle boğulduğu yazıyordu.

Bir düşük ve on altı ay sonra, 22 Ocak 1952'de, Carol Ann Huston doğdu. Hamilelik zor geçmiş ve bebek sadece yedi aylıkken sezaryen ile dünyaya gelmişti. Doğduğunda yalnızca bir buçuk kilo civarındaydı. Bu yüzden, Columbus'un batısında küçük bir kasaba olan West Jefferson'daki kiralık yeni eve gönderilmeden önce yaklaşık üç hafta hastanede kalmıştı. Martha onu neredeyse her gün ziyaret ediyordu.

Martha'nın annelik geçmişinde ilk defa, bir bebek onun bakımı altında birkaç ay boyunca yaşamıştı. Ama bu durum uzun sürmedi.

Mayıs ayında Carol Ann, geçmek bilmeyen bir soğuk algınlığına ve öksürüğe yakalandı. 12 Mayıs sabahı, bölgede görev yapan bir doktor, hastane ziyaretinden önce eve geldi ve bebeğe penisilin iğnesi yaptı.

Bebek bir saat sonra can verdi. Martha, Carol Ann'in düpedüz boğulduğunu ve renginin morardığını söyledi. Ambulans varmadan önce ölmüştü.

Doktor, Martha'nın anlattıklarına dayanarak, otopsi yapmadan ölüm belgesini imzaladı ve ölüm sebebini epiglot iltihabı olarak açıkladı. Söz konusu durum, nefes borusunu kaplayan küçük bir kıkırdak "kapak" olan epiglotun enfeksiyon kaparak şişmesi ve akciğerlere giden hava akışını kesmesiyle oluşan tehlikeli bir durumdu. Daha sonra, gerçekten de böyle bir enfeksiyon gözlemlemediğini, vardığı kanaatin yalnızca Martha'nın anlattıklarına dayandığını kabul etti.

Martha'nın üç öz çocuğu arasında en uzun süre hayatta kalan Carol Ann, sadece üç ay yirmi bir gün yaşamıştı. Merhum kız kardeşinin yanına, bugün aynı mezar taşını paylaştıkları Beanhill Mezarlığı'na gömüldü.

Martha o kadar ağır bir depresyona girdi ki kendini öldürmeye çalıştı. Aralık ayının başlarında bir sabah, Stanley

işe gittikten sonra, silahlarından birini dolaptan çıkardı. Bir namludan 22 kalibrelik fişek ve diğer namludan 410 kalibrelik pompalı tüfek mermisi atan, "üst üste" çift namlulu bir tüfek seçti ki bu oldukça alışılmadık bir seçimdi. Silahı elinde tutan kişinin, küçük bir düğmeye basarak namlular arasında geçiş yapması gerekiyordu.

Yatağa uzandı ve namluyu göğsüne dayayarak tetiği çekti. Silah gürültüyle patladı, fakat mucizevi bir şekilde Martha hâlâ hayattaydı. Sadece sol omzunun üzerinde, 22 kalibre kurşunun yol açtığı kötü bir sıyrık vardı. Dışarı koşarak bağırmaya başladı ve komşularından biri onu hastaneye götürdü. Doktorlar barut yüzünden yanan cildini antiseptikle temizledi ve yüzeysel yarasını bandajladı. Martha doktorlara, emniyet düğmesine bastığını sandığını, halbuki ateşleme mekanizmasını pompalı tüfekten 22 kalibreye geçirdiğini söyledi.

Martha, Stanley'yi korkutmuştu. Kadın deliydi. Onu acil servisten alıp doğrudan Columbus Devlet Hastanesi'ne götürdü ve Martha istememesine rağmen onu neredeyse iki ay boyunca burada yatırdı.

1953 baharında, akıl hastanesinden taburcu olduktan sonra, evde yalnız kalan Martha'nın dikkatini dağıtmaya ihtiyacı vardı. Columbus Devlet Okulu'nda ("Zeka Geriliği olan Çocuklar" olan adı yeni değiştirilmişti) görevli olarak işe başladı. Burada, yaşları 6 ila 9 arasında değişen zihinsel engelli çocuklara haftada beş gün, günde sekiz saat bakıyordu. Martha gibi deneyimli bir anne için mükemmel bir iş.

Bir gün Martha, zihinsel engelli bir çocuğu kucağında oynatırken, sara nöbeti geçirdiğini iddia etti. Martha onun dilini yutmasını engellemeye çalışırken, çocuk dişlerini Martha'nın parmaklarına geçirmişti. Sonra nefesi kesilmiş ve mosmor ol-

muştu. Patronları çocuğun hayatını kurtardığı için Martha'yı tebrik etti.

Başka bir sefer, idaresindeki çocuklardan biri, bilinçsiz bir halde, sedyeyle sevk edildi... bilinçsizdi, nefes almıyordu, ağız ve burnunun etrafı mosmordu. Martha orada olduğu için şanslıydı.

Hayat devam etti, günler geçti. Burası tuhaf insanların bulunduğu tuhaf bir yerdi; bu yüzden kimse zihinsel engelli çocukların başına gelen tuhaf şeylere pek de dikkat etmedi.

Haziran 1954'te Stanley, ABD Ordusu'na çağrıldı. Stanley o sonbaharda Almanya'ya sevk edildiğinde, evlilikleri pamuk ipliğine bağlıydı.

Yirmi beş yaşındaki Martha, kısa süreli olarak Stanley'nin ebeveynlerinin Vinton County'deki çiftlik evinde kaldı. Martha bir gün evde yalnızken, ahırdan yükselen dumanları gördü ve bina yanıp kül olmadan önce koşarak içerideki tüm hayvanları kurtardı.

Kayınvalidesi ve kayınpederi Martha'yı cesur bir kahraman olarak methetmesine rağmen, Martha kısa süre sonra ailesinin Columbus'daki evine geri döndü. Ağustos 1956'da boşanması kesinleştikten sonra, iki küçük çocuğu olan, genç ve bekâr kız kardeşi Margaret ile paylaştığı küçük bir ev kiraladı. Laura Jean yürümeye yeni başlamış, Paul Stanley yeni doğmuştu.

Bir gün, küçük Paul aniden nefes alamamaya başladı ve mosmor kesildi. Panik içindeki Margaret, ABD Ordusu'na girmek üzere olan genç oto tamircisi sevgilisi Harry Woods'u aradı. Harry hepsini arabasıyla hastaneye yetiştirmeye çalışırken, Martha tüm yol boyunca daha hızlı gitmesi için bağırmıştı.

Acil servisteki hemşirelerden biri, zorlukla nefes alan bebeği duvara takılı oksijen hortumunun yanındaki masaya yatırdı, ancak çocuğa uyacak kadar küçük bir maske bulamadı. Uygun bir maske aramak üzere odadan çıkınca, Martha kâğıt bir bardak aldı, altına makas sapladı ve açtığı boşluktan oksijen borusunu geçirdi. Doğaçlama ürettiği oksijen maskesini Paul'ün burnuna ve ağzına bastırdı ve çocuk hemen kolaylıkla nefes alabilmeye başladı. Hızlı düşünen Martha bir kez daha bir felaketi önlemiş ve bir bebeğin hayatını kurtarmıştı.

Nihayetinde kız kardeşinin erkek arkadaşı Harry Woods'u da çaldı. O yıl, Harry iki yıllığına Kore'ye gönderilmeden hemen önce, flört etmeye başladılar.

Mayıs 1958'de Martha, bir stüdyo dairede yalnız yaşıyor, mutfağın hemen dışındaki bir çekyatta yatıp kalkıyordu. O zamanlar Martha'nın tek geliri, Devlet Okulu'nda bir arbedede aldığı ve kariyerini sonlandıran bir kafa travması sonrasında bağlanan işçi tazminatıydı ve o da ayda 108 dolardı. Doktorlara korkunç baş ağrıları çektiğini ve her gün yirmi kadar nöbet geçirdiğini veya bayıldığını söyledi; onlar da epilepsisi olması gerektiği kanaatine vardılar. (Bahsettiği semptomlar, 1959'da Ohio Eyaleti Martha'ya 2.800 dolar toplu ödeme yaptığında sihirli bir şekilde tamamen kayboldu.)

Her zaman hürmetkâr bir kız kardeş olan Martha, işsiz kardeşi Paul Stewart'ı, karısını ve on dört aylık kızları Lillie Marie'yi, Paul iş bulana kadar onunla birlikte yaşamaları için davet etti. Yatak odası olmayan bir daireye tıkılmış dört kişi zorlayıcı olabilirdi, ama Paul'ün ailesi Martha'nın kanepesinde uyuyabilir, Martha da kahvaltı köşesindeki ödünç karyolada kalabilirdi.

18 Mayıs'ta hepsi erkenden yatağa girdi. Gece yarısından önce Martha, banyoya gitmek için kalktı, ama karanlı-

ğın içinde bir boğulma sesi duydu. Ses bebekten geliyordu. Martha bağırdı.

Lillie Marie'nin korku içindeki anne babası kalktıklarında, Martha'yı gölgelerin içinde, hareketsiz bebeklerini kucağında tutarken gördüler. Sonra aşağı inerek caddeden aşağı, iki blok ötedeki ebeveynlerinin evine gittiler ve buraya ambulans çağırdılar.

Ama artık çok geçti. Lillie Marie Stewart'ın nefesi birkaç dakika önce kesilmişti ve yüzü mosmordu. Sağlık ekipleri geldiğinde, hayatta değildi.

Otopsi yapılmadı, ancak doktorlar çocuğun ani ve açıklanamayan ölümünü, fiilen hiç tespit etmedikleri, bir akciğer iltihabının genel adı olan akut zatürreye bağladılar.

Çocuk, benzer şekilde hayatını kaybeden kuzenleri Mikey ve Johnny'nin yanına, Wesley Chapel Mezarlığı'na gömüldü. Aileye ait alan, hızla küçük mezarlarla dolmaya başlamıştı.

Aile, tüm bunların içler acısı bir tesadüf olduğunu söylüyordu.

Aile, bebek ölümlerinin genlerinde olduğuna inandıklarını söylüyordu.

Aile, zavallı Martha'nın hepsini cesurca kurtarmaya çalıştığını söylüyordu.

Martha ve Harry, birkaç yıl düzenli olarak görüştükten sonra, 14 Nisan 1962'de, Martha'nın otuz dördüncü doğum gününden bir hafta önce, annesinin gittiği Columbus Kilisesi'ndeki papazın çalışma odasında evlendiler. Harry bir yıllığına Kore'ye gönderilmeden önce kısa bir süre Martha'nın ailesiyle birlikte yaşadılar. Harry 1964'ün başlarında, Amerika'ya, Fort Carson, Colorado'ya geri döndü. Harry ve

Martha, yakınlardaki Colorado Springs'te Harry'nin iki arkadaşının evinin arasında rahat, tek odalı bir daire kiraladılar.

Martha, diğer genç asker eşleriyle çabucak arkadaşlık kurdu. O kadar hızlıydı ki, Woods ailesinin arkasındaki evde yaşayan bir askeri tamircinin karısı, Martha'dan, kendisi çalışırken bebeğine bakmasını istediğinde, eve taşınırken getirdiği kutuları açmayı henüz bitirmişti. Martha yardımcı olmaktan mutluluk duyacaktı.

Marlan Rash 10 Ocak'ta, Colorado'ya göre mevsim dışı şekilde ılık geçen bir kış günü, henüz bir yaşındaydı. Marlan aniden nefes alamamaya başlayıp, kendinden geçtiğinde ve mosmor olduğunda, yanında yalnızca Martha vardı.

Martha Marlan'a suni teneffüs yaptı ve çocuğu yakınlardaki askeri hastaneye yetiştirdi. Geldiklerinde çocuğun bilinci yerindeydi, fakat aşırı halsiz durumdaydı. Doktorlar beş gün boyunca çocuğun her yerini deşip kurcaladılar; omurilik sıvısı, kanı ve idrarı üzerinde testler yaptılar, kafatası ve göğüs röntgeni çektiler, beyin yapısını incelediler ve çocukta bir rahatsızlık tespit edemediler. Nefessizlik nöbetini sara krizine bağladılar ve onu eve gönderdiler.

Aynı olay birkaç ay sonra, 3 Mayıs'ta tekrar meydana geldi. Martha bu sefer, küçük Marlan'ı bahçede baygın, ateşler içinde, kasılmış bir halde, nefessiz ve mosmor bir suratla yerde bulduğunu söyledi. Yine suni teneffüs yapmış ve çocuğu aceleyle hastaneye götürmüştü. Çocuk yine sonucunda hiçbir rahatsızlık tespit edilemeyen, dört gün süren testlere tabi tutuldu. Bir kez daha, şaşkın durumdaki doktorlar "akut farenjit ve nöbet" gibi kesin olmayan bir teşhis koyarak çocuğu eve gönderdi.

Yine yorucu bir hastane ziyaretinden eve dönen Marlan'ın annesi, 7 Mayıs'ta çocuğu tekrar Martha'ya bıraktı ve işe gitti.

Bebek annesi giderken ağlasa da, Martha ağlayarak uyuyakalması için onu beşiğine bıraktı. Martha, yalnızca birkaç dakika sonra, hırıltılı bir ses duyduğunu ve Marlan'ı başını geriye yaslanmış bir halde, boğulurken ve yüzü mosmor kesilmiş bir şekilde bulduğunu iddia etti. Suni teneffüs yapmayı denese de bu işe yaramamıştı. Henüz on sekiz aylık olan küçük Marlan Rash, kollarında can verdi.

Otopsisinde yalnızca şunlar yazıyordu: "Ölüm, ani, nedeni bilinmiyor." Birkaç gün sonra Evergreen Mezarlığı'na gömüldüğünde, Martha çocuğun yaslı annesini desteklemek için görev duygusuyla törene katıldı.

Harry 1965'te Vietnam'a sevk edildi. Martha da hasta, dul annesine bakmak için Columbus'a geri döndü. 1966'da annesi öldü ve Harry savaştan döndü. Birlikte Fort Carson'a döndüler ve nihayetinde bir şekilde, Marlan Rash'in öldüğü eve taşındılar.

Fakat şimdi yeni bir komşuları vardı: Thomas ailesi. Aile, Harry'nin ordudan başka bir arkadaşı, onun karısı ve iki çocuğundan oluşuyordu. Bir gün, her zaman yardıma hazır olan Martha, çiftin on sekiz aylık oğlu Eddie'ye bakıcılık yaparken, çocuk beşiğinde nefes alamamaya başladı ve yüzü mosmor oldu. Martha, çocuğun boğazından tıkanmış mukus birikintisi olarak tanımladığı büyük bir şey çıkarmış, çocuğu tekrar hayata döndürmüş ve sonra onu hastaneye götürmüştü. Daha sonra, Eddie'nin annesine çimenlere attığı mukus birikintisini göstermeyi teklif etti ama bulamadı. Köpekler yemiş olmalı, diye tahmin ediyordu Martha.

Eddie hayatını kaybetmedi ve Martha, Harry ve o kendi çocuklarını evlat edinmek üzere başvuru yapana kadar neredeyse bir yıl boyunca çocuğa ve kardeşlerine bakıcılık

yapmaya devam etti. Kendi ailelerini kurma hayalleri Temmuz 1967'de, beş günlük bir bebeğin hayatlarına girmesiyle gerçek oldu. Denver'da bekâr bir genç kadın tarafından dünyaya getirilmişti. Adını Judy Lynn koydular.

Judy, hikâyenin neredeyse başından beri, soğuk algınlığı, enfeksiyon ve nefes darlığı nöbetleriyle askeri hastaneye girip çıkıyordu. Aralık ayında, henüz beş aylık olan Judy, beşiğinde bayılması ve mosmor kesilmesi sonrasında hastaneye kaldırıldı ve bir hafta boyunca hastanede kaldı. Aynı şey bir sonraki Mart tekrar yaşandı. İki kere.

İlk birkaç ay boyunca, yeni küçük ailenin başına başka tuhaf olaylar da gelmişti. Evlerinde iki kez yangın çıkmış, ancak Martha her ikisinde de Judy'yi kurtarmıştı. Sonra her gün, Harry işe gittikten hemen sonra, tuhaf bir kadın arayarak, Martha'nın Judy'yi teslim etmesini yoksa öleceğini söylemeye başladı. Martha, ürkütücü aramaları askeri polise ve sivil polislere bildirdi, ancak aramalar aylarca devam etti.

Bir gün Martha, Judy ile evde yalnızken, oturma odasının penceresinde tehditkâr, siyahi bir adam belirdi. Judy'yi istiyordu. Adam onu tehdit edince Martha, Harry'nin tabancasını aldı ve camdan adama ateş etti. Martha daha sonra polise, adamın yaralı halde kaçtığını ve bir kadının kullandığı bir arabaya bindiğini söyledi.

Olay Harry ve Martha'yı sarsmıştı. Bu yüzden, ordudan, onları Colorado'dan uzağa, Judy'yi kaçırmak isteyen bu tuhaf insanların ulaşamayacağı bir yere göndermesini istediler. Ordu mecbur kaldı ve aileyi Fort Carson'dan alıp Maryland'deki Aberdeen Eğitim Merkezi'ndeki yeni mahallelere yerleştirdi.

Ne var ki taşınmaları işe yaramadı. Birkaç gün içinde aramalar yeniden başladı. Akabinde Martha, Colorado'da

yaraladığı siyah adamın Aberdeen'deki evine geldiğini ve Judy'yi almak istediğini bildirdi. Martha adamı tekrar kovalamış, bu sayede muhtemelen Judy'nin hayatını tekrar kurtarmış ve olayı tekrar askeri polise bildirmişti.

Bu sefer askeri detektifler Martha'ya, suçluları yakalamak için telefonuna "tuzak" kuracaklarını söylediler. Aramalar ve korkunç ziyaretler birden son buldu. Yıllar sonra polisler, Martha'nın telefonunu aslında dinlemediklerini itiraf ettiler.

Peşlerindeki tehdide rağmen Harry ve Martha başka bir çocuk daha evlat edinmeye çalıştılar. İlçedeki yetkili makamlara başvurdular, mülakatlar yaptılar ve Martha'nın üç küçük bebeğinin ölümüne ilişkin açıkça konuştular.

Geri kalan hiçbir şeyden bahsetmediler. Johnny Wise hakkında hiçbir şey konuşmadılar. Lillie Marie Stewart hakkında da... Ya da Marlan Rash... Eddie Thomas'ın da bahsi geçmedi. Engelli iki çocuğun da... Judy'nin nöbetlerinden söz edilmedi. Yangınlardan da... Telefonla arayan gizemli kişilerden de...

Martha Woods'un ulaşabildiği, mosmor olacak kadar uzun süre nefes alamayan onca çocuk hakkında katiyen konuşulmadı.

Hesap çok acayip ama oldukça da basit: Yirmi üç yıl boyunca, Martha bakıcılık yaptığı sırada, en az yedi çocuk öldü ve en az beş çocuk tehlikeli nefessizlik nöbetleri geçirdi. Hepsinin ebeveynleri farklıydı; farklı yerlerde yaşıyorlardı; farklı geçmişleri vardı ama ölümleri ürkütücü derecede benzeşiyordu. Hepsinin de yanında olan tek bir kişi vardı: Martha Woods.

FBI göreceğini görmüştü. Kasım 1970'de, Paul Woods'un ölümünden bir yıldan fazla süre sonra, Martha Woods federal soruşturma kurulu önünde, Paul için birinci dereceden cinayet ve Judy için öldürmeye teşebbüs de dahil olmak üzere, on bir suçla itham edildi.

Martha tüm suçlamalar karşısında masum olduğunu iddia etti.

Dava, Maryland Üniversitesi hukuk fakültesinden henüz birkaç sene önce mezun olmuş, Charles Bernstein adında ABD'li genç bir savcı yardımcısına verildi. İkinci öğretim ders ücretlerini ödeyebilmek için gündüzleri bir yargıca kâtiplik yapan azimli bir genç adamdı bu.

Bernstein beni arayana kadar Paul Woods'u unutmuştum. Annesinin cinayette baş şüpheli olmasını bırakın, davanın ilerlediğini dahi bilmiyordum. Baltimore'daki üst ihtisasım bitmişti ve artık ABD Ordusu'nda binbaşı olarak görev yapıyordum. Silahlı Kuvvetler Patoloji Enstitüsü'nün, ordunun tüm sınıflarına yönelik ölümcül savaş yaralarını inceleyen Yara Balistiği bölümünün yeni şefi olmak üzereydim. Vietnam'ın son yıllarında dahi yoğun olan bir bölümdü bu.

Paul'e otopsi yaptığımda, öldürülmüş olma ihtimalinin %75 olduğuna inanıyordum. Yüksek bir ihtimaldi ama jüri, katil zanlısını beraat ettirmek için yeterli makul şüpheye sahipti.

Judy'nin tıbbi geçmişinin tamamını okuyunca, cinayetin kesinliğine ilişkin verdiğim yüzde, 95'e yükseldi. Neredeyse kesin bir vakaydı, ancak hâlâ yasal şüpheye yer vardı.

Ama Martha'nın son yirmi üç yılda arkasında bıraktığı ölü bebek yığınını ve nasıl öldüklerini gördükten sonra, Martha Woods 'un o çocukları öldürdüğünü *şüphesiz* biliyordum.

Martha Woods'un dosyası Bernstein'ın masasına geldiğinde, federal cinayet vakaları nadir görülüyordu. Dürüst olmak gerekirse Bernstein, kadının zırdeli olduğunu ve muhtemelen doğruca St. Elizabeth Akıl Hastanesi'nde duvarları yastıklı bir odaya gönderileceğini düşünüyordu. Ancak Paul ve Judy'nin

hastaneye yatırıldığı sırada, Walter Reed'deki psikiyatristler Martha'yı muayene etmiş ve hiçbir akıl hastalığı belirtisi bulamamıştı. Aslına bakarsanız, Martha'nın son derece aklı başında olduğunu görmüşlerdi. Bu sebeple Dr. Kerr, Judy'yi evden uzaklaştırmak için başka bir neden bulmak zorunda kalmıştı.

Bununla birlikte, Martha'nın akıl sağlığı, duruşmasının ana konularından biriydi. Mahkeme tarafından atanan avukatı, alışılmadık bir savunma sundu: Martha, Paul'ü (veya başka hiçbir çocuğu) öldürmemişti; ama şayet öldürdüyse de, akıl sağlığı yerinde değildi.

Bernstein'ın argümanı da bir o kadar olağandışıydı: Paul'ün ölümünün tek başına cinayet olduğunu kanıtlayamadığı gibi, diğer altı çocuğun ölümünün de ayrı ayrı cinayet olduğunu kanıtlayamazdı. Ancak otuz yıla yayılan açıklanamayan ölümler hep birlikte düşünüldüğünde söz konusu şeytani düzen ortaya çıkıyordu. Martha Woods'un gerçek suçu ancak o zaman görülebiliyordu.

Sorun şu ki, İngiliz teamül hukuku zamanından beri mahkemeler, sanığın suçluluğunun kanıtı olarak "geçmişteki kötü eylemlerinin" gösterilmesini yasaklıyordu. Diğer çocukların da Martha'nın bakıcılığı altında benzer şekilde öldüğü gerçeği, özellikle de bu ölümler sebebiyle hüküm giymediyse, Martha'nın Paul'ü öldürdüğüne dair kanıt olarak kullanılamıyordu.

Bernstein çetin bir mücadeleyle karşı karşıyaydı. Hiçbir cinayet davasında savcılık yapmamıştı. Martha'nın savunma avukatı, Robert Cahill adında, keskin zekâlı ve sivri dilli, tecrübeli biriydi. Bernstein'ın sanığı, hiç de katile benzemeyen, tatlı dilli, anaç, minyon bir hanımdı. Başlıca tanıkları, her ikisi de kariyerlerine yeni başlamış genç bir pediatri uzmanı ve genç bir adli tabipti. Bernstein ile Martha'nın suçluluğunun

ilanı arasında, Amerikan hukuk sisteminin en geniş kavramlarından biri duruyordu.

Bernstein, tereddütlü jüri üyeleri için son, aşılamaz bir engel teşkil edeceği korkusuyla, ölüm cezasını öne sürmedi. Martha en kötü ihtimalle, müebbet hapis cezasıyla karşı karşıyaydı.

Kaybedilecek çok şey vardı. Şayet Martha beraat ederse ya da akıl sağlığının yerinde olmadığı gerekçesiyle suçsuz bulunursa, özgür bir kadın olarak duruşmadan çıkıp gidecekti. O zamanlar federal yasalarda, suç işleyen, hezeyanlı kişilerin hastaneye yatırılmasına yönelik herhangi bir hüküm yoktu. Verdikleri zarar karşısında onlara herhangi bir sorumluluk yüklenmiyordu.

Fakat Martha suçlu ve deli olmadığına yemin etti. Mahkemeye gitmeye can atıyordu. Arkadaşlarını ve akrabalarını katil yerine kahraman olduğuna sıklıkla inandırdığı gibi, jüriyi de masum olduğuna ikna edebileceğine inanıyordu.

14 Şubat 1972'de, Sevgililer Günü'nde, ABD Bölge Hâkimi Frank A. Kaufman'ın, dört erkek ve sekiz kadından oluşan jüriye, davanın yaklaşık üç hafta sürmesini beklediğini söylemesiyle duruşma başladı. Kaufman konuşurken Martha savunma masasında, sevgi dolu kocası Harry yanı başında, sade kumaş ceketinin düğmeleriyle oynuyordu. Duruşmanın geri kalanında her gün, Harry sabahları erken kalkarak mesai saatlerinde çalışmaya gitti, sonrasında da Martha ile sanık sandalyesinde oturmak üzere Baltimore'a geldi.

Duruşmanın başlarında, Judy Woods'u evlat edinen güzel Mormon anne, Judy'nin evine geldiğinden beri başka nefessizlik nöbeti geçirmediğini ve normal, aktif bir çocuk olduğunu belirtti ifadesinde. (Mahkeme salonunun dışında, Bernstein'a, henüz yürümeye yeni başlayan Judy'nin bir keresinde,

ağlayan bir bebeği burnunu kıstırıp, ağzını kapatarak susturmaya çalıştığını anlattı. Küçük bir kız böyle bir şeyi nereden öğrenebilirdi?)

Bir dizi tanık, 1946 senesinde Mikey'den başlayıp 1969 senesinde Paul'e kadar uzanan korkunç ölüm bilançosunun parçalarını, durmak bilmeyen yabancı tıbbi terimler arasında, bir araya getirdi. Jüri üyeleri, terimleri anlamasalar bile, bu vakanın talihsiz bir kaza zinciri olmadığını içten bir şekilde biliyorlardı. Kendilerine şunu sormaları gerekiyordu: Kaç tane bebeğin boğulduğunu ve mosmor kesildiğini gördüm? Kaç tane bebeğin ölümünü izledim? Bunlardan kaçı kollarımdaydı?

Ben de dahil olmak üzere uzmanlar, Paul'ün (veya Judy'nin) zehirlendiğine dair hiçbir kanıt bulunmadığını ifade ettikten sonra, böcek ilacı savunması hızla çöktü.

Savunma makamının, büyük ölçüde, Martha'nın korkunç şeylerin ortaya çıkabileceği sara nöbetleri geçirdiği iddiasına dayanan (bu korkunç şeylerin gerçekten var olduğunu hiçbir zaman kabul etmediklerini belirtmek gerek), akıl sağlığının yerinde olmadığına ilişkin savunmasına hasar veren kişi Martha'nın kendisi oldu: Epilepsi hastası olduğunu sanmıyordu ve deli olduğu fikrine hiddetle karşı çıkıyordu.

İki psikiyatrist, iki psikolog, iki nörolog ve bir tıp doktoru da onunla hemfikirdi.

Martha'yı inceleyen psikiyatristlerden biri, "En önemli konu, Martha'nın kimliğinin büyük kısmını teşkil eden bir rol olan, iyi bir anne olmaya verdiği muazzam önemdir," dedi. "Ona göre iyi bir anne olmak, tamamen bağımlı bir çocuğa karşı aşırı korumacı olmayı içeriyor gibi görünüyor... Bir çocuk, yardım almadan yana dönebilmek gibi en küçük bağımsızlık belirtilerini göstermeye başladığında dahi nasıl bir acı hissettiğini tarif etti."

Martha, o bebekleri, ona ihtiyaç duymadıklarına dair ilk belirtileri gösterdikleri zaman mı boğdu, yoksa öldürmesi en kolay olanlar onlar olduğu için mi? Karşı koyamadıkları kesin. Martha'ya karşı tanıklık da edemediler. Onları öldürmek o kadar basitti ki, geride hiçbir iz bile kalmadı. Ne var ki Martha'nın bu cinayetleri neden işlediği hiçbir zaman anlaşılamadı.

Bir hafta boyunca Paul'ün otopsisi, vakanın cinayet olduğuna ilişkin kesin görüşüm, diğer vakalar ve bir ailede birden fazla bebek ölümünün yaşanmasının tıbben imkânsız olduğu hakkında ifade verdim. ("Ani Bebek Ölümü Sendromu" terimi sözlüğe yeni giriyordu ve o zamanlar yaygın olarak kullanılmıyordu.)

Martha'nın savunma avukatı, 1949 ve 1968 yılları arasında on çocuğundan sekizini açıklanamayan bebek ölümleri (diğer ikisi bilinen doğal sebeplerden ölmüştü) sebebiyle kaybeden Philadelphialı bir ailenin davasını örnek göstererek teorime itiraz etti. Noe ailesinin yaşadığı olağanüstü trajedi 1963'te, ailenin annesi Marie Noe'ya "Amerika'nın en yaslı annesi" unvanını veren *Life* dergisindeki bir makalede dahi yer aldı. O zamanlar hiçbirimiz Noe ailesinin taşıdığı karanlık sırrı bilmiyorduk.

En çarpıcı tanık Martha'nın bizzat kendisiydi. Tam bir hafta boyunca ifade verdi. Tarihler, yerler, adresler ve isimlere yönelik olağanüstü bir hafızası vardı ve hayatını, aşklarını, evlerini, işlerini, rahatsızlıklarını, maaş çeklerini, konuşmalarını ve gördüğü ölümleri ezberlemişti. Hatta zaman zaman her iki tarafın da hakkını yapan avukatlarını düzeltiyordu. O kadar alçak sesle konuşuyordu ki, hâkim ondan birkaç kez yüksek sesle konuşmasını istemek zorunda kaldı. Kürsüdeyken soğukkanlılığını koruyor, en çok da Paul ya da Judy hakkında konuşurken gözlerini mendille kuruluyordu.

Akrabalarının, arkadaşlarının ve hatta kocasının suçlayıcı veya çelişkili ifadeleriyle karşı karşıya kaldığında, sakin, kısık sesiyle, doğruyu hatırlamadıklarını iddia ediyordu.

Bir gün, mahkemeye ara verildiği sırada, Martha mahkeme salonunun dışında durmuş, kucağında bir arkadaşının bebeğiyle dikiliyordu. Bernstein, aleni bir gösteri olarak gördüğü bu durum karşısında dehşete düşmüştü ama yargıç şu an için masum olduğu kabul edilen bir kadına bebeklerden uzak durmasını emredemezdi.

Bernstein giderek onu daha zeki bir sosyopat olarak görmeye başlamasına rağmen, otuz saatten fazla süre ifade verdiği göz önünde bulundurulduğunda, Martha Woods, akıl sağlığı yerinde bir insana mükemmel bir örnekti.

Havada büyük bir soru asılı kalmıştı: Şayet o çocukları o öldürmüşse amacı neydi? Duruşmada milyonlarca söz söylenmesine rağmen, kimse bu sorunun cevabını bilmiyordu.

Üç hafta sürmesi beklenen dava beş aya kadar uzadı. Süreç içerisinde, Judy'ye yönelik saldırılarla ilgili dört suçlama reddedildi ve nihai hüküm için tamamen Paul Woods'un ölümüne odaklanıldı.

Savunma Avukatı Cahill kapanış konuşmasında, beni ve Dr. Kerr'i beceriksiz çaylaklar olarak niteleyerek sözle saldırdı (eğer başına iş açılmayacak olsaydı, aynı şeyi Savcı Bernstein için de söyleyebilirdi). Cahill, Bernstein'ın tüm savının tahminler, varsayımlar ve kötü icra edilen bilim üzerine kurulu "derme çatma" bir sav olduğunu belirtti.

"Bayanlar ve baylar," dedi Cahill, "Dr. Di Maio'nun özgeçmişine başka bir uzmanlık daha eklemesi gerekiyor, o da meteoroloji... Çünkü fikirlerini bir hava durumu sunucusu gibi aktarıyor... %70 ila 75 oranında [cinayet olasılığı] var]..."

Savcı Bernstein, Cahill'in saldırılarına, her maddeyi tek tek yanıtlayarak karşılık verdi. Sonra beş aydan fazla süren üzücü, karmaşık, trajik, rahatsız edici, mide bulandırıcı, kimi zaman da çekişmeli geçen gevezelikler için bir bakıma özür diledi.

"Bayanlar ve baylar, burada sesini duyamadığımız birileri var," dedi. "O da daha konuşmayı dahi öğrenemeden saldırıya uğrayan, öldürülen çocuklar. ... Paul Woods adına kim konuşuyor? Burada onun avukatı yok. Judy adına kim konuşuyor? Charles Stewart adına kim konuşuyor? Peki ya Carol Ann için? Mary Elizabeth için? John Wise için? Lillie Marie için? Marlan Rash için?

Bu sorunun cevabı şu, bayanlar baylar, onlar adına siz konuşuyorsunuz. Onlar adalet istiyorlar."

Jürinin karara varması neredeyse iki gün sürdü: Martha Woods tüm suçlamalar karşısında suçlu bulundu.

Ona her zaman sadık olan Harry'nin kollarındaki Martha, bir ay sonra cezasının okunduğu duruşmada hıçkıra hıçkıra ağlayarak, "Çocuğa zarar vermedim," dedi. "Çocuğu istemeseydim, gidip almazdım."

Ayrıca hâkime, çok garip bir anlaşma da teklif etti: Hâkim Martha'yı hapse göndermeyip Judy'yi de geri verirse, Martha küçük kızı erkek kardeşinin büyütmesine izin verecek ve bir daha asla çocuklarla ilişki kuramayacaktı.

"Bir bebeğin etrafında olmak istemiyorum," dedi ağlayarak. "Hayatım boyunca tek istediğim şey bir aileydi. Artık aile istemiyorum. Çocuk istemiyorum. Etrafımda çocuk olmasını istemiyorum."

Hâkim Kaufman Martha'yı, federal hapishanede müebbet hapis cezasına ve daha hafif suçlar için ilave yetmiş beş yıl cezasına çarptırdı. 2003 yılına kadar şartlı tahliye için jüri karşısına çıkamayacaktı.

Martha doğrudan, Batı Virginia'nın güzel manzaralı Allegheny eteklerinde yer alan, minimum güvenlikli kadın hapishanesine, Alderson Federal Açık Cezaevi'ne gönderildi. 1928'de bir üniversite kampüsü örnek alınarak inşa edilmiş olan Alderson, 2004 yılında başka bir Martha, Martha Stewart hapse girdikten sonra, "Kek Hapishanesi" olarak adlandırıldı.

Artık kırklı yaşlara gelmiş olan Martha Woods, çoğu mahkûmdan daha yaşlıydı ve içine kapanıktı. Gardiyanlar yıllar içerisinde onu şöyle biri olarak gözlemlemişti: anaç, işbirlikçi, mutlu etmek konusunda istekli ve tam bir muhbir. Ayrıca, özel kazançlar elde etmek için, gerçek ve hayali olması fark etmeksizin çeşitli rahatsızlıklardan şikâyet etmek konusunda da epey iyiydi.

Harry, Martha'nın yanında olabilmek için Batı Virginia'ya taşındı ve 1980'de ordudan emekli oldu. Her hafta Martha'yı sadakatle ziyaret etti ve hapishanenin yemek odasında birlikte oturup saatlerce konuştular.

Başkan Gerald Ford'a ateş açıp ıskalayan sözde suikastçı Sara Jane Moore, 1975'te Alderson'a geldi. Neredeyse aynı yaşta olan Sara ve Martha, birbirlerini hemen buldular. Moore 1979 yılında kısa süreliğine kaçıp, sonrasında başka bir hapishaneye nakledilene kadar yakındılar. Sara Jane Moore 2007 yılında serbest bırakıldı.

Moore'un sonradan anımsadığı şeylerden biri şuydu: "Martha, kadınlarla dolu bir hapishaneye bebek katili olarak girdiği için, işi çok zordu."

Martha'nın itirazı reddedildi. ABD Dördüncü Bölge Adliye İstinaf Mahkemesi ikiye bir kararla, söz konusu olağanüstü davada, "geçmiş kötü eylemlerinin" hâlâ geçerli olduğu gerekçesiyle kararı onadı.

Martha meydan okumaya devam etti. Müebbet hapis cezasının on altıncı yılında, mahkemeye öfkeli, altı sayfalık bir mektup göndererek, "ağır bir adli hata" içine sürüklendiğini iddia etti ve hapishaneden derhal serbest bırakılmasını talep etti. Beni ve diğer "sözde bilirkişileri", hükümeti, kendi avukatını, hatta yargıcı kınıyordu. Nihayetinde, bebeklerin ölümlerinin hiçbirine ilişkin cinayet işlendiğine dair somut bir kanıt gösterilmediğini iddia ediyordu. Talebi reddedildi.

1994 yılında, altmış beş yaşındaki Martha, Fort Worth'da bulunan hapishane hastanesi Carswell Federal Tıp Merkezi'ne nakledildiğinde, kalp damarlarında sertleşme ve kronik obstrüktif akciğer hastalığından (KOAH) mustaripti. Doktorlar, takip eden sekiz yıl boyunca, sık sık başarısız da olsalar, semptomlarına müdahale ettiler.

Martha Woods, 20 Nisan 2002'de, şafak vaktinden hemen önce, cezaevinin bakım ünitesinde, nefes alamamaya başladı ve hayatını kaybetti. Öldüğünde yetmiş üç yaşındaydı.

Son dileği Wesley Chapel Mezarlığı'na, ebeveynleri, savaş kahramanı kardeşi, oğlu Mikey, yeğenleri Johnny ve Lillie Marie'nin yattığı aile kabrine gömülmekti. Ancak, Martha'nın yarısını doldurduğu kabirde boş mezar kalmamıştı. Harry, Martha'nın cesedini Batı Virginia'daki evine götürdü ve Madam's Creek'te bulunan özel bir mezarlığa gömüldü. Harry, Martha'nın ölümünden sonra yeniden evlenmesine rağmen, 2013'te vefat ettikten sonra, askeri üniforması içerisinde, Martha'nın yanına gömüldü.

Harry, Martha'nın masum olduğuna inanmaktan asla vazgeçmedi.

Bir çocuğun bir yetişkin tarafından, özellikle de bir ebeveyn tarafından öldürülmesi, bizim için anlaşılması en zor

suçlardan birisidir. Bu tür cinayetler genellikle tutku ya da delilik kaynaklı fevrilikle işlenir. Çocukların uzun vadede, hiçbir belirgin sebep olmaksızın, kasıtlı ve sistematik olarak öldürülmesi, neyse ki çok daha ender rastlanan bir durumdur.

Paul Woods'un boğulduğu dönemde, ilk olarak 1970'lerin sonlarında tanımlanan bir psikolojik bozukluk olan "Munchausen By Proxy Sendromu" henüz tanı olarak kabul edilmemişti. Bugün dahi tanıya ilişkin şüphecilik devam ediyor. Modern tıp literatürü, dünya çapında iki binden fazla Munchausen By Proxy vakasından bahsetmesine rağmen, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabında (DSM) belirli bir davranış olarak yer almamaktadır. Fakat St. Elizabeth Hastanesi'nde Martha'yı muayene eden psikiyatristin süslü bir isme ihtiyacı yoktu: "Bundan ifademde bahsetmeyeceğim ama [Martha] bu durumdan bir şekilde zevk alıyor," diye belirtmişti Bernstein'a, özel bir konuşma sırasında. "Dikkat çekmekten hoşlanıyor."

"Seri katil" terimi de henüz mevcut değildi. Martha Woods'un hüküm giydiği 1980'li yıllara kadar yaygın olarak kullanılmıyordu. İnsanlar, bir insanın cinayet işleme potansiyeli konusunda saftır. Cinayetlerin kolayca tespit edilebilir şeytani kimseler tarafından işlenmesini beklerler ama durum öyle değil. Woods, çocukları öldürmekten çekinmeyen, bunu tereddütsüzce gerçekleştiren bir psikopattı. Bununla birlikte, "Sam'in Oğlu" David Berkowitz, Aileen Wuornos, Gary Heidnik, Ed Gein ve Westley Allan Dodd gibi Amerikalı meşhur psikopatlardan daha fazla insan öldürmesine rağmen, adı Amerikalı seri katil listelerinin çok azında yer alıyor.

1974 yılında, Charles Bernstein ile birlikte, Adli Bilimler Dergisi'nde, Martha Woods'un suçlarına ilişkin makale yazdık. "Bebek Cinayeti Vakası" makalesi adli tabiplerin ve

savcıların, tek aile içerisinde gerçekleşen birden fazla "bebek ölümü" vakasına bakış açısını kökten değiştiren bir dönüm noktası haline geldi.

Bu vaka iki açıdan çok önemliydi; tıbbi ve hukuki. Tuhaf bir seri katil türü, o zamanlar yaygın olarak görülmeyen ve yargılanmayan bir tür, tıbbi ve adli kanıtlarla ortaya çıkarılmış oldu.

Woods'tan sonra savcı ve patologlar yeni bir araca sahip oldu. Bu vaka, özellikle görünüşte sıradan olan bir dizi olayın, korkunç derecede olağanüstü bir felakete yol açtığı söz konusu davalarda, yasa nezdinde "geçmiş kötü eylemlere" yönelik bakış açısını değiştirdi. Martha Woods, özellikle bebek cinayeti vakalarında, farkında olmadan bir emsal oluşturdu: Geçmişteki benzer ölümler, geçmiş ölümlere yönelik hüküm giyilmese dahi, katil zanlısı aleyhine delil olarak kullanılabilir.

Adli patoloji alanında da yeni bir ilke edinmiş olduk. 1989 yılında, *Adli Patoloji* kitabımda şunları yazdım: Bir ailede gerçekleşen, açıklanamayan bebek ölümü, ABÖS (Ani Bebek Ölümü Sendromu) olarak geçer. İki kez gerçekleştiyse şüpheli bir durumdur. Üç kez gerçekleştiyse cinayettir.

Savunma Avukatı Cahill'in aynı ailede gerçekleşen birden fazla bebek ölümüne ilişkin örnek olarak gösterdiği Noe ailesini hatırladınız mı? 1998'de, yetmiş yaşındaki Marie Noe, Philadelphia'daki evinde tutuklandı ve 1949 ile 1968 yılları arasında sekiz öz çocuğunu kasten boğmaktan hüküm giydi.

Hepsi de sağlıklı halde dünyaya gelmiş ama evlerinde, açıklanamayan sebeplerden dolayı ölmüşlerdi. En uzun yaşayan bebek on dört ay hayatta kalmıştı. Her vaka, anneleriyle yalnızken meydana gelmişti.

Marie, dört çocuğunu öldürdüğünü itiraf etti, ancak diğerlerine ne olduğunu hatırlayamadığını iddia etti. Marie,

Martha Woods ile aynı bedeli ödemedi: Beşi ev hapsinde geçirilmek üzere yirmi yıl denetimli serbestlik hükmü giydi. (Olağanüstü derecede hafif olan ceza, 1999 yılında yapılan savcı-sanık uzlaşması kapsamında verildi. Noe'yu ölümlere doğrudan bağlayan hiçbir fiziksel kanıt bulunmadığından ve dava yalnızca, yetersiz şekilde gerçekleştirilen otopsilere ve onlarca yıldır devam eden olaylara ilişkin Marie'nin itirafına dayandığından, savcılar kadının serbest bırakılabileceğinden korktular. Yapılan uzlaşma adaletten çok, vahim olaya son verilmesine yaradı.)

Bir de Mary Beth Tinning örneği vardı. Sağlıklı dokuz çocuğu, 1972 ile 1985 arasında, beş yaşlarına gelmeden aniden ölmüştü. Hepsi, New York, Schenectady'de, evlerinde ve her seferinde de anneleriyle evde yalnızken hayatlarını kaybetmişti ... Tinning, 1987'de, üç aylık kızını boğmaktan suçlu bulundu ve yirmi yıl hapis cezasına çarptırıldı. Bu yazı yazılırken hâlâ hapiste olmasına rağmen, her iki yılda bir şartlı tahliye için görüşme gerçekleştiriliyordu.

İlk başta Martha Woods davasının boyutunu kavrayamasam da, zaman içinde üç nedenden dolayı çok öfkelendim. Birincisi, eğer FBI olaya dahil olmasaydı, hiçbir yerel polis teşkilatı Martha Woods'un sefil geçmişini ortaya çıkarmak için zaman ve para harcamazdı. O da çocukları öldürmeye devam ederdi.

İkincisi, yeterli adli soruşturma ve otopsiler vasıtasıyla, çok daha erken durdurulabilirdi. Ancak ülkenin birçok bölgesindeki adli tıp sistemleri işe yaramaz durumda. Özellikle de adli tıp görevlilerinin halk oylarıyla seçildiği ve gerçek bir adli tıp eğitiminin bulunmadığı yerlerde...

Son olarak da, Martha'nın cinayetlerinin net sayısını hâlâ bilmediğim için kızgınım. Hikâyesinde çok büyük boşluklar

var. Yıllara yayılan boşluklar... Kaç çocuğu öldürdüğü veya yaraladığı hakkında hiçbir fikrimiz yok. Tespit edebildiğimiz bir düzine vaka da midemi bulandırmış durumda.

Başka kurbanlar var mıydı? Muhtemelen. FBI'ın Martha'nın geçmişine ilişkin yaptığı soruşturma etkiliydi, fakat derinlemesine bir soruşturma değildi. 1970'lerin başında, savaş karşıtı hareket ve ırklara ilişkin kargaşa, iç terör, siyasi aldatmacalar ve daha fazla suikastın gerçekleştirileceği korkusu sebebiyle büronun işi başından aşkındı. Sade bir ev hanımı mühim bir öncelik değildi. Martha'nın daha fazla kurbanını bularak başka ailelerin de sorularına yanıt bulunabilirdi, ancak bu bir yıl veya daha fazla zaman alabilirdi. Bu süre zarfında Martha Woods'un dışarıda özgürce dolaşmasını ister miydik? Ne yazık ki olası diğer kurbanların ortaya çıkmasını önlemek amacıyla hükümet, elindekiyle yetinmek zorundaydı.

Bugün Paul James Wood'u kucaklayan, güldüğünü veya ağladığını hatırlayan, gülümsediğini gören kimse hayatta değil. Yalnızca yedi ay süren kısacık ömründe, bırakın sağlığını, anılarını devam ettirecek kadar ona değer veren kimsenin bakımı altında olmadı. Biyolojik annesi Paul'ü, onu öldürmek isteyen bir kadına ve yüzüstü bırakan bir sisteme emanet etti.

Ölümü Martha Woods'un suçlarını gün ışığına çıkarmakla birlikte, birkaçımız onu yalnızca ölümüyle hatırlıyoruz. Bu da hatırlanmak için hiç hoş bir konu değil. Yavaş yavaş bunu da unutmaya başlıyoruz.

Maryland Adli Tıp Kurumu, Paul'ün otopsi dosyasını farklı bir adla dosyaladı ve defnedildiği mezarlık, Paul'ün tüm kayıtlarını kaybetti. Yani Paul James Woods'un tüm anıları, kalp şeklinde, bronz bir mezar taşında ve Martha

Woods cinayet davasının taslak kayıtlarının saklandığı devasa bir federal depoda, dört adet, neredeyse hiç bakılmayan karton kutularda saklı.

Belki bir gün onu tamamen unutmaktan kaçamayacaktık, ama şu an çok erken gibi geliyor. Yaşasaydı, bugün kırklı yaşlarının ortalarında bir adam olacaktı. Martha Woods'un kendisini boğmaktan hüküm giydiği yaşta neredeyse... Kim bilir nasıl biri olacaktı... Onu nadiren düşündüğümü itiraf edeyim. Yaşanamamış hayatlar üzerine nadiren kafa yorarım. Kayıtsız ve soğuk olduğum için değil, aksi halde altından kalkamayacağım için.

Yine de Judy Woods'a ne olduğunu merak ediyorum. Neredeyse kesin bir cinayetten kurtarıldığını biliyor mu? 2013'te ölene kadar, ara sıra Harry Woods ile iletişim kurmaya devam ettiğini ve Harry'nin ona zaman zaman para konusunda yardım ettiğini duydum. Harry'nin cenazesinden sonra, vasiyetinde kendisine bir şey bırakıp bırakmadığını sormak için morgu aramış fakat bilgilerinin olmadığını söylemişler.

Judy'nin hayatı nasıl geçmiş olursa olsun, şanslı biri olduğu kesin.

Martha Woods'un çatısı altında yaşayan ya da ona emanet edilen tüm talihsiz çocuklar arasından, en azından Judy sağ kurtuldu.

<DÖRDÜNCÜ BÖLÜM>

Havaya Uçan Kimlikler

Ne için ölmeyi göze alırdınız?

Dünyamız polisler ve hırsızlar gibi iyi ve kötü adamlardan oluşmuyor. Bizler yalnızca şaşkın, yanlış anlaşılmaya ve korkulara meyilli, boğazına kadar nefrete batmış, kendi menfaatlerimize düşkün, kendimiz, yalnızca kendimiz için en iyi olduğunu düşündüğümüz şeyi yapan insanlarız. Dünya karmakarışık bir yer. Biz de onun bir parçasıyız. Bazen yanlış gerekçelerle, doğru şeyleri yapıyoruz.

Ya da doğru gerekçelerle, yanlış şeyler...

O halde soruyu şu şekilde sormalıyım belki de: Ne için öldürmeyi göze alırdınız?

Bel Air, Maryland. 9 Mart 1970, Pazartesi.

Akademiden mezun olalı henüz bir yıl geçmiş olan ve kışladaki en az kıdemli kişi olarak, Maryland Eyalet Polisi Rick Lastner, kısa çöpü çekmişti: Sıradan devriye görevi olarak mezarlık vardiyasına giden tek eyalet polisiydi. Diğer herkese daha büyük görevler tayin edilmişti.

Her yer sessizdi. Maryland'de karanlığın erkenden çöktüğü ve Bel Air'in rengini soldurduğu soğuk mart gecelerinden biriydi. Saatler gece yarısını gösterirken, sessiz sokakları aydınlatan tek şey sokak lambaları, sundurma ışıkları ve ara sıra geçen arabalardı. Gökteki hilal ve pazartesi gecesinin sessizliği arasında, tarım kasabası, siyah-beyaz bir sessizlikten ibaretti.

Ama karanlığın gözleri vardı. Ertesi gün büyük bir dava başlayacaktı. Bir zamanlar barışçıl olan Şiddetsiz Öğrenci Koordinasyonu Komitesi'nin (SNCC) kontrolünü ele geçiren ve "Amerika'yı yakıp yıkacağız," diyen meşhur siyahi militan H. Rap Brown, yakınlardaki Maryland, Cambridge kasabasını neredeyse yıkan şiddet içerikli ırk ayaklanmalarına teşvik suçlamasından jüri karşısına çıkacaktı.

Brown'ın yüksek profilli davasının taşındığı Bel Air'i daha fazla şiddetin beklediğine dair söylentiler kasabada dolanıyordu. Dava yaklaşıp yaygaracı protestocular kasabayı coşturmaya başlayınca vali, Milli Muhafız Teşkilatı'nı harekete geçirdi, gönüllüler aceleyle görevlendirildi ve yerel polis yüksek alarma geçti. Hepsi de yaklaşan fırtınadan korkuyordu. Bel Air diken üstündeydi.

Söz konusu gece, ara sokakların karanlığında oturan bir şerif yardımcısı, 1964 model, kirli, beyaz bir Dodge Dart'ın, kırmızı tuğlalı, savaş öncesi mimarili adliyenin etrafında birkaç kez döndüğünü ve sonra tekrar gecenin karanlığında kaybolduğunu gördü. Ön koltukta iki kişi gördüğünü sanıyordu. Erkek olmaları muhtemeldi ama hava, aracın plakası da dahil olmak üzere herhangi bir ayrıntının seçilemeyeceği kadar karanlıktı. Belki de önemsiz bir şeydir, diye düşündü. Arkalarından kimse gelmemişti.

Eyalet Polisi Lastner, Route 1 güzergâhında, Bel Air'den geçerek, güney yönünde yarım saat kadar uzaklıkta

olan, berrak gece göğünün altında hafifçe parıldayan Baltimore'a doğru ilerliyordu. Amma da sessiz, diye düşündü. *Kahrolası telsiz yine bozuldu herhalde.* Eski telsizlerin tüpleri zaman zaman yanabiliyordu. Herkesle bağlantısı kopmuş olabilirdi.

Lastner soğukkanlılığını kaybedecek türden bir adam değildi. Şehir merkezinde büyümüş ve liseden hemen sonra Deniz Piyade Teşkilatı'na katılmıştı. Daha yirmi yaşını doldurmadan Vietnam'a gönderilmişti. Piyadelerin Hint Ülkesi olarak adlandırdıkları, en hararetli bölge olan I Corps'ta görev yapmıştı. Yaralandığı güne kadar, kimsenin görmemesi gereken şeyler görmüştü. Yaşıtları kolejdeyken o, ölü silah arkadaşlarının yağmurluklar içindeki kalıntılarını taşıyor, ormanda kan kaybederek ölmelerini seyrediyordu. O artık tanıdığı en yaşlı yirmi beşlik adamdı. Eğitimi soğukkanlılığını sürdürmesini sağlıyor, anıları onu temkinli tutuyordu.

Lastner telsizini test etmek için mikrofona basması ve merkeze test sekansı göndermesi gerektiğini biliyordu. Önündeki yolda tek bir araba seyrediyordu; bu nedenle aracı solladı. Yanından geçerken de içine gelişigüzel bir bakış attı. Beyaz bir Dodge Dart... İçinde iki adam; ikisi de ön koltukta... Hız yapmıyor, şerit değiştirmiyorlar... Gecenin ilerleyen saatleri olması dışında hiçbir kusur yok. Şüphelenmek için bir sebep de yok. Durumu kafasına pek takmadı. Sadece telsizini test edebilmek için bir yer bulmak istiyordu.

Eyalet Polisi Lastner hızını artırdı. Biraz ileride güvenli bir şekilde durdu ve test etmek için telsizi eline aldı.

Lastner telsizi açarken, gece turuncu bir ateş topuyla aydınlandı.

Dodge Dart buharlaşmıştı.

Patlama yüzünden afallayan Lastner, frenlere asıldı ve paramparça, sürücüsüz arabanın yamuk ön ucu yanından geçerken, polis aracıyla arkaya döndü. Harap haldeki enkazın içine gözlerini kısarak baktı. Otoyolun ortasında duran otuz santim derinliğinde, dumanı tüten bir krater, patlamanın merkezini işaret ediyordu. Onlarca metal parça, her yöne doğru yüzlerce metre boyunca dağılmış durumdaydı. Dart model aracın tahrip olan döşemesinden çıkan köpük yığını ve pamuk, kar gibi aşağı süzülüyordu.

Arabasından inerken yumuşak bir şeyin üstüne bastı. Biftek büyüklüğünde bir insan eti parçasıydı bu. Havada alevlerin bakırımsı kokusu vardı ama ne ateş ne de ses vardı. Çıt çıkmıyordu.

Bırakın iki insanı, ortada arabaya benzeyen bir şey bile kalmamıştı.

Lastner asfaltın üzerinde, soğuk geceye rağmen üzerinde duman tüten, paramparça halde iki cesedi, aslında cesetten de ziyade iki bedenden kalan büyükçe parçaları gördü. Patlama esnasında neredeyse otuz metre uzağa fırlamışlardı. Cesetlerden birinin uzuvları ve kafası kopmuş, sadece gövdesi kalmıştı. Diğeri de paramparçaydı ama en azından hâlâ belli belirsiz bir şekilde insan görünümündeydi.

Route 1 güzergâhında patlama olduğunu ve iki cesedin bulunduğunu sonunda telsizle bildirdiğinde, telefondaki sevk memuru önce kuşkuyla yaklaştı, sonra da "kod 10" belirtmeden cesetleri bildirdiği için çıkıştı.

Fakat öldüklerine şüphe yoktu.

Çok geçmeden gecenin derinliklerinden sirenlerin feryadı duyuldu. Lastner karanlık, sessiz, leş kokulu karışıklığın ortasında dikilerek zırhlı birliklerin gelmesini bekledi.

Âdeta yeniden Vietnam'ı yaşıyordu.

Ertesi sabah işe giderken arabanın radyosunda haberleri duydum.

Maryland Adli Tıp Kurumu'ndaki bir yıllık yüksek ihtisasımı bitirmeme sadece birkaç ay kalmıştı. Temmuz ayında, o zamanlar neredeyse tüm doktorların yaptığı gibi, Askeri Tabip Sınıfı'nda binbaşı olarak bir sonraki görevime başlayacaktım. İlk görevim başkent Washington'da bulunan Silahlı Kuvvetler Patoloji Enstitüsü'nün Adli Tıp Bölümü'ne başkanlık etmekti. Ertesi yıl, silahların ve mermilerin insan vücudu üzerindeki yıkıcı etkilerini yakından ve büyük ölçekte görme fırsatını nihayet bulduğum Yara Balistik Bölümü'ne atandım.

Ancak o an masamızda duran iki ceset, daha doğrusu iki cesedin parçaları, mermi veya füzeyle öldürülmemişti. On iki saatten daha kısa bir süre önce, muhtemelen bir bombanın yol açtığı bir patlamada ölmüşlerdi. Ertesi sabah parçalara ayrılmış kalıntılarını ilk kez gördüğümde bundan daha fazla bir bilgim yoktu.

Baş Adli Tabip Yardımcısı Werner Spitz, kimliği belirsiz iki ceset üzerinde otopsi gerçekleştirmek üzere iş arkadaşım Dr. Irvin Sopher ve beni görevlendirmişti. Ancak normal şartlarda sahip olduğumuz görevlerimiz, yani bu insanların kim olduğu ve nasıl öldükleri birdenbire her zamankinden daha acil hale gelmişti.

Talihsiz parçalarının tamamı henüz olay yerinden toplanmamışken, cesetlerden birinin bizzat H. Rap Brown'a ait olduğuna ve arabaya atılan veya altına yerleştirilen bir bomba sebebiyle öldürüldüğüne dair söylentiler dolaşmaya başlamıştı bile. Patlamadan sonraki bir saat içinde, daha hava yeni aydınlanıyorken, FBI hızlı bir şekilde cevap almayı talep ediyordu.

Amerikan semaları savaş karşıtı gösteriler ve ırk merkezli ayaklanmalarla alevlenmişti bile. Bel Air patlamasından on

dört ay önce, "Kara Panterler" ve "Weather Underground" gibi militan gruplar tarafından 4.300'den fazla bomba patlatılmış, binlerce diğer bomba da etkisiz hale getirilmiş, bozulmuş veya vaktinden önce patlamıştı. Her gün alınan binlerce bomba tehdidi sebebiyle gergin durumdaki Amerika'da hükümet binaları, petrol şirketlerinin ofisleri, büyük fabrikalar, asker sevk ofisleri ve gökdelenler kapatılmıştı.

Federal ajanlar, şayet militan Brown suikasta uğramışsa, şiddet yanlısı takipçilerinin cehennemi aratmayacak bir tepki vermelerinden korkuyorlardı. Halihazırda çatırdamış durumdaki Amerika, ırk savaşına sürüklenebilirdi. King suikastından sonra Watts'ta gerçekleşen ayaklanmalar ve ülke çapında yaşanılan anarşi, yaşanacak şeylerin yanında ibadet töreni gibi kalırdı.

Bel Air'deki patlamanın üzerinden daha yirmi dört saat geçmemişken ve biz halen kurbanların kimliklerini belirlemek için uğraşırken, kadınlar tuvaletinde patlatılan bir dinamit, H. Rap Brown davasının Bel Air'e taşınmadan önce görülmesinin planlandığı Dorchester County Adliye Sarayı'nda on metrelik bir delik açtı. Beyaz bir kadın aceleyle uzaklaşırken görüldü ama asla yakalanmadı.

Zaman ilerliyordu. Ve geçen her dakika kulakları sağır eden bir kükreme gibiydi.

Amansız görevimizi doğru ve hızlı bir şekilde yerine getirmek zorundaydık. Kimsenin bize başarısız olmamız halinde doğacak sonuçları hatırlatmasına ihtiyacımız yoktu.

Dr. Sopher'ın işi kolaydı.

Onun masasında otuz yaşlarında, beden bütünlüğü makul derecede korunmuş siyahi bir adam yatıyordu ve yüzü hâlâ tanınabilir durumdaydı. Ağzını çevreleyen düzgün kesilmiş bir bıyığı ve keçi sakalı vardı.. Üzerindeki paramparça

pantolon ve gömlekle, ölüm sertliği yüzünden kaskatı yatıyordu.

Yol üzerinde, patlamanın oluşturduğu kraterden yirmi beş metre kadar uzakta, aracın sürücü tarafına fırlamış halde, kaldırım kenarında yatarken bulunmuştu. Üstünde yanmamış benzin, yanık et ve için için yanan saçın keskin kokusu vardı.

Ceplerinden cüzdan ve ehliyet çıkmıştı, ancak müfettişler enkazın içinden birçok kişinin kömür haline gelmiş kimlik belgelerini bulmuşlardı. Bu nedenle her ne kadar resmi benzese de, ehliyetteki kişinin önümüzde yatan ölü adam olduğundan emin olamıyorduk.

Dr. Sopher, adamın lime lime olmuş giysilerini çıkardığında, sol meme ucunun üzerinde kasıtlı olarak açılmış bir yara izi fark etti: "K" harfinin etrafına çizilmiş beş santimetrelik bir elmas şekli. Üniversitelerde çoğunlukla siyahilerden oluşan bir öğrenci cemiyeti olan Kappa Alpha Psi'nin logosuna benziyordu. Adam damgalanmıştı.

Yalnızca vücudunun sağ tarafından yaralanmıştı. Kopan sağ bacağının kemikleri küçük parçalara ayrılmış, dizinden itibaren tamamen yerinden çıkmış, derisi ve kasları parçalanmıştı. Sol bacağının derisi ve sağ bacağından kalan küçücük parça yanmış ve isle kaplanarak kararmıştı.

Sağ önkolunun ve elinin kemikleri, tıpkı sağ bacağı gibi parçalara ayrılmıştı ve sadece kömürleşmiş derisi sayesinde bir arada kalabiliyordu.

Fakat vücudunun alt kısmındaki yaralar, ayak tabanlarına tam olarak yetmiş santim mesafede, uyluklarının ortasında, tuhaf bir çizgiyle sona eriyordu. Sırtında ve kalçasında yanık, kesik veya benzeri bir hasar yoktu. Gövdesinin ön kısmındaysa çok az hasar vardı. Yapılan röntgende vücudunun içine giren herhangi bir şarapnel görülmemişti. Toksikolojik

incelemedeyse kanında alkol ya da uyuşturucuya rastlanmamıştı.

Dr. Sopher cesedi açtığında kalp ve ciğerlerinde çok ciddi hasar bulunduğunu gördü. Patlama esnasında iç kanama geçirmişti. İkinci Dünya Savaşı sırasında, Londra hava saldırılarında yaygın olarak görülen bir yaralanmaydı bu; patlayan Nazi bombalarının yol açtığı sarsıntılar, dışarıdan ciddi herhangi bir yaralanma görülmese de insanları öldürmüştü. Ölenlerin hayati organları, patlamanın oluşturduğu sarsılmayla kelimenin tam anlamıyla parçalanmıştı.

Kurbanın yüzünün sağ tarafındaki kemikler de aynı şekilde parçalanmıştı. Beynine aşırı şiddetli bir yumruk atılmış gibi görünüyordu.

Cesedin bulunduğu yer (enkazın sürücü tarafında, direksiyonun düştüğü yerin yakınındaydı) ve vücudunun sağ tarafındaki yaraları göz önünde bulundurarak, bu kurbanın sürücü olduğunu ve patlamanın sürücü tarafının alt kısmından başladığını tespit ettik. Nispeten hasar görmemiş durumdaki gövdesi ve üst uylukları, araba koltuğu sayesinde patlamadan korunmuştu.

Fakat bunlardan daha rahatsız edici olan şey, cesedin içinde değil, ceplerinde bulduklarımızdı.

Bu bir tür manifesto, yarı intihar notu, yarı uyarıydı. Kaba bir üslup ve daktilo ile yazılmıştı:

"Amerika'ya: Katilcilik oynuyorum. Anlaşma bozulduğunda göğsünüzün üzerinde Tarzan gibi çığlıklar atıyor olacağım; kaybedense bedeli ödeyecek. Adaletinize karşılık cevabım dinamittir. Katillerinize ve zalimlerinize cevabım silahlar ve kurşunlardır; zaferimse cenazenizde vaazım. Halkım için silahlarımın namlusu tüterek cehennemin dibine kadar kovalayacağım sizi. İyi

olan kazansın, kaybedeniyse Tanrı korusun. Güç, barışı yener."

Olay yerine koşan arkadaşları adamı tanıdıklarını iddia ettiler, daha sonraysa akrabaları morgda onu teşhis ettiler. Nihayetinde parmak izleri tespitleri doğruladı. Adam Ralph E. Featherstone adında, Washington'da yaşayan, otuz yaşında bir erkekti.

Ralph Featherstone kimdi? Featherstone'un Washington şehir merkezinde, siyahlar tarafından ve siyahlar hakkında yazılan kitaplar satan ve ırk konusunda giderek daha militan bir tutum sergileyen bir siyaset merkezi olan "Drum and Spear" (Davul ve Mızrak) adlı kitapçıyı kurduğu ve yönettiği eyalet müfettişleri tarafından hemen doğrulandı. Delifişek H. Rap Brown SNCC'nin kontrolünü ele geçirdiğinde, Featherstone'u kilit yardımcılarından biri olarak atamıştı. İkisi birlikte, SNCC'yi şiddet karşıtı, birleştirici bir gruptan, insanları ırkçı beyazlara karşı şiddete teşvik eden, tam teşekküllü bir "Kara Güç"* hareketine zorla dönüştürmüşlerdi.

Featherstone, başladığında pek de alışıldık bir militan değildi. Columbia Bölgesi Öğretmen Koleji'nden mezun olan Featherstone, birkaç farklı yerel ilkokulda "diksiyon" dersleri vermişti. 1964 yılında siyahilerin seçmen kayıtlarını yapmayı amaçlayan tarihi Mississippi Yaz Projesi'ne katılmış, kırk kadar "Özgürlük Okulu" açmış, buralarda neredeyse üç bin öğrenciye okuma yazma, anayasal haklar ve siyahi tarihine ilişkin ders vermişti. Arkadaşları onu sessiz, çalışkan, derin düşünceli biri olarak hatırlıyordu.

* "Black Power": 1960'larda ABD'de başlayan, siyahilerin beyazlardan bağımsız güç elde etmesi, kendi kimliklerini oluşturması ve kendi kaderlerini tayin etmesini amaçlayan, ırksal baskıya karşı çeşitli ideoloji ve siyasi hedefleri benimseyen hareket. (ç.n.)

1965 yılı özgürlük yürüyüşleri sırasında Alabama, Selma'da tutuklanmış, ilçe hapishanesinde beton zeminde uyuyarak, her öğün fasulyeyle mısır ekmeği yiyerek ve öfkesi gitgide artarak sekiz gün geçirmişti.

Ancak Brown'ın radikalleşen yeni SNCC'sinde, "Tüy" (takma adı buydu) saldırgan ve sert bir adam haline gelmişti. Che Guevara ve Marx hayranıydı. Tüm siyahları, beyaz efendilerine isyan etmesi ve hayatlarının her yanında mutlak güce sahip özerk bir Afrikan-Amerikan devleti kurması gereken yirmi birinci yüzyıl köleleri olarak görmeye başlamıştı. Pişmanlık bilmeyen, bölücü bir siyah olmuştu.

Kendisi bilmemekle birlikte, FBI, 1967 senesinde Featherstone'u izlemeye başlamıştı. SNCC cüretkârlaştıkça, federaller de Feather ile daha fazla ilgilenmeye başlamıştı. 1970'in mart ayına gelindiğinde J. Edgar Hoover'ın Featherstone'a ilişkin dosyası birkaç yüz sayfayı bulmuştu bile. Featherstone'un 1968'de Komünist Çekoslovakya'ya gittiğini, sonrasında da Castro'nun Küba devriminin yıldönümünü kutlamak için Havana'ya uçtuğunu biliyorlardı.

Featherstone, ölmeden yalnızca birkaç hafta önce, harekette aktif rol alan bir öğretmenle evlenmişti. Yeni evli olan eşi, artık bir duldu da... Ölümle sonuçlanan patlamadan bir ay sonra, kocasının küllerini Nijerya, Lagos'un topraklarına savuracaktı.

Featherstone yaşarken, Washington'daki siyahi topluluğun gözünde bir kahramandı. Vefatından sonraysa bir şehit olmuştu. Olayın üzerinden yalnızca saatler geçmişken, henüz herhangi bir ayrıntı dahi bilinmeden, SNCC, öfkeli bir basın açıklaması yayınladı ve meydana gelen ölümleri "hain cinayetler" olarak adlandırdı. 14. Cadde çevresindeki siyahi mahalleler öfkeyle kaynamaya başladı. *'Tüy', beyaz adamlar tarafından*

öldürüldü, diye mırıldanıyorlardı. İntikam planları kuruyorlardı. Ancak Featherstone'un ailesi kendilerine hâkim olmaları için onlara çağrıda bulunuyordu. Bu, fırtına öncesi sessizlikti.

Fakat yaklaşan bir fırtına olduğu kesindi.

Kurbanlardan birinin, Ralph Featherstone'un kimliğini tespit etmiştik, ancak arabasının içinde veya yakınında bir bombanın nasıl ve neden patlamış olabileceğini hâlâ bilmiyorduk.

Bu kasvetin içindeki tek iyi haber, ilk kurbanımızın H. Rap Brown olmadığıydı. Ama çok daha fazla hasar görmüş olan ikinci kurbanımız, çok daha zor ve tehlikeli bir adli bilmeceydi âdeta.

Konuyla ilgili hislerimiz hiç iyi değildi. H. Rap Brown, önceki geceden beri görülmemişti ve hiçbir yerde bulunamıyordu.

Masamda ceset denilebilecek pek bir şey yoktu.

Patlamada her iki bacak da diz altından itibaren kopmuştu. Sağ ön kol ve sol el de ortada yoktu. Sağ üst kol kırılmış, kol kemiği tuhaf bir açıyla dışarı fırlamıştı. Uylukları kasıklarına kadar yarılmış, atardamarları, derisi ve kasları patlama sebebiyle paramparça olmuştu. Cinsel organı bulunamıyordu.

Kalça ve leğen kemiği kısmı tabiri caizse patlayarak ortadan ayrılmış, alt gövdesini ikiye bölmüştü.

Köşeleri pürüzsüz bir yara, kasık bölgesinden göğüs kemiğine kadar uzanıyor, ezilmiş bağırsaklarını ve kabaran göğüs kaslarını ortaya çıkarıyordu. Bununla birlikte karnının üzerinde yedi-on iki santim uzunluğunda bir deri, hiçbir hasar almamış halde duruyordu. Sırt derisi sağlam olmasına rağmen boynu, kolları ve göğsünde çok daha derin kesikler bulunuyordu.

Çenesi, boynu ve gırtlağı kanlı bir pelte haline gelmişti. Yüzü basık, çökmüş durumdaydı. Kafatası kalıntıları, tıpkı yırtık bir kesekâğıdının içindeki kırık bilyeler gibi, derisinin altında yüzlerce parça halindeydi. Gözleri yuvalarının içinde patlamış, kuruyarak sert bir kabuğa dönüşmüştü.

Cesedin içine bakılınca görülense, adamın kalbinde ve ciğerlerinde patlama sebebiyle oluşan çok daha ağır bir iç kanamaydı. Beyni resmen lapaya dönmüştü.

Zararın çoğu, adamın vücudunun ön tarafındaydı.

Featherstone gibi, bu talihsiz kurbanın da kanında alkol veya uyuşturucu yoktu, ancak yapılan röntgen çok daha ilgi çekici bir şey gösteriyordu: Ağzının arka kısmına saplanmış metalik nesnenin, bir buçuk voltluk bir cıva pil olduğu tespit edilmişti. Röntgen filmleri ayrıca göğüs ve karnında dağılmış metal parçalar olduğunu gösteriyordu: bir yay, birkaç cıvata, bir buçuk santim uzunluğunda teller ve ne olduğu tespit edilemeyen metal parçalar...

Yaptığım son bir adli dedektiflik hamlesindeyse, adamın birbirine girmiş bağırsaklarının içinde, penisini ve avuç içlerinden birini bulmuştum.

Adamın cesedi, sürücü Featherstone'un tam tersi yönde, Dart model aracın yolcu tarafının kalıntılarından yaklaşık yirmi metre uzakta bulunduğundan, yaralarının niteliği ve dağılımı da göz önünde bulundurularak, bu cesedin aracın yolcusuna ait olduğu kanaatine vardık.

Bu arada FBI uzmanları, bombanın bir akü ve anahtarlı bir Westclox çalar saate bağlı olan, on dinamit lokumundan oluştuğu sonucuna varmıştı. Olay yerinde bulunan küçük parçalardan saati tespit etmişlerdi. Patlama o kadar şiddetliydi ki, üç buçuk kilometre ötedeki evler bile sarsılmıştı.

Neler olduğunu görmeye başlıyorduk.

Bomba torpido gözünde, gösterge panelinin altında veya koltuğun altında olamazdı çünkü bu, iki adamın yaralarının niteliğiyle uyuşmuyordu. Yolcu tarafındaki döşeme tahtalarının yakınında bir yerlerde olmalıydı.

Arabanın altına yerleştirilmiş olamazdı çünkü patlama şekli, şaside oluşan hasar ve yaraların açısı, bombanın arabanın içinde olduğunu gösteriyordu.

Olay yeri uzmanları, arabanın içine atılmış da olamayacağını, çünkü tüm camların kapalı olduğunu ve polis memuru Lastner'ın o gece yolda başka hiçbir araç görmediğini söylemişlerdi.

Olayın tek bir açıklaması vardı: Bomba yolcu tarafında, yerde, kimliği tespit edilememiş kurbanımızın bacaklarının arasındaydı. Kurbanın ağır yaraları, bomba patladığında muhtemelen elleri bombanın üstünde ve onun üzerine doğru eğilir vaziyette olduğunu gösteriyordu.

Bunu nereden mi biliyorduk? Yaraları simetrikti. Bu da patlamanın tam önünde olduğunu kanıtlıyordu. Karnındaki tuhaf, sağlam deri şeridi, öne doğru eğildiği ve karnındaki deri kıvrıldığı için korunmuştu. Çenesi ve boynu patlamanın büyük kısmını emmişti. Ortaya çıkan kuvvet, elinin ve cinsel organının vücudunun içine doğru patlamasına yol açmıştı.

Bomba patladığında Featherstone'un sağ eli direksiyonun üzerindeymiş ve patlamanın şiddetini vücudunun sağ tarafı karşılamış.

Bunların hepsi birleştirildiğinde tek bir sonuç elde ediliyordu: Featherstone ve hâlâ adı bilinmeyen yolcusu, ölümcül bir paket taşıdıklarını biliyorlardı. Görmemiş olamazlardı.

Artık sürücünün adını ve bombanın Dodge Dart model aracın içinde olduğunu biliyorduk. İki adamın, erken

patlayan bombayı bilinçli olarak taşıdıklarına da şiddetle inanıyorduk. Bel Air adliyesini havaya uçurmayı planlamış fakat civarındaki muazzam sayıda polisin varlığından korkmuş olabilirler miydi? Bunu bugün dahi bilmiyoruz, ama teorinin iyi olduğu kesin.

Bilgileri örtbas ettiklerine ilişkin suçlamaları önlemek isteyen Maryland Eyalet Polisi, Featherstone ve bombanın yeri hakkında bildiklerimizi kamuoyuna açıklar açıklamaz tepkiler yükseldi.

Michigan eyaletinden siyahi bir demokrat olan ABD Meclis Üyesi John Conyers, insan hakları hareketinin önde gelen yirmi ismi tarafından imzalanan bir mektupla, açıklamalara şu şekilde yanıt veriyordu: "Maryland yetkilileri, neredeyse daha enkaz dahi soğumadan, yanıtlara ulaştıklarından emindi. Ralph Featherstone'un yüksek güçlü patlayıcılarla uğraştığını söylüyorlar. Onu tanıyanlarımız Featherstone'un aklı başında biri olduğundan o kadar eminiz ki, ölümüne ilişkin daha iyi bir açıklama bekliyoruz."

Ancak olayın üzerinden geçen bir güne rağmen, iki numaralı kurbanın kim olduğunu hâlâ bilmiyorduk.

FBI, Bel Air bombalı saldırısıyla ilgili yeni şiddet olaylarına ilişkin söylenenleri bir araya getirmeye çalışıyordu. Brown'ın solcu davaların savunucusu olan avukatı William Kunstler, FBI'ın veya başka herhangi bir devlet kurumunun bu trajediyi adil bir şekilde araştırıp araştıramayacağını kamuoyu önünde sorguladı. Kunstler, *Washington Post*'a şunları söyledi: "Resmi açıklamalardan her zaman şüphe duyarım." Militanlar, yetkilileri, masum Amerikalılara suikast düzenledikleri gerekçesiyle açıkça suçladı. Aç basın şimdiden şu soruyu sormaya başlamıştı: "H. Rap Brown nerede?"

Zaman azalıyordu.

Morgumuzdaki isimsiz adamı teşhis etmek için gece boyunca çalıştık.

Tamamen tahrip olmuş yüzünü annesi bile tanıyamazdı. Yüzündeki bariz hasar haricinde, belirgin bir yara izi, deformasyon veya dövmesi yoktu. Elleri kopmuştu, yani parmak izi yoktu. Birkaç diş kalmıştı ama kim olduğu hakkında bir fikrimiz olmadığı müddetçe, karşılaştırılabilecek bir diş kaydı da yoktu. Kayıp durumdaki H. Rap Brown için diş kaydı dosyalarını talep etmiştik ama o ana kadar hiçbir kayıt bulunamamıştı.

Bunlar yetmiyormuş gibi, enkazı inceleyen müfettişler, farklı isimlere ait iki farklı kimlik kartı (C.B. Robinson ve W.H. Payne), William Payne adına düzenlenen donanma terhis kâğıtları, Will X. adında birine ait bir kütüphane kartı ve üç farklı ismin yazılı olduğu üç fotoğraf bulmuşlardı. Hepsi de kimliği belirsiz cesedimizle uyumlu yetişkin siyah erkeklere aitti. (Ve hiçbiri H. Rap Brown değildi).

Brown yeni kimliklerle kovuşturmadan mı kaçıyordu? Yoksa ölü adamımız Featherstone'un, FBI'ın bulamadığı birkaç arkadaşından biri miydi? Hiçbir şey bilmiyorduk.

Polis daha fazla ipucu bulabilmek için patlama alanını titizlikle araştırıp, belgelerin izini sürerken, Dr. Sopher zorlu bir göreve başladı: Ölü adamın yüzünü kendi dokularıyla yeniden oluşturmak ve birinin onu tanıyabileceği kadar benzerini oluşturmayı ummak.

Belgelerden ilk ipucumuzu elde ettik.

Askeri belgeler, William H. Payne'in Covington, Kentucky'de askere yazıldığını ve şimdi yirmili yaşlarının ortalarında olacağını söylüyordu ki bu da ölü adamımıza uyuyordu. ABD Donanması Tıbbi Kayıtlar Departmanı, Payne'in 1961 yılına

ait tıbbi geçmişini çabucak bize gönderdi. Kan grubunun (O Rh+) cesetle eşleştiğini hemen tespit ettik.

Fakat diş kayıtları eşleşmedi. Donanmanın ilettiği diş röntgenleri, genç denizcinin ağzında beş adet dolgu olduğunu gösteriyordu. Cesedimizde yalnızca bir tane dolgu vardı.

Payne'i olasılık listemizden çıkardık.

Sorun şuydu ki C.B. Robinson'a ilişkin araştırmalarımız sonuç vermiyordu. Bu nedenle H. Rap Brown'ı listeye ekleyen veya listeden çıkaran kayıtlar olmadan, bir çıkmaza giriyorduk.

Dr. Sopher'ın yüz rekonstrüksiyonu en iyi şansımızdı. Bakır tel ve matkap kullanarak cesedin yüzündeki paramparça kemikleri tekrar yerine yerleştirmiş, yağı kazınmış yüzünü etrafına sarmıştı. Yeni yüzün fotoğraflarını çektik (en çok hasar alan kısımları gölgeleyerek) ve birilerinin bir kimlik öne süreceğini umarak fotoğrafları medyada yaymaya hazırlandık.

Fakat bu korkunç rekonstrüksiyon beklenmedik bir fayda sağladı: Aniden adamın siyah, kalın, kısa kesilmiş saçının ön çizgisinin garip bir şekilde düzensiz olduğunu ve saçında rastgele kel noktalar olduğunu fark ettik.

Ölü adamımızın saç çizgisini Brown'ın son zamanlarda çekilen fotoğraflarıyla karşılaştırınca ciddi farklılıklar gördük. Ayrıca, cesedin sol kulağının kendine has şeklini Brown'ın sol kulağının fotoğraflarıyla karşılaştırdığımızda, uyuşmadığını tespit ettik.

Yani Bel Air patlamasında ölen kişi H. Rap Brown değildi. Bu bilgi pek çok insanın içini rahatlattı, ancak iki numaralı kurban hâlâ bilinmeyen bir insandı ve kim olduğunu bulmak bizim işimizdi.

Patlamadan sonraki ikinci sabah, ara verdik. Araştırma görevlilerinden biri olay yerinde parmak ucuna benzeyen iki

küçük deri parçası buldu. FBI parmak izi analistleri bunu, cesedin karnında bulduğum paramparça avuç içi derisiyle birlikte göz önünde bulundurunca, rahatsız edici bir kanaate vardı.

Bulunan iki deri parçası, aslında bir adamın sağ başparmağı ve sol serçe parmağıydı.

Ve bu parmaklar William H. Payne'e aitti.

Şaşakalmıştık. Aynı adamın parmak izleri ve diş kayıtları nasıl farklı olabilirdi? Biri veya her ikisi de yanlış olabilir miydi? William H. Payne adlı adamın Bel Air'de, muhtemelen halka açık bir yere yerleştirmeyi planladığı terör amaçlı bir bomba sebebiyle parçalara ayrıldığını söyleyebilmek için daha fazla kanıta ihtiyacımız vardı.

Bulmacayı çözebilecek anahtar, enkazda bulunan şahsi belgelerdi.

Bulunan iki ayrı kimlik, ayırt edici herhangi bir ipucunu işaret etmiyordu. C.B. Robinson adına olanda resim vardı, W.H. Payne için olanda yoktu. Doğum tarihleri benziyordu ama aynı değildi.

Will X.'in kütüphane kartında da belirgin bir ipucu yoktu.

Ancak fotoğraflardan birinin arkasına, Alabama kodlu bir telefon numarası ve "Minnie" adı karalanmıştı.

Polis dedektifleri numarayı aradı ve telefonu Minnie açtı. C.B. Robinson veya W.H. adında birini tanımıyordu. Fakat fotoğrafı birkaç ay önce yakın arkadaşı Will X.'e verdiğini kabul etti. Will'in delik olan kulağına her zaman altın bir küpe taktığını söyledi. Minnie, Will'in şu anda nerede olabileceğini bilmiyordu ama polislere, Will'e ulaşabilecekleri, Detroit kodlu bir telefon numarası verdi.

Detroit kodlu numara Will'in işverenine aitti ve Will'in aynı günün erken saatlerinde orada olduğunu doğruladı. Birkaç saat sonra Will, Adli Tıp Kurumu'nu arayarak yapboza yeni bir ipucu ekledi. W.H. Payne'i tanıyordu. Kendisini birkaç hafta önce ziyarete gelmişti. Kütüphane kartı ve Minnie'nin fotoğrafı, Payne'in onu ziyaret ettiği sıralarda kaybettiği cüzdanındaydı.

Arkadaşı Payne'i tarif etmesi istendiğinde Will, ona has tek fiziksel özelliğinin "saçının alın çizgisinin tuhaf olduğu" ve "saçındaki kelleşmiş noktalar" olduğunu söyledi. Cesedin saç çizgisinin yamuk olduğunu ve başında saçkıran olduğunu görmüştük fakat C.B. Robinson'ın kimlik kartındaki fotoğrafta da benzer bir saç çizgisi görülüyordu. Ancak Will X., C.B. Robinson adında kimseyi tanımıyordu ve Payne'in bu isimde birinden bahsettiğini de hiç duymamıştı.

Sonunda, cesedimizi görsel olarak teşhis edebilecek birini bulmuştuk. C.B. Robinson ve William H. Payne'in muhtemelen aynı kişi olduğuna inanıyorduk, ancak Will X., Robinson'ın fotoğrafına veya ölü adamın yüzüne bakana kadar somut bir kanıtımız yoktu.

Elektronik postadan önce ve hatta faks makinelerinin bile yaygın olarak kullanılmadığı o günlerde, yaratıcı olmamız gerekiyordu. Will X. ile önceden ayarlayacağımız bir saatte, Detroit televizyon istasyonuna bir fotoğraf göndermemiz konusunda bir gazete muhabirinden yardım istedik. Fotoğrafa bakıp en kısa sürede bizi araması konusunda Will X.'i yönlendirmiştik.

Bir yığın teknik sıkıntı sebebiyle planımız alt üst olmasına rağmen, fotoğrafı ertesi sabah Detroit gazetelerinde yayınlatmayı başardık. Will X., C.B. Robinson'ın kimlik fotoğrafının, arkadaşı William Payne'e ait olduğunu kesin olarak teyit etti.

Bel Air patlamasını takip eden üçüncü günün ilerleyen saatlerinde Payne'in ailesi aceleyle Kentucky'den Baltimore'a geldi. Rekonstrüksiyon gerçekleştirdiğimiz yüze tekrar bakarak kesin bir kimlik tespitinde bulunmadan önce, C.B. Robinson'ın fotoğrafını onlar da tanıdılar. Bu adam kesinlikle onların 26 yaşındaki oğulları ve erkek kardeşleri William H. Payne'di.

Payne ve Featherstone, 1966 yılında SNCC liderliğine karşı darbe yapan grubun kilit üyeleriydi. Harekette Featherstone kadar öne çıkmasa da, Payne de Brown'ın en güvenilir görevlilerinden, infazcı haydutlarından biri olarak perde arkasında büyük bir rol oynuyordu.

Payne ve Featherstone'un geçmişleri birbirlerine paraleldi. Payne alt orta sınıf bir ailenin sekiz çocuğundan dördüncüsü olarak büyümüş, Kentucky Üniversitesi ile Cincinnati'deki Xavier Üniversitesi'ne gitmişti. Birinci sınıfta Xavier'i bıraktıktan sonra, Deep South* bölgesinde saha işçisi olarak SNCC'ye yeniden katılmadan önce, donanmada iki yıl görev almıştı.

Arkadaşları onu "beyazlara karşı genel bir antipatisi olan bir adam" olarak tanımlıyordu. Yakın zamanda Washington'da gerçekleştirilen bir gösteride Payne konuşmacıların sözünü kesmiş ve "Hadi eve gidip silahlarımızı alalım, bu kadar konuştuğumuz yeter!" diye bağırmıştı.

Militan yapısı ona, şiddet yanlısı devrimci Che Guevara'ya ithafen "Che" lakabını kazandırmasına rağmen, kimse onu bu şekilde görmüyordu.

---

* Deep South Bölgesi: Amerika Birleşik Devletleri'nin güneyinde yer alan, Georgia, Alabama, Güney Carolina, Mississippi ve Louisiana'dan oluşan, iç savaş döneminde köleliğe en bağımlı olduğu bilinen, Pamuk Eyaletleri olarak da bilinen kültürel ve coğrafi alt bölge.(ç.n.)

Payne'in kimliği kamuoyu önünde ikinci bombacı olarak ilan edildikten sonra annesi, henüz Watergate haberini yayınlamasına birkaç yıl olan Carl Bernstein adlı genç *Washington Post* muhabirine, "Diğer arkadaşlarından daha fazla militan değildi," diye belirtmişti. "Genç siyahi erkek ve kızların çoğu artık militan... Yaşlıların sindirdiklerini sindiremiyorlar, hepsi bu."

Patlamadan birkaç gün önce Payne, H. Rap Brown duruşması için Atlanta'dan Washington'a gelmişti. Arkadaşları polise, Payne'in o hafta sonu Bel Air'de Featherstone ve Brown ile buluşmayı planladığını söylemişlerdi.

Payne 9 Mart Pazartesi gününün çoğunu, Featherstone ile birlikte "Drum and Spear" adlı kitapçıda geçirmişti. Öğleden sonra 14.00 civarında Featherstone, aynı zamanda SNCC'den bir arkadaşı olan komşusundan arabasını ödünç almış, ona nereye gittiğini söylememiş, arkadaşı da sormamıştı. Featherstone saat 20.00'i biraz geçe kitapçıyı kapatmış ve Payne'le birlikte kitapçıdan ayrılmıştı.

En son Featherstone'un babasının Onuncu Sokak'ta bulunan evine uğradıkları sırada canlı görülmüşlerdi.

Bundan dört saat sonra her ikisi de Bel Air'in biraz uzağında, asfalt üzerinde paramparça yatıyorlardı.

Resmi kanaatimiz şuydu: Ralph E. Featherstone ve William H. Payne (diğer adıyla C.B. Robinson), 9 Mart 1970 tarihinde, Maryland, Bel Air'in hemen güneyindeki Route 1 yolunda, saat 23.42'de, taşıdıkları bombanın erken patlaması sonucu hayatlarını kaybetmişlerdi. Her iki vakada da ölüm nedeni, dinamit patlamasına dayalı ağır yaralanmaydı. Ölüm şekli cinayet değil, kazaydı.

Donanmada bulunan diş kayıtları ile cesedin ağzındaki dişler arasındaki uyumsuzluğun nedeni, hiçbir zaman

çözülmedi. O zamanlar yaygın şekilde rastlandığı üzere askeri kayıtların karışmış olacağını varsaymakla birlikte, bu gizemi asla çözemedik.

FBI'ın bomba uzmanları da bombanın neden patladığını hiçbir zaman tespit edemediler. Gecenin bir yarısı yanlarından beklenmedik şekilde geçen eyalet polisi yüzünden gerilen Payne, bombayı yanlışlıkla mı patlatmıştı? Bomba adliyede patlayacak şekilde ayarlanmış, ancak etrafta bulunan polisler nedeniyle yerine yerleştirilememiş ve tam olarak etkisiz hale getirilememiş miydi? Eyalet Polisi Lastner'ın polis telsizinden gelen güçlü bir elektronik akım, fünyeyi mi tetiklemişti? Bunu hâlâ bilmiyoruz ve asla bilemeyeceğiz.

Olaydan birkaç gün sonra William H. Payne'in ailesi, adamın harap haldeki cesedini alıp eve götürdü. Payne, Kentucky'de Covington eteklerindeki küçük bir mezarlığa gömüldü. Her Anma Günü'nde mezarı, her gazi için yapıldığı üzere, devirmek istediği ülkenin bayrağıyla süsleniyor.

Peki bu trajediyi başlatan ve Amerika'yı birkaç gün boyunca kaosa sürükleyen, kışkırtıcı H. Rap Brown neredeydi? Yine elden mi kaçmıştı?

Neredeyse iki ay sonra, 5 Mayıs 1970'de FBI, Brown'ı En Çok Arananlar listesine ekledi. Postanelere asılan afişler, muhtemelen silahlı ve tehlikeli olduğu konusunda insanları uyarıyordu. Amerika'nın dört bir yanında polisler, fesatçı isyancıyı ararken, siyah radikaller arasında da, "Rap nerede?" sloganları atılıyordu.

Gelin görün ki Brown, Amerika Birleşik Devletleri'nde değildi. Gizlice, pek çok SNCC sürgününün gittiği Tanzanya'ya kaçmıştı.

On sekiz ay sonra New York City polisi, gerçekleştirilen bir soygunun ardından siyahi bir adamı Batı Yakası'nda

bulunan bir barın çatısında vurdu. Yaralı kendini Roy Williams olarak tanıttı.

Ancak Roy Williams'ın parmak izleri, Hubert Gerold Brown, daha çok bilinen adıyla H. Rap Brown ile eşleşti. Silahlı soygun ve bir polisi öldürmeye teşebbüsle suçlanan Brown, mahkemede masum olduğunu savundu. On haftalık duruşmanın sonunda mahkûm edildi ve New York'ta bulunan Attica Hapishanesi'ne gönderildi. Burada Müslüman oldu ve adını Jamil Abdullah al-Amin olarak değiştirdi.

1976 yılında Attica Hapishanesi'nden serbest bırakılan al-Amin, Atlanta'ya taşındı ve burada küçük bir bakkal dükkanı açtı. O zamana kadar SNCC dağılmış, eski militanlar ölmüş, yeni meselelere merak salmış ya da basitçe meselelerinden vazgeçmişlerdi. H. Rap Brown, namı diğer al-Amin de değiştiğini iddia etti. Mekke'ye hac ziyareti gerçekleştirerek kahramanı Malcolm X'in ayak izlerini tam anlamıyla takip etti. Bir gazete muhabirine, bireyler değişmedikçe Allah'ın da toplumları değiştirmediğini söyledi. Daha önceden yazdığı savaş yanlısı kitabı *Öl, Zenci, Öl!*'den epey farklı olan, dua ve karakter üzerinden devrimciliği konu aldığı bir kitap yazdı.

Bundan kısa süre sonra, çoğunlukla siyahilerin yaşadığı Atlanta West End bölgesinde bir cami kurdu. "Manevi yenilenme" programları sayesinde mahalle devriyeleri kurması, gençlik programları başlatması, uyuşturucu bağımlılarını kurtarması ve mahalleyi fuhuştan arındırmasıyla tanınır oldu. Görünüşe göre gaddar bir radikalden, tutkulu bir ruhani lidere dönüşmüştü.

Ne var ki, yaptıkları herkesi bu kadar çabuk yumuşatmadı. FBI'ın gözü, hakkında 40.000 sayfalık dosya toplanan al-Amin'in üzerindeydi. Yerel polisler al-Amin'in cinayet,

silah kaçakçılığı ve en az bir saldırı gerçekleştirdiğinden gizlice şüpheleniyordu.

16 Mart 2000 tarihinde, Fulton County şerif yardımcısı, al-Amin'e ödenmemiş hız cezası nedeniyle tutuklama emri çıkarmaya çalışırken West End'de çıkan çatışmada öldürüldü, bir diğeriyse yaralandı. Al-Amin kısa bir süre kaçtıktan sonra tutuklandı. 2002'de birinci dereceden cinayet ve diğer on iki suçlamadan hüküm giyerek, devlet hapishanesinde şartlı tahliye imkânı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Georgia, meşakkatli, yüksek profilli bu katili, federal yetkililere teslim etti. Bugün yetmiş yaşlarında ve teröristler, kartel elebaşları, mafya tetikçileri, El Kaide'li Richard Reid ve Zacarias Moussaoui, Unabomber lakaplı Ted Kaczynski ve Oklahoma City bombacısı Terry Nichols gibi seri katillerle birlikte, Colorado bozkırında yer alan ADC Florence Supermax Federal Hapishanesi'nde yatıyor.

H. Rap Brown'ın düşünceleri değişmiş olabilir, ancak özünde, etkisi kırk yıldan fazla süre boyunca devam eden ulusal bir terör dalgası yaratmış olan bir sosyopattır.

Ben ise, diğer birçok kişiyle birlikte Ralph Featherstone ve William Payne'in, Brown'ın günahları için öldüklerini düşünmeden edemiyorum.

<BEŞİNCİ BÖLÜM>

Lee Harvey Oswald'ı Mezarından Çıkarmak

Yaşanan trajedileri neredeyse her zaman bizden daha akıllı ve daha güçlü insanların kasıtlı eylemleri olarak açıklamaları nedeniyle, komplo teorilerini bu kadar seviyor olmamız mümkün. Oldukça tuhaf bir biçimde güven vericiler. Siyah helikopterler, İlluminati, Roswell, aya atılan ilk adım, Dünya Ticaret Merkezi'nin yıkılışı veya Başkan Kennedy suikastı... Ne olduğu fark etmeksizin, yanıldığımıza veya şanssız olduğumuza, kaderin bazen de aleyhimize çalıştığına veyahut yalnız, kandırılmış, çatlak serserilerin insanlık tarihinin akışını değiştirebileceğine inanmak istemiyoruz.

Dallas, Teksas. 24 Kasım 1963, Pazar.

Dünya Jack Ruby'nin Lee Harvey Oswald'a ateş etmesini izledikten doksan dakika sonra, Kennedy suikastının zanlısı Oswald, Dallas Parkland Hastanesi'nde, Başkan Kennedy'nin iki gün önce ölü olarak ilan edildiği odadan yalnızca birkaç

metre ötedeki kanlı bir ameliyat masasında ölü olarak yatıyordu. Ve bizzat Ruby de üç yıldan biraz daha uzun süre sonra hayatını aynı ameliyat odasında kaybedecekti.

Ruby'nin ateşlediği 38 kalibrelik mermi, Oswald'ın göğsünün alt kısmına, sol meme ucunun hemen altından girmiş, sırtının sağ tarafında derisinin altına, gözle görülür bir yumru olarak yerleşmişti. Karın boşluğundaki hemen hemen her büyük organı ve damarı delmişti; mide, dalak, karaciğer, aort, diyafram, böbrek toplardamarı, böbrek, oksijeni alınan kanı alt ekstremitelerden kalbe geri taşıyan önemli bir damar olan inferior vena kava... Oswald, vücudunda açılan bir düzine veya daha fazla delikten oldukça çabuk ve çok kan kaybetmişti. Travma cerrahisini gerçekleştiren doktorlar, Oswald'a yedi litre kan vermiş, tekleyen kalbini doğrudan elleriyle sıkarak onu hayata döndürmeye çalışmış, ancak nihayetinde kalbi yerel saatle 13.07'de tamamen durmuştu.

Oswald otopsi için getirildiğinde zaten paramparça bir haldeydi. Suikast zanlısı, cumhurbaşkanı vurulduğundan beri oldukça korkunç iki gün geçirmişti. Tutuklanmaya karşı direnirken sol gözü morarmış, dudağı patlamıştı. Doğrudan göğsüne ateşlenen mermi, iç organlarını ölümcül şekilde parçalamıştı. Acil servis cerrahları, karnındaki otuz santimetrelik bir yarık ve giriş yarasının yakınına açılan bir kesikle Oswald'ı kurtarmaya çalışmıştı.

Oswald'ın öldüğünün açıklanmasının üzerinden ancak iki saat geçmişken, Dallas County Adli Tabibi Earl Rose otopsiye başlamıştı bile. Dokunulduğunda bedeninin soğuduğu anlaşılmaya başlamıştı. Artık ölmüş durumdaki kalbi tarafından pompalanmayan kan, cesedin içindeki boşluklarda doğal şekilde birikiyordu. Rose gerçekleştirdiği dış muayenede, son

iki günde alınan yaraların dışında dikkate değer bir iz bulamadı: Rose'un masasında yatan orta boylu, dalgalı saçlı, hafifçe kelleşmeye başlamış, gözleri arduvaz mavisi, temiz dişleri ve eskiden kalma birkaç yara izi olan, alkol veya uyuşturucu kullandığına dair hiçbir emare bulunmayan, göğüs ve kasık bölgesi tıraşlı adam, ölü olduğunu saymazsak fiziksel olarak oldukça iyi durumdaydı.

Rose, Oswald'ın kafatasını testereyle açtığında, tamamen normal bir beyinle karşılaştı. Oswald'ın paramparça durumdaki iç organları ve sözde kurtarıcıları tarafından hoyratça muamele edilen kalbi dışında, diğer hayati organları normal görünüyordu. Mucizevi bir şekilde bağırsakları mermiden hiç etkilenmemişti. Sonunda Rose, Oswald'ın kesilen tüm parçalarını market torbası büyüklüğünde, bej renkli bir poşete koydu ve ertesi gün aceleyle gerçekleştirilecek cenaze törenine hazırlanmak üzere göndermeden önce karın boşluğuna sıkıştırdı.

Otopsi bir saatten az sürmüştü.

Fort Worth'ta bulunan Miller Cenaze Evi'nde, cenaze levazımatçısı Paul Groody'nin harcayacak vakti yoktu. Oswald'ın bir gün mezardan çıkarılacağına dair bir önseziyle, cesedin içine çift doz mumyalama sıvısı pompaladı ve üzerine cenaze evinin özel vitrininden giysiler giydirdi: küçük yeşil elmaslarla bezeli beyaz paçalı külot, koyu renkli çoraplar, açık renkli gömlek, ince siyah kravat ve pantolonu bele kemerle değil, lastikle tutturulmuş ucuz, koyu kahverengi bir takım elbise... Alışılagelmiş geleneğe uygun olarak, cesede ayakkabı giydirmedi. Ailesinden veda giysisi için 48 dolar ücret alındı.

Oswald'ın saçları yıkanmış ve taranmış, görülür yerlerdeki morlukları makyajla gizlenmiş, gözleri ve dudakları sonsuza kadar mühürlenmişti.

Groody daha sonra, Oswald'ın parmaklarına iki yüzük yerleştirdi. Biri altın bir alyans, diğeri ise kırmızı taşlı, daha küçükçe bir yüzüktü.

Yeniden eli yüzü düzgün hale getirilen ceset, kavisli kapaklı 300 dolarlık çam bir tabutun içine yatırıldı. Birkaç fotoğraf çekildi, bir mezar rezerve edildi, 25 dolarlık çiçek sipariş edildi ve Groody'nin kâtibi, on gün vadeli 710 dolarlık bir fatura yazdı.

Suikastçının, başkanın ulusal televizyonda yayınlanan cenaze töreniyle ve Memur J.D. Tippit'in halk içinde yas tutulmaması için verdiği kasvetli demeçle kasten aynı saatte planlanan cenazesine yalnızca, Oswald'ın küçük, çulsuz, travma halindeki ailesi, bir avuç gazeteci ve Oswald'ı tanımamasına rağmen kimsenin duasız gömülmemesi gerektiğine inanan yerli bir papaz katıldı. Başka kimse olmadığı için, ucuz çam tabutu Rose Hill'deki pespaye küçük tepeye taşıma görevi, cenazeye katılan hazırlıksız altı muhabire verildi.

Rahip Louis Saunders'ın merhumun ardından yaptığı konuşma, biraz da diğer iki papazın bir keskin nişancı tarafından öldürüleceklerinden korkmaları sebebiyle son dakikada görevi reddetmeleri nedeniyle, üzücü derecede kısa olmuştu. Rahip 23. Mezmur ve Yuhanna 14'ten alıntılar okudu ve akabinde yalnızca şunları ekledi:

"Bayan Oswald bana oğlu Lee Harvey'nin iyi bir çocuk olduğunu ve onu sevdiğini söyledi. Lee Harvey Oswald'ı yargılamak için değil, yalnızca gömmek için buradayız. Ve bugün, Tanrım, Oswald'ın ruhunu senin ilahi lütfuna emanet ediyoruz."

Gözleri üç gün boyunca ağlamaktan şişmiş ve kızarmış olan dul eşi Marina, kapağı kapalı tabutun yanına geldi ve tabut rutubetli çukura indirilmeden önce, kimsenin

duyamayacağı bir şeyler fısıldadı. Herkes oradan ayrıldı ve mezar sonsuza kadar kapalı kalmak üzere dolduruldu.

Ama sonsuzluk şairler içindir. Komplo teorisyenleri o kadar sabırlı değillerdir.

Michael Eddowes, Fleet Sokağı* magazin gazetesi yazarı ya da paranoyak bir cadı avcısı değildi. Aksine, Wimbledon turnuvasında tenis ve İngiltere'nin küçük liglerinde de kriket oynamış, seçkin, eğitimli bir beyefendiydi. Saygıdeğer Uppingham Okulu'ndan mezun olmuş, ancak hasta babasının Londra'da bulunan hukuk firmasına yardım etmek için Oxford'a gitme hayalinden vazgeçerek burada donanımlı bir avukat olmuştu. 1956 yılında firmayı sattıktan sonra, popüler bir lüks restoranlar zinciri açmış ve spor araba tasarımıyla uğraşmıştı.

Rönesans adamı sayılabilecek Eddowes'un ilgi alanlarından biri de adaletsizlikti. 1955 yılında, 1950'de karısını ve bebeğini öldürmesi nedeniyle asılan Timothy Evans adında Gallerli bir işçinin davasını inceleyen *Vicdanınızda Yaşayan Adam*** adlı bir kitap yazdı. Son derece kusurlu bir şekilde yürütülen davada savcıların delilleri nasıl gizlediğini kanıtlamıştı. Eddowes, Evans'ın katil olamayacağını iddia etmişti ki haklıydı da... Aynı binanın alt katında yaşayan bir seri katil daha sonra itirafta bulunmuştu. Eddowes'un yazılarının, İngiltere'de on yıl sonra ölüm cezasını kaldırmaya yardım ettiği bilinmektedir.

John F. Kennedy 1963 yılında Amerika'da suikasta kurban gittiğinde, Eddowes altmış yaşındaydı. Nihayetinde hikâyeye

* Londra'da bulunan, özellikle yirminci yüzyıla kadar yayımcılık ve gazeteciliğin merkezi olarak bilinen sokak. (ç.n.)

** "*The Man on Your Conscience*", (Michael Eddowes, 1955) (ç.n.)

daha yakın olabilmek için Dallas'a taşındı ve Oswald'ın 1959 yılında Deniz Piyadeleri'nden ayrıldıktan sonra Sovyetler Birliği'ne sığındığına ilişkin söylentiler onu büyüledi.

1975 senesinde, *Kennedy'yi Kruşçev Öldürdü** adlı kitabını kendi imkânlarıyla yayımladı. Bu kitapta Kennedy'yi Oswald'ın değil, "ona benzeyen" bir Sovyet ajanının öldürdüğünü iddia ediyordu. Eddowes, KGB'nin sabotaj ve suikast timi olan 13. Departmanı'nın, Alec adında bir dublörü Oswald'ın kimliğini ele geçirmek üzere eğittiğine inanıyordu. Bu ajan, (Eddowes'un söylediğine göre Oswald değil) genç Marina Prusakova ile Minsk'te verilen bir dans davetinde tanışmış, altı hafta sonra onunla evlenmiş ve 1962'de karısı ve bebeğiyle Amerika'ya dönmüştü. Oswald'a o kadar benziyordu ki, "Alec" Oswald'ın öz annesini bile kandırmayı başarmıştı.

Görevi şuydu: İnsanların arasına karış, doğru anı bekle, başkanı öldür ve akabinde çıkan karmaşanın içinde öl.

Peki yer değiştirdiklerinin kanıtı? Eddowes, Oswald'ın Deniz Piyadeleri'nde bulunan tıbbi kayıtları ile otopsi raporu arasında birkaç özel "tutarsızlık" bulunduğunu belirtiyor.

Eddowes bu konuda şüphe duyan tek kişi değil. Kulağa tuhaf gelse de, bizzat FBI Direktörü J. Edgar Hoover ve diğer hükümet yetkilileri, Rusların, 1960 yılında sığınmacı Oswald'ın yerine cani bir sahtekâr koymaya çalışmış olabileceğinden korkuyorlardı.

Eddowes 1976 yılında İngiltere'de başka bir kitap yayımladı: *22 Kasım: Kennedy'yi Böyle Öldürdüler*** (daha sonra ABD'de yayımlandığında adı *Oswald Dosyası* olarak değiştirildi). Zamanlaması mükemmeldi: Yeni kurulan ABD

* "*Khrushchev Killed Kennedy*", (Michael Eddowes, 1975) (ç.n.)
** "*Nov. 22: How They Killed Kennedy*" (Michael Eddowes, 1976)

Temsilciler Meclisi Suikastlar Komitesi, Amerika'nın JFK cinayetine olan ilgisini yeniden alevlendirmişti.

Eddowes bahsi artırdı. Fort Worth Rose Hill Mezarlığı'na gömülen adamın Oswald değil, yerine geçen Sovyet dublörü Alec olduğunu kanıtlamak için, Oswald'ın mezarının açılarak cesedinin çıkarılmasını önerdi.

Eddowes'un araştırmaları, Oswald'ın gömüldüğü Teksas'ta, o zamanlar Tarrant County Adli Tabibi olan Dr. Felix Gwozdz ile başladı. Dr. Gwozdz, Oswald'ın cesedini gömüldüğü yerden çıkarmayı reddedince, Eddowes mezarın zorla açılmasını sağlamak için dava açtı, ancak dava çabucak reddedildi.

Karara itiraz eden Eddowes, o zamanlar Dallas'ta adli tabip asistanı olarak görev yapan Dr. Linda Norton'a başvurarak, Dallas County Adli Tıp Kurumu'nun, Oswald'ın cesedine ilişkin asli yargı yetkisini yeniden kullanmasını önerdi.

Konu Norton'un ilgisini cezbetti. Patronu olan Dallas County Baş Adli Tabibi Dr. Charles Petty ile görüştükten sonra, Askeri Personel Kayıtları Merkezi'nden, Oswald'ın tıbbi geçmişi ve diş kayıtlarının nüshalarını istedi. Oswald'ın SSCB'ye ilticasından önceki bir tarihe ait olmaları nedeniyle, bunlar "esas" Lee Harvey Oswald'ın gerçek kimlik verilerini içeriyorlardı ve bu sebeple kimlik tespiti açısından çok önemli kayıtlardı.

Dr. Norton, Dallas Morning News haber kanalına şu açıklamaları yaptı: "Mezarı kazmanın kamu yararına olacağını düşünüyorum. Bilimin çözebileceği bir soru varsa ve bu makul bir soruysa, o halde onu yanıtlamak bizim işimiz."

Ekim 1979'da Dr. Petty, Fort Worth'taki adli tabip meslektaşlarından, Oswald'ı mezardan çıkarmalarını ve onu muayene için Dallas'a getirmelerini resmen talep etti. Tereddüt

ettiler. Tarrant County adli tabibi, suikastçıyı mezardan çıkarmadan önce bölge savcısının ve dul eşi Marina Oswald'ın onayını istedi.

İki adli tabibin tartışması 1980'e kadar devam ederken, karşıt saflar kalabalıklaşıyordu. Öfkeli gazeteler haberlerine yorum katıyorlardı. Adli tıp camiası homurdanıyordu. Yakın zamanda dağılan ABD Temsilciler Meclisi Suikastlar Komitesi eski başdanışmanı G. Robert Blakey, Eddowes'un teorisini yerden yere vuruyordu.

Blakey şöyle diyordu: "Kitabı okudum; tam bir fiyasko. Bu soruya soru demek bile yanlış. Komite, sözde "iki Oswald" teorisini dikkatle inceledi. Üzerine düşünülecek hiçbir şey yok."

Oswald'ın ilk otopsisini gerçekleştiren Dallas Adli Tabibi Earl Rose, gazetecilere verdiği demeçte, Rose Hill'e "esas" Oswald'ın gömüldüğünden emin olduğunu, çünkü parmak izlerini bizzat kendisinin karşılaştırdığını dile getirdi.

Tarrant County Ağustos 1980'de yargı yetkisini Dallas Adli Tıp Kurumu'na teslim ettikten sonra, tüm bu karışıklık dağılmış gibi görünüyordu. Ne var ki Dr. Petty omuz silkerek, Oswald'ın mezarını kazmaya gerek görmediğini söyledi ve herkesi şoke etti.

Eddowes yılmadı. Tüm masrafları karşılamaya söz vererek, mezarın boş olduğundan şüphelenen Marina Oswald'ı, Dr. Petty tarafından özel otopsi gerçekleştirilmesine izin vermeye ikna etti. Marina, 1964 yılında hükümet ajanlarının hiçbir açıklama yapmadan bir yığın cenaze belgesi imzalamasını talep ettikleri ziyaretin etkisinden kurtulamamıştı. Sadece temel düzeyde İngilizce bilen Marina, merhum kocasının kalıntılarına bir şekilde müdahale edildiğine inanmaya başlamıştı. Kocasının gizlice ortadan kaldırıldığına dair şüphesi, hastalıklı bir hal almaya başlamıştı.

Fakat yeni bir engel daha ortaya çıktı. Mezarın kazılmasının eli kulağında olduğuna dair haberler, Oswald'ın kendisi de eski bir denizci olan ağabeyi Robert'ı geçici bir yasaklama emri çıkarttırmaya sevk etti.

Hukuki çatışma Dallas Country komiserlerini bocalattı. "Kötü reklam" malzemesi olmaktan korktuklarından, otopsinin gerçekleştirilmesi için ilçeye ait herhangi bir imkânın kullanılmasını yasakladılar.

Oswald'ın mezarından çıkarılmasına yönelik yasal izin henüz çıkmamıştı ki, davaya aşinalığı nedeniyle Dr. Norton, mezardan çıkarma işlemi için baş adli patoloji uzmanı olarak seçildi. O da, ben ve ülkenin en iyi iki adli diş hekiminden oluşan küçük bir ekip kurdu. Vakit geldiğinde hızla ilerlemek istiyordu.

Daha önce Dr. Norton ile çalışmıştım. Ordudaki görevim 1972'de sona erdikten sonra, Dr. Petty'nin idaresindeki Dallas County Adli Tıp Kurumu'na katılmıştı. Cana yakın ve vakur bir mizaca sahip olan Dr. Petty, sessizce ülkedeki en iyi adli tıp kurumu ofislerinden birini kurmuştu. Orada yardımcı adli tabip olarak göreve başladım ama baş adli tabip yardımcılığına yükselmem yalnızca birkaç yılımı aldı. San Antonio, Teksas'taki Bexar County Baş Adli Tabibi olduğum 1981 yılına kadar, yani Oswald tartışmalarının büyük bir bölümünde, orada çalıştım. Bu sebeple Dr. Norton beni tanıyor ve yeteneklerime güveniyordu.

Oswald'ın kalıntıları üzerine mahkeme salonunda sürdürülen savaş, ben Dallas'tan ayrıldıktan birkaç ay sonraya kadar, yani Ağustos 1981'de, hüsran dolu Marina, eski kayınbiraderi Robert'a dava açana kadar sürdü. Bir ay sonra Teksas mahkemelerinden biri, Robert'in kardeşinin, Marina'nın rızasına karşı çıkarak kardeşinin mezardan çıkarılmasını

engelleyemeyeceğine karar verdi ve Robert'ın itirazını geçersiz kıldı.

3 Ekim 1981 tarihinin gece yarısı, Robert'ın yasaklama emri sona erdi.

4 Ekim günü, güneş henüz doğmadan önce, katilin açılmış mezarının başında duruyorduk. Mevsim normallerine göre epey bunaltıcı olan o sabah, Amerika'nın 1963'te doğru adamı gömdüğünden emin olmak için Lee Harvey Oswald'ı, veyahut başka birini, mezarından çıkardık.

İronik olan şuydu: Oswald gömülürken neredeyse hiç kimse ilgi göstermemiş olsa da, şimdi mezarlık kapılarının dışında bir gazeteci ordusu toplanmış bekliyor, cesedi dışarı çıkardığımız esnada yarım düzine haber helikopteri sinekler gibi başımıza üşüşüyordu.

Aslına bakarsanız o zamana kadar pek de şüphe yoktu. Oswald'ın cesedinin parmak izi morgda alınmıştı ve yetkililer, 1959 yılından SSCB'ye iltica ettiği 1962'ye kadar görev yapan yirmi dört yaşındaki eski deniz piyadesinin, Teksas Kitap Deposu'nda çalışan işçinin, cinayet silahının ve nişancının tünediği noktadaki kutuların üzerinde avuç içi izi bulunan tetikçinin, Teksas Tiyatrosu'nda tutuklanan cesur kaçağın ve Jack Ruby tarafından ölümcül şekilde yaralanan şüphelinin hepsinin aynı adam, yani Lee Harvey Oswald olduğuna ikna olmuşlardı.

Ve bundan neredeyse on sekiz yıl sonra, ben de herhangi bir sürpriz beklemiyordum. Adli tıp açısından, JFK suikastı konusunda hep ikircikli olmuştum. Binlerce farklı gündemle arapsaçına dönen, aslında hiç de karmaşık olmayan bir ateşli silah vakasıydı. Kendinden önceki ve sonraki birçok tarihi ve haber değeri taşıyan vakada olduğu gibi, insanlar hemencecik

inanmak istediklerine inanmaya başlamış, gerçekleri lanetlemişlerdi. Elde edeceğimiz bulguların yalnızca komplo makinesini besleyeceğini bildiğimden, ilk başta mezardan çıkarma ekibine katılma konusunda isteksizdim. Cevaplayabileceğimiz herhangi bir soru, yalnızca yeni sorular doğuracaktı.

Bunun gibi ikinci otopsiler genellikle zaman kaybıdır. Bunlar çoğu zaman yeni kanıtlar değil, kâr, merak ve şehir efsaneleri sebebiyle gerçekleştirilirler. Başkan Kennedy üzerinde yapılacak ikinci bir otopsi, beceriksizce gerçekleştirilen ilk otopside cevapsız kalan soruları kesin olarak cevaplamış olabilir, ancak bir dulun medya spekülasyonlarından duyduğu rahatsızlığı gidermek için Oswald'ı mezarından çıkarmak tıbbi veya yasal açıdan çok az anlam ifade etti.

Nihayetinde yapılan şey roket bilimi değildi. Herhangi bir adli patoloji uzmanı, hatta belki taşralı birkaç adli tıp görevlisi bile bunu yapabilirdi. Yapılan işlem, binlerce kez yaptığım basit bir görev olacaktı: ölü bir adamı teşhis etmek. Elimizde, Lee Harvey Oswald'ın gerçekten de Lee Harvey Oswald'ın mezarına gömülüp gömülmediğini şu ya da bu şekilde kanıtlamamıza yardımcı olacak, ABD Deniz Piyadelerinden alınan yeterli sayıda diş röntgeni ve diğer tıbbi kayıtlar vardı.*

Ama tarih beni etkisi altına aldı. Ölü katilin insanları etkileyen olaylardaki rolünün önemi, verilen görevin basitliğine baskın geldi. Nihayetinde, kim olursa olsun, tarihin akışını değiştiren bir adama son bir kez bakmadan edemedim.

Mezardan çıkarma işlemi beklenenden çok daha uzun sürdü.

* 1981'de DNA profili çıkarma işlemi henüz mevcut değildi. Bu teknolojiyi kullanabilseydik, işimiz daha da basitleşmiş olurdu. Ancak bu vakada, DNA öncesi adli tıp araçlarına bağlıydık: yani diş kaydı karşılaştırma ve diğer tıbbi kanıtlar.

1.200 kiloluk, çelik takviyeli mezarın tamamını mezardan çıkarmayı ve başka bir yerde açmayı planlamıştık. Ancak sonsuza kadar dayanma garantili olduğu söylenen mezar çatlamış ve içeri su almıştı. İçinde çürüyen tabut kırılganlaşmış, üstü leke ve küflerle dolmuştu. Metal kulpları epey paslanmıştı. Kapağın, kadavranın gövdesinin üst kısmına denk gelen tarafı çoktan çökmüştü. Buradan içeri bakınca, en azından Lee Harvey Oswald'ın mezarının boş olmadığını gördük.

İyi hesaplanmış planımız ve sonsuzluk vaadi verilen tabutlar çöpü boylamıştı. Üzerine düşünmeye pek fırsat olmadan, mezar görevlileri hasarlı mezara paralel bir çukur açtılar. Narin, çatırdayan tabutun, çukurun içindeki eğreti ahşap platforma kaydırılması için mezarın yan tarafının açılması gerekiyordu. Nihayetinde, bir saatten az sürmesi gereken bir işlem, neredeyse üç saat sürdü.

Bu esnada, muhabir ve meraklı seyircilerden oluşan bir kalabalık etrafımızda toplanmıştı. Durum giderek kalabalık ve biraz da kaotik bir hale geliyordu. Gergindim. Bir an önce tabutu oradan çıkarmamız ve güvenli bir şekilde işimize başlamamız gerekiyordu.

Cesedi haber kanallarına ait yüzlerce aç kameranın önünde çimlerin üstüne düşürmeden çıkarabileceğimiz bir ortam sağlar sağlamaz, Oswald'ın çatırdayan tabutunu küf kokulu topraktan çıkardık ve bekleyen cenaze arabasına yerleştirdik. Mezardan çıkarma ekibi ve aralarında Marina Oswald, Michael Eddowes, kiralık bir fotoğrafçı, ilk işlemleri gerçekleştiren cenaze levazımatçıları ve ayrıca Marina'yı, Eddowes'u, Oswald'ın kardeşi Robert'ı ve Rose Hill Mezarlığı'nı temsil eden dört avukatın da bulunduğu resmi gözlemciler, özel araçlarla konvoy halinde muayene alanına geldiler.

Basın, ikinci otopsi işleminin Dallas Adli Bilimler Enstitüsü'nde yapılacağına ilişkin söylentiler yayıyordu. Marina merhum kocasının cesedinin Dallas - Fort Worth bölgesinden çıkarılmaması konusunda kamuoyu önünde ısrarcı açıklamalar yapmıştı; Dallas City ve County adli tabibinin ve benim eski işyerim olan Dallas Cenaze İşleri Enstitüsü de birinci sınıf bir morgdu; ayrıca bu tarz bir işlem için uygun olan eşsiz bir donanıma sahipti. Tüm bunlar göz önünde bulundurulunca, bu sonuca varmaları oldukça makuldü.

Kamuoyunun bilmediği şeyse şuydu; Dallas County meclis kurulu üyeleri, Oswald'ın ikinci otopsisinin Dallas Cenaze İşleri Enstitüsü'nde gerçekleştirilmesi için yapılan başvuruyu reddetmişti. Şehre yakın bir alanda, yeni otopsiyi gerçekleştirebileceğimiz bir yer aramak zorunda kaldık fakat seçeneklerimiz azdı.

Her şeyden önce son derece güvenli bir tesise ihtiyacımız vardı. Marina, 1963 yılındaki otopsiden sonra olduğu gibi, rahmetli kocasının dehşet verici morg fotoğraflarının izinsiz şekilde sızdırılması ihtimalinden korkuyordu. İçeri girip çıkanları ve bunların yaptıklarını kontrol altında tutmamız gerekiyordu.

Neyse ki, Baylor Üniversitesi Tıp Merkezi'nin Dallas'taki otopsi odası ihtiyaç listemize uyuyordu. İhtiyacımız olan alan ve donanıma sahipti. Daha da önemlisi, yalnızca bir kapısı vardı. Bir noktada, çoğu yalnızca gözlemci olan iki düzine insan, küçük laboratuvara sığışacaktı.

Tatsız kortejimiz Rose Hill Mezarlığı'nın kapısından çıktıktan sonra, cenaze arabası doğuya, Dallas'a doğru hızlandı. Bu bir tuzaktı ve işe de yaradı. Kalabalık basın topluluğu, vardığımızda bizi bekliyor olabilmek için otuz kilometre mesafedeki Dallas Adli Bilimler Enstitüsü'ne hücum etti. Bizse

ikinci, gizli bir cenaze arabasıyla neredeyse fark edilmeden Baylor Hastanesi'ne yöneldik.

İçeri girdikten sonra, karton kaplı tabut bir sedyeye yuvarlandı ve derme çatma morgumuza giden onlarca bodrum koridoru ve dar holden geçtik. Hademeler tabutu, otopsi için hazırladığımız sıkış tepiş laboratuvarın en ucuna götürdü. Her şey planlandığı gibi giderse, mezardan Lee Harvey Oswald'ı mı yoksa başka birini mi çıkardığımızı doğrulamamız uzun sürmeyecekti.

İhtiyacımız olan tek şey cesedin kafasıydı.

Çürüyen bedenlerin kokusundan her zaman nefret etmişimdir. Bu belki mesleki bir kusur, belki de sadece doğal bir insan tepkisidir. Ancak kokuyu fark etmeyecek kadar ona alıştığım hiç olmadı. Neyse ki, ciddi şekilde eğrilmiş bir septum*, kariyerimin büyük bir bölümünde koku alma duyumu köreltti. Bazı hastalıklar uğurludur.

Oswald'ın, muhtemelen mezar görevlilerinin çatlamış mezar yerini kenara çekerken hasar verdiği tabutunun çürüyen kapağı, açmaya çalışırken yerinden tamamen kalktı. Küflü toprak, çürük tahta ve çürümüş et kokusu görünmez bir bulut halinde kutudan çıktı. Odadaki adli patoloji uzmanları kokuyu görmezden gelemezdi, sivillerse geri çekilip burunlarını kapattılar.

Tabutun içi berbat haldeydi. Üç santim kalınlığındaki ahşap kenarların üzerinde su lekeleri vardı ve süngerimsi bir kıvama gelmişti. Küflü kumaş astarın bir kısmı kapaktan düşmüş, altında yatan cesedin üstünü örtmüştü. Kumaş kalıntılarını temkinli bir şekilde kaldırdık ve çürümüş hasırın üzerinde yatan cesedi gördük.

* Burun kemiği. (ç.n.)

Sonunda Lee Harvey Oswald'ın mezarına gömülen adamdan geriye kalanlarla ya da en azından ucuz kahverengi bir takım elbise içinde yatan, insan şeklindeki siyah krem peynirimsi bir kütleyle yüz yüze geldik.

Ayakkabıları yoktu ve ayakları kısmen iskeletleşmişti. Bacaklarındaki kaslar çoktan yok olmuştu. Kuru kemiklerinin etrafında buruşuk, incecik bir deri sarılıydı.

Yine iskeletleşmiş olan elleri, klasik cenaze pozu olarak kibarca karnının üzerine çapraz olarak yerleştirilmişti. Sol serçe parmağında, korkunç, kokuşmuş çürüğün ortasında, iki yüzük göze çarpıyordu: altın bir alyans ve kırmızı taşlı daha küçük bir yüzük. Marina, 1963 yılında cenaze evine rahmetli kocasının eline bu yüzüğü takmalarını rica ettiğini teyit etti.

Oswald'ı ilk aşamada mumyalayan görevli olan cenaze levazımatçısı Paul Groody, ilk gömülmeyle ilgili en önemli bağlantılardan biri olarak mezardan çıkarma işlemine kabul edilmişti. Bu aşamada tabuta baktı ve yüzü tanınmaz halde olmasına rağmen adamı baştan aşağı inceledi. Birkaç saniye sonra, artık altmış yaşına gelmiş olan Groody, on sekiz yıl önce dikkatlice mumyalayıp giydirdiği adamın bu olduğunu beyan etti ve bir dakikadan daha kısa bir süre sonra odadan çıktı.*

* Birkaç gün sonra, cenaze levazımatçısı Paul Groody aniden cesedin kafatasında kraniotomi kesiği göremediğini hatırlayarak, JFK komplo destanına yeni, renkli bir bölüm ekledi. Groody, Oswald'ın beyninin çıkarıldığını bildiğinden, aniden, Oswald'ı değil, başka birini mumyalamış olması gerektiğine karar verdi. Gazetecilere, tekinsiz kimselerin cesedi Oswald'ın mezarından çıkarmış olması gerektiğini, mezarın açılması durumunda diş kayıtlarının uyuşması için de kimliği belirsiz cesedin kafasını Oswald'ın gerçek kafasıyla değiştirmiş olması gerektiği söyledi. Ancak muayenemiz, Groody'nin yanıldığını gösteriyordu. Raporumuz, cesedin boyun kolonunun sağlam olduğunu, kafanın kesilmiş olmasının imkânsız olduğunu, "mumyalanmış yumuşak doku" ile kamufle edilmiş olmasına rağmen kafatasının kesinlikle kesilmiş olduğunu belirtiyordu. Yine de Groody, vefat ettiği 2010 yılına kadar, mumyaladığı adamın Lee Harvey Oswald olmadığı konusunda ısrar etmeye devam etti.

Bu noktadan sonra pis işe başladık.

Önce cesedin parmağındaki yüzükleri çıkardık ve yakınımızda dikilen Marina'ya verdik. Orada bulunması olağandışıydı; dul eşlerin çoğu mezardan çıkarılma ve otopsi işlemlerine katılmaz. Ama o, bu ürkütücü durumdan etkilenmişe benzemiyordu. Biz çalışırken o, seyircilerin arasında süzülüp alçak sesle konuşuyordu ve hiç gözyaşı dökmedi. Belki de savaş sonrası Rusya'daki yetiştirilme tarzının getirdiği bozukluklar, onu ölümün acayipliği karşısında çelik gibi sağlam kılmıştı. Belki de suikasttan sonra yaşadığı şiddetli fırtınalar onu sertleştirmişti, bilemiyorum. Ama onun gerçek bir savaşçı olduğunu gördüm.

Dört adli tabip tabutun etrafını sardık ve ben, takım elbisesinin ceketinin önünü nazikçe açıp altındaki eti, daha doğrusu etten kalanları, açığa çıkardım. Derinin çoğu kaybolmuştu ve yerini kadavra yağı almıştı. Kaburgalar o kadar kırılgan bir hale gelmişti ki en ufak bir dokunuşta ufalandılar. Ölümcül kurşun yarasını tespit etmemiz neredeyse imkânsızdı.

Karnındaki etin neredeyse tamamı çözünmüş, cenaze töreni için sağlıklı bir gövde bulunduğu yanılsamasını yaratan bir topak mumya dolgusu ile, bir zamanlar hayati organlarının bulunduğu yerde bulunan, az miktarda pıhtılaşmış, taba rengi macun içeren, bej organ torbası görünür hale gelmişti.

Vücut ve giysilerde, farklı renklerde küfler nedeniyle oluşan lekeli alanlar bulunmasına rağmen, herhangi bir kesik belirtisi yoktu. İçeride kurtçuk veya böcek bulamadık. Vücudu çoğunlukla kuru ve çürümüş et dokusu bir arada tutuyordu.

1963 yılında yapılan otopside, Lee Harvey Oswald 175 cm boyunda ölçülmüştü. Fakat Deniz Piyadeleri, boyunu iki yerde 180 cm olarak belirtmişti (bu, komplo yazarı Eddowes'a Oswald'ın aslında iki farklı adam olduğuna dair

daha fazla kanıt sağlıyordu). Bu yüzden cesedin pantolon bacağını kıvırdık ve alt bacakta bulunan, bir insanın yaşadığı sıradaki boyunu işaret eden bir kemik olan sağ kaval kemiğini ölçtük. Yaklaşık 38 santimetre uzunluğundaydı, ki bu da adamın yaklaşık 174 cm boyunda olduğunu gösteriyordu. Bu, önümüzdeki adamın doğru adam olduğunu kanıtlamadığı gibi, yanlış adam olduğunu da kanıtlamıyordu.

Nihayetinde, cesedi tabuttan çıkarmadık, hatta ters bile çevirmedik. Herhangi bir müdahaleye dayanamayacak durumdaydı ve Marina cesede, teşhisi için kesinlikle gerekli olandan daha fazla zarar vermememizi istemişti. Zaten herhangi bir müdahale, bulmaya geldiğimiz cevabı veremezdi.

Sadece kafaya ihtiyacımız vardı.

Planımız, cesedin dişlerinin röntgenini çekmek, fotoğraflamak ve alçı kalıplarını oluşturmak, sonrasında bunları Oswald'ın Deniz Piyadeleri görevi sırasında çekilen iki çift diş röntgeni ile karşılaştırmaktı. Bunlardan ilkinin, Oswald'ın 25 Ekim 1956'da, San Diego'daki ABD Deniz Piyadeleri Asker Toplama Karargâhı'na teslim olduğu sırada çekildiği bildirildi; ikincisiyse 27 Mart 1958'de, rutin askeri kontrol sırasında çekilmişti.

İki çift birbiriyle uyumluydu. Yani çekeceğimiz röntgen bunlarla eşleşirse, elimizdeki adamın Lee Harvey Oswald olduğundan emin olabilirdik, değil mi?

Kesin olarak değil. Öncelikle, Deniz Piyadeleri'nden alınan diş kayıtlarının gerçek olup olmadığını ve Oswald'ın çizelgelerindeki bariz tutarsızlıkların açıklanıp açıklanamayacağını belirlemeliydik. Örneğin, askeri diş hekimleri, Oswald'ın sağ azı dişlerinden birinin eksik olduğunu rapora yazmıştı, ancak aslında bu diş asla büyümemişti ve normal röntgende görünmese de, çenesinde gizli şekilde duruyordu. Başka bir

durumdaysa, diş hekimi tarafından alınan notlarda, başka bir dişe dolgu yapıldığı yazıyordu. Ne yazık ki, tıbbi çizelgelerde yapılan bu hatalar, bir askerin çok sayıda farklı doktora muayene olabildiği ve tek bir doktorun bile hakkında tam bir tıbbi geçmiş tutmadığı askeriyede sıklıkla karşılaşılabiliyor.

Başarılı adli diş hekimleri Irvin Sopher ve James Cottone'ın da arasında bulunduğu ekibimiz, Oswald'ın Deniz Piyadeleri'nden alınan kayıtlarını inceledi. Nispeten önemsiz detayların kolayca açıklanabileceği, röntgenlerin gerçek olduğu konusunda oldukça rahattık.

Şimdi işin karmaşık kısmına geçelim.

Dişleri ve çeneyi görebiliyorduk, ancak Dr. Linda Norton, hem mumyalanmış et hem de kadavra yağı lekeleriyle kaplı kafayı çıkarmadan, röntgenimizi çekemeyeceğimize çoktan karar vermişti. Alın çıkıntılarına göre ceset kesinlikle bir erkeğe aitti. "Beyin kılıfı" olarak da adlandırılan, kubbe benzeri kafatası kemiği *kalvaryum* üzerinde, yumuşak doku neredeyse kalmamıştı; geriye yalnızca, saç çizgisinin sağ kısmına inatla tutunan, yaklaşık on santim uzunluğunda, kahverengi-siyah saç öbeği kalmıştı.

Neşter yardımıyla, buruşuk boyunda kalan birkaç çürük kas ve kuru tendonu kopardım ve kafatasını üst boyunda, ikinci servikal aralıkta omurgadan ayırdım. Çok az kuvvet kullanarak kafayı omurgadan çıkardım.

Mumyalama görevlisinin, cesedin ağzını cenaze töreni sırasında kapalı tutmak için diktiği teli kesince, çene elimde kaldı. Sopher ve Cottone eski dokuyu sıcak su ve sert bir fırça ile temizlerken, ben de kafatasını daha yakından inceledim.

Dr. Rose'un kafatasını açtığı yeri bariz bir şekilde görebiliyorduk fakat mumyalanmış doku, kafatasının üst kısmını tutkal gibi sıkıca yerinde tutuyordu. Özellikle Marina

yanımızdayken kafatasını kesmemeye veya zorla açarak içine bakmamaya karar verdik. Bu hiçbir şeyi kanıtlamayacaktı. İçi boştu.

Fakat gövdeden ayrılan kafatası, diğer gizemlerin anahtarını elinde tutuyordu.

Şubat 1946'da, Lee Harvey Oswald altı yaşındayken, annesi onu sancılı, inatçı bir kulak ağrısı şikâyetiyle Fort Worth Harris Hastanesi'ne götürmüştü. Hastane hekimlerinden biri Oswald'a "akut mastoidit", yani sol kulağının hemen arkasında kemikli bir çıkıntı olan mastoid çıkıntıya yayılan kötü bir kulak enfeksiyonu teşhisi koydu. Savaş zamanı ortaya çıkan, penisilin adındaki yeni antibiyotik sivil hastanelerde henüz yaygın olarak kullanılmadığından, hekimin uygulayabileceği diğer mevcut tedavi, çocuğun kulağının arkasındaki deriyi kesmek, silgi boyutunda bir delik açmak veya kazımak ve irini temizlemekti.

O günlerde kulak enfeksiyonlarına yönelik uygulanan tedaviler şimdi tüylerimizi ürpertiyor. 1940'larda, ben de bir çocukken, yavaş ve dayanılmaz ağrılı bir şekilde irin birikmesine yol açan, korkunç bir orta kulak enfeksiyonu geçirdim. Ailem beni hastaneye götürmedi. Bunun yerine amcam üstüme oturdu ve doktor olan babam kulak zarımı iğneyle deldi. Birkaç saniye boyunca canım aşırı derecede acısa da bu, irinle dolu, zonklayan bir kulak kadar ağrılı değildi.

Oswald'ın ameliyatı çok daha sorunsuz geçmiş ve dört gün sonra sol kulağının arkasında sekiz santimetrelik bir yara iziyle hastaneden ayrılmıştı. Lisedeyken anormal bir kulak zarına sahip olduğunu iddia ediyordu, ancak 1956'da, on yedi yaşında Deniz Piyadeleri'ne katılırken yapılan fiziksel muayenede yara izi belirtilse de, başka fiziksel kusurdan bahsedilmiyordu.

Oswald 1959'da Deniz Piyadeleri'ni terk ederken, yara izinin bahsi tekrar geçiyordu.

Ne var ki Oswald'ın 1963 yılında gerçekleştirilen otopsisinde, yara izi kaydedilmemişti. Dr. Earl Rose birkaç küçük yara izinden bahsetse de, kulağının arkasındaki yaradan söz etmemişti. Yıllar sonra, İngiliz gazeteci Michael Eddowes, sıradan, hatta alelade şekilde gerçekleştirilen bir otopside anlaşılabilir bir ihmal olabilecek bir şeyi, milenyumun cinayetinin dumanı tüten silahına dönüştürdü. İnsanlık tarihinin en çok analiz edilen cinayetinde, bu küçük yara izi büyük bir soru işaretine dönüştü: Kıdemli bir adli tabip, Lee Harvey Oswald'ın otopsisinde sekiz santimetrelik bir yara izi görmediyse, Kennedy'nin, kulağında yara izi olmayan bir sahtekâr tarafından öldürülmüş olması ve bu kişinin Makyavelvari bir komployla Jack Ruby tarafından temizlenmiş olması mümkün müydü?

Komplo teorileri kitaplar ve filmlerde, gerçek hayatta olduğundan daha güvenilir görünür her zaman.

Kafatasını incelerken sol mastoid çıkıntıdaki küçük delik açığa çıktı. İnsan yapımı kenarları yuvarlak ve pürüzsüzdü. İyileşmişti ama doğal yolla değil. Taklit edilmesi mümkün olmayan, eski bir lezyondu. Ölü adamımız ve Lee Harvey Oswald'ın her ikisi de, uzak geçmişte mastoidektomi geçirmişti.

Bu sayede, II. Dünya Savaşı döneminden birçok çocuk aynı yara izine sahip olsa da, kimlik tespiti açısından güçlü bir kanıta daha sahip olmuştuk. Kanıtlar yine, Lee Harvey Oswald'ın kafasını elimizde tuttuğumuz olasılığını çürütmüyordu.

Son kanıt, kendi ağzından çıkacaktı.

Amerika'nın ilk adli diş hekimi Paul Revere'di.

Evet, tam anlamıyla bir vatansever olan Revere, yalnızca usta bir gümüşçü değil, aynı zamanda hayvan dişlerinden özel protezler yapan ve bunları Bostonluların dişsiz ağızlarına takan amatör bir dişçiydi. 1776'da Bağımsızlık Savaşı patlak verdiğinde, Revere'in arkadaşı Dr. Joseph Warren, Bunker Hill Muharebesi'nde tüfekle yüzünden vurulmuş ve kimliği tespit edilemez hale gelmişti. Warren, diğer 114 ölü isyancıyla birlikte bir toplu mezara gömüldükten aylar sonra, kardeşleri onu aramaya başladı. Ama çürüyen cesetlerden hangisi kardeşlerine aitti?

Revere, arkadaşının cesedini, Warren için yalnızca bir yıl önce, su aygırı dişinden yaptığı benzersiz takma dişten teşhis edebildi. Böylece Warren'a kahramanlar için düzenlenen türden bir cenaze töreni yapıldı ve Amerikan adli odontolojisi doğdu.

İki yüz yıl sonra, 1981 yılında, adli diş hekimliği vazgeçilmez bir bilim haline geldi. Dişler, kemik veya ete göre tahribata ve çürümeye karşı daha dirençli olduğundan, ayrıca her biri benzersiz özelliklere sahip olduğundan, zor koşullarda güvenilir bir şekilde kimlik tespiti gerçekleştirmemize yardımcı olabiliyorlar. Basitçe söylemek gerekirse, adli diş hekimleri ölüleri dişlerinden tanıyabiliyor, ısırık izleri söz konusu olduğunda ısıranın kim (veya ney) olduğunu söyleyebiliyorlar.

Adli diş hekimliği, Adolf Hitler'in hayatta olduğuna dair söylentilerin büyük ölçüde abartıldığının doğrulanmasında, seri katil Ted Bundy'nin kurbanlarından birini ısırdığının kanıtlanmasında, 11 Eylül Dünya Ticaret Merkezi bombalı saldırısı, Waco'daki Branch Davidian yangını ve 1975 yılında New York JFK havaalanında meydana gelen, babamın New York Şehri Adli Tıp Başhekimi olarak kariyerindeki en büyük felaket olan, 124 kişiyi öldüren Eastern Flight 66 kazası gibi

toplu felaketlerin kurbanlarının kimliğinin tespit edilmesinde kilit bir rol oynadı.

Şimdi de bu bilimi, ünlü suikastçı Lee Harvey Oswald'ın mezarına gömülen adamın, gerçekten de Lee Harvey Oswald olup olmadığını belirlemek için kullanıyorduk.

Ancak bu vaka, adli diş hekimliğinin, bir başkana suikast düzenleyen bir kişinin kalıntılarını tespit etmek konusunda yardımcı olduğu ilk sefer olmayacaktı.

John Wilkes Booth, 14 Nisan 1865'te Başkan Lincoln'ü vurduktan sonra, Virginia'daki bir çiftlikte yakalanmış ve burada ABD askerleri tarafından öldürülmüştü. Bu vakada da tıpkı Oswald için olduğu gibi, on dokuzuncu yüzyılın komplo teorisyenleri o gece öldürülenin Booth değil, onun bir benzeri olduğunu iddia etmişlerdi. Ne var ki, Booth'un diş hekimi, onun ağzını açıp belirgin bir çene yapısı ve yakın zamanda taktırdığı iki altın dolguyu bularak, kalıntılardan kimlik tespiti yapmıştı.

1869 yılında Booth'un meşhur cesedi, Washington kışlasındaki isimsiz mezarından çıkarılmış ve ailesine geri teslim edilmişti. Bunun üzerine Booth'un erkek kardeşi, "özel bir dolgu uygulanmış diş" de dahil olmak üzere cesedi yakından inceledi ve gazetecilere bunun John Wilkes Booth olduğundan şüphesi olmadığını söyledi.

Booth, ailesinin Baltimore'daki arazisinde toprağa verildi, ancak komplo teorileri onunla birlikte gömülmedi. Bugün dahi pek çok insan Booth'un adaletten kaçıp mumya olarak gösteri yaparak ünlendiğine, Oklahoma'da bir otelde beş parasız öldüğüne inanıyor. Lee Harvey Oswald'ın mezarında gömülü olarak kimi bulursak bulalım, komplo teorilerinin asla ölmeyeceğini biliyorduk. Yalnızca mutasyona uğrayacaklardı.

Neyse ki bizim ekibimizde alanının en iyisi iki "diş adamı" bulunuyordu. Baltimore'dan eski bir meslektaşım olan, şimdiyse West Virginia Baş Adli Tabibi olarak görev yapan Dr. Irvin Sopher, aslında hem bir tıp doktoru hem de bir diş hekimiydi ve adli diş hekimliği üzerine son derece saygın bir ders kitabı yazmıştı. Dr. James Cottone, San Antonio'da bulunan Teksas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Merkezi'nin adli odontoloji bölümüne başkanlık eden, donanmadan emekli bir diş hekimiydi (daha sonra Savaş Esiri/Kayıp Asker Kontrol Müşterek Komutanlığı'nın Hawaii'deki adli laboratuvarında, kimliği belirsiz askerlerin kalıntılarının kimlik tespitini yaparak dokuz yıl çalışacaktı.)

Normal insan ağzı benzersiz özelliklerle doludur. Otuz iki dişten oluşan normal dizimizin her biri, tamamı çukurlar, çatlaklar, çıkıntılar gibi keskin çizgili doğal özellikleri ve kaplamaları bulunan beş farklı yüzeye sahiptir. Dişlerimiz açılı olarak büyüyebilir veya yuvalarında hafifçe dönebilir. Hayatımız süresince doğal hasarlara maruz kalırlar; ayrıca, diş hekimleri de dişleri çekerken, delerken, doldururken ve düzeltirken belirgin izler bırakırlar. Adli diş hekimleri, tüm çenedekilerin yanı sıra, diş parçalarındaki belirgin benzerlikleri de görebilirler.

Baylor'daki laboratuvarımızı, cesedin üst ve alt çenelerinin kalıplarını çıkarmak, fotoğraflarını çekmek, Deniz Piyadeleri'nden alınan görüntülerle karşılaştırmak için röntgen filmlerini çekmek ve basmak üzere ihtiyacımız olan her şeyle donatmıştık.

Sopher ve Cottone işe giriştiler. Cesedin ağzında bulunan birkaç adet sıradışı ve ayırt edici özelliği anında tespit ettiler.

İlk olarak, Oswald'ın dişlerinin neredeyse hiçbirinin hizası birbiriyle uyuşmuyordu. Tipik olarak her yüz kişiden

üçünden daha azında görülen, ön ve arka dişlerin nispeten nadir sayılabilecek yanlış hizalanması olan "bilateral çapraz kapanış" özelliğine sahipti.

İkincisi, en üstteki iki ön dişi, çit üzerindeki tahtalar gibi tam anlamıyla yan yana büyümek yerine, hafifçe birbirinden farklı yönlere doğru dönmüştü.

Üçüncüsü, sağ üst köpek dişi veya "göz dişi" nde, genellikle normal bir dişin ön tarafında görülmeyen, "tüberkül" olarak bilinen belirgin bir çıkıntı görülüyordu.

İki diş dedektifi, ölü adamın otuz bir dişinin (dişlerinden biri çekilmişti) her birinin haritasını dikkatlice çıkardı. Cesedin röntgenlerini Oswald'ın askeriyeden alınan filmleriyle karşılaştırdıklarında, en az üç özdeş diş ve dolgu buldular; dördüyse birbirine çok benzerdi.

Bu adam benzer bir Sovyeti bırakın, uzun zamandır kayıp olan kötü kalpli bir ikiz bile değildi.

Adli diş hekimleri, "Diş haritalarına, diş radyografilerine, diş kayıtlarının uyumuna ve açıklanamayan, tutarsız öğelerin mevcut olmamasına dayanarak" önlerindeki çürümüş insanın inkâr edilemez bir şekilde ve hata payı olmaksızın Lee Harvey Oswald olduğuna karar verdiler.

Muayenenin tamamı beş saatten kısa sürmüştü fakat olayın tamamı için altı yıldan fazla zaman harcanmıştı. Dr. Linda Norton, toplanan gazetecilere kısa, etkili bir basın açıklaması yaptı.

"Her birimiz tek tek ve ekipçe Rose Hill Mezarlığı'na Lee Harvey Oswald adı altında gömülen kişinin, gerçekten de Lee Harvey Oswald olduğuna şüpheye yer bırakmayacak, hem de *hiçbir* şüpheye yer bırakmayacak şekilde karar verdik," dedi.

O esnada, Oswald'ın naaşı, 1963'te gerçekleştirilen cenaze töreninin tamamından daha pahalı olan, 800 dolar değerinde, 20 kalibrelik yeni bir çelik tabutta yeniden bir araya getiriliyordu. Yazar Eddowes, olması gerektiği gibi, yeniden gömme işlemi için gereken 1.500 dolarlık faturayı ve mezardan çıkarma işleminin önemli bir kısmını karşıladı.

Marina açık havaya çıkınca dikilip kaldı. Küçücük omuzlarından büyük bir yük kalkmıştı. Ertesi gün bir gazete muhabirine, merhum kocasının cesedinin kimliğinin teyit edilmesinin "arındırıcı bir ilaç" gibi olduğunu söyledi.

"Burada yüzümde bir gülümsemeyle dolaşıyorum," dedi. "Bu, bir hastalıktan kurtulmak gibi."

Ama bu aynı zamanda, yeni bir hayatın başlangıcına da işaret ediyordu.

Suikasttan sonra Kenneth Porter adında bir Teksaslıyla yeniden evlenen Marina, başka bir muhabire, "Artık aklımdaki soruların cevaplarını aldım. Bundan sonra sadece Bayan Porter olmak istiyorum," dedi.

Eddowes en başından beri tamamen yanıldığını herkesin önünde kabul etti. Ancak sonrasında hızla olaya yeni bir açıklama getirdi: KGB, Oswald'ın dişçisinin Lee ve Alec'in diş kayıtlarını değiştirmesine yardımcı olmuş, komployu katlayarak büyütmüştü. Ama artık kimse Eddowes'u dinlemiyordu. Sonunda JFK kaçıklarının en çılgınlarından biri olarak kabul edildi. Kendisi 1992'de öldü, ama belli ki hayatı boyunca yaptığı diğer harika şeyler, Lee Harvey Oswald'ın tam olarak gömüldüğü yerde olduğunu teyit ettiğimizde çoktan ölmüştü.

Otopsi odasında, Oswald'ın yeni tabutu kapatılıp Rose Hill'in nemli toprağına geri dönmeden önce, minnettar durumdaki Marina, Dr. Norton'a tuhaf bir hediye verdi:

cesedin serçe parmağından birkaç saat önce çıkardığımız değerli, kırmızı taşlı yüzük. Ekibin yaptığı çalışma için kendince bu şekilde teşekkür ediyordu.

Ama Linda'nın bu ürkütücü ödülden rahatsız olduğu belliydi. Marina odadan çıkar çıkmaz, dikkat çekmeden yüzüğü elime tutuşturdu. Yüzüğü istemiyordu.

Ben de istemiyordum. Her ne kadar niyeti iyi olsa da, kasvetli bir görevin ve daha da kasvetli bir tarihin, menfur bir hatırasıydı bu. Yüzüğün... Oswald'ın... Kennedy'nin... kötü anıların... tüm bu rezil keşmekeşin sonsuza kadar gömülmesini istiyordum.

Bu yüzden Lee Harvey Oswald'ın tabutunu sonsuzluğa doğru bir kez mühürlemeden hemen önce, yüzüğü onunla birlikte kutuya bıraktım ve sonra karanlıkta eve, San Antonio'ya doğru yola çıktım.

<ALTINCI BÖLÜM>

Aramızdaki Canavarlar

İnsanlar beş bin yıl içinde hiç değişmedi. Hırsları hâlâ para, seks ve güç. Bazıları baştan aşağı ve açıklanamaz bir şekilde kötü, bazıları ise baştan aşağı ve açıklanamaz bir şekilde iyi. Geri kalanlar da deredeki yapraklar gibi süzülüyor, iyilik ve kötülüğe çarpa çarpa denize kadar ulaşıyor.

Canavarlara inanmayı reddeden insanlar beni halen şaşırtıyor. Yalnızca bıçağının keskin olup olmadığını görebilmek için boğazlarını kesecek insanlar olduğunun farkında değiller mi?

Kerrville, Teksas. 24 Ağustos 1982, Salı.

Guadalupe Nehri'ne gerçek anlamda bir taş atımlık uzaklıkta, Main Caddesi'nin sadece bir sokak ötesindeki Water Caddesi üzerinde yeni bir pediatri kliniği açıldığında, Kerrville'deki pek çok anne epey heyecanlanmıştı. Daha da iyisi, yeni doktor bir kadındı: Dr. Kathy Holland. Hemşiresi Genene Jones ise, San Antonio'da bir hastanenin pediatrik yoğun bakım ünitesinden gelen bir yıldızdı. O zamana kadar

Kerrville'de bulunan tek pediatri uzmanı zor randevu alınan yerel bir klinikti ve çocukların yaşadığı ciddi sağlık sorunları için büyük şehre kadar bir saatlik bir yolculuk yapmaları gerekiyordu.

Yeni klinik, kocası ve üç çocuğuyla birlikte şehrin batısındaki kırsal arazide, bir karavanda yaşayan, üç çocuk annesi Petti McClellan için tam bir nimetti.

Çocuklarının en küçüğü olan on dört aylık Chelsea erken doğumla dünyaya gelmiş, derhal uçakla Kerrville'den San Antonio'ya gönderilmiş, yaşamının ilk üç haftasını gelişmemiş akciğerleri nedeniyle pediatrik yoğun bakım ünitesinde geçirmişti. Aylar sonra, nefesi kesilip, yüzü mosmor olduğunda tekrar San Antonio hastanesine kaldırılmıştı. Beş gün boyunca yapılan testlerin sonucunda, belirgin bir solunum anomalisi tespit edilememiş ve Chelsea eve gönderilmişti. Eve döndükten sonra küçük çaplı birkaç düzensiz nefes "nöbeti" ve bebeklerde görülmesi olağan bir nezle geçirmişti. Hastaneye yatmasını gerektirecek hiçbir şey yoktu ama Chelsea'nin doğumundan sonraki korkunç günler yüzünden her değişik nefes, her hıçkırık ve her sessiz gece, Petti'yi korkutuyordu.

Petti sekreterdi. Kocasıysa kasabadaki kooperatif elektrik şirketinde hat işçisi olarak çalışıyordu. Bu nedenle tüm gün izin almalarını gerektiren rutin yolculukların masrafı şöyle dursun, San Antonio'daki doktorları ziyaret edecek güçleri bile yoktu. Yeni klinik onlar için bir lütuftu.

Kliniğin ikinci gününün erken saatlerinde, Petti McClellan, soğuk algınlığı geçiren Chelsea adına randevu almak için telefon açtı. 13.00 civarı kliniğe vardılar ve Dr. Holland, Chelsea'nin tıbbi geçmişini dinlemek için onları doğrudan ofisine götürdü.

Onlar konuşurken sarışın, mavi gözlü Chelsea, annesinin kucağında kıpırdanıyor, Dr. Holland'ın masasında gördüğü her şeye elini atıyordu. Bu nedenle Dr. Holland'ın güler yüzlü hemşiresi Genene, topla oynayabilmesi için Chelsea'yi tedavi odasına götürmeyi teklif etti. Genene çocuğu aldı ve gitti.

Birkaç dakika sonra Dr. Holland, koridorun diğer ucundan Genene'in sesini duydu: *Uyuma bebeğim. Chelsea, uyan!*

Bir süre sonra hemşire koridordan seslendi. "Doktor Holland, buraya gelir misiniz?"

Genene, Chelsea'nin küçücük yüzüne oksijen maskesi takarken, küçük kız muayene masasında hareketsiz şekilde yatıyordu. Oyun oynarlarken Chelsea'nin birden yere düşerek bilincini yitirdiğini söylüyordu hemşire. Küçük kız nefes almıyordu. Dudaklarının etrafı morarmaya başlamıştı. Dr. Holland, bebeğin kafa derisine serum iğnesi yerleştirirken, küçük bedeni ani bir nöbetle sarsılmaya başladı. Doktor kas kasılmasını önleyecek bir ilaç verilmesini emretti ve koşarak binadaki marangozlara ambulans çağırmalarını söyledi.

Ofise döndüğünde Dr. Holland, Petti'ye, Chelsea'nin nöbet geçirdiğini söyledi. Petti koşarak yanına gidince bebeğinin tamamen hareketsiz bir şekilde masanın üzerinde yattığını gördü. Ambulans geldi ve Genene, iki dakikalık uzaklıktaki Kerrville Hastanesi'nin acil servisine gidilirken çocuğa eşlik etti. Hastaneye vardıklarında Chelsea, tekrar kendi kendine nefes almaya başlamıştı.

Yoğun bakım ünitesinde gerçekleştirilen 10 günlük testlerden sonra doktorlar, Chelsea'nin nefesinin kesilmesini ve geçirdiği nöbeti açıklayacak hiçbir şey bulamadılar, ancak Chelsea, hastanede çabucak kendine geldi. Minnet içindeki McClellan ailesi, yeni doktorun ve hemşiresinin küçük kızlarının hayatını kurtardığına inandılar ve tanıdıkları her

ebeveyne çocuklarını şehirdeki yeni pediatri uzmanına götürmelerini söylediler.

Bu nedenle, Chelsea'nin üç yaşındaki erkek kardeşi Cameron birkaç hafta sonra grip olduğunda, Petti, Chelsea'yi de rutin kontrol için çağıran muhteşem Dr. Holland'a çocuğu memnuniyetle götürdü. Chealsea, bir önceki ay geçirdiği ıstıraplı krizden beri daha neşeliydi ama Petti doktorun bir kontrol etmesinden zarar gelmez, diye düşünüyordu.

Petti ve iki çocuğu, ilk randevu için 17 Eylül günü 10.30 civarında kliniğe geldiler. Rahatsız olan Cameron sessizce otururken, yeni yürümeye başlayan hayat dolu Chelsea koridorda bir aşağı bir yukarı kıkırdayarak koşturuyordu. Küçük, şirin, pötikareli ve dantelli elbisesi içinde, mutlu küçük bir kız... Dr. Holland, küçük kızı bekleme odasında hızlıca muayene etti ve biri kızamık, kabakulak ve kızamıkçık, diğeriyse yürümeye yeni başlayan çocuklar için olağan aşılar olan difteri ve tetanos olmak üzere rutin olarak gerçekleştirilen iki aşı önerdi. Doktor, Petti'nin üzülmemesi için aşı yapılırken izlememesini önerdi, ancak Petti daha koruyucu hale gelmişti. Korku ve acıyı biraz olsun uzaklaştırabilmek için, Chelsea'yi kucağında tutmak istedi.

Pansuman odasında bekleyen güler yüzlü hemşire Genene, şırıngaları çoktan doldurmuştu bile.

Petti, Chelsea'yi kucağında tutarken, Genene, ilk iğneyi Chelsea'nin tombul sol uyluğuna batırdı. Birkaç saniye içinde Chelsea'nin nefesi yavaşlamaya başladı. Bir şeyler söylemeye çalışıyor ama kelimeler boğazında takılıp kalıyordu.

"Durun!" diye bağırdı Petti. "Bir şeyler yapın! Yine nöbet geçiriyor!"

Genene Petti'yi sakinleştirmeye çalıştı. Chelsea'nin yalnızca batırılan iğneye tepki verdiğini söyledi. Chelsea sakinlerken, Petti de yatıştı.

Genene ikinci iğneyi Chelsea'nin sağ uyluğuna batırdı. Bu sefer Chelsea'nin nefesi tamamen kesildi, panikle nefes almaya çalıştı, sonra aniden yığıldı. İşte yine oluyordu.

Bir ambulans hızla kliniğe vardı. Genene, Chelsea'yi kollarında taşıdı ve Kerrville Hastanesi'ne varmadan önce bebeğin boğazına bir solunum tüpü yerleştirdi. Ancak Holland, Chelsea'nin nörolojik testlerin yapılabileceği daha büyük bir hastaneye götürülmesini istedi; bu yüzden Genene ve Chelsea ambulansa geri dönerek San Antonio'ya doğru hızla yola koyuldular. Dr. Holland ve McClellan ailesi de ambulansı kendi araçlarıyla takip ediyorlardı.

Kerrville'den çıkalı on üç kilometre kadar olmuştu ki Chelsea'nin kalbi durdu. Ambulans, otobanın kenarına çekildi. Jones, Chelsea'ye birkaç iğne yaparken, Dr. Holland da ambulansa binerek kalp masajı yapmaya, Chelsea'nin küçük kalbini yeniden attırabilmek için kahramanca çabalamaya başladı.

Ancak Chelsea'nin bilinci tekrar yerine gelmedi. Ambulans küçük Comfort kasabasındaki küçük kliniğe girdiğinde, Chelsea McClellan ölmüştü.

Genene, bebeği bir battaniyeyle sarmaladı ve inkâr içindeki Petti'ye verdi. *Chelsea sadece uyuyor,* diyordu; *yakında uyanacak. Bunu daha önce de atlatmıştı.*

Ama Chelsea bir daha asla uyanmadı.

Hep birlikte Kerrville Hastanesi'ne geri döndüler. Genene çocuğun cesedini bodrumdaki morga indirdi ve işe geri döndü. Dr. Holland ise otopsi işlemlerini organize etti.

Chelsea bir pazartesi günü, öğleden sonra, pembe bir elbise içinde, saçında pembe bir fiyonkla, onu sıcak tutacak bir battaniyeye sarılı halde, yanında ona eşlik edecek en sevdiği oyuncak bebeğiyle birlikte toprağa verildi. Kulaklarında

yıldız şeklinde minik küpeler, boynunda da gümüş zincirli, kalp şeklinde bir kolye takılıydı.

Petti harap olmuştu. Chelsea'nin öldüğünü kabul edemiyordu. Kafası kederle bulanık bir halde dolanıyordu. Kızının cesedinin bulunduğu minyatür, beyaz, fiberglas tabutu görür görmez, "Bebeğimi öldürüyorsunuz!" diye haykırarak yere yığıldı.

Chelsea'yi Kerrville Mezarlığı'ndaki bebek kısmına, "Küçük Meleğimiz" yazılı bronz bir mezar taşının altına gömdüler. Haftalar sonra, otopsi sonucunda ölüm sebebi, küçük bir çocuğun vefatında gerçek neden bilinmediğinde kullanılan işe yaramaz bir terim olan "Ani Bebek Ölümü" olarak yazılacaktı. Kısacası otopsi uzmanının, bebeğin neden öldüğüne ilişkin hiçbir fikri yoktu.

McClellan ailesi cenazeden birkaç gün sonra, Kerrville gazetesine ilan vererek Chelsea'nin gömülmesine yardım edenlere, çiçek, kart gönderenlere veya yiyecek getirenlere teşekkür ettiler. Tüm ilanda yalnızca Dr. Kathy Holland ve Genene Jones'un adı geçiyor, bu ikiliye Chelsea'yi ellerinden geldiğince hayatta tuttukları için "özel teşekkürler" iletiliyordu.

Cenazeden bir hafta sonra, yas içindeki Petti, Chelsea'nin mezarına çiçek bırakmak için tesadüfen Garden of Memories Mezarlığı'na gitti. Mezara yaklaşırken hemşire Genene Jones'u görünce şaşırdı. Hemşire taze mezarın üzerinde diz çökmüş, ileri geri sallanıyor, ağlayarak tekrar tekrar aynı ismi sayıklıyordu: *Chelsea. Chelsea. Chelsea.*

"Burada ne arıyorsunuz?" diye sordu Petti usulca, uzaktan bakarak. Fakat hemşire onu fark etmemiş gibi görünüyordu.

Jones cevap vermeden mezardan kalktı ve tuhaf bir trans halinde oradan uzaklaştı.

Genene mezarlıktan uzaklaştıktan sonra Petti, Chelsea'nin mezar taşına küçük bir çiçek demeti bırakmış olduğunu gör-

dü. Ama yaslı hemşire oradan bir şey de almıştı; tatlı, küçük bir kurdele.

Ne tuhaf, diye düşündü Petti.

Chelsea McClellan'ın vefatından yalnızca on sekiz ay önce, Teksas, Bexar County'de baş adli tabip olarak göreve başlamıştım. San Antonio'daki merkez ofisimiz, şehrin birkaç ilçe kadar kuzeybatısındaki küçük Kerrville kasabasına araçla yaklaşık bir saatlik mesafedeydi, ancak o esnada Chelsea McClellan'ın ölümü hakkında hiçbir şey bilmiyordum.

Bu noktaya kadar geçen dokuz yılda, Dallas'ta, efsanevi Dr. Charles Petty'nin idaresi altında baş adli tabip yardımcılığına yükselmiştim. Fakat Petty emekli olmasına rağmen çalışmaktan vazgeçmiyordu. Vazgeçmek onun doğasında yoktu.

Hâlâ otuzlu yaşlarımdaydım ama adli bilimi en iyilerinden öğrenmiştim: Baltimore'da görev yapan Russell Fisher, Petty ve kendi babam. Kendim de başkanlık etmeye hevesliydim ama bunu Dallas'ta yapmayacaktım. Mart 1981'de, yirmi beş yıl önce Teksas'ın ilk adli kurumu haline gelen San Antonio'da baş adli tabip olarak görevi devraldım.

1950'den önce, birçok büyük şehir ve diğer eyaletler eski adli tıp görevlisi sistemlerini adli tabip sistemine dönüştürürken, Teksas kararsız kalmıştı. Eyalet meclisi, 250.000'den fazla nüfusa sahip herhangi bir Teksas ilçesinin, ilçe adli tıp görevlisi sistemini bırakarak ilçe çapında geçerli bir adli tıp kurumu sistemine geçmesine ilişkin yasa çıkardığında yıl 1955'ti. Halkın tepkisi ani bir... esneme oldu. Hiçbir tepki gelmedi.

Ancak bir trajedi baş gösterdiğinde rüzgâr yön değiştirdi.

1955 yılının aralık ayının başlarında, geç saatlerde bir motosiklet sürücüsü bölgede adli tıp görevlisinin işlerini gerçekleştiren seçili birkaç yetkiliden biri olan bir Bexar

County sulh hâkiminin evinden sadece dört sokak ötede bir arabaya çarptı. Polis, adamı hastaneye yetiştirmeye çalışsa da, vardıklarında ölmüş olduğu açıklandı.

Polisler sulh hâkimini kazanın olduğu yere çağırdı, ancak sulh hâkimi, polisin cesedi olay yerinden uzaklaştırmaması gerektiğini düşündüğünden soruşturma başlatmayı reddetti. Bunun üzerine polisler, görev alanı hastaneyi kapsayan sulh hâkimini aradılar. O da önce kendisi çağrılmadığı için reddetti. Üçüncü sulh hâkiminin nihayet kabul ettiği ana kadar da ölü adam hastanede epey uzun süre beklemişti.

Yerel gazeteler, kendini beğenmiş sulh hâkimleri arasındaki çekişmeyi haber yapınca, vatandaşlar sonunda uyandı. Bunu üzerine gerçekleştirilen ilk toplantılarında, Bexar County meclis kurulu üyeleri, Teksas'ın ilk adli tıp kurumunu kurdu. Meclis kurulu, Atlanta'da kurulu hastanelerden birinde adli patoloji uzmanı ve laboratuvar müdürü olarak çalışan Hollanda doğumlu Dr. Robert Hausman'ı yıllık 14.000 dolar maaş karşılığında görevlendirdi. Tesadüf o ki Dr. Hausman, işe başlamadan önce, New York'un Baş Adli Tabibi Dr. Milton Helpern'ün idaresi altında ve babamın yanında bir ay boyunca ek eğitim almıştı. Ben o zamanlar yalnızca on dört yaşındaydım ve bir gün, Hausman'ın San Antonio'da kurduğu ofisi yöneteceğimi kesinlikle hayal edemezdim.

Ölüm vakit harcamıyordu. Teksas'ın ilk adli tabibi 2 Temmuz 1956'da yemin ettikten iki saat sonra, ilk davası geldi: bir intihar vakası. Sadece bir asistanı ve sekreteri vardı, ancak kırk sekiz yaşında beyaz bir erkeğin İspanyol yapımı, 32 kalibrelik yarı otomatik tabancayla kendini kalbinden vurduğu, San Antonio şehir merkezindeki bir otelin dokuzuncu katındaki süitine çağrıldıktan sonra, Teksas adli tıbbında yeni bir çağ başlattı.

1 Numaralı Vaka (resmi olarak bu şekilde adlandırılmıştı) adli tıp açısından oldukça basitti. Oda içeriden kilitlenmişti ve bir el silah sesi duyulduktan sonra komilerden biri 11.00 civarında kapıyı çalmıştı. İnsan bakış açısından ise çok daha karmaşıktı: Ölen kişi, Oklahoma'nın petrol kuyusu arayan öncü şirketlerinden birinin sahibinin tek oğlu, rahmetli babasının büyük servetinin varisi olan Joseph Cromwell'di. Eski İngiliz asilzadelerinden Oliver Cromwell'in dokuzuncu kuşaktan torunu olan Joseph, yakınlardaki San Marcos'ta halen büyümekte olan aile çiftliğinde yaşıyordu. Gençken prestijli bir askeri kolejden mezun olmuş; bir aile dostları olan, Hoover yönetiminin Harp Bakanı'nın bizzat kendisi Joseph'i teğmen olarak tayin etmişti. Ailenin devasa çiftliğinde düzenlenen partiler efsaneviydi ve Joe'nun hedonist yaşamının son on yılı içki ve ziyafetler eşliğinde amaçsızca geçmişti. Sonunda, paranın neredeyse tamamı bitmişti.

Joe Cromwell bir hafta önce, yalnızca birkaç kıyafetle ve yanında hiçbir değerli eşyası olmadan otele giriş yapmıştı. Polis onu, üzerinde atleti, paçalı iç çamaşırı ve mavi-gri çoraplarıyla, yüzü birkaç gündür tıraş edilmemiş halde, yatağında yatarken buldu. Otel müdürü, polis ve oğlu için ayrıntılı talimatlar içeren bir dizi intihar notunu, komodinin üzerine bırakmıştı.

Hausman'ın ilk gününde yaşanan ilk kaybın, sıradan bir ölüm olmaması bir tesadüf müydü? Ölen kişi sizseniz, hiçbir ölüm sıradan değildir elbet. Ve çoğu "sıradan" insanın hayatında, birden fazla sıradışı hikâye olduğunu anladım.

Bir adli tabibin görevi, ölümün nedenini ve şeklini belirlemektir (bu vakada kalbe sıkılan tek kurşun ile intihar edilmişti). Ancak duyarlı bir canlı olan insan bazen bilinemeyecek olanı bilmek istiyor, yani ölümün hangi gerekçeyle

gerçekleştiğini... Joseph Cromwell'in intiharının gerçek nedeni ailesi tarafından asla tartışılmadı ve biliniyorsa da şimdiye unutulmuştur. Fakat Dr. Hausman'ın intihar notlarını birkaç gün masasında beklettiğini biliyorum. Ne var ki, o tarihi ilk günden itibaren başlayan şüpheli veya ilgilenilmeyen ölümlerden oluşan geçit töreni yüzünden, Joe Cromwell'in cesedini unutmak zorunda kaldı.

Hepimiz öyle yapıyoruz.

San Antonio'ya ilk geldiğimde adli tıp kurumundan kimse suç mahalline gitmiyordu. Tüm bildirimleri telefonla ilettiğimiz müfettişleri, insanların aslen öldüğü yerlere göndermeye başlayarak bunların hepsini değiştirdim. İlk başta, polislerin, işlerini yaptıklarına güvenmiyormuşum gibi hissedip rahatsız olabileceğinden endişelendim. Ama durum öyle değildi. Adli tıp müfettişleri, polislerden farklı ipuçları ararlar. Neyse ki müfettişlerimin çoğunun polislik geçmişi vardı. Hatta başmüfettişim, gazetelerin Bay Cinayet Masası olarak adlandırdığı, emekli bir San Antonio dedektifiydi. Ben bunları yazarken, kendisinin aynı zamanda eski bir cinayet masası dedektifi olan yeğeni, Bexar County Adli Tıp Kurumu başmüfettişi olarak görev yapmaktadır.

Olay yerinde olmak önemliydi. Açıklanamayan bir ölümü takip eden ilk anlarda ne kadar çok bilgi toplarsak, açıklama getirme şansımız o kadar artar. Müfettişlerimden ve adli patoloji uzmanlarından, sebebi bariz görünse bile, mümkün olduğu kadar fazla sayıda ölüm vakası incelemelerini istedim. Neden mi? Çünkü bariz görünen her zaman doğru değildir.

Şimdi olduğu gibi o günlerde de yerel polisten rutin olarak şüpheli ölüm bildirimleri geliyordu, ancak hastaneler, adli tıp kurumunu aramak konusunda her zaman aceleci veya istekli olmuyorlardı. Doktorun, hastanın ölüm nedenini

şüpheye mahal bırakmayacak şekilde belgeleyebildiği durumlarda, hastanelerin bir doktorun gözetimi altındaki hastaların ölümlerini doğrudan bildirmek gibi kanuni bir yükümlülüğü yoktu. Bununla birlikte, şüpheli ölümlerin büyük bir bölümü, kanunun gri alanında yer alıyordu. Hastaneler itibarlarının zedelenmesinden, dava açılmasından ve hatta rahatsız edici sorulardan doğal olarak kaçınmak istiyorlar. Bu nedenle çoğu zaman, yataklarından herhangi birinde gerçekleşen ölümlerin tamamen doğal olduğunu iddia ediyorlar. Hasta ile ilgilenen ve tespitlerinden şüphe edilmesini istemeyen doktorlar genellikle, yasaların şart koştuğu kesinliği sağlamadan ölüm sertifikalarını imzalıyorlar.

Ne var ki ölüme böyle yaklaşmamak gerekiyor.

San Antonio'da baş adli tabip olarak görev aldığım ilk yılımda, şüpheli ölümlerin tamamını bildirmeyi reddeden inatçı hastanelerden dolayı gittikçe artan bir hayal kırıklığı yaşıyordum. Bunu özellikle, San Antonio Teksas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Merkezi için eğitim merkezi olarak kullanılan ilçe tesisi Bexar County Hastanesi yapıyordu. 1982 sonbaharına geldiğimizde üzüntümü gizleyemez olmuştum. Açıklanamayan bazı ölümlerin Adli Tıp Kurumu'na bildirilmediğini biliyordum ve bu yüzden hastaneleri daha sorumlu davranmaya zorlamak için elimden geldiğince çok ses çıkarıyordum. Protesto edebilmek adına Sağlık Bilimleri Merkezi'ndeki fakülteden istifa dahi ettim ama dinleyen olmadı. Teksas Üniversitesi'nin hiçbir şey yapmayan patronlarını tamamen görmezden geldim. Kibirli, açgözlü ve şeffaf olmayan, kale gibi korunan bir kültürün kapılarını çalmak gereksiz bir işti.

İşte tam o sıralarda, ya takdiri ilahiyle ya da tesadüfen, küçük Chelsea McClellan'ın trajik vakası, resmen bir fısıltıyla kulağıma geldi.

Ocak 1983'te, San Antonio adli patoloji uzmanlarına yaptığım bir konuşmadan sonra, asistanım olan adli patoloji uzmanı Corrie May, tıp fakültesinden eski bir arkadaşıyla sohbet etmiş. Nöropatoloji uzmanı olan doktor, Kerrville bölge savcısının, küçük bir kızın açıklanamayan ölümünü araştırdığından bahsetmiş. Savcının, yakın zamanda Bexar County Hastanesi'nde çalışmış olan bir doktor ve hemşireden şüphelendiğini söylemiş.

Ayrıca, tıp merkezinde de şüpheli bebek ölümlerinin olduğunu fısıldamış. Hastanenin birkaç yıldır olayı kendi başına, sessizce soruşturduğunu söylemiş.

Corrie May'den bunu duyunca şoke oldum ve sinirlendim. Hastanede bildirilmeyen ölümlerin olduğuna dair aylardır yaygara koparıyordum ve şimdi şüphelerimin geçerli olduğuna dair kanıt vardı. Ne var ki gerçeğin hayal ettiğimden çok daha kötü olabileceğine dair hiçbir fikrim yoktu.

Ertesi sabah, korkunç söylentiyi bildirmek için bölge savcısının ofisine gittim: Birisi, ilçe hastanesinde bebekleri öldürüyor olabilirdi.

Bexar County Hastanesi gerçekten de endişe içindeydi. En az bir hemşire daha önce de şüphelerini bildirmişti. En az bir doktor, açıklayamadığı bir bebek ölümüyle ilgili endişelerini dile getirmişti. Pediatri yoğun bakım bölümündeki ölüm oranı olması gerekenden yüksekti. Ayrıca, ister anormal ister kasıtlı bir vaka olsun, durumun ortaya çıkması büyük bir utanca yol açardı.

Yapılan iki iç soruşturmadan kesin bir sonuç çıkmamakla birlikte, ortak bir ipucu tespit edilmişti: Hemşire Genene Jones'un adı sürekli gündeme geliyordu. Karanlık bir resim oluşmaya başlamıştı.

Genene Jones, 13 Temmuz 1950'de San Antonio'da doğmuş ve derhal evlatlık verilmişti. Büyürken kısa ve tombuldu, kendini çirkin hissediyordu ve çok az arkadaşı vardı; çünkü sürekli yalan söyleyen, çok bağıran ve yanında olmaktan kimsenin hoşlanmadığı bir ilgi manyağıydı. Hayatı boyunca zaman zaman, çocukken cinsel ve fiziksel istismara uğradığına dair hikâyeler anlatmıştı. Fakat hikâyeler her zaman biraz bulanıktı ve sonsuz sayıda yalandan sonra zaten kimse onu ciddiye almıyordu. Ayrıca dikkat çekmek amacıyla hastalık numarası yapmaya başlamıştı.

On altı yaşına geldiğinde, erkek kardeşi, ev yapımı boru bombasının yüzüne patlaması nedeniyle hayatını kaybetmişti. Bir yıl sonra, karanlık işler yürüten babası kanserden ölmüştü. Tanıdıklar, istenmediğini ve sevgisiz büyüdüğünü söylemekten hoşlanmasına rağmen, Genene'in bu olay üzerine yıkıldığını söylüyorlardı. Kalan tek destekçisi üvey annesi olmuştu.

Söylenenlere göre Genene liseden sonra, serseri erkek arkadaşını kendisiyle evlenmeye zorlamak için hamile rolü oynamıştı. Ancak erkek arkadaşı birkaç ay içinde donanmaya katılmış, Genene bir yandan evli erkeklerle yasak ilişkiler yaşarken, bir yandan güzellik uzmanlığı dersleri almıştı.

Kocası donanmadan döndükten sonra bir çocukları olmuş, fakat sadece dört yıl evli kaldıktan sonra boşanmışlardı. Kısa süre sonra gerçekten hamile kaldığı için güzellik uzmanlığından daha fazla para kazandıracak (ve saçlarına sürdüğü kimyasallar yüzünden kansere yakalanacağına dair tuhaf korkusunu giderecek) daha iyi bir iş aramaya başlamıştı.

Bir zamanlar bir hastanenin güzellik salonunda çalışmış, doktorlara karşı özel bir ilgisi oluşmaya başlamıştı. Aklına bir fikir geldi. Genene, oğlunu annesine bıraktı ve özel

ihtiyaçlı hastalarla ilgilenen, mesleki eğitim sahibi bir hemşire olabilmek için kursa kaydoldu. 1977'de mezun olduktan kısa bir süre sonra, yine annesine bıraktığı başka bir çocuğu daha oldu. Genene bundan sonra yeni kariyerine başladı.

Genene, şaşırtıcı bir şekilde, oldukça iyi bir hemşire olmuştu. Ancak yetkilerinin, hastanede çalışan gönüllülerden neredeyse farkının olmaması canını sıkıyordu. Sorumluluğun kendisinde olması gerektiğine içten bir şekilde inanıyordu. İşi olmamasına rağmen, insanlara teşhis koymak konusunda takıntılı hale gelmişti.

Yaşı yirmi yedi olmuş, San Antonio Metodist Hastanesi'ndeki ilk işinden fazla patronluk tasladığı, fazla kaba olduğu ve maaşının çok üzerinde kararlar vermeye çalıştığı gerekçesiyle yalnızca sekiz ay içinde kovulmuştu. Bundan sonra girdiği, San Antonio'daki küçük, özel bir yerel hastanedeki işi de aynı şekilde kısa sürmüştü.

1978'de, Amerika'nın en büyük yedinci şehrinde, çoğunlukla yoksul vatandaşlara hizmet veren oldukça yeni bir tesis olan Bexar County Hastanesi'ndeki pediatrik yoğun bakım ünitesinde işe girdi. Ama işe başlangıcı pek de iyi olmadı. Genene'in, rütbe ve deneyim açısından en alt sıralarda olmasına rağmen, etrafındaki insanlara patronluk taslama meyli rahatsız ediciydi. Sinir bozucu kişiliğinin yanı sıra, doktorların emirlerini eleştirmeyi ve yok saymayı da alışkanlık haline getirmişti. Ayrıca, cinsel maceraları hakkında övünmeyi seviyor, bu konuda hayrete düşürücü detaylar paylaşıyordu. Daha da kötüsü, oldukça sırnaşıktı ve erkek doktorlara karşı şehvet duyduğunu gizlemiyordu.

İlk başlarda, gözetimi altında hayatını kaybeden ilk çocuk yüzünden helak olmuş, herkesin içinde oldukça tuhaf ve abartılı bir şekilde yas tutarak diğer hemşireleri hayrete

düşürmüştü. Ölen bebeğin odasına bir tabure çekmiş, cesedi uzun uzun seyretmişti. Bazı zamanlar, ölen bebeklerin cesetlerini morga götürmek konusunda ısrar ediyor, götürürken de onlara ninni söylüyordu. Fakat bazen de "kim ölecek" benzeri bir bahis açıyor, hayatını kaybedecek bir sonraki çocuğu tahmin etmeye çalışıyordu.

Normalde işi, yatan hastalara temel bakım sağlamak olmasına rağmen, Genene iğne yapmak konusunda da kendini geliştirmişti. Ayrıca çeşitli ilaçlar ve bunların etkilerine karşı da olağanüstü bir ilgi duyuyor gibiydi. Bir bakıcının bunları bilmek istemesi doğal, hatta övgüye layık görünüyordu.

1981 Noel'inden hemen sonra, dört haftalık bir bebek olan Rolando Santos zatürre sebebiyle yoğun bakım ünitesine getirildi ve hemen solunum cihazına bağlandı. Üç gün sonra nedeni açıklanamayan nöbetler geçirmeye başladı. Bundan iki gün sonra kalbi dururken, vücudunun çeşitli yerlerindeki iğne deliklerinden de kan geliyordu. Birkaç gün sonra kanama yeniden başlayınca yapılan testte, bebeğe kalp hastaları için pıhtılaşma önleyici bir ilaç olan heparin enjekte edildiği ortaya çıktı.

Kanama yeniden başlayınca, heparinin etkilerini gidermek için tasarlanan bir ilaçla kanama durduruldu. Rolando'nun durumdan şüphelenen doktoru, hâlâ çok hasta olmasına rağmen Rolando'yu hemen yoğun bakım ünitesinden sevk ettirdi. Görünüşe göre yoğun bakım ünitesi çocuk için fazla tehlikeliydi.

Rolando Santos dört gün içinde evine dönebilecek kadar iyileşmişti.

Birinin, ilaç verilmesine gerek olmayan bir çocuğa aşırı dozda heparin verdiğine dair sağlam kanıtları olan bir hastane yetkilisi, tıp fakültesi dekanına bir yazı göndererek

"hemşirelerden birinin kasten yol açtığı talihsizliği" anlattı. Yoğun bakım ünitesinde yaşanan, açıklanamayan ölümler ve neredeyse ölümcül olan vakalardaki esrarlı ve rahatsız edici artışa dikkat edeceğine de söz verdi.

Genene Jones, yoğun bakım ünitesindeki bazı çalışanlarda endişe uyandırıyordu, ancak Rolando Santos vakasında veya birikmeye başlayan diğer şüpheli vakalardan herhangi birinde akla gelen ilk şüpheli değildi. Yoğun bakım ünitesinde geçirdiği dört yılda, ara bozucu biri olduğu kesin bir şekilde gözlemlenmesine ve bazı meslektaşları tarafından, açıklanamayan trajedi sayısı hakkında üslerine bildirimde bulunulmasına rağmen asla kovulmamıştı.

Bu sayı gerçekten de endişe vericiydi. Jones'un hastanenin pediatri bölümünde çalıştığı süre boyunca, kırk iki bebek ölmüştü. Bunlardan otuz dördü, yani hastanedeki her beş ölü bebekten dördü, Jones'un görev saatinde hayatını kaybetmişti. Diğer hemşireler, Jones'un 3-11 nöbetine, "ölüm vardiyası" demeye başlamıştı. Jones, kendisinin de "ölüm hemşiresi" olarak bilinmesinden endişelendiğini dile getirmişti. Belki de haklıydı: Genel olarak, hastanedeki bebek ölümü oranı, Jones orada görev yaptığı süre boyunca neredeyse üç katına çıkmıştı.

Ne var ki, hastanedeki artan kaygıya rağmen, işi insanların nasıl ve neden öldüklerini tespit etmek olan ilçe adli tabibine, yani bana, kimse şüpheli ölüm bildiriminde bulunmamıştı.

1982'ye gelindiğinde, hiçbir şey kanıtlayamayan ve halkın dikkatini çekmek istemeyen hastane, gerçekten akılcı bir insan kaynakları hamlesiyle, kanayan yarasını durdurdu. Pediatri yoğun bakım ünitesi personelini, daha deneyimli, lisans mezunu hemşirelerle "iyileştirme" planı olduğunu duyurdu ve iki hemşireyi sessizce işten çıkardı: mesleki eğitim almış

olan hemşire Genene Jones ile, Jones'un bebekleri öldürdüğüne dair şüphelerini dile getiren hemşire.

Patronlarından iyi referanslar alan Genene, Bexar County Hastanesi'ndeki ihtisasını yeni bitirmiş olan Dr. Kathy Holland tarafından, Kerrville, Teksas'taki yeni pediatri kliniğinde çalışmak üzere hemen işe alındı.

Bundan birkaç ay sonra, San Antonio Hastanesi'nin eski hemşirelerinden biri (ve bu hastanede yetişmiş olan doktorlardan biri) Kerrville'de meydana gelen bir vefata ilişkin yürütülen soruşturmaya dahil edildi. San Antonio bölge savcısı diğer ölümleri de araştırırken, ben de hastane yönetimine daha şeffaf olması için baskı yapıyordum. Yıkıcı, kusursuz bir fırtına kopmak üzereydi.

Ancak Chelsea McClellan öldükten sonra bile çocuklar, Dr. Holland'ın Kerrville'deki kliniğinde açıklanamayan, korkutucu nöbetler geçirmeye, solunum yetmezliği çekmeye ve bilinç kaybı yaşamaya devam ettiler. İnanılması güç bir şekilde, Chelsea'nin ölümünü takip eden öğleden sonra bile, Dr. Holland, Chelsea'nin otopsisini organize etmekle meşgulken, başka bir çocuk, klinikte tek başına çalışan Jones'un vurduğu iğneden sonra benzer bir kriz geçirdi.

Baygın çocuk Kerrville Hastanesi'ne kaldırıldığında, anestezi uzmanlarından biri, vücudun tüm kaslarını felç eden ve hızlı bir şekilde etkisini gösteren bir ilaç olan süksinilkolinin belirgin semptomlarını fark etti. Şüphelerini küçük hastanenin yöneticisine bildirdi. O da duyduklarını Kerrville Bölge Savcısı Ron Sutton ile paylaştı.

Birden tüm şüpheler Dr. Kathy Holland, hemşiresi Genene Jones ve süksinilkolin adlı ilaca yöneldi.

1950'lerden beri kullanılan ve tıp çalışanları tarafından "sux" olarak adlandırılan süksinilkolin, acil solunum tüpü

yerleştirirken kasılan boğaz kaslarını gevşetmek için sıklıkla kullanılan sentetik bir paralitik ilaçtır. Saniyeler içinde etkisini gösterir, ancak sadece birkaç dakika kadar, yani müdahaleye karşı koyan hastayı entübe etmeye yetecek kadar uzun süre etkilidir.

İlaç insan vücudu tarafından hızla, ilaç enjekte edilmese dahi normal şartlarda bedenimizde bulunan doğal yan ürünlere parçalanır. Rutin bir otopside gözden kaçabilir. 1980'lerin başına kadar, kan kimyasının hafif düzeyde değişmesi kolayca gözden kaçabiliyordu. Hatta şüphelenilse dahi, cinayet suçlaması için temel oluşturacak kadar kesin bir kanıt teşkil etmiyordu. Bu nedenle, ünlü Savunma Avukatı F. Lee Bailey bir keresinde "sux"ı "mükemmel cinayet silahı" olarak nitelendirdi çünkü neredeyse iz bırakmadan ortadan kayboluyor.

Aşırı dozda süksinilkolin, kötü bir ölüm şeklidir. Talihsiz kurban, kalbi ve diyaframı da dahil olmak üzere vücudundaki tüm kaslar dururken tamamen bilinçlidir. Nefes alamaz ve sonunda boğulur.

Bu mükemmel zehir, acil servisler ve ameliyathanelerde bulunur ve neredeyse yalnızca anestezi uzmanları ve acil servis doktorları tarafından kullanılır. Bunun haricinde kullanıldığı tek yer, idam cezasına çarptırılan katiller için kullanılan enjeksiyona konulan ve üç ilaçtan oluşan kokteyldir. Sıradan insanlar, süksinilkolina erişemez. Şayet doktor, bir çocuğun aniden bayılmasını ve acil entübasyona ihtiyaç duyulmasını beklemiyorsa, küçük bir kasabanın pediatri kliniğinin rafında bu ilacın bulunması için de neredeyse hiçbir neden yoktur. Zaten bu da pek olası değildir.

Kerrville soruşturmasının başlarında, Dr. Holland'ın üstündeki şüpheler dağıldı. Doktor, savcıların tüm noktaları

birleştirmesine yardımcı oluyor, ortaya çıkan korkunç çizgi, doğrudan hemşiresi Genene Jones'u işaret ediyordu.

Dr. Holland'ın kliniğinde iki şişe süksinilkolin vardı ve ofis için ilaç sipariş edilmesinden Genene Jones sorumluydu. Chelsea'nin ölümünden sonra şişelerden biri kısa süreliğine kaybolmuştu. Fakat Genene Jones şişeyi bulduğunda, şişenin açılmış olduğu ve kauçuk kapağında iki adet iğne deliği olduğu görüldü. Ne var ki her iki şişe de dolu görünüyordu.

Dr. Holland, süksinilkolin olayından kısa bir süre sonra Jones'u işten kovdu. Doktor, hiçbir hastasına reçete yazmamış olmasına rağmen, şişelerden birinin üzerinde iğne izi görünce sarsılmıştı. Daha sonra yapılan kimyasal analizde, açık şişenin, tuzlu su çözeltisi ile seyreltildiği tespit edildi.

O esnada, San Antonio Bexar County Hastanesi, hemşire Genene Jones'un çalıştığı süre boyunca pediatrik yoğun bakım ünitesinde gerçekleşen, olağandan yüksek sayıda ölüm vakasıyla ilgili üçüncü soruşturmasını hızlandırıyordu. San Antonio soruşturma kurullarından biri, Jones'un çalıştığı dönem olan 1978 ile 1982 yılları arasında yoğun bakım ünitesinde gerçekleşen 120'den fazla çocuk ölümünün kayıtlarını ayrı ayrı inceliyordu.

Sonunda soruşturma heyeti, tamamı Genene Jones'un hastası olan ve yalnızca bir tanesi Adli Tıp Kurumu'na bildirilen yaklaşık bir düzine ölüm üzerine odaklanmaya başladı. Otopsileri tıp fakültesi öğrencileri tarafından yapıldı ve hepsi, gözetim altında gerçekleşen ölüm olarak belgelendi. Bırakın süksinilkolini, hiçbirinde şüpheli herhangi bir kanıt bulunmadığını söylemem yeterli olur sanırım.

Fakat 1983'e gelindiğinde, artık yeni bir aracımız vardı. Kraliyet Bilimler Akademisi'ne Nobel Ödülü kazananlarının seçiminde yardımcı olan İsveçli ünlü toksikolog Dr. Bo

Holmstedt, ölü insanlarda süksinilkolin tespitine yönelik yeni bir yöntem geliştirdi. Sorun şuydu ki, geliştirdiği yöntem henüz herhangi bir mahkemece test edilmemişti.

Genene Jones'un masum çocukları öldürmek için süksinilkolin kullanan bir katil hemşire olduğu şüphesiyle, yardım etmek konusunda oldukça istekli olan Dr. Holmstedt'e ulaştık. Tek bir şartı vardı: Teksas Eyaleti hemşire için ölüm cezası talep ederse, mahkemede tanıklık etmeyecekti.

Muhtemel bir katili serbest bırakmak veya daha az ceza istemek seçenekleriyle karşı karşıya kalan Bölge Savcısı Sutton, ikincisini tercih etti. Holmstedt'in şart koştuğu anlaşmayı kabul etti. Genene Jones sonunda itham edilirse, ölüm cezası talep edilmeyecekti.

Ne var ki herhangi bir suçlamada bulunulmadan önce, büyük bir sorunun cevaplanması gerekiyordu: Küçük kız bizimle mezardan konuşabilir miydi?

7 Mayıs 1983'te, sakin, güneşli bir cumartesi sabahı Chelsea McClellan'ı mezarından çıkardık.

Mezarcı, yalnızca bir metre derine gömülmüş olan küçük tabutu çıkarmadan önce, mezarlığın kapısının hemen dışına akın etmiş olan meraklıların ve medyanın görmesini engellemek için bez bir çadırdan ibaret olan geçici morgumuzu mezarın etrafına kurduk. Ailesi mezarın açılmasına izin vermişti ama bu konuda hiçbir şey bilmek istemiyorlardı. Düşüncesi bile midelerini bulandırsa da bunun Chelsea için adaleti sağlamak adına tek şansımız olabileceğini biliyorlardı.

Burada olmamamız gerekiyordu. Kerrville cenaze evinin arka odasında gerçekleştirilen ilk otopsi bir adli patoloji uzmanı tarafından değil, Teksas Üniversitesi San Antonio tıp fakültesinde çalışan, Corrie May'e vakayı anlatan ve Genene

Jones'u şahsen tanıyan nöropatoloji uzmanı tarafından özel bir patoloji laboratuvarı aracılığıyla yapılmıştı. Hepsi afallamıştı. Kendileri hiçbir şey bulamamış, doku örnekleri de çocuğun mezarının açılmasına gerek kalmayacak kadar iyi korunamamıştı. Ama işte buradaydık ve bir çocuğun mezarını kazıyorduk.

Bildiğim şey şuydu: Chelsea McClellan'ın ölümüne yol açan şey muhtemelen Ani Bebek Ölümü Sendromu değildi. Bunun için yaşı çok büyüktü ve şartlar bu sendrom ile uyumlu görünmüyordu. Tipik olarak, Ani Bebek Ölümü Sendromu, bir yaşın altındaki bir çocuğun açıklanamayan ölümünü ifade ediyordu ve genellikle uyku saatlerinde meydana geliyordu. On beş aylık olan Chelsea, hareketli bir eylem sırasında ve bir doktorun ofisinde hayatını kaybetmişti. İğne olduktan hemen sonra. Hem de bir hemşire tarafından yapılan bir iğneden sonra.

Şimdiyse, sekiz ay önce dünyanın onu en son gördüğü haliyle, şirin pembe elbisesi içinde, örgü battaniyesi ve yanı başındaki oyuncağıyla, tabutunun içinde yatıyordu. Sarı saçlarındaki pembe kurdeleyle, narin, beyaz bir porselen bebek gibiydi. Onu kasvetli işimizle rahatsız ederek yazık edeceğiz gibi görünüyordu.

Bu sadece bir kabuk, dedim kendi kendime.

Cenaze evinden gelen levazımatçı Chelsea'yi teşhis ettikten sonra, giysilerini çıkardım ve iğne izi olup olmadığını görmek için bacaklarını yakından inceledim. Herhangi bir iz bulamadım ve buna hiç şaşırmadım. Süksinilkolin enjekte edilmiş olabilecek uyluklarının her ikisinde de kas dokusundan birer küçük örnek kestim. Her iki böbreğiyle birlikte karaciğer, mesane ve safra kesesinden parçalar aldıktan sonra cesedi kapattım. Levazımatçı onu yeniden giydirdi ve nazikçe

tabutuna yatırdı. Chelsea battaniyesine tekrar sarınıp bebeğine kavuşurken, ben de ruhu için dua ettim.

Sadece bir kabuk.

Tüm işlemler bir saatten kısa sürmüştü.

Numuneleri dondurdum. Delil zinciri, koruma amacıyla kendisine eşlik eden bir toksikolog ile birlikte sekiz bin kilometre uzakta, Stockholm'deki Dr. Holmstedt'e gönderildi. Mezarın açılmasından on bir gün sonra Holmstedt'in raporunu teslim aldık: Yaptığı yeni testlerde, Chelsea'nin dokularında süksinilkolin izleri bulmuştu.

Genene Jones'a karşı oluşturulan davanın kilit taşı da yerine oturmuştu. Klinikte gerçekleşen ve neredeyse ölümle sonuçlanan farklı olaylar için, bir cinayet suçlaması ve aralarında Chelsea'nin de bulunduğu yedi çocuk yaralama suçlamasıyla, Kerrville soruşturma heyeti tarafından 25 Mayıs günü itham edildi. Her bir suçlamanın iddiası şu yöndeydi: Genene Jones, amacı kesin olarak bilinmemekle birlikte, çocuklara süksinilkolin veya benzer bir ilaç enjekte etmişti.

Jones, yeni kocasıyla akrabalarını ziyaret ettiği sırada Odessa'da tutuklandı. Suçsuz olduğunu iddia ederken, hâkim, kefaletini 225.000 dolar olarak belirleyerek bir kamu avukatı atadı. Birkaç hafta sonra kefaletle serbest bırakıldı ve duruşması başlayana kadar serbest kaldı.

Suçlu bulunursa, sekiz suçlamanın her biri için beş yıldan müebbete kadar hapis cezasına çarptırılacaktı.

Artık zor aşamaya geçilmişti.

19 Ocak 1984'te, Chelsea McClellan'ın ölümünden yaklaşık bir buçuk yıl sonra, yedi kadın ve beş erkek hüzünlü bir şekilde Teksas, Georgetown'da jüri koltuklarındaki yerlerini aldı. Hemşire Genene Jones'un soğukkanlı bir bebek katili

mi, yoksa beceriksiz doktorlar yerine haksız yere suçlanan bir kurban mı olduğuna karar vereceklerdi. Chelsea McClellan öldürülmüş müydü yoksa trajik bir şekilde doğal nedenlerle mi ölmüştü?

New York Times da dahil olmak üzere Amerika'nın dört bir yanından muhabirler, akılda detaylı görseller oluşturması muhtemel bir gazete sayısı vaat eden duruşma için Austin'in bu tarihi kasabasına akın etmişti. Amerikalılar neredeyse bir yıl boyunca, duruşmaya adım adım yaklaşan bu yürek burkan, sansasyonel hikâyeyi medyada takip etmişti ve bir sürü soruları vardı. İstedikleri şey sadece bebek cinayetinin nahoş detayları değildi. Hâlâ bırakın onlarcasını, bir insanın bir bebeği nasıl ve neden öldürebileceğini bilmiyorlardı.

Kerrville Bölge Savcısı Ron Sutton'ın davası büyük ölçüde dolaylı kanıtlara dayanıyordu. Ancak jüriye yaptığı alışılmadık derecede kısa açılış konuşmasında söylediği gibi, bu davada çok fazla farklı koşul vardı. Alışıldığı üzere tanıkları özetlemek yerine, yalnızca "garip ve karmaşık" yapbozun parçalarını kendileriyle paylaşacağına söz verdi.

İlk haftanın tanıkları, iddia makamının oluşturduğu hüzünlü hikâyenin temellerini attı: Dr. Holland'ın ofisine yaptığı her iki travmatik ziyaretin ardından Chelsea'yi muayene eden, Kerrville Hastanesi'nin acil servis hemşiresi; bebeğin kontrolsüz hareketlerinin, süksinilkolin etkisinin geçişine benzediğini düşünen anestezi uzmanı; Genene Jones küçük kıza iğne yapana kadar her şeyin yolunda gittiğini düşünen ambulans şoförü ve son olarak, ilk otopsiyi gerçekleştiren, Chelsea'nin Ani Bebek Ölümü Sendromu'na bağlı ölüm profiline uymadığını açıkça kabul eden, ancak süksinilkolini duyana kadar küçük kızı neyin öldürdüğüne dair hiçbir fikri olmadığını belirten patoloji uzmanı.

Kürsüye çıktığım o ilk gün, Martha Woods davasını hatırladım. Aradan on iki yıl geçmişti, ama biz yine Ani Bebek Ölümü Sendromu'nu ve olağanüstü sayıda bebek ölümüne şahit olan başka bir kadının ellerinde hayatını kaybeden başka bir çocuğun ölümünü tartışıyorduk. Bir bakıma tarih tekerrür ediyordu.

Jüriye, "Çocuğun yaşı [Ani Bebek Ölümü Sendromu için] çok büyüktü," dedim ve ekledim: "Ani Bebek Ölümü Sendromu, çocuğun neden öldüğünü bilmediğimizi söylemenin süslü bir yoludur."

Mezardan çıkarma işlemini kulağa biraz daha hoş gelebilecek terimlerle anlatırken, ifadesiz yüzlerle beni dinlediler. Yaptığımız işleme benim bakış açımla bakıyormuş gibi görünüyorlardı: Korkunç ama yapılması zorunlu bir hakaret.

Sonra Chelsea'nin yirmi sekiz yaşındaki annesi Petti McClellan kürsüye çıktı. Baştan itibaren gergin ve ağlamaklı görülen anne, Chelsea'nin doğumdan ölüme kadar geçen on beş aylık kısa yaşamını anlattı. O kadar kısık sesle konuşuyordu ki hâkim birkaç kez sesini yükseltmesini istemek durumunda kaldı.

Chelsea'nin Dr. Holland'ın ofisinde geçirdiği ilk nöbeti anlatırken mahkeme salonu ölüm sessizliğine büründü. Chelsea'nin nasıl cılız cılız inlediğini, bunun üzerine Genene Jones'un bebeğin yalnızca iğne olduğu için "sinirlendiğini" söylediğini korku dolu gözlerle anlattı.

"Peki Genene bunu söyledikten sonra ne yaptı?" diye sordu Sutton, Petti'ye.

"Ona bir iğne daha yaptı."

"Peki sonra?"

Petti, "Bez bebek gibi hareketsiz kaldı," diyerek ağladı. "Tıpkı bir bez bebek gibiydi."

Sutton sorular sorarak, kliniğe yaptıkları ölümcül son ziyareti, Petti'nin beklemediği şekilde, kocasının ambulans şoförüyle konuştuktan sonra aldığı en kötü haber için kendisini hazırlamaya çalıştığı, küçük kasaba kliniğinin otoparkında sona eren umutsuz ambulans yolculuğunu anlattırdı.

"Kocama Chelsea'nin ölmesinin imkânsız olduğunu söyledim," diye anlattı ıstırap içinde. "İmkânsız. Hasta değildi. Hasta değildi!"

Çapraz sorguda savunma, Chelsea'nin erken doğduğunu, başka sağlık sorunları olduğunu nazikçe vurguladı, ancak Petti güçlü kaldı. Evet, hayata başladığında Chelsea daha zayıftı, ama öldüğü sabah sapasağlamdı, dedi. O gün doktora gitmesi bile gerekmiyordu.

Petti iddia makamının savının duygusal tarafıydı, ancak her şey, Dr. Holmstedt'in uyguladığı bilime kalmıştı. Tek sorun şuydu ki tespit edilmesi zor bir ilaca yönelik geliştirdiği yeni test, bırakın ölüm kalım davasında kullanılmayı, henüz yayınlanmamıştı bile. Jürinin bulunmadığı ve sert geçen bir duruşmada, taraflar Holmstedt'in vardığı sonuçların kabul edilebilirliği konusunda savaşmışlardı.

Uzun bir günün sonunda hâkim, sonuçların kullanılmasına izin verdi. Böylece, babacan Holmstedt, ağır İsveç aksanıyla, Chelsea'nin dokularında süksinilkolin izleri bulduğunu söyleyerek Genene Jones'a karşı en mahkûm edici nitelikteki delili sunmuş oldu.

Sanık hemşire, iddia makamının sunumu boyunca, savunma masasında kayıtsız, hatta canı sıkılmış halde oturdu. Yazı yazıyor, karalama yapıyor, sakız çiğniyor ve genel olarak ilgisiz görünüyordu. Beraat edeceğinden emindi ve avukatlarının hemfikir olamadığı bir özgüvene sahipti. Bir noktada, Stephen King'in korku romanı *Hayvan Mezarlığı*'nı

mahkemeye getirerek okumak istemiş, ancak avukatları bunun, her gün onu dikkatle izleyen jüri üzerinde iyi bir izlenim bırakmayacağına onu ikna etmişlerdi.

Genene Jones aleyhindeki son tanıklar arasında eski patronu ve arkadaşı Dr. Kathy Holland da vardı. Pediatri uzmanı, şüpheli durumundan, iddia makamının en güçlü tanıklarından biri ve hemşiresinin en kötü kâbusu haline gelmişti.

Birkaç gün boyunca Holland, Genene'i nasıl işe aldığını ve birlikte nasıl çalıştıklarını anlattı. Chelsea ve diğer çocukların geçirdiği ani nöbetleri anlattı. Jüriye, dolu gibi görünen ancak daha sonra seyreltildiği kanıtlanan süksinilkolin şişelerinden birinin üzerinde iğne izleri bulduğunu anlattı. Genene Jones'un, gönülsüz bir intihar girişimi sırasında "sizden ve hayatını değiştirdiğim yedi kişiden özür dilerim" yazılı bir not bıraktığını hatırlayınca, mahkeme salonunu hayrete düşürdü. Bu apaçık bir itiraf gibi görünüyordu.

Genene'in tavrı değişti. Sinirlendi ve oldukça sesli bir şekilde Holland'ın yalan söylediğini, kendisine ihanet ettiğini beyan etti. Çapraz sorguda Holland, Chelsea'nin ölümüyle ilgili fikrini değiştirdiğini itiraf etti, ama bu yeterli miydi?

İşte bir kez daha, tıpkı Martha Woods davasında olduğu gibi, hâkim geçmişteki "kötü eylemlerin" Genene Jones'un "imzasının" kanıtlanmasıyla ilişkili olup olmadığına karar vermek zorundaydı. Sonunda birkaç tanığın, hemşireyle korkutucu etkileşimler yaşayan çocuklarla ilgili konuşmasına müsaade etti. Sutton'ın söz verdiği gibi, tüm yapboz parçaları yerine oturuyordu.

Sanık ifadeleri sona erdiğinde, iddia makamı kırk dört tanık ve altmış dört delil sunmuştu. Hepsi açıkça Genene Jones'un suçlu olduğuna işaret ediyordu.

Savunma da kendi sağlam savını sundu. Savunmanın büyük bölümü, bölge savcısının kanıtlarını çürütmeye yönelik birkaç tıp uzmanının ifadelerini içeriyordu. Kibirli bir yalancı olduğunun derhal anlaşılacağını bildiklerinden, Genene'in ifade vermemesini önermişlerdi. Tıpkı yoğun bakım ünitesindeki doktorların emirlerini görmezden geldiği gibi bu tavsiyeyi de görmezden gelip ifade verecekmiş gibi göründüğü gergin anlar olmasına rağmen, Genene en sonunda ifade vermemeye karar verdi.

Teksas Eyaleti ve Genene Jones davası başlayalı bir ay geçmişti ve sonlarına yaklaşıyordu. Geriye sadece kapanış konuşmaları kalmıştı.

Küçük Rolando Santos'u öldürmeye teşebbüs suçlamasıyla Jones'a karşı devam eden ikinci bir dava nedeniyle Sutton'a yardım eden San Antonio Yardımcı Bölge Savcısı Nick Rothe, iki saatlik duygusal bir sunumla savcılığın iddiasını özetledi.

Rothe konuşmasına şöyle başladı: "Yapmamız gereken, davanın özüne dönmek. Bu dava, hayatını kaybeden küçücük bir kızın davası. İşte bu kızın."

Elinde Chelsea McClellan'ın fotoğrafı duruyordu.

Jüriye, duydukları kanıtları, ölümle veya korkutucu acil durumlarla sonuçlanan doktor ziyaretlerini hatırlattı. Dikkatlerini şövale üzerinde duran büyük takvime çekerek, izlenen şablonu göz önünde bulundurmalarını rica etti. Dr. Holland'ın ofisinde nöbet geçirildiği bildirilen her gün, bir bez bebekle işaretlenmişti.

"Takvimin her yeri bez bebek dolu," dedi Rothe.

Ardından, takvimde nöbet bildirilmeyen bir haftayı işaret etti. Bu günler boştu. Neden acaba?

"Bu, Genene Jones'un hastanede olduğu hafta," dedi. "Hemşire klinikte olmadığı için o haftada bez bebek yok."

Sessizlik.

Savunma da savını özetledi: Chelsea doğal sebeplerden ölmüştü. Genene Jones masum bir günah keçisiydi. Ayrıca Dr. Holland, görmezden gelinemeyecek kadar şüpheliydi.

"Dikkatinizi bu davanın gerçeklerinden uzaklaştırmak için ellerinden gelen her şeyi yaptılar," dedi Jones'un avukatı. "Gerçeği sizden gizlemek, kafanızı karıştırmak, sizi paniğe sevk etmek ve 'suçlu' kararı vermeye zorlamak için yaptılar bunu."

Bölge Savcısı Sutton tarafından verilen kısaca bir karşılıktan sonra hâkim, 15 Şubat 1984 günü saat 14.00'ü biraz geçe davayı jüriye teslim etti.

Hâkim, uzun ve zorlu bir müzakere beklentisiyle kâtibine, "Yerine güzelce yerleşip, yanına okuyacak iyi bir kitap alsan iyi edersin," dedi.

Ama yanılmıştı. Jürinin karara varması üç saatten kısa sürdü. Yerel bir televizyon bir programı keserek, jürinin kararla döndüğünü bildirdiğinde şaşırmıştım.

Suçlu.

Dışarıda pankartlarla bekleyen küçük bir grup gösterici neşeyle haykırdı. Jones'un kurbanlarının mahkeme salonundaki akrabaları birbirlerine sarılıp ağladılar. Karar McClellanlar'da buruk bir sevinç yarattı. Karar kızlarını geri getirmeyecekti ama katil, hayatının geri kalanını parmaklıklar ardında geçirecekti.

Chelsea'nin büyükannesi bir muhabire, "Sonunda onu gömebiliriz. Bir daha mezarından çıkaramazlar," dedi.

Serbest kalacağından çok emin olan, afallamış durumdaki Jones, kendisini hapse götürecek polis arabasına mübaşirler eşliğinde giderken ağlıyordu.

Birkaç gün sonra, Chelsea McClellan'a yaptığı ölümcül iğne için doksan dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Birkaç ay sonra da Rolando Santos'u kasten yaralamaktan hüküm giydi ve diğer hapis cezasıyla aynı anda çekmek üzere altmış yıl daha ceza aldı. Adalet yerini bulmuştu. (O zamanlar, San Antonio bölge savcısı bir *Washington Post* muhabirine şöyle konuşmuştu: "Genene Jones hakkında ilave bir suçlama olmayacak. Bunun hiçbir anlamı yok. Sanırım [Genene] hayatının geri kalanını hapiste geçirecek.")

Ancak o an hiç kimse, verilen cezada, onlarca yıl sonra çirkin yüzünü gösterecek bir tuzak olduğunu öngörememişti.

Gösterdiğindeyse o küçük kızın mezarını yeniden kazıyormuşuz gibi hissetmemize neden olacaktı.

Peki bunları neden yaptı?

Gerçekten kimse bilmiyor. Martha Woods gibi, bir tür Munchausen By Proxy Sendromu olması muhtemel. Savcılar, Genene Jones'un "kahraman kompleksine" sahip olduğunu, (hızla ölümlerine yol açtığı) çocukları kurtarırken gördüğü ilgiye patolojik bir ihtiyaç duyduğunu söylüyorlar. Söylediklerine göre onları öldürmeyi asla düşünmemiş. Onları kurtarabilmek için ölümün eşiğine getirmiş. Bazılarıysa ölüm kalım anlamına gelen dramatik bir olayda önemli bir rol oynamaktan aldığı güçten zevk aldığını söylüyorlar. Belki de olayın heyecanından ve çekici birer yarı-tanrı gibi saygı duyduğu doktorlardan gördüğü takdirden hoşlanıyordu. Ya da belki de çocukken uğradığını iddia ettiği istismarların acısını çıkarıyordu.

Kısaca, biz nedenini bilmiyoruz. O da söylemiyor.

Martha Woods gibi Genene Jones'un amacının da mantıklı anlayışın ötesinde, karmaşık olduğuna inanıyorum.

İsteği her neyse, onu dünyada veya ötesinde başka biri biliyor. Ben ona değil, Chelsea McClellan ve yolları Genene Jones'un kollarında sona ermiş olabilecek diğer çocuklara karşı sorumluyum.

Bu trajedinin iki kötü adamı vardı. Biri, gerçek kurban sayısı asla bilinemeyecek psikopat bir seri katil olan Genene Jones'tu. Diğeri ise gerçeklerle yüzleşmek yerine kendi kıçını kollayan siyasi hastane kültürüydü.

Genene Jones, bakması gereken kırk altı kadar bebeği ve çocuğu öldürmüş olabilir. Ancak kesin sayı asla bilinmeyecek çünkü verilen ilk hükümden sonra, Bexar County Hastanesi (şimdiyse Üniversite Tıp Merkezi), Jones'un çalıştığı dönemi kapsayan yaklaşık otuz ton hastane kaydını imha ederek aleyhindeki belgeye dayalı potansiyel tüm kanıtları yok etti. Hastane imha işleminin rutin olduğunu söylese de savcılar bunun hastaneyi daha fazla yasal sorumluluktan ve basında çıkacak kötü haberlerden korumak için yapıldığı kanaatindeydiler.

Nice güzel aile çocuklarını kaybetti. Nice iyi insan kariyerini kaybetti. Ancak politikacılar, avukatlar ve doktorlar her zaman olduğu gibi kendilerine el değmeden paçayı sıyırdılar.

Genene Jones'un masumları katletmesinden öğrendiğimiz hiçbir şey yok.

Hem de hiçbir şey.

2014'te Teksas Şartlı Tahliye Kurulu, Genene Jones'un özgürlük talebini dokuzuncu kez reddetti. İlk günlerde protestocular bir araya gelerek serbest bırakılmasına itiraz ediyorlardı. Yıllar geçtikçe protestolar giderek küçüldü ve sessizleşti. Artık altmış dört yaşında olan Jones, dördüncü evre böbrek hastalığı nedeniyle ölmekte olduğunu iddia ederek merhamet diledi. Chelsea McClellan'ı öldürmekten hapse

girmesinin üzerinden otuz yıl geçmişti. Sabıka fotoğrafı artık otuz yaşlarında, donuk gözlü bir kadını değil, aksi, sarkmış bir ihtiyarı, seri katilden çok bir kafeterya görevlisini gösteriyor âdeta.

Ah, ama Genene Jones hâlâ tehlikeli.

Jones 1980'lerde doksan dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldığında, Teksas'ta, hapishanelerdeki aşırı kalabalığı hafifletmek için tasarlanmış zorunlu tahliye yasaları geçerliydi. Ne kadar kötü niyetli ya da vahşi olursa olsun, her mahkûm, parmaklıklar arkasında iyi hal sergilediği her gün için üç gün hapis yatmış sayılıyordu. 1977 ve 1987 yılları arasında Teksas'ta hapse atılan binden fazla suçlu hâlâ cezaevinde, durumları zorunlu tahliyeye uygun ve bunlardan yüzlercesi katil. Kanun daha sonra değiştirildi, ancak Jones'un davası için hâlâ geçerli.

Genene Jones otuz yıldan fazla bir süre başını beladan uzak tuttu. Yani, olması gerektiği gibi hapishanede ölmesi yerine, 1 Mart 2018'de serbest bırakılması planlanıyor. Özgür bir kadın olacak.

Jones'un en az bir yerel hastanede düzinelerce çocuğu öldürmüş olabileceği San Antonio'daki bölge savcılığı, arkasında bıraktığı onca ölü bebek arasından, Jones aleyhine yeni bir dava oluşturmak için çabaladı.

Olası kurbanların küçük bedenlerini mezardan çıkarmayı da düşündük, ancak bu noktada sağlam bir adli kanıt bulma olasılığı zayıftı. Jones, kurbanlarına tespiti olağanüstü derecede zor olan süksinilkolin enjekte ettiyse veya onları boğduysa da, kalıntıların kesin ipucu vermesi olası değildi.

Yakın zamanda, soruşturma heyetinin 1983'ten kalan eski kayıtları ortaya çıktı. Yeni suçlamalarda bulunmaya yetecek kadar sayıda eski hastane kaydı içeriyor olabilirler, ancak Genene Jones'u ait olduğu yerde, yani hapishanede tutmak

için yürütülen umutsuz görevin son çaresi olabilirler. Bunu zaman gösterecek.

Bir şey olmazsa ve Genene Jones yeterince uzun süre hayatta kalırsa, 2018'de Teksas Hapishanesi'nden özgür bir kadın olarak çıkacak. Amerikan suç ve ceza tarihinde ilk kez, mahkûm edilmiş bir seri katili bilerek ve isteyerek toplum içine geri salacağız.

Kurbanları artık umursamayabilir, ama hayatta kalanlar bundan daha iyisini hak ediyor.

(Editörün notu: Serbest kalmasını engellemek için, on bir aylık Joshua Sawyer'ı öldürdüğü iddiasıyla Genene Jones hakkında 25 Mayıs 2017'de cinayet davası açıldı. Bexar County Bölge Savcısı Nico LaHood, diğer çocukların ölümü halinde ek cezaların verilebileceğini belirtti. 2018 yılının nisan ayında San Antonio'da bir hâkim Jones'a karşı açılan beş yeni cinayet davasının düşürülmesi talebini reddetti. 16 Ocak 2020'de Jones, bir anlaşma kapsamında, diğer dört davanın düşürülmesi karşılığında, on bir aylık Joshua Sawyer'ı öldürdüğünü kabul etti. Müebbet hapis cezasına mahkûm edildi. Seksen yedi yaşından önce şartlı tahliye talebinde bulunamayacak.)

<YEDİNCİ BÖLÜM>

Sırlar ve Bulmacalar

Hepimiz, hayatın getirdiği bulmacaların ortasındayız. Cevaplayamayacağımız sırlar olduğunu kabul ediyor ama yine de onlara cevap arıyoruz. Durmaksızın bir yapbozun parçalarını bir araya getiriyor, sonra durmaksızın yeniden dağıtıyoruz. Hep böyle yaptık, hep de böyle yapacağız. Ölüm de birçok bulmacayı beraberinde getiriyor. Ama ben ölümün esrarının gizli olanda değil, görebildiğimizde olduğuna inanıyorum. Aradığımız cevapları bulmamız için gereken ipuçları oralarda bir yerlerde. Bakmak ve merak etmek doğamızda var. Doğal olmayansa onları görmezden gelmek.

Wheatland, Wyoming. 5 Temmuz 1984, Perşembe.

Martin Frias 4 Temmuz'un ertesi gününü, bedeni ve ruhu ağrılar içinde, yapayalnız geçirdi.

Kız arkadaşıyla arasında birkaç gün önce başlayan hararetli tartışma bitmek bilmiyordu. Yanında olmak istemeyen kız

arkadaşı o öğleden sonra çocukları kasabadaki parka götürmüştü. Bu sayede Martin'in saçmalıklarına katlanmak zorunda kalmayacaktı. Martin korkuya kapıldı. Hem üzgün hem de kızgındı.

Martin, 1979'da iş aramak için Meksika'dan Amerika'ya gizlice girmişti. Bir sürü iş imkânı bulunan ve herhangi birinin göz önünde bile olsa fark edilmeyeceği Wyoming'e düşmüştü yolu. 1981 yılında, yeni boşanmış olan ve artık dört yaşına giren kızını tek başına yetiştiren Ernestine Jean Perea ile tanıştı. İkisi de yirmili yaşlarının başındaydı ve güven içinde yerleşebilecekleri bir yer arıyorlardı umutsuzca.

Wyoming'de, bir çiftlik kasabası olan Wheatland'in güneybatısındaki çorak arazide, demiryolunun hemen karşısındaki toprak yolda, yerleşik, yeşil-beyaz, tek üniteli bir karavan kiraladılar. Martin bölgedeki taş ocaklarından birinde iyi bir iş buldu. Çalışkan, tatlı dilli ve ağırbaşlı bir adamdı. Yalnızca 175 cm boyunda olmasına rağmen dayanıklı ve sağlam yapılıydı. Hatta çocukluğunda Meksika'da beyzbol oynarken, bir atıcı olarak gelecek vaat ediyordu.

Patronu Martin'i seviyordu. Martin çalışırken, yani para kazanırken, hayat güzeldi.

Ancak birkaç ay önce yaşanan, bir taş kırma makinesinin Martin'in sağ kolunu neredeyse kopardığı hadiseden beri işler yolunda gitmiyordu. Kolu üzerinde yapılan ilk ameliyat kötü geçmişti. Ameliyat sonrası iyileşme sürecinde de yalnızca işçi tazminatını alabiliyordu.

Sağ kolu, askıda olduğu müddetçe, işe yaramayacaktı ve para kıttı. Ernestine henüz okul çağına gelmemiş delidolu üç çocukla ilgilenirken, Martin'in yapabildiği tek şey karavanda oturup ucuz bira içmek ve bütün gün televizyon izlemekti. Ernestine'in içmesine söyleniyordu. Yaptığı yemeklere

söyleniyordu. Arkadaşlarıyla ilgili söyleniyordu. Her şeyle ilgili söyleniyordu. Bu da Ernestine'i çıldırtıyor, aynı düşmanca tavırla her şeyi Martin'e geri yansıtıyordu. Ernestine sık sık öfke patlamaları yaşıyordu. Eskiden, bir keresinde, Martin'le tanışmadan çok önce, eski kocasını tornavidayla yaralamıştı. Bu sefer annesine, çocukları alıp ayrılmayı planladığını söylemişti. Hatta bazı eşyalarını annesinin Cheyenne'deki deposuna saklamıştı bile.

Bu nedenle, 4 Temmuz'dan sonra, hâlâ kızgın olan Ernestine, çocukları kasabadaki parka götürmüş ve bazı arkadaşlarıyla buluşup piknik yapmıştı. Arkadaşlarından biri yanında çok fazla bira getirmişti. İçki Ernestine'in öfkesini azaltıyordu, çok geçmeden sıkıntılarını unutmuştu bile. Genç adamlarla çimlerde şakayla boğuşurken özgür olduğunu hissetmiş, birkaç saatliğine Martin'i unutmuştu. Orada olmaktan memnundu ama arkadaşlarına, sonunda eve gittiğinde büyük bir tartışma çıkacağına ilişkin şakalar yapıyordu.

Ernestine, Martin'in onu takip ettiğini ve kamyonundan kendisini izlediğini bilmiyordu. Onu diğer adamlarla birlikte gülerken, birbirlerine eşek şakası yaparken görmek Martin'i öfkelendirmişti. Oradan uzaklaştı ve içip sarhoş oldu.

O gece küçük kasabadaki mağazalar kepenklerini indirdikten sonra, Martin saat 21.30 sularında döndüğünde karavanda kimse yoktu. Ernestine ve çocuklar daha sonra eve geldiler ve Martin çocukları yatırmaya yardım etti. Ernestine de tek kelime etmeden, son birkaç gecedir yalnız başına uyuduğu yatak odasına gitti ve kapıyı arkasından kapattı.

Martin'in uzun, hüzünlü günü sessizlik içinde sona erdi. Işığı söndürdü ve Ernestine onu yatak odasından kovduğundan beri uyuduğu çekyatın üstüne kıvrıldı. Hiçbir çözüme ulaşmaksızın kavga dövüşle geçen bir günün ardından bitkin olan Martin, sonunda uykuya daldı.

Uykuya dalalı kısa bir süre geçmişti ki sanki dışarıdan biri karavanı tekmelemiş gibi bir gümbürtüyle uyandı. Rüzgârla savrulan bir şey karavanın yan sacına çarpmıştır ya da bir sokak köpeği bir yerleri eşeliyordur, diye düşündü. Ayağa kalkarak önce çocukların odalarına göz attı, sonra da gözlerini kısarak dışarıyı süzdü. Hiçbir şey yoktu. Bir süre kanepede uyanık yattı, dışarıyı dinledi ama bir daha ses duymayınca tekrar uykuya daldı.

Birkaç saat sonra, gece 01.00'e doğru, Martin, bir bebek ağlamasıyla yeniden uyandı.

Uyku sersemi ve hâlâ biraz sarhoş halde, Ernestine'in odasından geliyormuş gibi gelen ağlamaya doğru karanlıkta sendeleyerek ilerledi.

Kapıyı açtı ve ışığı yaktı ama gördüğünü anlaması biraz zaman aldı: Ernestine yerde sırtüstü yatıyor, karnındaki açık bir yaradan kan akıyordu. Kızı, annesinin kafasını yerden kaldırmaya çalışırken kontrolsüz bir şekilde ağlıyordu. Kapının yanındaki duvara kan ve et parçaları püskürmüştü. Martin'in 300'lük Weatherby Magnum av tüfeği, Ernestine'in bacaklarının arasında duruyordu.

Hareket etmiyordu. Nefes de almıyordu.

Ernestine Perea yirmi sekizinci yaş gününe sadece üç hafta kala, hayatını kaybetmişti.

Dehşete düşen Martin çocuğu kucakladı ve 911'i aramak için mutfağa koştu. İngilizcesi iyi değildi ve karavana nasıl geleceklerini anlatamadı. Bu yüzden polisle kasabadaki bir kafede buluşup onları karavana getirmek üzere anlaştı.

Kasabadan bir polis, bir şerif yardımcısı ve aynı zamanda ilçenin adli tıp görevlisi olarak da görev yapan küçük kasabanın cenaze levazımatçısından oluşan acil yardım müdahale

ekibi, sıkış tepiş, küçücük yatak odasında bir boğuşma ya da davetsiz bir misafir olduğuna dair herhangi bir iz bulamadı. Cesedin pozisyonu, tüfeğin sol bacağın yanındaki konumu (içinde gerçek mermi olup olmadığını kontrol eden bir memur tarafından hemen yeri değiştirilmişti), karnındaki devasa, pütürlü yara ile duvara ve Ernestine'in arkasındaki kapalı kapıya sıçrayan kan, bağırsak ve kemik parçalarına bakarak, kadının kendini karnından vurarak intihar ettiğine çabucak kanaat getirdiler.

Ama daha yakından baktıkça merak etmeye başladılar. Kot pantolonu fermuar kısmından yırtılmıştı; sanki biri pantolonu üzerinden çekip çıkarmaya çalışmış gibiydi. Cesedi döndürdüklerinde, Ernestine'in sırtında, bir serçe parmak boyutunda, küçük bir mermi deliği buldular.

Teorileri hemen değişti. Giriş yaralarının genellikle çıkış yaralarından daha küçük olduğunu biliyorlardı. Ernestine'in sırtındaki yara, karnındaki yaradan daha küçük olduğundan, kadının arkadan vurulmuş olması gerektiğini, merminin de şiddetli (ve ölümcül) bir darbeyle karnından çıkarak 60-90 santim ötedeki duvarı kanla boyamış olacağını düşündüler.

Bu, Platte County'de beş yıl içinde işlenen ilk cinayetti ama âdeta polisiye romandan fırlayan bu vakayı Barney Fife* bile çözebilirdi. Ernestine, yüksek etkili bir av tüfeği ya da başka herhangi bir silahla kendini sırtından vuramazdı. Bu barizdi.

On iki saatten kısa bir süre sonra, Wyoming Üniversitesi'nden bir klinik patoloji uzmanı, Ernestine'in hâlâ mavi

* Amerikan yapımı "The Andy Griffith Show" programından hayali bir karakter. Özünde saf bir şerif yardımcısıyken, özgüven düşüklüğünü gizlemek ve cahil görünmemek için her şeyi bilir gibi davranan, kolay kandırılabilir bir karakterdir. (ç.n.)

çizgili, pamuklu, kolsuz bluzu ve kot pantolonu içindeki yalınayak, tıknaz cesedini inceledi. 160 cm boyunda, 65 kiloydu; saçları uzun ve siyahtı. Sol elinde, eski bir erkek arkadaş ya da koca olması muhtemel "ARCENIO" adıyla, yıldızlarla çevrili bir "x" dövmesi olduğunu fark etti. Ayrıca, Ernestine'in göğsü üzerinde açıklanamayan morluklar bulunduğunu, kanındaki alkol seviyesinin de 2,6 promil ile şaşırtıcı derecede yüksek olduğunu gördü. Bu oran o zamanlar Wyoming'de araç sürülebilecek yasal sınırın iki katından fazlaydı.

Ernestine'in iç organları paramparça olmuştu, ama yine de polislerin kendisine söylediklerini teyit etmesi uzun sürmedi: Ernestine'in sırtının ortasında, omuriliğini zedeleyen iki buçuk santimetrelik oval bir giriş yarası, karnındaysa en geniş kısmı on santimetreden fazla, pürüzlü bir çıkış yarası vardı. Bağırsakları, çıkış yarasından dışarı fışkırmıştı. Otopsi raporuna göre mermi arkadan girmiş, önden çıkmıştı.

Otopsiyi yapan patoloji uzmanı ve eyalet suç laboratuvarı teknisyenleri, merminin Ernestine'in sırtından girdiği ve omurgasını parçalayarak ikiye ayrıldığı kanaatine varmıştı. Ayrılan parçalar yatay şekilde karnında dosdoğru ilerlemiş, aortunu, karaciğerini, böbreklerini, diyaframını, bağırsaklarını ve dalağını delerek göbeğinden çıkmıştı. Yatak odasının duvarına iki büyük parça mermi çekirdeği ve kovan saplanmıştı. Merminin izlediği yol zemine paraleldi; bu da ateşlendiği esnada tüfeğin yerden en fazla elli santim yüksekte olduğunu gösteriyordu.

Eyalet çapında yetkili uzmanlar, merminin izlediği yol ve duvara olan mesafeyi göz önünde bulundurarak, Ernestine'in, vurulduğu sırada dizlerinin üstüne veya çömelir durumda olduğu, ateş eden kişinin de yere çok yakın olduğu sonucuna vardılar.

Böylece, Platte County'nin, kasabada ceset taşıyabilecek kadar büyük bir araca sahip tek kişi olduğunu söyleyerek işe başvuran kurnaz, boşboğaz bir cenaze levazımatçısı olan adli tıp görevlisi, Ernestine'in ölümünü cinayet olarak değerlendirdi.

Tüfeğin dipçiğinin ve mermi kutusunun üzerinde Martin'in parmak izleri vardı. Ernestine'nin parmak izleriyse tüfeğin dürbünü ve namlusundaydı. Fakat tetik, sürgü veya koca silahın diğer bölümleri üzerinde ikisinin de parmak izine rastlanmamıştı. Ernestine'in sol elinde ve namlunun üzerinde bitkisel yağ ve grafit izleri tespit edilmişti.

Tüfeğin ağzında kan ya da insan dokusu tespit edilmedi. Eyalet suç teknisyenleri, Ernestine'in gömleğinin hiçbir yerinde barut artığına rastlamadılar. Bu da atışın en az doksan santim uzaktan yapıldığını gösteriyordu.

Martin, küçücük karavanda, koridorun hemen sonunda uyuyor olmasına rağmen, hiç silah sesi duymadığına yemin etti. İmkânsız, dedi polisler. Yalan söylüyor olmalı. Aslında fil avlamak için kullanılan küçük bir tüfek olan 300'lük Weatherby Magnum, ölüyü bile uyandırırdı.

Arkadaşları, polislere, Martin ve Ernestine'in fırtınalı, içki etkisinde bir ilişkileri olduğunu söylediler. Ernestine'in annesi, kızının Martin'i terk etmekle tehdit ettiğini anlattı. Fakat bir durum Martin'in suçlu olduğunu işaret ederken, bir diğeri öyle olmadığını gösteriyordu.

Evet, Ernestine'in daha önce belki bir düzine kez intiharla flört ettiği doğruydu. Bileklerindeki doğal olmayan birkaç yara izi, otopsisine öylesine kaydedilmişti. Fakat birkaç saat önce, erkek arkadaşlarıyla birlikte parti yaparken, mutlu bir ruh hali içindeydi. Martin, silahlı saldırıdan saatler önce, parkta erkek arkadaşlarından biriyle şakayla güreşirken

görmüştü onu ne de olsa. Ernestine, o gün onu gören arkadaşlarına intihara meyilli gibi görünmemişti.

Evet, Martin birkaç gün önce yaşadıkları bir tartışmadan dolayı kanepede uyuyordu, ancak yeni kırılmış olan, askıdaki kolu, yüksek etkili tüfeği doldurma, kurma ve ateşleme olasılığını azaltıyordu.

Evet, daha önce karavanda yaşanan aile içi tartışmalar için neredeyse on kez polis çağrılmış, hatta Ernestine onlara Martin'in av tüfeğini almaları için yalvarmıştı bile. Fakat silahlı saldırıdan sonra yapılan onlarca amansız sorgulamada Martin, Ernestine'i öldürmediği konusunda kararlı ve ısrarcı davranmıştı. Tüm süreçte elinden geldiğince yardımcı olmuştu ve yalancıları ele veren göstergelerin hiçbiri onda yoktu.

Bu yüzden her şey birbiriyle mükemmel şekilde örtüşmese de, müfettişler ve savcılar, Ernestine'in intihar değil cinayetle öldüğünü söylemek için yeterli kanıtları olduğuna inanıyorlardı.

Teorilerinin tamamı, dolaylı kanıtlara dayanıyordu: Kıskanç Martin ve sarhoş Ernestine yatak odalarında tartışırlar. Adam onun kot pantolonunun fermuarını yırtacak ve düğmesini koparacak kadar şiddetle kadını tutar ve yere fırlatır. Kadın yerden kalkarken adama sırtı dönüktür. Adam o esnada yatağın altından tüfeği alır ve dizlerinin üstünde olan kadını sırtından vurur. Duvar kanla boyanır. Ernestine sırtüstü düşerken kıvrılır, diye iddia etmişti müfettişler. Daha sonra Martin, intihar süsü vermek için tüfeği kadının bacaklarının arasına yerleştirir ve polisi arar.

Karanlıkta açılan ölümcül tek el ateşten beş gün sonra Martin Frias, nikâhsız eşi Ernestine Perea'nın birinci dereceden cinayeti suçlamasıyla tutuklandı ve Wyoming Eyaleti

çocuklarını alıkoydu. Martin Frias, yarım milyon dolarlık ödenmesi imkânsız bir kefaletle hapse atıldı.

Wyoming'de mahkeme listesi uzun değildir. Martin Frias, beş ay sonra mahkemeye çıktı ama hakkında söylenilenlerin neredeyse hiçbirini anlamıyordu.

Mahkeme tarafından atanan avukatı Robert Moxley baro sınavını geçeli birkaç yıl olmuş, buradan da cinayet vakalarının ender görüldüğü Wheatland'de küçük, uyuşuk bir savunma avukatı ofisine tayin edilmişti. İddia makamının, Martin'in Ernestine'i sırtından vurduğu teorisini kendi müfettişi bile kabul ettiğinden, işler pek de iç açıcı görünmüyordu. Moxley tüm savını makul şüphe savunması üzerine kurdu: Martin'in Ernestine'in cinayetini önceden tasarlayıp tetiği çektiğine dair tanık veya sağlam adli delil olmaması, çok ufacık bile olsa şüphe olduğunu işaret ediyordu. Moxley dua ederek, jürinin sanığı beraat ettirmesini umuyordu.

Moxley yanlış hesap yapmıştı.

İddia makamı, tamamen dolaylı kanıtlara dayanmasına rağmen, oldukça ikna edici bir sav sundu. Peş peşe gelen tanıklar, Martin Frias'ı, sinirlendiğinde adam öldürme potansiyeline sahip, öfkeli ve kıskanç bir erkek arkadaş olarak betimleyen bir resim çizdiler. O gece karavanda bulunan diğer kişiler, henüz okul çağında dahi olmayan üç çocuktu. Ve Frias'ın belgesiz sığınmacı olması onu daha da suçlu gösteriyordu.

İddia makamının tanıkları ayrıca, karavanın içinde büyük tüfekle yapılan test atışının bir araba kornası ya da çekiç gibi ses çıkardığını anlatmış, Frias'ın hiç silah sesi duymadığına dair iddiasıyla ilgili ciddi bir şüphe uyanmıştı.

Moxley'nin yapabildiği tek şey iddiaları savuşturmaktı. Devletin gerçekleştirdiği otopsiye itiraz etmesi için hiçbir

neden yoktu. Zira çok fazla bütçesi de yoktu. Yani otopsiyi çürütecek bir tıp uzmanı tutamamıştı. Yapabileceği en iyi şey suçu başka yere atmaya yönelik nafile bir girişimdi.

Ernestine'in dört yaşındaki kızıyla görüşen bir terapist, çocuğun önce, annesini vurduğunu iddia ettiğini bildirmişti.

"Onu sırtından vurdum. Onu sırtından vurdum. Onu sırtından vurdum," demişti söylenilene göre çocuk, terapiste.

"Konuştuklarımızı büyükannenle konuştun mu?" diye sormuştu terapist.

"Hı-hı."

"Büyükannen buna ne dedi?"

Çocuk sadece, "Şişşt!" demiş, sonra ofisten çıkarak şarkı söyleye söyleye koridordaki makineden gazoz almaya gitmişti. Şöyle söylüyordu: "Size söyleyemem, söyleyemem, söyleyemem, söyleyemem, söyleyemem...".

Ürpertici bir şekilde, çocuğu muayene eden bir psikiyatrist de onu, yoksunluk ve bölünmüş kişilik belirtileri gösteren çok agresif bir kişi olarak tanımlamıştı. Muayenenin bir noktasında çocuk, bir not defteri almış ve psikiyatristin boynunda birkaç kez gezdirerek, her harekette, "Boynunu kestim," demişti.

Bir suç teknisyeni, Martin'in ellerinde barut artıkları olup olmadığını görmek için sürüntü örneği alındığını ifade etti. Ancak, herhangi bir açıklaması olmaksızın, adamın suçlu veya masum olduğunu kanıtlamaya yardımcı olabilecek bu sürüntüler test edilmemişti.

Diğer savunma tanıkları, Martin'in koca tüfeği, özellikle de diz çökerken ateşlemesinin neredeyse imkânsız olacağını, çünkü kırık kolunun askıda olduğunu ve neredeyse işlevsiz olduğunu belirttiler. Bir suç teknisyeni, koca tüfeği tek koluyla kaldırıp ateş etmeye çalıştığını ancak başaramadığını itiraf

etti. İddia makamı, Martin'in silahı ateşlemesinin mümkün olduğunu söyleyen bir doktorla savunmaya hızla karşılık verdi.

Son olarak, eyalet suç laboratuvarının eski müdürü, eyaletin adli tıp kanıtlarına ilişkin değerlendirmesine dayanarak, önemli hiçbir suçlayıcı veya aklayıcı kanıt bulunmadığını ifade etti. O korkunç gecede olanları kanıtlayacak (veya çürütecek) hiçbir şey bulamamıştı.

Sonunda, Moxley'nin elinde hiçbir şey kalmamıştı.

Yedi gün süren ifadeden sonra, yedi erkek ve beş kadından oluşan jüri, beş saatten kısa süre içinde, Martin Frias'ı, cezalardan daha hafifi olan ikinci derece cinayetten suçlu buldu. 1985 Noel'inden hemen önce hâkim, Frias'ı Wyoming Eyalet Hapishanesi'nde 25 ila 35 yıl hapis cezasına çarptırdı.

Çocukları ve özgürlüğü elinden alınmış, sevgilisi ölmüştü. Ayrıca Martin Frias özgür kaldığında, yaşlı bir adam olacaktı. Olanların çoğunu anlayamamıştı.

Amerika beklediği gibi çıkmamıştı.

Moxley, Wyoming kışının ortasında temyiz başvurusuna hazırlanırken, beklenmedik bir dönüm noktası yaşandı. Bir suç laboratuvarı teknisyeni, Moxley'nin müfettişiyle kahve içerken, Ernestine'in kanlı kolsuz bluzunun kızılötesi fotoğraflarının gözden kaçırdıkları bir şey gösterebileceğinden bahsetti. Savunma ekibindeki herkesi şaşırtan görüntüler, kimsenin çıplak gözle görmediğini gösteriyordu: bitişik atışla oluşan devasa bir barut artığı parlaması. Hem de bluzun ön tarafında...

Bir anda ortaya çıkan yeni kanıtlar, Martin Frias'ın gerçekten de doğruyu söylüyor olabileceğini gösteriyordu.

Azimli Moxley işleri burada bırakmadı. Aslında duruşmadan önce araması gerektiğini bildiği uzmanları aradı. Kan sıçramaları konusunda önde gelen uzmanlardan Judith Bunker'dan kanıtlara bakmasını rica etti. Bunker, Moxley'ye beni de aramasını önerdi. O da aradı.

Bexar County Baş Adli Tabibi sıfatıyla bu, düzenli olarak aldığım türden bir çağrıydı: Umutsuz ama hevesli genç bir savunma avukatının, var olmayan adli ipuçlarına tutunmaya çalışan beyhude davası. Davayı tarif ettiğinde, kulağa çok zayıf bir ihtimal varmış gibi geliyordu.

Müvekkili için adli tıptan bir aklanma imkânı bulmasının düşük olduğunu belirterek hevesini kırdım. Fakat şansa bakın ki, yalnızca birkaç hafta sonra Cheyenne, Wyoming'de bir emniyet toplantısında konuşma yapmayı planladığımdan bahsettim. Belki bir bakıverirdim ama epey meşguldüm ve kaybedecek fazla zamanım yoktu. Moxley, Wyoming tarzıyla, tüm detayları anlattı ve telefonu kapattı.

Zavallı adamdan bir daha haber almayı hiç beklemiyordum.

Wyoming'de ocak ayı dehşet vericiydi. San Antonio'dan Denver'a uçtum. Sonra araba kiralayarak, bir grup polisle ateşli silah yaralanmaları hakkında konuşmak için Cheyenne'e doğru bol rüzgârlı, buzlu, iki saatlik bir yolculuk yaptım. Bütün yol boyunca üşüdüm.

Atölye yetkilileri beni konuşma yaptığım otele yerleştirmişlerdi. Tüm gün yalnızca toplantıda dağıtılan yiyeceklerden yediğim için canım daha doyurucu bir şeyler çekiyordu. Bu yüzden, güzel, büyük bir bifteği nasıl pişireceklerini bildiklerini düşünerek, otelin Vahşi Batı temalı restoranına indim. Masalardan birine tek başıma oturdum ve bir garson

siparişimi aldı. Salatamı yedikten birkaç dakika sonra garson, kalın, dumanı üstünde bir biftek getirdi. Tam bifteği kesmek üzereydim ki, masamın başında birinin dikildiğini hissettim. Bu kişi garson değildi.

"Dr. Di Maio?"

Başımı kaldırıp bakınca, vaktinden önce kelleşmeye başlamış, ince tel çerçeveli gözlüklü, yaşına göre olması gerekenden daha buruşuk genç bir adam gördüm. Elinde saman kâğıdından bir dosya duruyordu.

"Buyurun." Yanıtım bir cevaptan çok soruya benzer gibiydi.

"Ben Robert Moxley. Martin Frias'ın avukatı. Telefonda konuşmuştuk..."

Biraz uzun sürse de onu hatırladım. Davasını kaybeden çaresiz avukat. Beni bulmuştu. Kararlılığına hayran kalmış olsam da şu anda daha çok bifteğime odaklanmıştım.

Yine de dosyayı masanın üzerine bıraktı.

"Bunlar olay yeri fotoğrafları. Sadece onlara bakmanızı ve bir şey görürseniz bana söylemenizi rica ediyorum. Ne olursa..."

Yemek yerken mi?

"Size yardım edebileceğimi sanmıyorum," dedim. Yine...

"Sadece bir göz atsanız, Doktor. Gerçekten minnettar kalırım."

Dosyayı aldım ve renkli fotoğraflara göz attım. Kariyerim boyunca tıpkı bunlar gibi binlerce, belki de milyonlarcasını görmüştüm. Yerde yatan kanlı bir ceset. Yakınında bir silah. Yaraların, yırtık giysilerin, ölü parmakların yakın plan, fazlasıyla yakın plan fotoğrafları... Ölümün tüm şiddetli renkleri.

Genç kadının karnındaki büyük, paramparça bir yaranın resminde biraz daha uzun durdum.

"Av tüfeğiyle vuruldu. Bu da çıkış yarası," diye bilgilendirdi beni Moxley.

Birkaç saniye, daha yakından baktım. Ama ben bir tabur *M*A*S*H* cerrahından daha fazla kurşun deliği görmüştüm. Ateşli silahlarla oluşan yaralanmalar üzerine ilk ders kitabını yazmıştım. Neye baktığımı çok iyi biliyordum.

"Hayır," dedim. "Bu çıkış yarası değil."

Sanki ona evlatlık olduğunu söylemişim gibi tuhaf tuhaf bana baktı.

"Üzgünüm ama bu çıkış yarası değil," diye tekrarladım. "Bu *giriş* yarası."

Mermilerin girerken her zaman daha küçük, çıkarken ise daha büyük delikler açtığı konusu, adli tıbbın en büyük mitlerinden biridir. Ateşli silahlarla oluşan yaraları neredeyse hiçbir zaman gerçekçi bir şekilde resmetmeyen medya tarafından sürdürülen bir mit.

Örneğin, Hollywood'da bir insan vurulduğunda, neredeyse her zaman çarpıcı bir şekilde, bazen birkaç metre arkaya, bazen bir pencereden, bazen de duvarlardan geçerek geriye doğru fırlar. Gerçek hayatta ise, akış çizgisini takip eden mermi, müthiş seviyedeki kinetik enerjisini, ucundaki küçücük bir alana odaklar. Yani bir insan vücudunu geriye doğru püskürtme gücüne sahip değildir. Delip geçer, yumruk atmaz. Mermi, makul derecede hareketsiz bir et kütlesine çarptığında o kadar hızla ilerliyordur ki onu kolayca delip geçer ve vücut olduğu yerde çöker. Kurban doğrudan yere düşer.

* Açılımı "Mobile Army Surgical Hospital" (Askeri Seyyar Cerrahi Hastanesi) olan, Amerikan yapımı televizyon dizisi. Kore Savaşı sırasında Güney Kore'de görev yapan bir ekip doktoru konu almaktadır. (ç.n.)

Küçük giriş yaraları ve büyük çıkış yaralarına ilişkin de bir mit var. Aslında, merminin vücuda girerken genellikle daha küçük bir delik açtığı, daha sonra içeride dağılarak parçalara ayrıldığı, sonunda metal, kan ve dokudan oluşan bir dalgayla çıkarken büyük bir delik açtığı genellikle doğrudur. Ama her durumda kesinlikle doğru değildir.

Ernestine Perea'nın durumundaysa, hiç doğru değildi. Tüm ipuçları Moxley'nin fotoğraflarında açıkça görülebiliyordu.

Bir silahı ateşlediğinizde, namludan çıkan tek şey mermi değildir. 1.500 dereceye kadar çıkan bir alev, ardından sıcak gazlar, is, yanan barut ve tabii ki mermi gelir.

Silahın namlusunu deriye bastırırsanız, bahsettiğim alev deriyi yakar, yaranın çevresinde is birikir ve her gazın kendi etkisi vardır.

Moxley'nin çıkış yarası olduğunu sandığı fotoğraflarda hepsini görüyordum. Karındaki yaranın kenarlarında yanıklar ve is vardı. Bu da silah ateşlendiğinde namlunun derisine temas ettiği anlamına geliyordu. Bu küçük ama kesin işaretler bana bunun bir çıkış değil, bir giriş yarası olduğunu söylüyordu.

Aynı doğrultuda, sırtındaki küçük yarada da hiçbir yanık ya da is görünmüyordu. Bir merminin (veya mermi parçasının) çıkış yolu olduğu aşikârdı.

Bir şey daha vardı. Ernestine'in kot pantolonundaki yırtık fermuar ve eksik düğme, müfettişler tarafından bir mücadele işareti olarak kabul edilmişti. Ama öyle değillerdi.

Namludan çıktığını söylediğim o sıcak gazı hatırlıyor musunuz? Namlu tenine temas ettiği için gazın tamamı içine dolmuş, karnını, bir anlığına, kotunu yırtmaya ve giriş yarasını açmaya yetecek bir kuvvetle şişirmişti. Namludan çıkan

gaz, karın boşluğunu kısa süreliğine santimetrekare başına 210 kiloluk basınçla genişletmiş, bunun sonucunda kotu yırtılacak ve bel kısmının izi derisine kazınacak kadar büyük bir kuvvet ortaya çıkmış.

Polislerin vasat çalışması ile adli tıp eğitimi zayıf olan veya hiç olmayan bir doktor tarafından gerçekleştirilen kötü bir ilk otopsi birleşince, yanlış sonuçlara varılmasına yol açmıştı. Giriş yarasının çıkış yarasından her zaman daha küçük olduğu sonucuna varan hatalı kanaatleri, bir adamın hapse gönderilmesine yol açan kusurlu bir soruşturma teorisini desteklemişti.

Peki bu, Martin Frias'ın silahı Ernestine'in karnına dayayıp tetiği çekmediği anlamına mı geliyordu? Tek başına, hayır. Ancak Moxley'nin diğer uzmanları da diğer kanıtları inceliyorlar, Ernestine'in intihar ettiği sonucuna doğru hızla ilerliyorlardı. Tıpkı dedektiflerin ilk bakışta düşündüğü gibi ve Martin'in ifadesiyle tutarlı bir şekilde...

İddia makamı, Ernestine'in arkadan vurulduğunu, sonra dönerek sırtüstü düştüğünü iddia etmişti. Fakat kan sıçramaları konusunda uzman olan Judy Bunker, Ernestine'in kırık bir omurgayla dönmesinin mümkün olmayacağını belirtti. Dönebilseydi dahi, düşerken yarım daire şeklinde kan akıtması gerekirdi. Buna dair hiçbir emare yoktu.

Adli kimyager Dr. Robert Lantz, taramalı elektron mikroskobu kullanarak, barut artıklarının Ernestine'in ön tarafından girip, karnından geçerek, sırtından çıktığını tespit etti. Yani ters yönde değil... İddia makamı, gömleğin ön tarafındaki artıkların, Ernestine arkadan vurulduktan sonra orada birikmiş olabileceğini savundu.

Savcılar ayrıca, Ernestine kendini vursa dahi, Martin'in av tüfeğinin patladığını duymamasını mantık dışı buluyorlardı.

Ancak bir akustik uzmanı olan Dr. Harry Hollein, Martin'in, Weatherby tüfekten çıkan şiddetli patlamayı nasıl duymamış olabileceğini gösterdi. Benzer bir tüfekle birkaç metre öteden ölü bir atın bedenine yapılan atış 120 desibele kadar çıkmıştı. Bu da canlı bir rock konserine, veya elektrikli testereden bir metre kadar uzakta durmaya eşitti. Ancak, namlu deriye temas edecek şekilde tüfek ateşlendiğinde, boğuk bir gümbürtü sesi duyuluyor, bu da biri karavana tekme atıyormuş gibi bir sese benziyordu. Susturucu görevi gören vücut, tüm sesi emiyordu.

Bir gümbürtü.

Martin Frias'ın o gece karanlıkta duyduğunu söylediği şeyin birebir aynısı.

Artık her şey daha anlamlı hale gelmişti, en azından Moxley için. Adli bulgular Martin'in hikâyesiyle örtüşüyordu. Ernestine büyük olasılıkla, yatak odasında yerde otururak veya diz çökerek, yukarı doğru tuttuğu Weatherby tüfeğin namlusunu karnına doğru yerleştirmiş, başparmağıyla tetiğe basarak kendini öldürmüştü.

Robert Moxley, Cheyenne'deki biftek yemeğimi böldükten dört ay sonra, Martin Frias'ı özgür bırakacak gerçeği bulduğuna ikna olmuştu. Kanıtları inceleyen bir dizi adli bilim insanı tarafından desteklenen, keşfettiği yeni kanıtlara dayanarak mahkemeden yeni bir duruşma talebinde bulundu.

Hâkim, temyiz talebini reddetti.

Moxley bu yüzden davayı benzersiz, cesur bir savla, Wyoming Yüksek Mahkemesi'ne taşıdı. Savunması şöyleydi: Yeni kanıtlar Ernestine'in iddia makamının söylediği şekilde vurulmadığını gösterdiğinden ve Frias'ın kötü bir avukata sahip olduğu bariz olduğundan, Martin Frias'ın yeniden duruşmaya çıkması gerektiğini söyledi.

Eyalet Yüksek Mahkemesi hâkimleri, Moxley'nin yeni kanıtlara yönelik talebini reddetti. Neden mi? Frias'ın duruşmasından önce tüm bu kanıtları toplamak için her türlü imkâna sahipti. Bu kanıtları daha önce aramadıysa, "yeni" olarak kabul edilemezlerdi.

Ancak ironik bir şekilde, ilk aşamada söz konusu delilleri aramayışı, Martin Frias'ın avukatının, yani Robert Moxley'nin, etkisiz olduğunu kanıtlıyordu. Bu nedenle, Frias için yeniden bir duruşma gerçekleştirilmesi gerektiğine karar verdiler.

Kabul edilen yeni duruşmayla, Moxley'nin Frias'ı kurtarmak için son bir şansı vardı ve bu şansı tekrar harcamak istemiyordu. Bu kez, ilk seferinde kaçırdığı tüm tıbbi kanıtları toplayacaktı.

Yapılacak ilk iş: Ernestine'i mezardan çıkarmak. İkinci otopsiye kendim katılmak istedim, ancak programım uyuşmadı. Bu yüzden benim yerime savunma makamı, yeni otopsiyi gözlemlemesi için, arkadaşım olan ünlü adli patoloji uzmanı Dr. William Eckert'i tuttu. Eckert, Ernestine'in kurşun yaralarının yanlış yorumlandığı konusunda benimle zaten hemfikirdi.

Dr. Eckert, emekliliğinden sonra çok aranan bir danışman olmadan önce, New Orleans ve Kansas'ta adli tıp görevlisi yardımcılığı yaparak geçinen, New Jersey doğumlu bir adli patoloji uzmanıydı. Bobby Kennedy 1968'de suikasta uğradığında, Los Angeles County Adli Tıp Görevlisi Thomas Noguchi, beş yıl öncesinde JFK'nin ölüm soruşturmasını bozan yargı hususlarında hâkim, Eckert'ten tavsiye istemişti. Noguchi'ye Washington'un davayı çalmasına izin vermemesini söylemişti. O da izin vermedi.

Frias davası 1985'te yeniden açıldığında, Eckert, savaştan sonra ortadan kaybolan ve Güney Amerika'da ikizler üzerinde gizli tıbbi deneyler gerçekleştirmeye devam eden, Nazi Auschwitz toplama kampının başhekimi Josef Mengele'nin kalıntılarından kimlik tespiti gerçekleştirmek için Brezilya'ya yaptığı bir geziden yeni dönmüştü. Ekip, Wolfgang Gerhard'ın küçük bir sahil kasabasındaki mezardan çıkan cesedin, gerçekten de Mengele'ye ait olduğu sonucuna varmıştı (vardıkları sonuç, DNA yardımıyla 1992'de doğrulandı).

Eckert daha sonra, modern tarihin en çözülemeyen vakasını yeniden açan, hepsi de suç profili çıkarmaya yönelik yeni "bilime" hayran olan sekiz kişilik bir patolog ekibinin parçası oldu: Karındeşen Jack'in 1800'lerin sonlarında Londra'da yedi fahişeyi öldürmesi vakası. Yüzü olmayan katilin muhtemelen çekirdekten yetişme bir kasap olduğu sonucuna vardılar.

Wyoming adlı kendisine yabancı bir yerde, küçük bir kasabanın kenar mahallesinde yaşayan görünmez göçmen işçi Martin Frias'ı hiç kimse duymamış, hatta umursamamış olsa da, davası Karındeşen Jack veya Josef Mengele'nin bulunmasından daha önemliydi. Onlar ölmüştü ve hiçbir adli tıp becerisi onlara ya da kurbanlarına adalet sağlayamazdı. Ama bu yanlışı düzeltme ve masum bir adamın hayatının geri kalanını özgürce yaşamasını sağlama şansımız vardı.

Kurşun yarasıyla ilgili yapılan büyük hatanın yanı sıra, Ernestine'in bileklerindeki yara izlerinin (yani önceki intihar girişimlerinin kalıntılarının) göz ardı edilmesi ve ilk patoloji uzmanının adli tıp icrası konusundaki niteliklerini abartması da Eckert'in canını sıkmıştı. Yeni davanın duruşmasında Eckert, iyi adli patoloji uzmanlarının doğru cevabı bulmak için yorulmadan ne kadar çok çalıştıkları hakkında etkileyici bir konuşma yaptı.

Vahşet dolu ölümü bir adamı hapse yollayan, sorunlu genç bir kadının mezarının başında, iddia makamının doktorları arasına katılmıştı Eckert artık. Bu genç kadın, Cheyenne'deki mezarlığa gömüldükten bir yıl sonra, bize yeni bir şey söyleyebilecek miydi?

1986'nın soğuk bir sonbahar sabahı, savunma avukatları, ilk otopsiyi gerçekleştiren hastanenin adli patoloji uzmanı, eyaletin tayin ettiği uzmanlar, Dallas Adli Tıp Kurumu'ndan eski çalışma arkadaşlarım Dr. Charles Petty ve Dr. Irving Stone, Dr. Eckert ve bazı eyalet müfettişleri başta olmak üzere, doktor ve avukatlardan oluşan küçük bir ordu, babasının, öldükten dört gün sonra Ernestine'i gömdüğü Cheyenne Olivet Mezarlığı'ndaki mezarın etrafında toplandı. Ölüm ilanı, yas tutanların çiçek getirmek yerine, suç önleme programlarına katkıda bulunmalarını rica ediyordu. İnce ama kasıtlı bir cinayet suçlaması âdeta...

Şafak vakti, Ernestine'in tabutu cenazesinden iki yıldan fazla bir süre sonra düzlükteki topraktan çıkarıldı ve bir saat yolculukla batıya, Laramie'de bulunan üniversitenin bodrum katındaki morga götürüldü. Kutudan yayılan ağır koku nedeniyle, patoloji uzmanları tabutu ambulans garajında açtılar.

İçeride, gözünde gözlüğüyle Ernestine yatıyordu. Mumyalanmış olmasına rağmen, kalıntıları doğal olarak biraz düzleşmişti. Yağmurda dışarıda kalmış gibi görünüyordu; cesedi, soğuk mezarı ile sıcak cenaze arabası arasındaki sıcaklık değişimiyle oluşan, büyük buğu damlalarıyla kaplıydı.

Morgda, Ernestine'in kalıntılarının her açıdan yeniden röntgeni çekildi. Eckert, Ernestine'in karaciğerinin patlamayla parçalandığını gözlemledi. Eyaletin görevlendirdiği patoloji uzmanları, merminin isabet ettiği omurgayı sökmek için kılıç testere kullandılar ve ardından analiz için

Dr. Petty'nin Dallas'taki son teknoloji ürünü suç laboratuvarına gönderdiler.

Bilimin işi bittiğinde, Ernestine'in vücudunun büyük bir bölümü, sonsuza kadar rahatsız edilmeden yatabileceği, Cheyenne mezarlığındaki soğuk toprağa geri döndü.

İkinci otopsiden sonra eyalet doktorları ilk görüşlerine bağlı kaldılar, ancak Moxley, Ernestine'in bir cinayet değil, trajik bir intiharla öldüğüne daha çok ikna olmuştu.

Her iki taraf da teorilerinin doğru olduğu konusunda emindi.

Sürüncemede kalansa Martin Frias'ın özgürlüğüydü.

Aralık 1986'da, Ernestine Perea'yı öldürmekten hüküm giydikten neredeyse iki yıl sonra, Martin Frias'ın yeni davası başladı. Ancak bu sefer savunma ekibi, her türlü saldırıya karşı hazırlıklıydı.

Yedi gün boyunca, iddia makamı aynı eski teorisini ileri sürdü: Ernestine, yatak odasında biriyle boğuşurken arkadan vurulmuş, sırtüstü düşerek hayatını kaybetmiş, saldırgan da odayı intihar süsü vermek için düzenlemişti. Eyaletçe görevlendirilen suç teknisyenlerine göre, Ernestine'in pamuklu, mavi çizgili kolsuz bluzunda barut artığı ve kömürleşme olmaması, merminin en az doksan santim öteden, yerde yatan ya da yere yakın bir halde çömelmiş bir saldırgan tarafından ateşlendiğini gösteriyordu. Söz konusu saldırganın öfkeli ve kıskanç Martin Frias olduğunu söylüyorlardı.

Bu kez saygıdeğer doktorlar Dr. Petty ve Dr. Stone, fiziksel kanıtların cinayete işaret ettiğini söylemek için kürsüye çıkmıştı.

Ardından, kan sıçramaları konusunda uzman olan Judy Bunker, adli patoloji uzmanı Dr. Bill Eckert, akustik uzmanı

Dr. Harry Hollein, elektron mikroskobu uzmanı Dr. Robert Lantz ve diğerleri, yani Moxley'nin tüm adli tıp uzmanları, Ernestine'in intiharıyla sonuçlanan yolun noktalarını birleştirmek üzere konuştular.

Etrafa sıçrayan kanın, Ernestine yerde otururken karnında açılan bitişik temas yarasıyla uyumlu olduğunu, ayrıca barut artıklarının mevcut olduğunu, ancak iddia makamının çağdışı teknolojisiyle neredeyse görünmez olduğunu söylediler. Görüntüler ve sesler Martin'in beyanıyla uyumluydu, dediler. Ernestine'in geçmişte intiharla flört etmesi de birden daha etkili hale gelmişti.

Yarasının yanmış kenarlarından yırtık kotuna kadar, genç annenin karnındaki yaranın etrafındaki bariz ipuçlarının, ölümüne yol açan atış hakkında bilmemiz gereken her şeyi bize anlattığına dair bir kez daha şahitlik ettim.

Bu sefer, müfettişlerin başarısızlıkları göze daha büyük görünüyordu. Suç mahallinin şemasını çıkarmamış ve hiçbir ölçüm yapmamışlardı. Çok önemli bazı testler hiç yapılmamıştı. Jüri, büyük ölçüde suç mahalli fotoğraflarına dayalı canlandırmaları görebilmişti yalnızca.

Kısacası, Moxley'nin tamamı ücretsiz çalışan uzmanları, Ernestine'in neredeyse kesinlikle kendini vurduğu konusunda hemfikirdi. Nihayetinde, küçük kasabanın adli tıp görevlisi bile artık bizim intihar teorimize inandığını itiraf etti.

Bu sefer jürinin istişaresi üç saatten kısa sürdü. Hatta jüri odasındaki görüşmeleri sırasında bir noktada, Martin'in tüfeğini isteyerek Ernestine'in yerde otururken kendini nasıl vurmuş olabileceğini canlandırdılar. Bu mümkündü ve artık her şey onlara daha mantıklı geliyordu.

"Suçsuz" kararlarını açıkladıktan sonra, Martin Frias ağladı ve Moxley'ye sarıldı. Hapishanede geçirdiği iki yıl on gün onun için zor olmuştu ama artık özgürdü.

Takip eden günler ve haftalarda, yeni federal af yasasına göre kendisine vatandaşlık verildi; o da mahkemeye başvurarak çocuklarının velayetini talep etti. Sonunda, Wyoming'den uzaklaştı, yeniden evlendi ve başka bir çocuğu oldu, ancak trajik bir şekilde, Ernestine'den olan çocuklarının velayetini asla geri alamadı. Bugün dahi Wheatland kasabasındaki pek çok savcı, müfettiş ve pek çok bölge sakini onun bir katil olduğuna inanmaya devam ediyor.

Ama o özgür bir adam.

Martin Frias'ın davası çözülmeden önce, onun bir bulmaca olarak kabul edilmesi gerekiyordu. Bazen bunların birer gizem olduğu kabul edilemiyor ve adalet sağlanamıyor. Bazen cinayetler intihar gibi, kazalar cinayet gibi veya intiharlar kaza gibi görünüyorlar. Her zaman Hollywood'un dram dolu olaylarıyla karşılaşılmıyor. İnsanlar kusursuz değildir ve bazen sadece, bilinçaltları onlara gizlice neyi fısıldıyorsa onu görürler. Gerçek hayattaki gizemler genellikle beklenmedik sonuçlara varır.

İlk sonucun her zaman *en iyi* sonuç olmadığı vakaları haddinden fazla gördüm. Bunları çözümlemek, seçtiğim nahoş mesleğin gerçek ödüllerinden biri.

Amerikalıların %42'si doğal sebeplerden, %38'i de kazalardan dolayı hayatını kaybediyor. %9'u intihar, %6'sı da cinayetten (her zaman cinayet olmasa da, diğer insanların neden olduğu ölümler)... Geriye hiçbir açıklama getiremediğimiz %5 kalıyor.

Yani bugün Amerika'da neredeyse her beş Amerikalıdan biri şüpheli bir şekilde hayatını kaybediyor. Bir şeylerin yer ve vakti yanlış, cevapları bulmak içinse daha derine inmek gerekiyor.

Frias'ın kafa karıştırıcı vakası, polisin vasat çalışması, niteliksiz adli tıp icrası ve aceleye getirilen kanaatlerin, meydana

gelen bir ölümün gerçek nedenini veya şeklini bulandırdığı ne ilk ne de son vaka. Bu her yerdeki adli tabiplerin korkulu rüyası. İçinden gelen sesi takip etmek her zaman doğru değildir. Bazen, Martin Frias'ın deneyiminin kanıtladığı üzere, en önemli ipuçları bariz olmayabilir, ama oralarda bir yerdelerdir. Sadece onları görmeye istekli ve onları dürüstçe yorumlayacak kadar açık fikirli olmalıyız. O zaman bile, nispeten daha yakın zamanda gerçekleşen Trayvon Martin ve Michael Brown saldırılarında gördüğümüz üzere, dünya tüm gerçeklere rağmen kendi sonuçlarını tercih edebiliyor.

Daha önce de söylediğim gibi, adli patoloji uzmanının tek görevi gerçeği bulmaktır. Polisin aleyhine veya lehine, ailenin aleyhine veya lehine hareket etmemelidir. Tarafsız olmalı ve doğruları söylemeliyim. Bazen onlara duymak istedikleri şeyleri söyledim, bazen de istemediklerini. Ama bunu umursamadım çünkü ben onlara yalnızca gerçekleri söyledim.

Gerçek her zaman tatmin edici değildir.

San Antonio. 11 Ocak 1984, Çarşamba.

Bir şeyler ters gidiyordu.

Kuzeyden esen soğuk rüzgâr, normalde ılık olan Güney Teksas havasını sıfır derecenin altına düşürmüştü. Basık ve kasvetli gökyüzü altında sabah, insana ölümü çağrıştırıyordu.

Ann Ownby önceki gece pek uyuyamamıştı. Kocası Bob eve gelmemişti. Geç kalacağını söylemek için telefon bile açmamıştı. Bu yüzden Ann şafak bile sökmeden önce, hâlâ orada olup olmadığını görmek için kocasının bir gece önce gittiği ordu üssüne, Fort Sam Houston'a gitti.

Kocasının ofisinin olduğu iki katlı binaya girdi, ama kapı kilitliydi. Etrafta arabayla biraz turladıktan sonra geri döndü ama kocası hâlâ gelmemişti. Bu yüzden oradan ayrıldı.

Sonra binada ani bir hareketlenme oldu. Saat 06.40'ta, mesai henüz başlamamışken, işe erken gelen bir üs çalışanı binanın arkasındaki merdiven boşluğunu kullanmış ve Bob'ı bulmuştu.

Boynundan asılı halde, katlar arasındaki soğuk boşlukta sallanıyordu. Boynundaki ilmek, üst kat merdiveninin tırabzanına bağlanmıştı. Yüzünde çok az kan vardı ve elleri kumaştan, askeri tarzda bir kemerle arkasından bağlıydı.

Ownby'nin kazağına, tamamı büyük harflerle ve daktiloyla yazılmış, tüyler ürpertici bir mesaj yapıştırılmıştı:

YAKALANDI. YARGILANDI.
DÜNYA HALKLARINA
KARŞI İŞLEDİĞİ SUÇLARDAN DOLAYI ABD
ORDUSU TARAFINDAN SUÇLU BULUNDU.
HÜKÜM GİYDİ. CEZASI İNFAZ EDİLDİ.

Sonraki bir saat içinde, müfettişler, Ownby'nin ofisindeki masada, generalin kendi el yazısıyla aceleyle karalanmış, kötü olayların habercisi başka bir not buldular.

10 Ocak 84. Binadan çıkarken, içeride hızla arkaya doğru ilerleyen birilerini gördüm. Kim olduklarını veya ne yaptıklarını bilmiyorum. Belli ki beni görünce şaşırdılar. İnzibatı aramak için buraya geri döndüm, ancak telefonlardan hiçbiri çalışmıyor. Tedbir olarak ofis anahtarlarımı ayakkabımın içine koyuyorum. Çalışan bir telefon bulur bulmaz inzibatı arayacağım.

90. Ordu İhtiyat Grup Komutanlığı'ndan sorumlu iki yıldızlı bir general ve Yedek Kuvvetler tarihinin en genç generali olan kırk sekiz yaşındaki Tümgeneral Robert G. Ownby öldürülmüştü.

Ve katilleri, ABD topraklarındaki bir ordu üssüne sızmış teröristler olabilirdi.

Amerikan karşıtı terörizm katiyen 11 Eylül 2001'de başlamadı. En az bir asırdır devrimcilerin ve anarşistlerin hedefinde yer alıyor ve ordumuz onlar için vurulabilecek en kolay hedef. 1980'lerin başında gerçekleştirilen tehditkâr saldırılar düzenli olarak manşetlere yansıyordu.

1981 yılında, Amerikalı Tuğgeneral James Dozier, Kızıl Tugaylar olarak bilinen radikal Marksist terör grubu tarafından İtalya'da kaçırılmış ve öldürülmekle tehdit edilmişti. Kırk iki gün esaret altında kaldıktan sonra, İtalyan terörle mücadele ekiplerinden biri tarafından kurtarılmıştı. Ancak dehşet henüz yeni başlıyordu.

General Ownby'nin cesedinin bulunmasından dokuz ay önce, bir intihar bombacısı Lübnan'ın Beyrut kentindeki Amerikan Büyükelçiliği'ne patlayıcı dolu çalıntı bir araçla girerek altmış üç kişiyi öldürmüştü. Bunlardan on sekizi Amerikalıydı.

Ölümünden üç aydan kısa bir süre önceyse, başka bir intihar bombacısı Beyrut'taki ABD Deniz Kuvvetleri kışlasına girerek 241 Amerikalı askeri öldürmüş, seksen bir kişiyi de yaralamıştı. Yalnızca iki ay önceyse, Grenada'nın işgaline karşı protesto olarak, ABD Senatosu'nda saatli bomba patlatılmış, kimse yaralanmasa da hükümet, özellikle de Pentagon bir şok dalgası yaşamıştı.

Kötü niyetli kimselerin delik deşik ABD-Meksika sınırını geçip, sadece iki saat içinde Amerika'nın en büyük askeri

şehirlerinden birinin merkezine girmiş olması çok da uzak bir olasılık değildi.

Bu nedenle, ocak ayının mevsim normallerinden soğuk bu gününde, göğsüne ürpertici bir mesaj yapıştırılmış ölü bir ABD Ordusu generali bulunduğunda, orduya karşı bir terör saldırısı gerçekleştirilmiş olması akla gelen ihtimallerdendi. Hatta müfettişlerden bazılarının korktuğu ilk şey bile olabilir bu.

Tümgeneral Ownby'nin komutasında, Teksas ve Louisiana'dan altmış üç yedek muharebe birimi ve dünyanın neresinde olursa olsun sorunlu bir noktaya konuşlanmaya hazır dört binden fazla yedek asker bulunuyordu. Genelkurmay Başkanı değildi fakat koca San Antonio'nun ortasında çitsiz, kapısız bir kışla olan Fort Sam Houston'da bulunması nispeten daha kolay olan hedef olması demekti. Kendine saygısı olan hangi terörist, ön kapı gerçek ve mecazi anlamda açık bırakılmışken, iki yıldızlı bir generali öldürme fırsatını kaçırırdı?

Ordu acil alarm vererek yetkililerinden, Meksika'ya kaçan teröristleri izlemelerini istedi. Fort Sam Houston'daki diğer iki generale kurşun geçirmez yelek verildi ve özellikle yüksek rütbeli yedek askerler uyanık olmaları konusunda uyarıldı.

Ne var ki federal ajanlar ve ordu müfettişleri hadiseye terör eylemi demeye henüz hazır değildi. Ownby'nin cesedi üzerine bırakılan rahatsız edici mesaja ve gizemli davetsiz misafirlere ilişkin aceleyle karalanan nota rağmen, askeri kışlanın şiddetli bir işgale uğradığına dair kesin kanıt yoktu.

Birincisi, Ownby'nin yüzündeki küçük kan lekesi dışında, dayak veya boğuşmaya işaret eden herhangi bir çürük veya başka iz bulamadık. Girişin zorlandığına dair hiçbir emare de yoktu. Hatta ceketi, ikinci katın sahanlığında, düzgünce katlanmış halde bulundu. Cüzdanı da üstüne muntazam şekilde

yerleştirilmişti. Gözlükleri katlanmış ve kapalı halde yanına konulmuştu.

Ayrıca, bu tür suçlarda yaygın görülmesine rağmen, hiçbir grup suikastın sorumluluğunu üstlenmemişti.

Ownby'nin telefonların çalışmadığına ilişkin notuna rağmen, binanın telefon sistemi bütün gün ve bütün gece düzgün çalışmıştı.

Bunun teröristler tarafından gerçekleştirilen bir cinayet olduğunu gösteren tek kanıtımız Ownby'nin kazağına iliştirilen nottu.

İyi müfettişler açık fikirli olurlar. Birkaç gün boyunca diğer ipuçlarının peşine düştüler, kanıtlara her açıdan baktılar ve alternatif açıklamalar getirmeye çalıştılar. Evet, bu teröristlerin gerçekleştirdiği bir infaz olabilirdi, bunu biliyorlardı. Ama aynı zamanda, dikkatleri gerçek katilden uzaklaştırmak için sahte düzen kurulan bir cinayet ya da intiharı gizlemek için özenle hazırlanmış bir oyun da olabilirdi.

General Ownby'yi daha yakından incelemeye başladık. Kim onun ölmesini istemiş olabilirdi? Hayat hikâyesine ve son günlerine bakarak, katiline dair ipucu bulabilir miydik?

Robert Ownby, 9 Eylül 1935'te Durant, Oklahoma'da doğmuştu. Her yanı devlet çalışanı doluydu: Artık Durant posta müdürü olarak görev yapan babası I. Dünya Savaşı'nda er iken, II. Dünya Savaşı'nda albaylığa yükselmişti. Annesiyse bir devlet okulunda öğretmendi.

Komşuları ve sınıf arkadaşları tarafından çok sevilen sessiz, çalışkan bir çocuk olarak Main Caddesi'nde büyümüştü. Mahallede gazete dağıtıyordu ve İzci Grubu'na katılmıştı. Lisede onur topluluğunun, öğrenci konseyinin, konuşma kulübünün ve Amerika'nın Müstakbel Çiftçileri kulübünün üyesi olan Ownby, 1950'ler Amerikasının küçük

kasabalarının mükemmel bir yansıması, gelecek vaat eden altın çocuğuydu.

1957 yılında, hayvancılık üzerine diploma alan ve Stillwater'da bulunan Oklahoma Devlet Üniversitesi Yedek Subay Eğitim Birliği'nde görev yapan Ownby, iki yıllık askerlik hizmetine piyade sınıfında başlamıştı. Önce Georgia, Fort Benning'deki temel piyade ve paraşüt okullarına katılmış, daha sonra, diğer ciddi görevlerinin yanı sıra, ölü askerleri Arlington Ulusal Mezarlığı ve başka yerlerdeki nihai yolculuklarına uğurlamakla görevli, Washington'ın prestijli Eski Muhafız biriminde müfreze lideri olmuştu.

Ownby, gayri faal ihtiyat görevinde üç yıl kaldıktan sonra, Teksas Ulusal Muhafızları'na katılmış, 1972 yılında da İhtiyat Teşkilatı'na geçmişti. Fort Sam Houston'da bulunan 90. Ordu İhtiyat Grup Komutanlığı'nda hızla rütbe atlamıştı. 1981'de İhtiyat Teşkilatı tarihinin en genç tümgenerali olarak tüm birimin komutasını ele almıştı.

Ownby sivil hayatta da aynı derecede başarılı görünüyordu. Karısı Anne ile üç çocukları vardı ve lüks bir mahallede, büyük bir evde yaşıyorlardı. Maddi imkânları yerindeydi: Ownby ticari binalar için metal kapı ve çerçeveler üreten Bristow Company şirketinin yönetim kurulu başkanı ve CEO'su, aynı zamanda da Liberty Frost Bank'ın müdürüydü.

Hayatı, bazıları diğerlerinden daha iyi olan, stratejik hamlelerle doluydu. 1982'de, San Antonio'daki bağımsız bir petrol şirketinde genel müdür yardımcısı olmak için, bir meşrubat üretim şirketindeki yöneticilik işini bırakmış, ancak sondajın başarısız olmaya başlaması nedeniyle birkaç ay sonra buradan ayrılmıştı.

Peki öyleyse, dindar, toplumun önde gelenlerinden biri ve üç çocuk sahibi olan örnek baba, neden ölmüştü? Otopside,

ölüm *nedeninin* asılarak boğulma olduğunu çabucak anlamıştık ama bu bir cinayet mi yoksa intihar mıydı?

Bexar County Adli Tıp Kurumu'nun, Ownby'nin cesedi bulunduktan sonra gerçekleştirdiği ilk inceleme, bürokratik ve yasal karışıklıklar nedeniyle dokuz saat gecikmişti. Bu sebeple kesin ölüm anını belirlemem imkânsızdı.

Ölüm zamanının basit, hızlı ve hatasız bir şekilde hesaplanabildiği de bir Hollywood efsanesidir.

Çocukken, televizyon seyrederken ya da sinemaya gittiğimde, adli tabip ya da adli tıp görevlisi hep şöyle biri olurdu: küçük hekim çantasıyla cinayet mahalline giden, bir deri bir kemik bir adam... Adına "Doktor Bey" diyelim. Gerçek bir adli patoloji uzmanının olay yerinde cesedi hareket ettirmemesi gerektiğinden, Doktor Bey'in çantasında öğle yemeği olduğunu zannediyorum.

Bir polis her zaman Doktor Bey'e ölüm saatini sorardı ve Doktor Bey'in her zaman bir cevabı olurdu. "Ah," derdi ciddi bir şekilde, "sabah 01.00 ile 01.30 arasında."

Gerçek hayatta olsa dedektifler Doktor Bey'i derhal tutuklardı çünkü tam ölüm zamanını verebilecek tek kişi katilin kendisidir. Akılcı bir tahminle ölüm zamanı ancak yaklaşık olarak tespit edilmeye çalışılır. Ölümden sonra cesedi etkileyen, doğal süreçleri yavaşlatan veya hızlandıran birçok faktör vardır ve bunlar sayısız kombinasyonla meydana gelebilir. "Ölüm zamanı" iyi bir soruşturma aracı olabilse de, kesin bilimsel bilgi değildir.

Eğitim alırken, kişinin en son ne zaman canlı görüldüğünü ve ne zaman ölü bulunduğunu tespit etmem ve bu arada bir zamanda kişinin öldüğünü söylemem belirtilmişti. Mahkemede, cevabım genellikle, "Altı saatlik yanılma payıyla, yaklaşık on iki saattir ölüymüş," gibi bir şey olur.

Bu yüzden generalin ölüm saatini tam olarak belirleyemedik ama onu neyin öldürdüğünü kesin bir şekilde söyleyebildik: asılarak boğulma.

General Ownby'nin boynu kırılmamıştı; boğularak ölmüştü. Bir başka Hollywood efsanesi de asılan kişinin her zaman boynunun kırıldığıdır. Evet, bazen böyle olur ancak genelde yalnızca adli infazlarda... İntihar amaçlı asılma vakalarında boyun kırığını yalnızca, boyun kemiklerini kırılgan hale getiren ağır servikal kemik erimesi yaşayan kurbanlarda gördüm.

Bu doğrultudaki "adli olmayan" asılmalarda ölüm genellikle, trakenin (soluk borusunun) sıkıştırılmasından değil, boyundan baş ve beyne kan taşıyan arterlerin sıkışmasından kaynaklanır. Asılan kişi yaklaşık on ila on iki saniye içinde bilincini kaybedecek, kısa süre sarsılacak, ardından bayılacak ve üç dakika sonra beyin ölümü gerçekleşecektir.

Nasıl mı biliyoruz? Ne yazık ki, dijital çağda, asılarak meydana gelen ölümler hakkında çok daha fazla şey biliyoruz çünkü artık birçok insan intiharını akıllı telefon, web kameraları ve yüksek çözünürlüklü video kameralarla kaydediyor. Adli patoloji uzmanları artık tüm korkunç ayrıntıları yüksek çözünürlükte görebiliyorlar.

Generalin kanında uyuşturucu ya da alkol tespit etmedik; fiziki saldırı olduğunu gösteren herhangi bir yaralanma yoktu; bölgede açıklanamayan parmak izi, kıl veya doku bulamadık; Ownby'nin ofisindeki not üzerindeki el yazısı da kesinlikle ona aitti (ancak daktiloyla yazılan not, Ownby'nin ofisindeki veya evindeki daktiloda yazılmamıştı). Yüzündeki kan, kavgadan dolayı oluşmamıştı. Asılma sebebiyle burun ve ağızdan az miktarda kan gelmesi olağandır.

Ownby kendini kurtarmak için şiddetle mücadele vermişti. Merdiven boşluğunun duvarında ve asılan bedene en

yakın metal tırabzan üzerinde, siyah tabanlı askeri ayakkabılardan kaynaklanan çok sayıda oyuk ve çizik gördüm. General Ownby, birkaç saniye boyunca kontrolsüzce sağa sola sallanmış, kaygan, dik eğimli tırabzanda tutunacak ufacık bir yeri umutsuzca aramış, bulduğu yere tüneyerek ilmekteki ağırlığını hafifletmeye çalışmış olmalıydı. Ama ayağı kayıp durmuş. Bayıldıktan sonra şiddetle sarsılmış olabilirdi. Hasar o kadar büyüktü ki olay yeri tekrar kullanıma açıldıktan sonra izleri kapatmak için duvarın iki kat boyanması gerekmişti.

Aklımızı karıştıran daha büyük sorular vardı. Kendi bileklerini arkadan nasıl bağlayabilirdi? Bilinmeyen saldırganlar tarafından asılmamışsa, elleri tuhaf bir şekilde bağlıyken kendini nasıl asabilirdi? Terörist notu olduğu düşünülen metin nerede yazılmıştı?

Yapbozun parçaları yavaşça yerine otururken, suç mahallinde birkaç olası senaryoyu yeniden canlandırarak yanıt aradık.

Ölümünden üç gün sonra, General Ownby'nin öldüğü askeri binadan taş atsanız değecek uzaklıktaki Trinity Baptist Kilisesi'ndeki cenazesine yaklaşık üç bin kişi katılarak yas tuttu.

Teksas'ın önde gelen vaizlerinden biri olan, Ownby'nin aile dostu Rahip Buckner Fanning, ülke çapında ön sayfa haberi olarak çıkan medya spekülasyonlarını etkisiz hale getirmek amacıyla dokunaklı bir konuşma yaptı.

Fanning, hüzünlü kalabalığa şöyle seslendi: "Bugün, Bob Ownby öldüğü için değil, yaşadığı için buradayız. Bugün dünya onun ölümüyle ilgili sorularla çalkalanıyor ama biz onun yaşamının, inancının, aile sevgisinin tartışılmaz gerçeklerinin üzerinde dimdik ayakta duruyoruz."

"Doğru soruyu sormak her zaman önemli. [Fakat] insanoğlu, önemli olmayan sorular sormaya meyilli."

Ceset gibi soğuk, gri gökyüzü altında, Ownby'nin bayrağa sarılı tabutu, Fort Sam Houston Ulusal Mezarlığı'nda, kahramanlar ve generaller için ayrılan bölümdeki mezarına taşındı. Havan topuyla on üç atış yapılarak selam verildi. Tümgeneralin son protokolünü tam askeri nizamda gerçekleştirmek üzere, her atış birbirinden tam olarak sekiz saniye sonra gök gibi gürledi.

Tüm bu süreç boyunca, Ownby'nin ailesi ve arkadaşları, onun öldürüldüğüne tutkuyla inanıyor, kendini öldürdüğüne dair her imaya öfkeleniyorlardı. Depresyonda olmadığını ya da finansal bir çıkmazın eşiğinde olmadığını söylüyorlardı. Son günlerinde onu gören hiç kimse, genellikle sahip olduğu iyimser ruh halinde herhangi bir değişiklik görmemişti. Hayatı onlara mükemmel görünüyordu. Generalin, kendisi de bir doktor olan şüphe içindeki kardeşi basına, adli tabibin, FBI'ın ve Cezai İşler Soruşturma Dairesi'nin bulduğu her şeyi gözden geçirmek üzere bağımsız bir avukat tutmayı planladığını söyledi. Onların gözünde sorduğumuz soruların tümü yakışıksız, aşağılayıcı ve önemsizdi.

Ama sorularımız *gerçekten* önemliydi. Adli müfettişlerden oluşan ekibim, uluslararası medyanın da dikkatini çeken dava üzerinde hararetle çalışmaya devam ederken, FBI ve Cezai İşler Soruşturma Askeri Dairesi (CID) ajanları daha derin bir araştırmaya girişmişti. Merdiven boşluğunda sallanırken bulunmasına müteakip birkaç gün içinde, Ownby'nin hayatının göründüğü kadar huzurlu olmayabileceğine dair işaretler buldular.

Öldüğü esnada, rahat evinin tamamı ipotekliydi ve banka kredilerinden birkaçının vadesi geliyordu. Daha da kötüsü, petrol sahası sahibi eski işvereni, Liberty Frost Bank'ın ana şirketi de dahil olmak üzere birkaç alacaklı tarafından

ödenmemiş krediler sebebiyle dava ediliyordu. Toplamda, takribi iki milyon dolar kadar, yani çoğumuzun bir ömür boyu kazanacağından daha fazla bir meblağda borcu vardı.

Ownby'nin kötü gün için ayırdığı tek birikim, toplam 750.000 dolar değerindeki iki adet hayat sigortası poliçesiydi. Her iki poliçede de "intihar maddesi" vardı. Yani general intihar ederse hiçbir ödeme yapılmayacak, ama öldürülürse tazminat ödenecekti. Hatta generalin intihar dışında herhangi bir şekilde ölmesi durumunda, ailesi tüm parayı alacak ve yaklaşmakta olan mali felaketten kurtulacaktı.

Tuhaf vaka yavaş yavaş belirginleşmeye başlasa da henüz tüm taşlar yerine oturmamıştı. Ortada terörist ya da sinsi katil bulunmadığından şüphe duysak da, bunu kesin olarak söyleyemiyorduk.

FBI ile yaptığımız canlandırmalarda, askeriyedeki çalışma arkadaşlarından bazılarının gösterdiği üzere, Ownby'nin kendi ellerini kumaş kemerle arkadan kolayca bağlayabileceğini keşfettik.

Önce boynuna asacağı ipi merdiven boşluğundaki üst korkuluğa bağlamış ve ilmiği boynuna dolamıştı. Sonra muhtemelen, düğümü gevşek haldeki kemerin içinden ellerini geçirmiş, gevşek ucu tırabzana tutturarak ve çekerek sıkıştırmıştı.

Sonra da ikinci katın korkuluklarını aşarak kendini bırakmış ve bir buçuk metre aşağı düşmüştü. Ne boynunu kıracak kadar, ne de içinde bulunduğu çıkmazdan kaçmasına izin verecek bir yükseklik... Tam olarak, belki de tereddüde düşerek dehşet içinde çırpınırken, boğulmasına yol açacak mesafe... Ama artık çok geçti.

Yani kendi ellerini bağlayıp, kendisini öldürmesinin *mümkün* olduğunu kanıtlayabiliyorduk, ama daha fazlasına ihtiyacımız vardı.

Sonra meşhur "infaz" notunun hazırlandığı daktiloyu bulduk.

Generalin sivil ofisinde... Evi ya da askeri ofisi değil, sadece kendisinin ve birkaç kişinin girebildiği bir yer...

İçinde bir adet "yazı topu" ve tek kullanımlık kartuş içinde önceden mürekkeplenmiş plastik şerit bulunan popüler, elektrikli bir model olan bir IBM Selectric daktiloydu. Yazan kişi bir tuşa dokunduğunda, makine anında topu döndürüyor, karbon şeride çarptırarak, karşılık gelen harfi, rakamı veya sembolü kâğıda aktarıyordu. Şerit, bir sonraki tuş için taze karbon "mürekkebi" bırakmak için, göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre içinde bir milimetreden daha az hareket ediyordu.

General Ownby'nin bilmediği şey, karbonize plastik şeridin, aslında yazdığı her şeyi kaydettiğiydi. Müfettişler, Bristow'daki özel ofiste yazılırken doğrudan şeride aktarılan harflerden, terörist notunu okumayı başardılar.

Tuşların üzerinde kimliği tespit edilemeyen parmak izi bulamamamızın yanı sıra, katillerin notu burada hazırlayıp generali başka bir yerde öldürme ihtimallerinin bulunmaması, ihtiyacımız olan son kanıttı.

General Ownby öldükten dokuz gün sonra, ölümünün intihar olduğuna resmen karar verdim. Bu tuhaf hikâyenin sonunu sabırsızlıkla bekleyen bir grup muhabire kararımı beyan ettim ve tüm kanıtları açıkladım. Ownby'nin ailesi kesinlikle ikna olmasa da, federal müfettişler ve ordu müfettişleri benimle aynı fikirdeydi. Generalin bir terörist, seri katil, kıskanç bir âşık veya kiralık katil gibi başka biri tarafından öldürüldüğüne dair hiçbir kanıt yoktu.

Tümgeneral Robert G. Ownby intihar etmişti.

Ailesine kendi hayatı ya da 750.000 dolarlık bir çek arasında seçim yapma şansı verseydi, ailesinin tereddüt etmeden

onun hayatını seçeceğini varsayabiliriz. Ama onlara bu seçeneği vermedi ve sonunda ailesi ikisinden de oldu.

İnsanlar sahte cinayetler düzenliyor. Bunu pek çok nedenden ötürü yapıyorlar. General Ownby'nin durumunda, yüksek meblağlı sigorta poliçesi ve sigortanın intihar karşılığında ödeme yapmaması bir sebepti. Ama aynı zamanda intiharı bir utanç olarak, başarısızlığın nihai kabulü olarak görmüş de olabilir. Belki de oyununun altında dini sebepler yatıyordu. Belki de ölümünde bir kahraman gibi görünmek için tek şansının bu olduğunu hissetmişti.

Daha önce böyle ölümcül oyunlar görmüştüm, o zamandan beri de gördüm. San Antoniolu subaylardan birinin hazırladığı son sahte cinayet bile değildi bu. General Ownby'nin intiharı, bir nisan sabahı San Antonio eteklerinde arabasını ağaca çarpan, askeri psikiyatrist olarak görev yapan, Hava Kuvvetleri'nden Albay Philip Michael Shue'nun 2003'teki olağandışı ölümüne ürkütücü derecede benziyordu.

Kurtarma ekipleri Shue'yu bulduklarında, atletinin göğsünden göbek deliğine kadar yırtılmış olduğunu, göğsünde de on beş santimetrelik dikey bir kesik olduğunu gördüler. Daha da tuhafı, meme uçlarından her ikisi de kesilmişti (ve asla bulunamadı). Kulak memesi ve parmağının bir kısmı kesilmişti. Hem el hem de ayak bilekleri, artık manşetlerinden sarkmakta olan yırtık koli bandıyla sarılmıştı.

O zamanlar Bexar County Adli Tıp Kurumu'nda adli tabiplerimden biri olarak görev yapan, şimdiyse televizyonda "Dr. G." adıyla adli tıp alanında en tanınmış yüzlerden biri olan Jan Garavaglia, elli dört yaşındaki Albay Shue'nun otopsisini gerçekleştirirken, müfettişler de davayı araştırıyorlardı.

Shue'nun psikiyatrik sorunları olduğunu, depresyon ve panik atak nedeniyle meslektaşlarından bazılarıyla görüştüğünü öğrendiler.

Garavaglia ayrıca, albayın daha derin kesiklerinin yanında yüzeysel tereddüt yaraları tespit etti. Bunlar nihai, ölümcül yara açılmadan önce cesaret kazanmaya yönelik geçici girişimlerin neden olduğu daha sığ kesikler ve sıyrıklardı.

Sisteminde alkol yoktu, ancak Dr. Garavaglia, kanında, on gün önce bizzat Albay Shue tarafından reçete edilen anestezik lidokain buldu. Muhtemelen her iki meme ucunun etrafına ve göğsün ortasına sürülmüş veya enjekte edilmişti. İşkenceciler böylesine acımasız kesiklerle acı vermek istedilerse, acıyı dindirmek için ilaç verirler miydi?

Sonunda, Albay Shue'dan başka kimsenin bu tuhaf yaraları açtığına dair kanıt bulunamadı. Albay Shue, çarpışmanın yol açtığı ağır kafa travması yüzünden öldü. Ölümü, hem adli tıp kurumumuz hem de soruşturma heyeti tarafından intihar olarak değerlendirildi.

Albay Shue'nun dul eşi hâlâ, eşinin kaçırıldığına, kendisini alıkoyanların elinden kurtulmadan önce sadistçe işkenceye uğradığına, aceleyle kaçarken de araba kazasında öldüğüne inanmaya devam ediyor. Hiçbir kesici alet, vücut parçası ve enjeksiyon girişi bulunmadığını savunuyor. Lidokainin, rutin bir tıbbi prosedürden önce Albay Shue'nun tıraş ettiği göğsündeki kaşıntıyı gidermek için olduğunu söylüyor. Koli bandında Albay Shue'nun parmak izlerinin olmadığına, ayrıca hiçbir lastik eldiven de bulunmadığına dikkat çekiyor.

Peki amaç? Albay'ın dul eşi, Albay'ın eski karısına 500.000 dolar ödeyen bir hayat sigortası poliçesi olduğuna ve ölümünden önceki haftalarda kaygı verici tehdit mektupları geldiğine işaret ediyor. Bugüne kadar bu konuda hiçbir suçlama

yapılmasa da, Teksas mahkemelerinden biri, 2008 yılında sigorta ödemelerine yönelik açılan bir hukuk davasında, Albay Shue'nun ölümünün cinayet olduğuna karar vermesine rağmen, hiçbir şüpheli öne sürmedi.

Fiziki kanıtlar o sırada dul eşinin senaryosunu desteklemiyordu. O zamandan beri de yeni bir kanıt ortaya çıkmadı. Kendinize sorun: Sapkın bir şekilde işkence görmüş olsaydınız ve serbest kalsaydınız, nereye giderdiniz? Muhtemelen polise ya da hastaneye ya da belki de birinin size yardım edebileceği halka açık bir yere. Ama Albay Shue şehirden ve içindeki pek çok hastaneden uzaklaşıyordu. Banliyödeki kendi kasabasına doğru giden üç otoyol çıkışını da geçmişti. Arabasında çalışan bir cep telefonu bile vardı. Vahşi, acımasız bir saldırgandan kaçan biri gibi geliyor mu kulağa?

Albay Shue'nun dul eşinin tepkisi normal, hatta makul, ancak sevgisi, davaya bakış açısını saptırıyor. Onun için ve sevdiklerinin intihar ettiğine dair adli kanaatimi kabul etmeyi reddeden diğer binlerce kişi için gerçekten üzülüyorum. Ruh hastalıklarına ilişkin daha fazla şey bildiğimiz modern toplumumuzda bile, birçok akraba bu konuda utanç veya suçluluk duyuyor. Bu nedenle ailelerin böyle bir kanaat hakkında şüphe duyması veya bunu reddetmesi olağan.

Benim önceliğim, ölümün nedenini ve şeklini, elimdeki tüm araçları kullanarak olabildiğince kesin bir şekilde belirlemek. Bu vakada cinayete dair somut hiçbir kanıt yokken, intihara yönelik kanıtlar fazlaydı.

Aynı dönemde ölüm bana da dokundu.

Annem 2003'teki bayramlar arasında, bir pazartesi günü, uykusunda hayatını kaybetti. Doksan bir yaşındaydı. Anne ve babam altmış üç yıldır evliydi. Birlikte güzel bir hayat

geçirmiş, muhtemelen birlikte olmadıkları zamanları hatırlamıyorlardı bile.

Violet Di Maio, doksan bir yaşında artık beklenebilecek doğal sebeplerden öldü, ama bu babamın görmezden gelemeyeceği tek ölümdü. Altı gün sonra, bir pazar günü, o da hayata gözlerini yumdu. Belki de kırık bir kalpten öldü çünkü kalbi anneme duyduğu sevgiyle doluydu. Ama ben onun da kalbinin içini göremiyordum.

Cenazeleri kız kardeşlerim ve beni Brooklyn'e getirdi. Vedamızı burada ettik ve onları Green-Wood Mezarlığı'na birlikte yatırmak için toplandık. Hem de babamın uzun kariyerinde incelediği onca kişinin arasına; kimi mafya adamı kimi tamirci, kimi anne kimi öğretmen, bazıları ünlü, çoğuysa tanınmıyor...

Ağlamadım. Üzülmediğimden değil. Üzülüyordum. Ama annem insan içinde saygısızca gözyaşı döktüğümüzü görse dehşete düşerdi. Ben de onu bu kuralı bozamayacak kadar çok seviyordum.

Bu ölümlerin gerçek "nedenini" bilemem. Bu beni aşar. Muhteşem cihazlar, gerçekte ne olduğuna dair mikroskobik kalıntıları analiz etmemizi sağlıyor. Ancak buna neden olan korkuların, kâbusların ve derinlerdeki şeytanların izlerini tespit edecek bir bilim yok. İnsan kalbi, hayatın bıraktığı her gizli noktayı ayıklamak için açabileceğim bir sabit disk değil. Tümgeneral Ownby ve Albay Shue'nun ailelerinin benden daha fazlasını bilmek istediğinden eminim.

İnsan kalbi kırılır. Yalnızca arkasında iz bırakmaz.

Ölmek bazen, ölümün varlığıyla yaşamaktan daha kolaydır.

Sparks, Nevada. 5 Şubat 2010, Cuma.

Malakai Dean, sınırsız merakı ve kasırgadan farksız enerjisiyle iki yaşında, sıradan bir çocuktu. Komşularının güzel çiçeklerini toplayarak verandalarına minik buketler halinde teslim ederken, kocaman gülümsemesini ve bir o kadar büyük yüreğini kimseden esirgemezdi. Âdeta tüm mahallenin gözetimi altındaydı. Mahallenin çocuğuydu yani.

Herkes hikâyesini biliyordu. Ona hamile kaldığında henüz on altı yaşında olan genç annesi Kanesia hâlâ evlerinde, annesiyle yaşıyordu. Çocuğun babasıysa hapisteydi. Büyükannenin banliyödeki kalabalık dubleks evi, kimisi ilk torunu minik Malakai'den sadece birkaç yaş büyük olan diğer çocuklarıyla dolup taşıyordu. Kanesia ve oğlu, küçük ve kalabalık evin garajında yaşıyorlardı. Ay sonunu getirebiliyorlardı ama hayatları durmak bilmeyen bir koşturma ve kargaşa içindeydi.

Yani küçük çocuk hayata en iyi başlangıcı yapmamış olsa da işler iyiye gidiyordu. Artık on dokuz yaşına girmiş olan Kanesia, birisiyle tanışmıştı. Kevin Hunt geleceği parlak olan, sorumluluk sahibi bir adamdı. Polis olmak için üniversiteye dahi gitmiş, yakışıklı, sahada askerlik hizmetini gerçekleştiren bir denizci... Kevin'ın Kaliforniya'daki üssünden izinli olduğu bir hafta sonu, bir arkadaşları ikisini tanıştırmıştı. Kevin artık tüm boş zamanını Reno bölgesinde, Kanesia ve Malakai ile geçiriyordu.

Kevin ve Kanesia evlenmeye yönelik ciddi bir konuşma yapmışlardı bile. Kevin, Malakai'ye kendi oğlu gibi davranıyordu ve düğünden sonra onu kendi nüfusuna geçirmeyi planlıyordu. Bezini değiştiriyor, yatmadan önce ona masal okuyor ve onu sinemaya götürüyordu. Malakai ona "baba" demeye başlamıştı. Malakai'ye ilk bisikletini çoktan almıştı ve çocukla neredeyse Kanesia ile olduğu kadar çok zaman

geçiriyordu. Büyükanneyle arada biraz sürtüşme olduğu doğruydu ama Kanesia bunun, annesinin koruma içgüdüsünden kaynaklandığını düşünüyordu. Büyükanne biraz koruyucuydu ve sadece tüm çocukları için en iyisini istiyordu. Evet, Kanesia daha önce bazı kötü seçimler yapmıştı ama bu seferkinin doğru olduğunu hissediyordu.

Ve şimdi tekrar hamileydi. Beş aylık. İşler ciddiye biniyordu.

Ancak bugün, her zamankinden daha fazla koşturmacaları vardı. Hamile Kanesia (ve evin diğer bireyleri) bir tür mide mikrobu kapmıştı. Malakai altı hafta erken doğmuş, üç haftalık aralıksız ve oldukça pahalı bir tıbbi tedavi alması gerekmişti. Bu nedenle Kanesia, şimdiki hamileliğini aksatabilecek bir şey olmasından endişe duyuyordu. Mide krampları başlayınca, karnındaki çocuğa zarar verme riskini almak istemeyen Kanesia'nın tıbben rahatlatılmaya ihtiyacı vardı. Kevin onu hastaneye götürdü ve tedbir olarak serum bağlandı. Büyükanne de Malakai'yi Sparks güzellik salonuna götürdü. Herkesin hafta sonu çekilecek geniş aile fotoğrafı için hazırlanıyordu.

Ama her zamanki halinde olan Malakai, çok geçmeden, örümcek gibi duvardan duvara zıplamaya başlamıştı bile. Dergileri karalıyor, kuaförlerle flört ediyor, sandalyelere zıplıyor ve çılgınca koşuşturuyordu. Büyükanne onu zapt edemeyince, çocuğu alması için Kevin'ı aradı.

Kevin birkaç dakika içinde salona geldi ve Malakai'yi alarak saat 16.21'de oradan ayrıldı. Malakai'nin, annesini tuhaf kablolara ve tüplere bağlı şekilde hastanede yatarken görmesini istemiyordu. Zaten Sierra eteklerinde alışılmadık derecede ılık bir kış havası vardı. Kanesia'dan her şeyin yolunda olduğuna dair telefon beklerken, Malakai biraz enerji atabilsin diye yakınlardaki küçük bir parka gittiler.

Boş parka salınan delidolu Malakai, cennete düşmüş gibiydi. Koca oyun alanına zar zor çıktı, tünellerini keşfetti, merdivenleri tırmandı, salıncaklarda sallandı, köprülerinden sekerek geçti ve kaydıraklarından kaydı.

Derken Malakai düştü.

Küçük çocuk, kaydıraktan tırmanırken dengesini kaybetmiş ve kenardan yuvarlanarak bir-bir buçuk metre aşağıdaki kuma düşmüştü. Ağlamaya başlamış, Kevin ise yüzündeki kumu silerek onu sakinleştirmişti. Yüzünün sağ tarafında yüzeysel birkaç sıyrık vardı, ancak binlerce parkta, binlerce çocuğun günde binlerce kez yaşadığından daha kötü bir durum yoktu ortada. Malakai'nin eski haline dönmesi, mutlu ve oyuna hazır olması uzun sürmedi.

Ama on dakikalık oyun kaçamağı sona ermişti. Saat 16.30 civarında Kanesia Kevin'ı arayarak kendisini almasını söyledi.

Birkaç dakika sonra, hastanenin hemen dışındaki kaldırımı çeken bir güvenlik kamerası, Malakai'nin, Kevin'ın elini tutmak için uzandığı, gülümsediği, içeri girerken neredeyse yanından koşturduğu anları kaydetti.

Kevin Anthony Hunt, altı aydan fazla süredir Malakai'nin hayatının bir parçasıydı. Kadın ve çocuklarla dolu bir evde, çocuğun hayatındaki baba figürü rolünü anında üstlenmişti. Peki kimdi bu adam sahiden?

O zamanlar yirmi dört yaşında olan Kevin, ailesindeki yedi kardeşten en büyüğüydü. Babası kamu çalışanıydı, annesiyse çocuk koruma hizmetlerinde çalışıyordu. Ailesi kontrolcüydü, ancak Kevin'a içten bir şekilde güveniyor, çoğu zaman diğer çocukların sorumluluğunu ona bırakıyorlardı. Hiçbir sorun yaşamamışlardı.

Çocukluğunun büyük bölümünü Boston'da bir banliyöde geçirmişti. Lisede bir atletizm ve futbol yıldızıydı. Not

ortalaması da 3,4'tü. Müzik kampında piyano çalmayı öğrenmişti ve akıcı şekilde İspanyolca ve Portekizce konuşabiliyordu. Ailesiyle birlikte düzenli olarak kiliseye gidiyordu. Mezun olduktan sonra, polis şefi veya dedektif olma hayaliyle New York John Jay Cezai Adalet Üniversitesi'ne kaydolmuştu.

Okulda genç bir kadınla tanışmış, kadın kısa süre sonra hamile kalmıştı. Kevin yeni ailesini geçindirmek için 2006 yılında okulu bırakmış, karısı ve iki küçük oğlundan ayrılmak zorunda kalmadan önce bir yıl gardiyan olarak çalışmıştı. 2007'de deniz piyadelerine katılsa da, hâlâ polis olmayı umuyordu.

Temel eğitim ve öğreniminden sonra, Reno'nun iki buçuk saat güneyinde küçük bir kasaba olan Bridgeport, Kaliforniya'daki Deniz Piyadeleri Mountain Warfare Eğitim Merkezi'nde görevlendirilmişti. Her müsait olduğunda, Reno'nun parlak ışıklarına gidiyordu ki bir arkadaşı onu burada on dokuz yaşındaki Kanesia Dean ile tanıştırmıştı. Bu bekâr, genç anneye hayran kalmıştı, ama aynı zamanda Malakai adındaki iki yaşındaki oğluna da bayılmıştı.

Çıkmaya başladıktan çok kısa bir süre sonra Kanesia tekrar hamile kalmıştı. Kevin yalnızca doğru olanı yapmaya çalışmıyordu, Kanesia'yı ve küçük oğlunu gerçekten seviyordu ve o da bir aile istiyordu. Mecburiyetten değil, geleceğe yönelik gerçek umutlar beslediği için evlenmek istiyordu.

Kanesia'yı hastaneden çıkardılar ve akşam yemeği için en sevdikleri Meksika lokantasına gittiler. Daha yeni oturmuşlardı ki Malakai halsiz düşerek sessizleşti. Sonra kustu. Ve tekrar kustu. Kevin ve Kanesia hasta çocuğu kucaklayarak eve götürdüler.

Evde gidince durumu daha da kötüleşti. Kanesia, Malakai'nin, o hafta evi talan eden mide mikrobundan

kaptığından emindi. Bu yüzden küçük bedeninin bununla savaşabileceğini umarak çocuğu yatağına yatırdı. Ancak gece boyu kusmaya devam etti. O kadar çok kusuyordu ki Kevin'ın nevresimle Malakai'nin pijamalarını birden fazla kez değiştirmesi gerekmişti.

Yatma vakti gelince Kevin ve Kanesia da Malakai'nin yanına yattılar.

Saat 23.20 civarında Kanesia içgüdüsel olarak uzandı ve Malakai'ye dokundu. Çocuk nefes almıyordu.

Kanesia karanlıkta çığlık attı. Kevin ayağa fırladı ve Kanesia çılgınca 911'i ararken, o da yataktaki küçük çocuğa kalp masajı yapmaya başladı.

Çok geçmeden, büyükanne diğer odadan içeri koştu ve kontrolü ele aldı. Kevin'ı sertçe önünden itekledi. Nefes almayan Malakai'yi yumuşak yatakta doğrulttu. Sevgili torununu kurtarmak için giriştiği hararetli çabayla, varlığının her zerresini kullanarak itekliyor, küt küt vuruyor, nefes veriyor, çocuğu canlandırabileceğini umuyordu.

Sağlık ekipleri dakikalar içinde geldi, ama artık çok geçti.

Malakai ölmüştü.

Ertesi gün, Malakai'nin hâlâ kirli pijamaları içinde olan küçük bedenine otopsi yapıldı. Bu sırada adli tıp kurumundan müfettişler hadisenin parçalarını bir araya getirmeye çalışıyorlardı.

Büyükanne parmağını doğrudan Kevin Hunt'a doğrulttu. Malakai'nin, çocuğa evdeki kadınlar tarafından bebek muamelesi yapıldığını düşünen Kevin'ın etrafında hep durgunlaştığını söyledi. Genellikle enerjik olan çocuğun, önceki gün kuafördelerken Kevin'la gitmek istemediğini söyledi.

Şimdi de çocuğun yaralarının kazara düşmesinden değil, Kevin'ın attığı dayaktan kaynaklandığından şüpheleniyordu.

Morgda, Dr. Piotr Kubiczek, vakanın bir cinayet olabileceğinden korkan Sparkslı iki dedektif ve bir savcı yardımcısının dikkatli bakışları altında çocuğa otopsi yaptı.

Kubiczek, Malakai'nin sağ şakağı ve yanağındaki morlukları ve sıyrıkları gördü. Öldükten sonra ortaya çıkan, neredeyse parmak genişliğinde iki adet paralel iz de dahil olmak üzere, belirli bir düzende gerçekleşmiş çürükler olduğunu gördü. Bir yetişkin tarafından atılan tokatla oluşmuş gibi görünüyordu. Çocuğun bezinde pembe idrar vardı. Bu da mesanesinde kan olduğunu gösteriyordu. Çocuğun göğsünde ve sırtında başka morluklar da olduğunu tespit etti.

Dr. Kubiczek çocuğun içinde daha fazla hasar olduğunu gördü. Malakai'nin pankreası, dalağı ve karın duvarının dokularından çocuğun karnına neredeyse yarım litre kan sızmıştı. Böbrekleri, mesanesi ve bağırsakları da zedelenmişti. Ayrıca, Malakai'nin ciğerlerine giden arterlerde şişkin, mor-gri renkli bir emboli, yani şarap mantarından daha kalın büyükçe bir kan pıhtısı buldu, ancak bunun çocuğun ölümüyle ilgisi olduğunu düşünmüyordu. Bu pıhtının nereden geldiğini tespit etmek için hiç uğraşmadı.

Dr. Kubiczek daha sonra, Malakai'nin iç yaralarını yüksek kattan düşmekten veya yüksek hızlı bir araba kazasından kaynaklanan yaralanmalara benzer olarak tanımlayacaktı. Ölümden birkaç dakika veya birkaç saat önce meydana geldiklerini, anında acıya sebep olduklarını, neredeyse felç edici olduklarını belirtti.

Dikkatini çeken başka kanıt bulamayan ve diğer tüm organların normal olduğunu söyleyen Dr. Kubiczek, Malakai

Dean'in hayati organlarının şiddetle yırtıldığına ve kan sızdırarak çocuğun ölümüne yol açtığına kanaat getirdi.

Dr. Kubiczek'in otopsi raporunda şöyle yazıyordu: "Malakai Dean'in ölümünün, karnına kesici olmayan bir cisimle vurulan birden fazla darbeden kaynaklandığı görüşündeyim. Ölüm şekli cinayettir."

Üç hafta sonra, Kevin Anthony Hunt, cinayete yol açan çocuk istismarı gerekçesiyle tutuklandı. Suçlu bulunursa, hayatının geri kalanını hapiste geçirecekti.

Polisle yaptığı iki uzun görüşmede, daha önce başı hiç belaya girmemiş olan Kevin, aynı hikâyeyi anlattı: Parkta kaydıraktan düşen ama yaraları ciddi görünmeyen Malakai ile kırk dakikadan daha az bir süre yalnız kalmıştı. Onlarca yalancıyla karşılaşmış olan Savunma Avukatı David Houston, Kevin'ın ya gördüğü en iyi yalancılardan biri olduğunu ya da doğruyu söylediğini düşünüyordu.

Ancak polislerin ve savcıların farklı bir teorisi vardı: Kevin, Malakai ile geçirdiği kırk dakikada çocuğu dövmüş, iç organlarına çocuğun ölümüne yol açacak şekilde zarar vermiş, yüzündeyse yüzeysel morluklara neden olmuştu. Parkta düştüğü konusunda da yalan söylediğini düşünüyorlardı. İstismarın da muhtemelen bir süredir devam ettiğine inanıyorlardı.

Bir çocuk öldüğünde, duygusal ıstırabın akıl almaz ağırlığını ailesi taşısa da, herkes bundan nasibini alır. Sanıklar, acil müdahale ekipleri, polisler, adli tabipler, savcılar, savunma avukatları ve de hâkimler... Tüm toplum.

Irk meselesi söz konusu olduğunda, öfke de genellikle şiddetlenir. Farklı ırkların bir araya geldiği yerlerde ırklar birbirinden şüphe duyabilir.

Kevin Hunt, çoğunluğun beyazlardan oluştuğu Reno'da bir siyahtı.

Bölgede Malakai'nin ölümüne yönelik tepkiler gecikmedi. Kimi ağladı, kimi hak ettiği cezanın verilmesini istedi. Yerel medyadaki haberler ve bloglarda yayınlanan çoğu okuyucu yorumundan, şaşırtıcı bir öfke ve düpedüz ırkçılık akıyordu. İnternetteki bazı troller linç çağrısı yapıyordu.

Washington D.C.'de büyüyen ve Reno'nun ünlü duruşma avukatlarından biri olan Houston, yardım etmek için devreye girdi. Bir şeylerin ters olduğunu ve Kevin'ın haksız yere suçlandığını düşünüyordu. Sırf bunun gibi davaları üstlenmeye imkânı olsun diye Hollywood'dan büyük müşterileri temsil ediyordu.

Bölgedeki adli patoloji uzmanlarından biri Dr. Kubiczek'in otopsisinde birden fazla hata bulunca, Houston beni aradı. Kısa süre sonra, tam otopsiyi, fotoğrafları, araştırma raporlarını ve Malakai Dean'den toplanan doku örneklerinin yer aldığı slaytları içeren koca bir paket gönderdi. Vakayı değerlendirmek için ihtiyacım olan her şey buradaydı.

Amerika bazen tuhaf bir yer olabiliyor. Mantramız şu: "Kişi, suçlu olduğu kanıtlanana kadar masumdur." Konu çocuk ölümü olduğundaysa genellikle ters taraftan bakıyoruz: Sanığın suçlu olduğu gizlice kabul ediliyor ve savunmanın onun masum olduğunu kanıtlaması gerekiyor. Bu gibi durumlarda, jüri üyeleri genellikle beyinleriyle değil; kalpleriyle düşünüyorlar. Elbette hepimiz masumlar için adalet istiyoruz, ancak bu konudaki şevkimizin gözümüzü kör etmemesine dikkat etmeliyiz.

En büyük vakalarımın çoğu çocuk ölümlerini içeriyordu, ancak özel bir danışman olarak bu vakaları nadiren alıyorum. Fakat ara sıra o kadar bariz bir adaletsizlik görüyorum ki yüzümü çeviremiyorum. Bazı şeyler hemen göze çarpar. Gözden kaçan ipuçlarını anında gördüm.

Bu yüzden Kevin Hunt davasını kabul ettim.

İki yıl sonra duruşma başladığında, adli bir müsabaka için sahne hazırlanmıştı. Bir yanda, en başta tayin edilen ve hatalarının çoğunu düzeltmiş olan adli tabip vardı. Diğer taraftaysa, ben de dahil olmak üzere, onun görmediği bazı şeyleri gören birkaç adli patoloji uzmanı vardı. Ancak iddia makamı yine de bebek katilini cezalandırmak istiyor, büyük ölçüde dolaylı kanıtlara dayalı iddialarına rağmen Kevin'ı hususi bir düşmanlıkla köşeye sıkıştırmak istiyorlardı.

Bu arada Kevin, Washoe County Hapishanesi'ndeyken, Kanesia da oğulları Jaiden'ı doğurmuştu.

2012 yılının mayıs ayının başlarında duruşma başladığında, Kanesia da dahil olmak üzere Malakai'nin akrabaları, Malakai'nin Kevin tarafından dövülerek öldürüldüğüne dair inançlarında kararlıydılar. Çocuğun ölümüne yol açan bir dizi üzücü olay anlattılar. Kevin'ın babası her gün mahkeme salonunda oturuyordu. Bazı günler Kevin'ın üniformalı denizci arkadaşlarından kimisi duruşmaya katılıyordu.

Kubiczek, Kevin Hunt'ın Malakai'yi öldürdüğüne dair kanaatini açıklamak için kürsüye çıktı. Çocuğun yüzü ve kafasındaki morluklar ve sıyrıklar... Patlayan organlar... Karında biriken kan... Her şey jüriye nahoş ama mantıklı gelmiş olmalı.

Ama benim kürsüye çıktığımda anlatacağım farklı bir hikâye vardı.

Birincisi, Malakai'nin yüzündeki ve kafasındaki sıyrıklar ve morluklar, düşmelerde sık görülen, sıradan, klasik park yaralanmalarıydı. Büyük şehirdeki Adli Tıp Kurumu'nda düzenli olarak görülen türden. Bu tür yaralanmalar hakkında söylenebilecek en belirgin şey, darbe sebebiyle oluştuklarıdır (düşme, vurma vb.). Ancak bazı müfettişlerin, atılan tokadın

kanıtı olarak gördüğü izleri, ben yalnızca, sağlık görevlisinin çocuğun yüzüne tuttuğu maske veya tüp izleri olarak gördüm.

Kısacası, atılan dayak nedeniyle oluştuğunu söyleyebileceğim hiçbir şey görmedim.

Malakai'nin iç organlarındaki yaralar ciddiydi, ama kan kaybından ölmesine neden olmamışlardı. Malakai'nin toplamda kaybettiği kan, kan hacminin en fazla %28 veya %29'uydu. Bunun neredeyse iki katı kadarını daha kaldırabilirdi.

Daha da önemlisi, yedi saat önce, çocuğun Kevin Hunt'la yalnız kaldığı kısa süre boyunca oluşmamışlardı.

Nereden mi biliyordum? Bu tür yaralanmalar son derece acı verici olur ve neredeyse anında şoka neden olur. Ancak park ziyaretini takip eden saatlerde Malakai hiçbir şok belirtisi göstermiyordu (aşırı terleme, baş dönmesi, halsizlik, susuzluk, kesik kesik nefes alma, dudaklar ve tırnaklarda morarma, cildin terlemesi vb. bu belirtiler arasındadır). Şok bir şekilde gecikmiş olsa bile, o akşam 20.00'den önce yanlış anlaşılması imkânsız semptomlar göstermesi gerekirdi. Bu doğrultuda semptom gözlemlenmemişti.

Bir başka nokta daha: Dr. Kubiczek'in otopsisinde, iki yaşındaki Malakai'nin 115 gram ağırlığındaki kalbiyle ilgili olağandışı bir tespit yoktu. Aslında, kalbi fena halde büyümüş, neredeyse dokuz yaşındaki bir çocuğun normal kalp büyüklüğüne ulaşmıştı. Malakai'nin kalbinin büyüklüğü, bunun yarısı kadar olmalıydı.

Peki bu ne demek? Eğer yaşasaydı, Malakai gelecekte ciddi sağlık problemleri yaşayacaktı. Bu kadar küçükken bile, büyüyen kalbinin tüm vücuduna, özellikle de bacaklarına yeterince kan pompalayamaması olası. Alt ekstremitelerinde kan pıhtılarının oluşmasına da muhtemelen bu sebep olmuştu.

Sanırım o pıhtılardan biri, ama saatler değil, günler veya haftalar içinde oluşacak kadar büyük bir tanesi, damardan çıkıp Malakai'nin kalbine gitmişti. Burada, kalpten akciğerlere kan taşıyan akciğer atardamarını tıkamış, kan akışı sağlanmayan ciğerleri durduğu için hayatını kaybetmişti.

Pıhtı, yedi saat önce gerçekleştiği iddia edilen bir dayaktan kaynaklanamazdı. Çok büyüktü ve bu kadar kısa sürede oluşamazdı. Ayrıca, Malakai'nin, sadece bir damarın pıhtıyı taşıyabilecek kadar büyük olduğu karnında da oluşamazdı. Bu doğrultuda hiçbir kanıt yoktu.

Ama benim için son nokta şuydu: Yırtılan iç organlarda iltihap görülmüyordu.

İltihaplanma, vücudun mekanik, kimyasal veya bulaşıcı travmalara karşı kendini savunma girişimidir. Bir doku herhangi bir şekilde yaralandığında, hücreleri iki grup kimyasal bileşik salgılar. Bunlardan biri, bölgedeki kan damarlarının genişlemesine neden olarak, zararlı sıvının kaçmasına yol açar. Diğeri ise beyaz kan hücrelerini hasarlı bölgeye çekerek hasarlı hücreleri parçalayıp tüketir ve onarım sürecini başlatır.

Bu da karın bölgesinde neredeyse anında gerçekleşir. İki veya üç saat içinde, vücuttaki problemi düzeltme girişimiyle, karın yaralanmaları iltihaplanır.

Malakai Dean vakasında iltihaplanma yoktu. İç organlarına aldığı iddia edilen ölümcül travmadan yedi saat sonra bile iltihap yoktu.

Peki bu nasıl mümkün olabilir? Bu tek anlama geliyordu: Mevcut yaralanmalara neden olan travma, ölüm saati civarında, muhtemelen çocuk öldükten sonra meydana gelmişti.

Malakai'nin organlarındaki hasar Kevin Hunt veya başka biri tarafından dövülmesi sebebiyle oluşmamıştı. Şiddet içerikli herhangi bir eylemden kaynaklanmamıştı.

Benim kanaatim şu yöndeydi: İki yaşındaki Malakai Dean, muhtemelen kalbinin genişlemesinden kaynaklanan zayıf dolaşımın neden olduğu bir kan pıhtısının akciğerlerini durdurmasına yol açmasıyla, doğal sebeplerden ölmüştü.

Polislerin ve savcıların, istismarcı erkek arkadaş tarafından dövülmesine atfettiği organ hasarı aslında, büyükannesinin (profesyonellere hastaları nasıl yatıracaklarının öğretildiği sert zemin yerine) yumuşak yatakta çaresizce ve beceriksizce yapmaya çalıştığı kalp masajı girişimlerinden oluşmuştu. Kanesia nefes almadığını fark ettiğinde, Malakai zaten ölmüştü. Neyse ki, sözde kurtarıcısının yol açacağı yoğun acıyı hissetmemişti. O çoktan gitmişti.

Ancak bu tür davalar hiçbir zaman bu kadar kolay değildir.

Jüri sonunda altıya altı oyla arada kaldı ve bir karara varamadı. Davanın gerginliği ve çocuk istismarıyla suçlananlara karşı oluşan doğal önyargı göz önüne alındığında, bu aslında Kevin Hunt için bir zaferdi.

Şimdi güç duruma düşen iddia makamıydı. Adli tabip tarafından kabul edilen düzinelerce hata da dahil olmak üzere birbiriyle çelişen tıbbi kanıtlar nedeniyle, ikinci bir duruşmaya güvenemiyorlardı. Bu nedenle eyalet, Kevin'a bir anlaşma teklif etti: Şu ana kadar yattığı dört yıl da içerisinde sayılmak üzere, on yıl hapis cezası karşılığında kasten adam öldürme suçunu kabul etmeliydi.

Ancak savunmanın işi de bir o kadar zordu. Kamuoyu, geçmeyen öfke ve gizlemekle uğraşılmayan ırkçılık, beraat kararını zorlaştırıyordu. Hikâyesi şaibeli siyah bir çocukla, büyük şehrin soruşturma, adli tıp ve hukuk sistemi arasında seçim yapmak zorunda kalan jüride çatlaklar olabilirdi. Davanın kesin olarak kazanılması olası görülmüyordu. Davanın

kaybedilmesiyse Kevin Anthony Hunt'ın ömür boyu hapse girmesi demekti.

Kevin'ın önünde zor bir karar vardı: Ya şüpheci polisler onunla ilk konuştuğundan beri yaptığı gibi masumiyeti konusunda ısrar etmeye devam edecekti ya da bir zamanlar kendisine "baba" diyen çocuğu öldürdüğünü "itiraf edecek", ömür boyu hapis riskinden kurtulacak, dört yıldır gazetelerde kendisiyle ilgili çıkan öfkeli suçlama ve tartışmalara son verecek, hatta belki de birkaç ay içinde serbest kalarak yeni bir hayata başlayabilecekti.

Kevin anlaşmayı kabul etti. 4 Kasım 2013'te, Carson City'de orta güvenlikli bir hapishane olan Nevada Warm Springs Cezaevi'ne gönderildi.

Ben bu kitabı yazarken, o hâlâ içerideydi.

Polislik hayali yok oldu. Bu hayalin yerini başka bir hayal de almadı.

Kevin, oğlu Jaiden'ı kucağına almayı bırakın, göremedi bile. Görünüşe göre, çocuk kendi kararlarını verebilecek kadar büyüyene kadar da muhtemelen onu görmeyecek. Aralarında bir ilişkileri olabilecekse de, çok geç başlayacak.

Kevin 2015'te hapishaneden şunları yazdı: "Planım, çocuklarıma olabileceğim en iyi baba olmak. Tek dileğim o günü görmek."

Adli bilimin henüz mükemmel olmadığını düşündüğüm zamanlarda, adaletin de kusursuz olmadığını hatırlıyorum.

<SEKİZİNCİ BÖLÜM>

Ölüm, Adalet ve Şöhret

Uygar toplumlarda, insanlar ve davranışlarının yanı sıra, uygarlığı oluşturan unsurları idealleştirme veya bunlara ilişkin mitler oluşturma eğilimindeyiz. Ünlülerin sıradanlığı önemli ölçüde aştıklarını, daha yüksek bir uygarlık düzeyine ulaştıklarını ve bir şekilde bizi de kendileriyle birlikte ileriye doğru çektiklerini düşünmeyi seviyoruz. Ancak uygarlık son derece ince bir levha. İki bin veya dört bin yıl önce yaşayan insanlarla bizim aramızda hiçbir fark yok. Biz sadece daha fazla kanun çıkarıyoruz, daha keskin araçlarımız var ve içimizdeki şiddeti daha ince ve klas bir şekilde gizleyebiliyoruz.

Alhambra, Kaliforniya. 3 Şubat 2003, Pazartesi.

Gün batımını biraz geçe, müzik kralı, sıska dahi, bir zamanların mucize çocuğuyken şimdi kelliğini gizlemek için peruk takan, kısalığını gizlemek içinse yüksek topuklu ayakkabı giyen Phil Spector, vasat bir Los Angeles pazar gecesinin

boş ışıkları altında birini, herhangi birini bulmak için Caz Çağı'ndan fırlamış gibi görünen ıssız malikânesinden çıktı.

Spector yalnız kalmaktan nefret ediyordu. Sadece tepedeki boş şatosunda değil, hayatında da... Yalnız bırakıldığında bazen fazla öfkelenir, insanları yörüngesinde tutmak için haddinden fazla çaba harcardı. Altmış beş yıllık ömründe, Righteous Brothers'tan Beatles ve Ramones'a kadar uzanan iki kuşak için film müziği üreterek bir servet kazanmıştı. Geliştirdiği "Wall of Sound" kayıt tekniği ona şöhret kazandırmış, yakınında pek çok insan olmasını sağlamıştı. Rock and Roll Hall of Fame onur listesinde yer almıştı. Jagger, Dylan, Bono, Springsteen, Lennon, Cher ve niceleriyle partiler yaptı. Gücü ve parası daha pek çok kişiyi cezbetmesine rağmen, hiç arkadaşı veya sırdaşı yoktu. Birkaç eşi, pek çok sevgilisi, hatta birkaç çocuğu bile olmuştu. Ama hepsi onu terk etmişti.

Muhteşem arka terasının ortasında, çeşmenin hemen yanında, dikiz aynasında kırmızı şeytan şekilli araba kokusu ve "I ♥ PHIL" yazılı özel plakası olan, şoförlü, siyah Mercedes'i duruyordu. Anavatanı Brezilya'da bir bilgisayar uzmanı, Los Angeles'ta ise limuzin şoförü olan Adriano, beyaz pantolon ve beyaz gömlek üzerine havalı bir rock yıldızı peruğu ve beyaz kadınların akşam yemeğinde giydiği ceketlerden giyen, yarı Gatsby yarı Gollum kılıklı patronuna aracın arka kapısını açtı.

Adriano Spector'ı, Beverly Hills'teki "The Grill on The Alley" restoranda hiç de romantik olmayan uzun bir akşam yemeği için eski bir arkadaşını almak üzere, Studio City'ye götürdü. Spector yemekten önce iki kokteyl sipariş verince, arkadaşı endişelendi. Hem Spector'ın son on yılda içkiyi neredeyse kestiğini, hem de manik depresyonunu, nöbetlerini ve uykusuzluğunu düzenlemek için ruh halini değiştiren

reçeteli ilaçlardan oluşan karmaşık bir kokteyl içtiğini bildiği için... Ama tek kelime etmedi. Spector garsonla flört ederken de bir şey söylemedi. Phil böyleydi. Her zaman yörüngesine çekecek yeni uydular arardı.

Birkaç saat sonra Adriano ve Spector, Spector'ın arkadaşını evine bıraktılar. Saat 23.00 civarı da şehirde bir gece geçirmek için garsonu almak üzere The Grill'e geri döndüler. "Trader Vic's" adlı gece kulübüne gittiler ve Spector burada yüksek alkollü tekila ve birkaç tane daha kokteyl içti. Ardından Spector'ın arka taraftaki her zamanki masasında daha fazla içki içmek üzere "Dan Tana"ya gittiler. Sabah 01.30'u geçmişken, Spector 55 dolarlık hesaba 500 dolarlık bahşiş bıraktıktan sonra, Spector'ın limuzininde yakındaki başka bir kulübe, Sunset Bulvarı'ndaki "House of Blues"a geçtiler.

Sarhoş Spector ve şöhret karşısında gözleri kör olan garson, Hollywood ünlülerinin zavallı halktan uzakta parti yaptığı özel "Foundation Room" odasına çıktılar. Fakat "House of Blues"da sadece bir aydır çalışan, uzun boylu, çarpıcı güzellikteki sarışın karşılama görevlisi Lana Clarkson, onu kapıda durdurdu.

"Affedersiniz hanımefendi, buraya giremezsiniz," dedikten sonra amiri onu bir kenara çekerek onun bir kadın değil, bol bahşiş veren, multi-milyoner, multi-platin albümlü müzik yapımcısı Phil Spector olduğunu fısıldadı. "Ona bulunmaz Hint kumaşı muamelesi yap," dedi güvenlik görevlisi, "Dan Aykroyd'muş gibi davran."

Yüzü kızaran Clarkson, hemen Spector ve flörtüne, en iyi boş masalarına kadar eşlik etti.

Kapıdaki utanç verici ana rağmen, Spector yine abayı yakmıştı. Kapanış saatinde, saat 02.00 civarında, garson flörtü yalnızca su sipariş edince, şoföründen onu eve götürmesini

istedi. Kendisi sek Bacardi sipariş etti. Bir yandan başka bir kokteyl garsonuyla flört ederken, bir yandan da odayı dolaşan, etrafı toparlayan, müşterilerin sandalyesini çeken, masalardan boş bardakları toplayan, havadan sudan konuşan Clarkson'ı seyrediyordu.

Yeni garsona Clarkson hakkında, "Yerinde duramıyor. Charlie Chaplin sanki..." dedi.

Bu işe ihtiyacı olduğu için böyle davranıyordu belki de. Kırk yaşındaki Clarkson bir aktristi ve uzun zamandır iyi bir rolde oynamamıştı. 185 boyunda ve hâlâ çok güzel olan Lana, bu Hollywood kalabalığının içinde, özellikle de kapanış uyarısından sonra, fazlasıyla göze çarpıyordu. Bir zamanlar tanınan bir simaydı. En azından Roger Corman'ın *Barbar Kraliçe* filminde oynadığı başrolle en azından düşük bütçeli film hayranları çevresinde biliniyordu. Ama bu neredeyse yirmi yıl önceydi. Birkaç yıl önce bir kazada iki bileğini de kırmış, rol teklifleri kesilmiş, o da bunalıma girmişti. Ara sıra oynadığı reklamlarla ve çizgi roman festivallerinde yaltaklanan hayranlarla yetiniyordu. O sıralar Venice Beach'teki 454 metrekarelik tek katlı evinin aylık 1.200 dolarlık kirasını ödeyebilmek için ve modaya uygun giysilerle reçeteli ağrı kesiciler gibi pahalı birkaç kişisel alışkanlığını karşılayabilmek için saatte dokuz dolara çalışıyordu. Uçlarda yaşıyorduysa da, bunlar oldukça tehlikeli uçlardı.

Spector, garsonu onunla eve gelmesi için davet etti. Garson, ertesi sabah erken saatte bir randevusu olduğunu söyleyerek bahane uydurdu. Birinin Spector'la boş şatosuna gelmesi gerekiyordu. Bu yüzden Clarkson'ı bir şeyler içmek için masasına davet etti. Clarkson patronundan izin aldı. Konuşabilir ama içki içemezdi. O da mesaisi bittikten sonra bu tuhaf, ufak tefek adamın masasına oturdu.

Spector ona, şatosunu görmek isteyip istemediğini sordu. Tabii istiyordu. Ama bir müşteriyle fazla samimi olarak işini kaybetme riskini göze alamazdı. Bunun yerine, kendisine arabasına kadar eşlik etmesini istedi. Spector 13,50 dolarlık hesap için, 450 dolarlık abartılı bir bahşiş daha bıraktı ve şoförünü aradı.

Çalışan otoparkına vardıklarında Spector, limuzinin hemen dışında, Clarkson'a bir çocuk gibi yalvarmaya devam etti. *Sadece bir içki! Hadi şatoya gidelim!* Sonunda Lana pes etti ve Mercedes'e bindiler. Biraz utanarak Adriano'ya sadece bir içki içeceğini söyledi. Bunun üzerine Spector bağırmaya başladı; "Şoförle konuşma! Şoförle konuşma!"

Spector'ın "Pyrenees Şatosu" adlı gösterişli malikânesine doğru yapılan yarım saatlik yolculukta –ki aslında 1920'lerde Los Angeles'ın sıkıcı banliyösü Alhambra'nın yan sokaklarında inşa edilmiş, otuz üç odası ve kuleleriyle tam anlamıyla bir kale ve ağaçlıklı bir araziden oluşuyordu– flört ettiler, kıkırdadılar ve limuzinin arka koltuğunda, eski bir Jimmie Cagney filmi olan *Kiss Tomorrow Goodbye* filmini izlediler.

Sabah saat 03.00 civarında, Spector ve Clarkson eve girerken, Adriano da fıskiyenin yanına aracı park etti ve Clarkson'ı eve bırakacağı zamanı beklemek üzere iyice yerine yerleşti. Bu biraz zaman alabilirdi.

İki saat sonra, sabah saat 05.00 civarında, Adriano bir patlama sesi duydu. Bir infilak veya gürültülü bir patlama değildi. Sadece boğuk bir pat sesi. Arabadan indi ve etrafa bakındı. Hiçbir şey göremeyince arabaya geri döndü.

Çok geçmeden Spector malikânenin arka kapısını açtı. Adriano, Bayan Clarkson'ı eve götürmeye hazır şekilde arabadan indi. Patronunun aynı kıyafetler içinde olduğunu ama yüzünde şaşkın bir ifade ve elinde bir tabanca olduğunu gördü.

"Sanırım birini öldürdüm," dedi Spector.

Adriano, Spector'ın arkasında bir kadının bacaklarını görebiliyordu. Daha yakından bakınca, Clarkson'ın bir sandalyeye yığılmış olduğunu, uzun bacaklarını önüne uzatmış, yarı oturur halde olduğunu gördü. Yüzüne kan sıçramıştı ve kan aşağı doğru akıyordu.

"Ne oldu?" diye sordu Adriano şaşkınlıkla.

Spector omuz silkti ve hiçbir şey söylemedi.

Adriano çılgına döndü. Arabaya geri döndü ve ana kapıya gitti. Aracın ön panelinin ışığında cep telefonunu beceriksizce kurcaladı. Adres ya da Spector'ın numarası dahil, hiçbir şey bilmiyordu. Tuşlara basarken parmakları titriyordu. İlk önce, numarası telefonda kayıtlı olan Spector'ın sekreterini aradı. Cevap alamayınca telefonuna mesaj bıraktı ve 911'i aradı.

Sabah 05.02'de sevk memuru telefonu açtı ve arama sebebini sordu.

"Sanırım patronum birini öldürmüş."

Sevk memuru, neden bir cinayet gerçekleştiğini düşündüğünü sordu.

"Çünkü yerde... yerde bir hanımefendi var," diye açıkladı Adriano telaşlı, aksak İngilizcesiyle, "ve patronumun elinde... silah var."

Polis, Clarkson'ın cesedini arka kapının yanında, XIV. Louis tarzı imitasyon bir sandalyenin üstünde buldu. Bacakları önüne uzatılmıştı. Sol eli vücudunun hemen yanında, sağ eliyse sandalye kolunun üzerine atılmış haldeydi. Leopar desenli çantası hâlâ sağ omzunda asılıydı; kayışlarıysa sandalyenin koluna dolanmıştı. Ağzından ve burnundan kan ve diğer

maddeler dökülmüş, küçük siyah elbisesinin önünden aşağı akmıştı.

Yerde, sol baldırının altında, 38 kalibrelik, altıpatlar bir Colt Cobra revolver vardı. İçinde beş mermi, horozun altındaysa boş bir kovan vardı. Ahşap kabzasının üzerinde, tetik korkuluğunda, namlusunda, kısacası silahın her yerinde kurumuş kan vardı ama silinmiş gibi görünüyordu. Clarkson'ın ön dişi, daha doğrusu kaplamasının bir kısmı silahın arpacığına girmiş, diğer diş parçaları da yerlere saçılmıştı.

Elini uzatsa yetişeceği mesafede, üst çekmecesi açık, süslü bir çalışma masası vardı. Çekmecenin içinde Colt Cobra'ya uygun bir kılıf vardı.

Yakınlardaki, masaya uygun bir sandalyenin üzerinde Spector'ın deri evrak çantası duruyordu. İçinde, pek çok şeyin yanı sıra, içinde yalnızca bir hap kalmış olan üç paket Viagra vardı.

Arka planda hâlâ hafif, romantik bir müzik çalıyordu. Bitişikteki oturma odası sadece şöminenin üzerine dizili mumlarla aydınlanıyordu. Bir duvarda Picasso, diğerinde John Lennon'ın çizdiği bir resim asılıydı. Sehpanın üzerinde neredeyse boşalmış bir şişe tekila ve içinde bir tür içki bulunan bir konyak bardağı vardı.

Polisler odanın yakınındaki banyoda başka bir konyak bardağı, sifonun üzerindeyse bir çift takma kirpik buldu. Yerde kan ve suyla ıslanmış pamuklu bir bez vardı.

Dedektiflerden biri üst kattaki ana yatak odasında Spector'ın, üzerinde birkaç küçük kan lekesi olan ve neredeyse görünmez kan benekleriyle bezenmiş beyaz ceketini giyinme odasında, yerde, buruşturulmuş halde buldu.

Los Angeles County'den bir adli tıp görevlisi yardımcısı, silahlı saldırıdan on iki saatten fazla bir süre sonra, akşam

17.30'da geldi. Ölen kadının kulaklarından birine ve göğsündeki pıhtılaşmış kargaşaya sinekler çoktan yumurta bırakmıştı.

Ölü bir aktris... Ağızdan vurulmuş. Günün ilk saatlerinde... Bir süper ünlünün malikânesinde...

Avukatlar ve muhabirler bu vakaya üşüşeceklerdi. Bu yüzden otopside hataya yer yoktu. Ancak tayin edilen adli tıp görevlisinin ofisi bu tür yüksek profilli davalar konusunda çok fazla deneyime sahipti ve ne yapılması gerektiğini biliyordu.

Ertesi sabah Adli Tıp Görevlisi Yardımcısı Dr. Louis Pena otopsiyi gerçekleştirdi. Lana Clarkson, başına ve boynuna aldığı tek mermiyle hayatını kaybetmişti. Bakır kaplama, 38 kalibrelik mermi ağzından girmiş, dilinin üstünü sıyırmış, boğazının arka kısmını parçalamış, omuriliğini beyin sapından tamamen koparmış ve kafatasının tabanına saplanmıştı.

Omuriliğinin beyinden anında ayrılması, Clarkson'ın darbe anında ölmekten başka bir şey yapamayacağı anlamına geliyordu. Kalbi atmayı bırakmış, nefes almayı bırakmış, tüm sinirleri ölmüş, tüm kasları gevşemişti. Beyni içerdiği oksijeni tüketecek kadar uzun yaşasa da bilincinin yerinde olması olası görünmüyordu.

Mermi doğrudan geriye, hafifçe yukarı doğru gitmişti. Tabancanın geri tepmesi, her ikisi de kısa süre önce kaplanan ön kesici dişlerini paramparça etmişti. Dr. Pena, Clarkson'ın dilinin sol tarafında mermiden değil, muhtemelen ağzına zorla sokulan namludan kaynaklanan bir çürük buldu. Ellerinde, bileğinde ve ön kolunda boğuşmayla uyumlu başka çürükler de buldu.

Kadının kanında kendisini sarhoş edecek kadar alkol, ayrıca güçlü ağrı kesici hidrokodon ve antihistamin izleri vardı. Çantasındaysa soğuk algınlığı ve uçuk ilaçları da dahil olmak üzere bir sürü reçeteli ve reçetesiz ilaç vardı.

Hem dehşet verici hem de kafa karıştırıcı olay yerinde, daha pek çok kanıt vardı.

Polis yerde, kadının sağ başparmağından düşen, kırık bir akrilik tırnak buldu.

Kriminologlar her yerde, Spector ve Clarkson'ın birbirine karışan DNA'larını buldular: banyodaki takma kirpikte, konyak bardaklarında, malikânenin arka kapı kolunda ve mandalında ve Clarkson'ın iki bileğinden temizledikleri kanda...

Clarkson'ın kanı, bazı yerlerde suyla seyreltilmiş olsa da, merdiven tırabzanında ve ikinci katta bulunan bir bebek bezinde tespit edildi. Ceketin sol manşetindeki, sol dirseğindeki, cebindeki, sağ ön panelin dışındaki ve sol ön panelin içindeki buğu benzeri sıçrama ve kan lekeleri de Clarkson'a aitti fakat çok büyük değillerdi.

Kriminologlar Spector'ın DNA'sını Clarkson'ın sol meme ucunda bulsa da, kadının vajinasında DNA tespit edilmedi. Ayrıca Spector'ın testislerinde Clarkson'ın DNA'sını buldular. Bu da kadının adama oral seks yaptığını gösteriyordu. Tırnaklarının altında da Spector'ın DNA'sını bulamadılar.

En dikkat çekici ve şaşırtıcı olansa şuydu: Silahta yalnızca Clarkson'ın DNA'sı bulunmuştu. Yalnızca kadının elinde barut artıklarının izi vardı. Spector'ın ellerinde ve kıyafetlerinde barut artığı yoktu. Yalnızca ceketin üzerindeki kanlı benekler ve lekeler vardı. Ayrıca, Spector'ın cildinde, saçında veya kıyafetlerinde yabancı biyolojik madde tespit edilmedi. Silah üzerindeyse kimsenin parmak izine rastlanmadı.

O sabah polisler Spector'ın Clarkson'a "pislik" dediğini kaydetti.

"Zaten lanet sorununun ne olduğunu da bilmiyorum," diyordu kasette, "ama kahrolası şatoma gelip, lanet kafasını patlatmaya kesinlikle hakkı yoktu."

İkna olmayan müfettişler Dr. Pena'ya silahı Spector'ın ateşlediğini söylediler. Clarkson'ın intihara meyilli olduğuna dair hiçbir kanıt bulamadılar. İntihar notu da bulunamadı. Phil Spector'ın Lana Clarkson'ı, onu buldukları yerde, sahte antika sandalyede otururken vurduğuna inanıyorlardı. Pena, otopside tespit ettiği fiziki kanıtlar da göz önüne alındığında, olayın cinayet olduğuna kanaat getirdi.

Silahlı saldırıdan iki hafta sonra, Lana Clarkson'ın külleri, hayranı olduğu pek çok büyük yıldızın yanına, Los Angeles Hollywood Forever Mezarlığı'na defnedildi. Bazılarıyla hayal ettiğinden çok daha fazla ortak noktası vardı. Yıldızların ilerisinde, gölün kenarında, 1921'de zamanının en çok kazanan aktörü komedyen Fatty Arbuckle ile bir partiden sarhoş dönerken ölen hırslı genç yıldız Virginia Rappe vardı. Çimlerin hemen ötesinde, 1922'de evinde öldürülen ve milyonlarca manşete çıkan, ancak konu hakkında hiçbir tutuklama yapılmayan ünlü film yönetmeni William Desmond Taylor yatıyordu. Başka bir mezardaysa, 1947'de Beverly Hills'teki malikânesinde yüzünden vurularak öldürülen gangster Bugsy Siegel vardı. Yine hiç kimse bu suçtan hüküm giymedi.

Phil Spector, Lana Clarkson'ın öldüğü sabah tutuklandı, ancak polis ve adli tıp görevlisi soruşturmalarına devam ederken, bir milyon dolarlık kefaletle serbest bırakıldı. Spector derhal Robert Shapiro gibi üst düzey avukatlardan ve adli tıp uzmanlarından oluşan pahalı bir rüya takım kurmaya başlarken, bir yandan da resmi olarak suçlanmadan önce masumiyetini kanıtlamak üzere şüphe duyan medyayı kullanarak bir kaçış planı hazırlamaya başladı. Özel hayatındaysa kendisini alenen savunmak için akın etmeyen "arkadaşlarına" sövüyordu. Şatosunda çekilen tuhaf videolarda, bilmediği veya umursamadığı nedenlerle Clarkson'ın yanlışlıkla kendini

vurduğunu iddia ediyordu (*Esquire* dergisine, "Silahı öpüyordu," demişti).

Fakat müfettişler Spector ve silahlarıyla ilgili pek çok hikâye duymaya başlamışlardı. Söylendiğine göre, John Lennon, Debby Harry ve diğer rock ikonlarıyla stüdyodayken, farklı zamanlarda, sağa sola tabancasını sallamıştı. Ancak flört ettiği ya da emrinde çalışan kadınlardan duydukları, gitmek için hazırlanırlarken silah çeken çılgın-sarhoş Spector hakkında daha karanlık hikâyeler de vardı. Çılgına döner, gitmelerini engellemeye çalışırmış. Bu ünlü müzik kralı, yalnız kalmak ya da terk edilmek konusunda derin bir korku duyuyor gibiydi.

Cinayet mi intihar mı? Los Angeles County Adli Tıp Kurumu için bu hiç kolay bir karar değildi. Cinayete yönelik bilimsel bir kanıt yoktu. Nihai karar, adli kanıttan çok müfettişlerin yönlendirmesine kalmıştı.

Saldırıdan yedi ay sonra, LA County Adli Tıp Görevlisi, "yıldızların adli tıp görevlisi" dizisindeki en güncel isim olan Dr. Lakshmanan Sathyavagiswaran, Dr. Pena'nın, Clarkson'ın ölümünün resmen cinayet olduğu yönündeki kanaatini doğruladı (gerçi Clarkson'ın kendisini vurmuş olabileceği ihtimalinin de ucunu açık bıraktı). Daha sonra "intraoral" (ağız içindeki) kurşun yaralarının, neredeyse her zaman intihar kaynaklı olduğunu kabul etti. Başka bir deyişle, neredeyse hiç kimse bir başkasını ağzından vurmuyor.

İki ay sonra, Los Angeles bölge savcısı, Phillip Harvey Spector'ı cinayetle suçlayarak, birinci ya da ikinci derece cinayetten hüküm giymesini sağlayacağına söz verdi. (Birinci derece cinayet, olayın kasıtlı işlendiğine dair kanıt gerektirirken, ikinci derece için bu gerekli değildi. Ancak her ikisi için de alınabilecek maksimum ceza, ömür boyu hapisti.) Spector suçsuz olduğunu iddia etti.

Ancak görünüşe bakılırsa Los Angeles'taki ünlüler, büyülü "Hapisten Kurtulma" kartına sahiplerdi. O.J., Robert Blake, Michael Jackson ve diğer birçok yıldızın serbest bırakılması rahatsız ediciydi. Para, nüfuz ve güçlü arkadaşlar, kendine hak görmenin, kuruntuların ve egomaninin çirkin tuhaflıklar değil, alkışlanan erdemler olduğu bir şehirde adaleti yeniden tanımlamıştı.

Kuşku duyan halk Phil Spector'ı, aşırılıkları ve iblisleri yüzünden zengin, gözü dönmüş, titrek bir ifrit haline gelen, tepedeki şatosunda yaşayan, etrafı gösteriş ve ücretli dostlarla çevrili, sarhoş bir şekilde köylülere tepeden bakan, egosunu ve takıntılarını beslemek üzere taze et için karanlıkta avlanan, sinsi, tuhaf, küçük bir adam olarak görüyordu. Ama o zengin ve ünlüydü. Yaşadığı şehir de ne de olsa Los Angeles'tı. Bu yüzden aleyhindeki davanın sonucu muallaktı.

Bin beş yüz kilometre ötede, ben de aynı kanıdaydım.

Bir gün arkadaşım Linda Kenney-Baden beni aradı. Eski meslektaşım, babamın New York Adli Tıp Kurumu'ndaki eski Baş Yardımcısı, şimdiyse Amerika'nın en tanınan adli patoloji uzmanlarından birinin, Dr. Michael Baden'in eşiydi. Ama hoşbeş etmek için yapılan bir çağrı değildi bu. Linda birinci sınıf bir savunma avukatıydı ve Phil Spector'ı temsil eden, sürekli de değişen ekibe katılmıştı. Spector, Shapiro'yu kovmuş ve Menendez kardeşleri savunan, atılgan Leslie Abramson'ı tutmuştu. Ancak Abramson da aniden istifa edince, Spector, gangster John Gotti'yi savunan iriyarı, kel, Brooklyn'in kavgacı ismi Bruce Cutler'ı işe almıştı.

Linda'nın, kurşun yaraları konusunda bir uzmana ihtiyacı vardı.

"Spector'ın aleyhindeki kanıtlardan bazılarına bakmak ister misin?" diye sordu. "Bize yardımcı olabilecek bir şey olup olmadığını görmek için sadece..."

Dürüst olmak gerekirse, Spector hakkındaki hislerim iyi değildi. Bence tuhaf ve çalımlıydı, ayrıca silahla ölümcül oyunlar oynayabilecek bir adamdı. Aleyhindeki dava inandırıcı görünüyordu. Hakkında garip hikâyeler duymuştum ama kanıtlarını görmemiştim. Bu yüzden bir göz atmayı kabul ettim.

Yalnız değildim. Spector, adli tıp uzmanlarından oluşan, bir ceza davası için şimdiye kadar bir araya getirilmiş en güçlü ekibi toplamaya başlamıştı bile. Çoğunu tanıyordum: Baden; Baltimore'daki eski patronum Dr. Werner Spitz; kan sıçramaları konusunda uzman Dr. Henry Lee; adli toksikolog Dr. Robert Middleberg ve birkaç farklı isim daha. Saatlik ücretim yalnızca dört yüz dolardı, ancak Spector'ın bilirkişi listesine hızla göz atınca, mahkemeye dahi çıkmadan önce muhtemelen yarım milyon dolar harcayacağını anlamıştım.

Spector hüküm giymekten çaresizce kaçmak istiyordu. İddia makamıysa onu enselemek konusunda bir o kadar istekliydi. Bölge savcılığının yüksek profilli, ünlülere yönelik soruşturmalarda uzun bir başarısızlık geçmişi vardı ve niyetleri bu mağlubiyet serisini kırmaktı. Gerekirse hiçbir masraftan kaçınmadan, devletin tüm uzmanlarını Spector aleyhinde kullanabilirlerdi.

Mevzuya dahil olmak istediğimden emin değildim. Ünlülerin müdahil olduğu vakalar sancılı olur. Bu tür davalar, fiziki deliller yerine, sanık ya da kurban olması fark etmeksizin, ünlüyü odak noktası haline getirir. Bir zamanlar konuyu takip eden medya, gazeteciler ve yayıncılardan oluşurken şimdi bloggerlar, Twitter kullanıcıları ve kendini "gazeteci vatandaş" ilan eden her türlü kişi "muhabir" güruhuna katılıyor ve

hepsi, modern bilgi savaşlarının yarattığı gürültü arasında dikkat çekmek için can atıyor. Court TV, duruşmaları baştan sona gösteriyor. İnternette her dakika canlı yayın yapılıyor. Oturduğu yerden kriminolog kesilenler, *CSI* dizisinin bölümlerini peş peşe izleyerek edindikleri eğitime dayanarak fikirleri hakkında paylaşım yapıyorlar. Vardıkları sonuç, mahkemeden çok daha eğlenceli oluyor.

Yine de bir göz atmayı kabul etmiştim. Birkaç gün sonra postayla elime kocaman bir paket ulaştı. İçinde adli tıp görevlisinin düzenlediği raporlar ve yaptığı otopsi, olay yeri fotoğrafları, toksikoloji ve balistik gibi çeşitli adli testlerin sonuçları ve polise verilen ifadeler vardı. İçinde ayrıca Lana Clarkson'ın gezgin, bekâr, hippi annesiyle geçirdiği çocukluğu, rock festivalleri, asit partileri, nihayetinde de jet sosyete ve kokainle, düşük bütçeli filmlerin seksi kadını olarak geçirdiği yılları detaylıca anlatan, upuzun, altmış sayfalık anı defterinin bir kısmı vardı. Anıları tam da sıkıntılı geçen son günlerine gelmeden bitiyordu. Hüzün dolu, sempatik bir figürdü. "Belirli bir yaşa gelen" kadınlar için Hollywood zordur. Kast ajanslarının gözünde, Lana Clarkson'ın son kullanma tarihi geçmişti.

Yüzlerce sayfayı zar zor okurken, aklımda birçok soru oluştu.

Spector'ın masum olduğunu (ya da suçlu olduğunu) kesin olarak kanıtlayacak hiçbir somut delil bulamadım, ancak aleyhindeki kusurlu davada birkaç çatlak görebiliyordum. Pek çok iyi adli kanıt toplansa da büyük ölçüde dolaylı kanıtlara dayalı bir davaydı. Belki de fena halde suçluydu ama bu, savcıların iddia ettiği kadar kesin bir vaka değildi.

Birincisi, otuz sekiz yıllık adli tabiplik geçmişimde, ağzından vurulan yüzlerce insan görmüştüm. Üçü hariç hepsi, yani %99'u, intihardı.

Kadınlar kendilerini vurmaz, diye iddia ediyordu kimileri. Halbuki Amerikalı kadınların başvurduğu en yaygın intihar yöntemi, kendilerini vurmaktır.

Ama güzel bir aktris, intihara meyilli olsa bile, asla kendini yüzünden vurmazdı. İntihara ilişkin olarak şimdiye kadar yapılan en büyük adli tıp araştırması, kadın intiharlarının yaklaşık %15'inin, kendilerini ağızdan vurmak suretiyle gerçekleştiğini ortaya koydu (tabii kadınların güzelliğinin bir faktör olarak dikkate alınmadığını kabul etmek gerek).

Daha önce hiç intihar girişiminde bulunmamış, bundan hiç bahsetmemiş ve not bırakmamıştı. İntihar edenlerin sadece %8'i daha önce buna teşebbüs ederken, dört kişiden yalnızca biri ardında not bırakıyor. Lana Clarkson açıkça intihar tehdidinde bulunmadı, bu doğru, ancak özellikle silah kullananlar arasında genellikle uyarı gerektirmeyen dürtüsel, umutsuz bir eylemdir intihar. Tıbbi kayıtları ve şahsi belgeleri, güçlü bir ilaç tedavisi gerektiren bir depresyon geçmişi olduğunu kanıtlıyordu. İçki ve hidrokodon, depresyona ciddi katkıda bulunabiliyor. Bu yüzden alkol ve uyuşturucu kullanımı, hayal kırıklığı dolu bir kariyer ve mali durumla birleştiğinde, bunalımını artırmış olabilirdi.

Peki bunlar Lana Clarkson'ın kendini vurduğunu kanıtlıyor mu? Hayır. Ancak fiziksel kanıtlarla birlikte düşünüldüğünde, tek açıklama cinayet olmayabilirdi.

Clarkson, altmış beş yaşındaki Spector'a kıyasla otuz santim daha uzun, on beş kilo daha ağır ve çok daha fitti. İsteseydi onu kolayca alt edebilirdi. Bunu neden yapmadığının iki açıklaması olabilirdi: üzerine silah doğrultulması nedeniyle gözünün korkması ya da kendisine karşı hiçbir saldırı gerçekleşmemesi.

Clarkson'ın dudaklarında, dilinde ya da dişlerinde, silahın ağzına zorla sokulduğunu düşündüren herhangi bir hasar yoktu. Silahlı bir saldırgana gönüllü olarak ağzını açacağını varsaymak doğal mıydı?

Spector'da yokken, Clarkson'ın her iki elinde de barut artığı tespit edilmesi, ateşlendiği sırada silahın Spector'ın değil, Clarkson'ın elinde durduğunu gösteriyordu. Spector ellerini yıkamış olsa bile, cildinde ve giysilerinde barut artığı izleri hâlâ mevcut olurdu. Ancak giysisinde yalnızca iki küçük parçacık bulunmuştu. Hava yoluyla, kelepçeler vasıtasıyla ya da polis arabasında üzerine bulaşmış olabilirlerdi.

Küt uçlu Colt'un namlusu, Clarkson'ın ağzının yaklaşık beş santim içindeydi. Silah ateşlendiğinde, 750 derece sıcaklığa ulaşan, şiddetli bir gaz patlaması, santimetrekare başına yaklaşık 350 kiloluk bir kuvvetle namludan çıkmıştı. Bu gaz anında ağzını doldurmuş, yanaklarını şişirmiş ve en az direnç gösteren yollardan dışarı çıkmıştı. Bir kısmı genizden geçmiş, geçtiği yol boyunca hasara yol açmıştı. Geri kalanıysa kan spreyi, barut artığı, gaz, tozlaşan et, diş ve diğer biyolojik materyallerden oluşan, "geri tepme" olarak adlandırılan şiddetli bir bulut halinde *geriye*, ağızdan dışarı doğru fırlamıştı.

Bu olayda, Clarkson'ın kanı ve ön dişinin bir parçası, oluşan patlamanın etkisiyle, neredeyse üç metre ilerideki bir tırabzana sıçramıştı. Ceketinin omzu, kolları ve ellerinin arkası geri tepen maddelerle kaplanmıştı.

Bu nedenle, kurbanın bir-bir buçuk metre yakınında duran birinin kanlı materyallerden oluşan devasa, tüyler ürpertici bir dalgaya maruz kalmasını beklemek, mantıklı bir şeydi. Spector, silahı kadının ağzına sokacak kadar yakın olsaydı, ceket kolunun ucu onun birkaç santim ötesinde olurdu. Üstü başı, özellikle de kol ucu, geri tepen maddelerle kaplanırdı.

Üzerinde hiçbir şey yoktu. Kolundaki tek bir kan damlası ve giysisine püsküren minik parçalar, silah ateşlendiği anda küçük antrede olduğu ve olayın ardından yaşanan telaş esnasında onun kanına temas ettiği şeklinde açıklanabilirdi. İlkyardım yapmaya çalışmış veya herhangi bir şekilde ona dokunmuşsa da kan geçebilirdi. Ellerini yıkamış olabilirdi ama ceketini ya da kıyafetlerini yıkamamıştı.

Yani ateşlendiği esnada silahın Spector'ın elinde olduğunu kanıtlayacak hiçbir fiziki kanıt yoktu.

Ama ateşlendiği esnada Clarkson'ın silahı iki eliyle birden tuttuğuna dair kanıtlar vardı. Ortaya çıkan barut artığı bulutu ve geri tepen materyaller, ellerinin her yerinde görülebiliyordu. Sol başparmağıyla tetiği çekmiş, silahın geri tepmesiyle de akrilik tırnağını kırmış gibi görünüyordu.

Adli tıptan meslektaşlarım Baden, Spitz ve Lee'nin de kanıtlara baktığı ve benzer sonuçlara ulaştığından habersizdim.

Bu gerçekler (ve aksini gösteren nesnel kanıtların olmaması), intiharın uzak bir olasılık olmadığını, hatta jüri önünde tartışılması gereken makul bir alternatif olduğunu düşünmeme yol açtı.

Değeri yüz milyon dolardan fazla olan, ıstırap içindeki dahi Phil Spector'ın, iyi ya da kötü, hiçbir gerçek arkadaşı yoktu. Fakat bu, artık jürinin karar vermesi gereken bir soruydu.

Lana Clarkson'ın Phil Spector'ın şatosunda hayatını kaybetmesinden dört yıldan fazla bir süre sonra, ikinci derece cinayet duruşması başladı.

25 Nisan 2007'de, Los Angeles Yüksek Mahkemesi'nde, Yardımcı Bölge Savcısı Alan Jackson, jüriye yaptığı açılış konuşmasında doğrudan konuya girdi: "Kanıtlar, 3 Şubat

2003'te, bir adamın Lana Clarkson'ın ağzına, tam ağzının içine, dolu bir tabanca soktuğunu ve onu vurarak öldürdüğünü gösterecek."

Spector'ın "doğru durumlar, doğru koşullar oluştuğunda, şeytani ve ölümcül hale gelen" bir adam olduğunu tüyler ürpertici şekilde ortaya koyacağını vaat ediyordu.

Jüri, Spector'ın silahını sağa sola salladığı öfke patlamalarından kurtulan dört kadının hikâyesini duyacaktı. "Lana Clarkson," dedi, "Phil Spector tarafından kurban edilen onca kadından sonuncusuydu yalnızca."

Sonunda, o gece yaşanan dehşeti ve Spector'ın kendi aleyhindeki itirafını anlatacak şoför Adriano DeSouza'yı dinleyeceklerdi: "*Sanırım birini öldürdüm.*"

Çelimsiz görünen Spector, savunma masasından usulca salonu izliyor, bazen yüzünü ellerinin arasına alıyordu. Duruşmanın ilk gününde, onu uşak gibi gösteren sarı bir peruk, bej bir takım elbise ve yakası açık mor bir gömlek giymişti. Ancak duruşma uzadıkça, giysileri ve perukları daha da çılgınlaşıyordu. Ayrıca, asistanı olarak çalışan ve her gün izleyici koltuklarının ön sırasında otururak duruşmayı izleyen, yirmi altı yaşında, gelecek vaat eden bir şarkıcıyla (Clarkson'ın öldüğü salonda) evlenmişti. Birlikte mahkemeye girip çıkarken, üç devasa siyah koruma onlara eşlik ediyordu.

Elbette Cutler'ın jüriye hitabı farklıydı.

"Kanıtlar, ölüm şekli şöyle dursun, bir ölüm nedeni bile bulmadan önce, [polisin] aklında cinayet olduğunu gösterecek," dedi Cutler. "Şöhret ve başarı, insana musallat olur."

Jüri üyelerine, Lana Clarkson'ın Colt revolveri "cinsel aksesuar" olarak kullanırken öldüğünü söyledi.

Sonraki yedi ay boyunca jüri, kan sıçramaları, toksikoloji, balistik, depresyon, ilaçlar, barut artıkları ve anatomi

hakkında karmaşık adli ifadeler de dahil olmak üzere, her iki tarafın da kanıtlarını dinledi. Ancak tanıklar korku, göz korkutma, kendine hak görme, şöhret, güvensizlik ve hayallerin sınırları gibi daha az bilimsel olan şeylerden de bahsettiler.

Adli Tıp Görevlisi Dr. Lakshmanan, ağız içinden ateşli silah ile gerçekleşen ölümlerin genellikle intihar, nadirense cinayet olduğunu hemen kabul etti.

"Herhangi bir darbe izi bırakmadan, birinin ağzına zorla silah sokmak zor mudur?" diye sordu Cutler.

Lakshmanan kabul etti. "Gözleri korkutulmadıysa zor. Birinin onları vuracağından korkuyorlarsa, [o zaman] ağızlarını açarlar."

Berkeley'de eski bir psikoloji profesörü olan intihar uzmanı Dr. Richard Seiden, uzun vadede planlanan intiharlara kıyasla ani intiharların, gerçekleşen tüm intiharların yaklaşık %40'ını oluşturduğunu belirtti.

Ölüm kararının beş dakikadan kısa sürede alınabileceğini söyledi. Depresyon ana faktör değilse de, kişinin geleceğiyle veya parayla ilgili umutsuzluk duyguları, sevilen birinin kaybı, kariyerle ilgili yaşanan hayal kırıklıkları ve kronik ağrının katkısı büyüktü ki hepsi Clarkson'ın profilinde mevcuttu.

Clarkson'ın annesi kürsüye çıkarak, kızının yaklaşan bir gösteri için plan yaptığını, yeni ayakkabı bile aldığını anlattı. Vaat edildiği üzere dört kadın –kimisi isteksizce– Phil Spector'ın silah namlusunun ucunda yaşadıkları korkunç deneyimleri anlattı. Görgü tanıkları, kayıp tırnağın kaybolup kaybolmadığını veya savunma tarafından gizlenip gizlenmediğini tartıştı. Duruşmanın en dramatik ifadesinde, şoför, Clarkson öldükten sonra yaşadığı dehşet anlarını anlattı ve suçlayıcı şu sözleri paylaştı: *Sanırım birini öldürdüm.*

Ancak Cutler, Clarkson'ın yakın zamanda yaşadığı bir ayrılıktan dolayı bunalımda olduğunu, mali sorunlarla boğuştuğunu ve kırk yaşına bastıktan sonra oyunculuk kariyerinin bitişini çaresizce izlediğini savundu. İçki ve güçlü ağrı kesicilerin etkisindeki kadın, Spector'ın Colt silahını kapmış ve kendini öldürmüştü.

Clarkson'ın arkadaşları intihar teorisini şiddetle reddetti. Lana bazen bir ilgi manyağı olabiliyordu, ama kendine zarar verecek biri değildi. Gelecek günler, hatta haftalar için plan yaptığını söylediler. *İntihara meyilli biri böyle mi davranır?*

Sonunda, birbirinden çok farklı iki adama ilişkin karmaşık bir portre ortaya çıktı ve ikisi de Phil Spector'ın özünde vardı: Biri, randevuları uzun saplı güller, romantik geceler ve yanağa kondurulan veda öpücükleriyle dolu, eski kafalı, komik, centilmen bir beyefendiydi. Diğeriyse, kendisiyle kalmadıkları zaman flörtlerinin yüzüne silah dayayan, saygısız, ağzı bozuk bir sarhoştu.

Tam bir Jekyll ve Hyde hikâyesiydi ve hepsi televizyonda canlı yayınlanıyordu. Reytingler uçmuştu.

Jüri nihayet istişare için çekildiğinde, hızlı bir oy yoklaması yapıldı. Dördü suçlu, beşi suçsuz ve üçü de kararsız oyu verdi. Kanıtları inceleyerek, her bir şahidin ifadesinin üzerinden geçerek ve kendi aralarında tartışarak geçirdikleri sonraki on beş gün oldukça tatsızdı.

Nihayetinde iki jüri üyesi, Spector'ın Clarkson'ı makul şüphe olmaksızın vurduğuna ikna olmadı. Jüri, mahkûmiyet lehine ona iki oyla, karar birliğini sağlayamadı.

Hâkim hükümsüz yargılama kararı aldı.

Savcılık yılmadı. Bir hafta sonra, Yardımcı Bölge Savcısı Jackson, Spector'ı yeniden yargılama niyetini açıkladı. Bir yıl sonraysa yeni bir duruşma başladı.

Bu kez Cutler savunmayı bırakmıştı. Yeni bir avukat, yani Spector'ın davadaki dördüncü avukatı, ekibin başındaydı. Takip eden beş ay boyunca her şey baştan yapıldı: aynı kanıtlar, aynı tanıklar ve neredeyse hiç yenisi eklenmeksizin aynı savlar. Bu sefer medya eskisi kadar ilgili değildi, Spector gardırobunu ve saçını sadeleştirmişti, mahkeme salonundaki gerginlikse önemli ölçüde azalmıştı. Sonunda her şey kanıtın ve adamın nasıl yorumlandığına bağlıydı.

Jüri nihayet istişare için odasına çekildiğinde, oy yoklaması yine bölünmüştü. Ancak sonraki otuz saatlik tartışmada makul şüpheler azaldı ve on iki kişi ortak bir karara vardı: Phil Spector ikinci derece cinayetten suçluydu.

29 Mayıs 2009'da, yani Lana Clarkson'ın ölümünden altı yıldan fazla bir süre sonra, hâkim, altmış dokuz yaşındaki Spector'ı on dokuz yıl müebbet hapse mahkûm etti. Şartlı tahliye için başvuru yapabileceği 2028 yılında seksen sekiz yaşında olacak.

Hâkim, Spector'ın cezasının bir parçası olarak, Clarkson'ın cenaze masraflarını ödemesini emretti. Ufak tefek müzik kralı, ve artık mahkûm katil hapse atılmadan önce, avukatı Clarkson'ın annesine on yedi bin dolarlık bir çek verdi.

Spector'ın avukatları karara itiraz etti. Öne sürdükleri pek çok mesele arasında, beş kadının, Spector'ın silah kullanımıyla ilgili geçmiş deneyimlerine ilişkin ifadelerinin konudan ilgisiz ve önyargılı olduğu vardı. Savunma makamı, uzun zaman önce yaşanan bu olayların, Lana Clarkson'ın ölümüyle ilgili hiçbir şey kanıtlamadığını savundu.

Tuhaf davayla ilgili yaşanan son bir tuhaf gelişmeyle, Kaliforniya Yüksek Mahkemesi, otuz yıllık federal bir davaya, ABD - Martha Woods davasına, atıfta bulunarak savunmayı reddetti. Hâkimler, geçmişteki kötü eylemlerin ve basit

mantığın, jürinin sanığın suçluluğunu (veya masumiyetini) belirlemesine yardımcı olabileceğini söyledi. Yirmi beş yıllık bir zaman dilimi içerisinde Martha Woods'un gözetimi altında ölen ya da hastalanan çocuklar Paul Woods'un cinayetine ilişkin davayla ne kadar ilgiliyse, bu beş kadının hikâyesi de Spector'ın suçluluğunun belirlenmesinde o kadar ilgiliydi.

Ölüm ve adalet, kuşaktan kuşağa tuhaf şekillerde dalgalanarak ilerliyor.

Ulusal televizyonda yayınlanan davada yargılanan tek kişi Phil Spector değildi.

Şahitlik eden bilirkişiler de onunla birlikte yargılanıyordu.

Yardımcı Bölge Savcısı Alan Jackson, ben de dahil olmak üzere Spector'ın tüm bilirkişilerinin, Spector'ın onlardan söylemelerini istediği her şeyi ezbere okumak için 400.000 dolardan fazla para kabul eden "satılmış" paralı askerler olduğunu söyledi. (Nedense, devletin kendi bilirkişilerine ne kadar ödediğinden bahsetmedi.)

"Bir cinayet nasıl intihara dönüşür?" diye sordu Jackson ikinci duruşmada jüri üyelerine. "Kocaman, dolu dolu bir çekle... Bilimi değiştiremezseniz, bilim insanını satın alırsınız."

Bir davada işte bunlar olur: Bir taraf, son derece teknik veya anlaşılması zor bir şeyi açıklamak üzere bilirkişileri çağırırken, diğer taraf onları yalancı, şarlatan, aptal ve lobici olarak adlandırır. Her iki tarafın da şahitlik edecek bilirkişilere ihtiyacı vardır ve her iki taraf da onları küçümser. Spector davasında (ve diğer davalarda), mahkeme salonunun içinde ve dışında, sayısız adla anıldım. Hiçbiri de iyi değildi. Peki neden? Sırf adli görüşlerim, zaten kararlarını vermiş olan izleyicilerin algılarına ters düştüğü için.

Bu tedirginlik hiç de yeni değil. 1848 gibi erken bir tarihte bile, Amerikalı saygın hukukçu John Pitt Taylor, jürilerin "vasıflı tanıklar" (aynı zamanda köleler, kadınlar ve yabancılar) konusunda şüpheci olması gerektiğini yazmıştı.

Merdiven basamaklarının uygun genişliğinden moleküler düzeydeki beyin fonksiyonlarına kadar insanoğlunun bildiği her konuda bilirkişi vardır. Bu insanlar hem kaçınılmaz hem de gereklidirler. Dijital çağın katbekat daha karmaşık hale getirdiği, gitgide karmaşıklaşan ve uzmanlaşan dünyamızda, Rönesans erkekleri (ve kadınları), fayton kırbacı üreticileri ve dürüst politikacılar kadar az sayıdadır. Bugün ve bu çağda bir bilirkişi olmadan karmaşık herhangi bir duruşmanın gerçekleştirilmesi muhtemelen imkânsızdır. Jüriler ve hâkimler, bir bilirkişinin açıklaması olmaksızın ölüm kalım kararı verecek bilgi derinliğine ve birikimine artık sahip değiller.

Herhangi bir duruşmadaki en önemli nokta, bilgiyi anlamlı ve faydalı bir şekilde iletmektir. Bilirkişi sadece konuyla ilgili gerekli bilgiye sahip olmakla kalmamalı, aynı zamanda onu açıklayabilmelidir. Denzel Washington'ın *Philadelphia* filmindeki avukat karakteri geliyor aklıma. "Bunu bana altı yaşındaymışım gibi açıkla," çok güçlü bir repliktir.

Bir şeyleri bağdaştırabilme, hiç de yaygın bir özellik değildir. Dünyanın en bilgili bilirkişisi, bilgisini kullanıcı dostu, anlaşılır bir şekilde aktaramıyorsa, tamamen işe yaramazdır. En iyi bilirkişiler öğretmenlerdir. Her şeyde olduğu gibi, bu yetenek de ne kadar uygulanırsa o kadar gelişmektedir. Bu nedenle, en iyi bilirkişiler, sıklıkla tanıklık yapanlardır.

Tanıklık eden bilirkişilerin, herkesin algılayamayacak kadar aptal olduğu tüm cevaplara sahip şekilde duruşmaya çıktığı nadirdir. Her zaman haklı da değillerdir. Adalet onların bilgisi

yüzünden çökmez. Onlar "bilirkişilerdir", "son sözü söyleyenler" değil.

Şahitlik eden bilirkişinin söyledikleri, her jüri üyesi tarafından, güvenilirlik açısından değerlendirilmeli, ehemmiyeti buna göre belirlenmelidir.

Tıpta ve diğer alanlarda uzman olan pek çok bilirkişi, çekişmeli bir hukuki platformdan rahatsız oldukları için asla şahitlik etmeyeceklerdir. Aşırı detaylı incelemelere, kafa karıştırıcı hukuk diline, üstler veya meslektaşlarla yaşanabilecek çatışmalara ya da muhalif avukatların, medyanın ve (artık) Court TV izleyen sözde dedektiflerin takacağı isimlere neden maruz kalsınlar ki?

İyi bilirkişiler bu nedenlerle veya farklı gerekçelerle duruşmalardan kaçındığında, kaybeden adalet olur.

Bilirkişiler yalancı değildir. Gerçeği gördükleri gibi söylerler ve hepimiz gerçeğin birçok şekilde yorumlanabileceğini biliyoruz. Spector davası, hiç değilse, tek bir gerçek dizisinin nasıl farklı şekillerde yorumlanabileceğini kanıtlamaktadır.

Adli patolojide (yani kendimden emin bir şekilde konuşabileceğim tek alanda) "lobiciler" var mı? Evet, ama sayıları fazla değil. Bu kişiler genellikle beceriksiz ve deneyimsizlerdir ve mahkemede çabucak ifşa olurlar. Kendilerini tüm kötü adamları enselemesi gereken genç polisler olarak gören "sıkı savunucular" daha yaygındır. Bu kişiler kendilerini polisler ve savcılarla daha çok özdeşleştirirler ve belki de bilinçsizce, suçluluğu işaret eden ipuçları bulmaya meyilli olurlar. Konu para değildir, ama adaletin tarafsızca icrası olmadığı da kesindir.

Bilirkişi her zaman tek taraf için tanıklık ediyorsa, o tarafın "fahişesi" olarak etiketlenir. Bazıları, her iki taraf adına da

tanıklık ederek bu eleştiriyi gidermeye çalışır, bu sefer de ödeme yapan herkesin fahişesi olarak etiketlenirler. Bu, kazanma ihtimali bulunmayan bir durum.

Kamuoyu, bilirkişilerin, bir avukatın önerilerini kaç kez geri çevirdiğini veya görüşünün bir faydası olmadığı gerekçesiyle kaç kez reddedildiğini bilemez. Şahsen, birçok davaya kendim bulaşmadım. Çok daha fazla sayıda davadan da adli kanaatlerim avukatların stratejisini desteklemediği için kibarca uzaklaştırıldım.

Bilirkişi, hâkimi ve jüriyi, konuya açık bir zihinle yaklaştığına ikna edebildiği sürece, kaç kez tanıklık yaptığı, hatta belirli bir konuda taraflardan hangisi için ne sıklıkta tanıklık yaptığı gerçekten önemsiz hale gelir.

Yetişkinlik hayatını bir adli tabip ve adli tıp danışmanı olarak geçirmiş biri olarak, büyük ve küçük davalarda, cezai ve hukuki davalarda, davacılar ve davalılar adına, iddia makamı ve savunma makamı için tanıklık ettim. Kanaatlerimi para etkileyemez. *Ne polis adına, ne de polis aleyhinde, ne bir aile adına, ne de bir aile aleyhinde değişir. Tarafsız olmalı ve doğruyu söylemeliyim.*

Son olarak, canınız pahasına yargılanıyorsanız, umutsuzca jüriye karmaşık bir kanıtı açıklamanız gerekiyorsa, bunu gün gibi berrak şekilde ortaya koyması için paranızın yettiği en güvenilir, bilgili kişiyi aramaz mısınız? Belki kitabı yazan uzmana paranız yetmez, ama yine de sizin anlatamadığınızı anlatabilecek birini çağırma hakkınız vardır.

Sonuçta kaçar yol yok. Bilirkişiler genellikle hukuk potasına dalmaya istekli bilgili profesyonellerdir ve zamanlarının karşılığını almaları gerekmektedir. Jüri, vasıflı olup olmadıklarını, ücretlerinin makul olup olmadığını ve kanaatlerinin güvenilir olup olmadığını tartmalıdır.

Nihayetinde, yetenekli ve vasıflı profesyonellerin uzman bilgilerini, zor ve teknik konuları jürilere açıklamak için kullanmalarına müsaade etmezsek, "makul şüphe içermeyen" gerçekleri tespit edemeyiz. Jüri isterse bu bilgileri kabullenebilir veya görmezden gelebilir. Ancak onları duymaları gerekir.

Peki duymazlarsa ne olur?

Wheatland, Wyoming'de hayatını kaybeden Ernestine Perea buna bir örnek. Şimdi size West Memphis adında küçük bir kasabadan bahsedeyim.

<DOKUZUNCU BÖLÜM>

West Memphis'in Hayaletleri

Hiçbir şey biz insanları adaletsizlik, adaletin yerine getirilmediği duygusu kadar hızlı harekete geçiremez. İster bir kişi, ister küresel çapta milyonlar ihmal edilsin, çok ciddi şekilde bir yanlış yapıldığını hissettiğimizde hemen başkaldırırız. İyi polisler, hâkimler, avukatlar ve adli tabipler bunu daha da yoğun bir şekilde hissederler çünkü diğer herkes omuz silkip, "İşler böyle yürüyor," dese bile, yanlışları düzeltmek onların işi. Ne var ki, bir şeyleri doğru yapmak istemek, haklı olmakla aynı şey değildir. Bizden mükemmellik değil, cesaret bekleyin. Umabileceğimizin en iyisi, çoğu zaman haklı olmak. Bir de yanlış yaptığımız şeyi onarmak için zaman ve bilgi birikimi... Bu sadece geçmişte olanları düzeltmek değil, aynı zamanda geleceğimizi de düzeltmektir.

West Memphis, Arkansas. 5 Mayıs 1993, Çarşamba.

Ilık bir bahar günü, yaz tatiline bir ay bile kalmamışken, az da olsa hâlâ el değmemiş arazilerin olduğu küçük bir kasabada, erkek çocuklar yine yaramazlık peşindeydi.

Stevie Branch, Michael Moore ve Christopher Byers en iyi arkadaşlardı. Weaver İlkokulu'nda ikinci sınıfa gidiyorlardı ve hepsi aynı şubedeydi. Aynı izci ekibine katılmışlardı. Ayrıca, birbirlerini buldukları için şanslı olan sekiz yaşındaki çoğu erkek çocuk gibi, şehrin, ebeveynlerinin izin verdiği sınırlarına kadar bisiklet yolculukları yapıyorlardı. Bazen daha da uzağa...

Ama bunda bir sorun yoktu. B.B. King ve Howlin' Wolf gibi blues efsanelerinin bir zamanlar yaşadığı, çalıştığı ve müzik yaptığı bir çiftçi topluluğu olan West Memphis, Arkansas'ta daha önce hiçbir hadise yaşanmamıştı. Buradaki insanlar, Amerika'nın en tehlikeli şehirlerinden biri olan ve Tennessee Nehri'nin hemen karşısındaki Memphis'in durmak bilmeyen şiddeti ve günlük işlenen ahlaksızlıklarından uzakta, kendilerini güvende hissediyorlardı. Herhangi bir nehir veya eyaletler arası yola zar zor tutunmuş, diğer binlercesi gibi içinden geçip gideceğiniz bu küçük kasaba, sanki hayatın ta kendisiymiş gibi yaşamını sürdürüyordu. Bir bakıma öyleydi de.

Küçük oğlanlar, gün ışığını boşa harcamazlar. Stevie, Michael ve Chris, okuldan sonra sık sık yaptıkları üzere buluştular. Görünmez bir mıknatıs bu üç arkadaşı birbirine çekiyormuş gibiydi sanki. Bisikletlerine binen Stevie ve Michael ile kaykayına atlayan Chris, bölge halkı tarafından Robin Hood olarak bilinen, kaplumbağa yakalayabilecekleri, ağaçların arasında ve dar patikalarda bisikletleriyle yarış yapabilecekleri veya çamurlu hendeklerde oyun oynayabilecekleri, bataklıklı, çalılarla çevrili ormanlık alana gitmek üzere hemen yola koyuldular. Yalnızca arada köprü görevi gören bir kanalizasyon borusu veya bir kıyıdan diğerine kadar sallanılabilen bir halatla ulaşılabilen drenaj kanalının karşısında, Şeytanın İni olarak bilinen ve genellikle gezginler, uyuşturucu

bağımlıları ve partici gençlerin musallat olduğu daha karanlık bir ormanlık alan vardı.

West Memphis'teki ebeveynler, çocukları ormandan uzak durmaları konusunda sürekli uyarırdı ancak bu uyarı ormanı daha çekici, çocukları daha gözü pek kılıyordu.

Michael aralarındaki en büyüğü olmasa da sürünün lideriydi. İzci olmayı o kadar çok seviyordu ki şapkasını kafasından çıkarmıyor, üniformasını da mümkün olan her yerde giyiyordu.

Chris, devamlı hareket halinde olduğu için "Kurtlu" lakabını almıştı. Yerinde duramazdı. Dokuzuncu doğum gününe sadece birkaç hafta kala, o öğleden sonra üvey babası tarafından, evin kurallarına uymadığı için ceza almıştı. Ama yine de buradaydı, arkadaşlarıyla izinsiz dışarı çıkarak evin kurallarını çiğniyordu.

Stevie "Birader" olarak biliniyordu. Sarı gür saçları, mavi gözleri ve kocaman gülümsemesiyle gönülleri çalan Stevie, Ninja Kaplumbağalar'a bayılıyordu.

Şimdi de, *Benimle Kal** filmindeki gibi, bir sonraki büyük maceralarına koşuyorlar, sakladığı gizemleri keşfetmek üzere ormanın derinliklerine dalıyorlardı. Hareket halindeydiler, 18.00'e doğru, önce bir komşunun bahçesinden, birkaç dakika sonra da Michael'ın evinin önünden geçtiler. 18.30'dan biraz sonra da bisikletlerini ormana sürdüler. Küçük kasaba halkı böyle şeyleri fark eder.

Ama küçük kasaba halkı her şeyi görmez.

Çocuklar ormandan geri dönmediler.

O gece, ebeveynleri polisi aradı ve gece yarısından sonra arama başlatıldı. Ancak karanlıkta hiçbir şey görülmüyordu.

---

* *Stand by Me,* 1986. Kayıp bir cesedin ardına düşen bir grup çocuğun maceralı yolculuğunu konu alan film. (ç.n.)

Ertesi gün, öğleden sonra 13.45 civarında, araştırma görevlilerinden biri, I-55 otoyolunun yalnızca elli metre güneyinde, tenha çalılığın içinden akan pis derede yüzen bir tenis ayakkabısı gördü.

West Memphis dedektiflerinden biri, üzeri yapraklar ve dallardan oluşan kalın bir halıyla kaplı, içi kök dolu suyolunun kıyısından, tenis ayakkabısının bulunduğu yere doğru yürüdü. Giderken belirli bir yolun, belki de kasıtlı olarak, dipteki kaygan çamura kadar temizlendiğini fark etti.

Dedektif, bulanık suya diz boyuna kadar girdi. Ayakkabıya uzanırken bulanık yüzeyin hemen altında rahatsız edici bir şeye dokundu. Büyük ve yumuşak bir şey. Buraya ait olmayan bir şey.

Bir ceset.

Michael Moore'a aitti.

Küçük çocuk çıplaktı. Siyah bir ayakkabı bağcığıyla el ve ayak bilekleri arkasından birbirlerine bağlı şekilde suda uzanıyordu. Başındaki, yüzündeki ve çelimsiz göğsündeki yaralardan kan sızıyordu.

Birkaç dakika sonra, arama ekipleri, Chris Byers ve Stevie Branch'in cesetlerini de akıntının birkaç metre aşağısında, suyun içinde buldu. Onlar da çırılçıplaktı, elleri ve ayakları ayakkabı bağcıklarıyla arkadan bağlanmıştı ve fena halde dövülmüşlerdi. Hepsinin vücudunda tuhaf delikler vardı. Ayrıca, Chris'in penisi kesilmişti.

Cinayet silahı bulunamadı. İki çift iç çamaşırı kayıptı. Çocukların kıyafetleri ve bisikletleri de suya atılmıştı. Yani katilin (ya da katillerin) bıraktığı tüm kanıtlar yok olmuştu. Çocukların vücudunun içinde veya üzerinde sperm vardıysa, onlar da gitmişti.

Kasaba polisleri sarsılmıştı. Sığ derede yüzen bir izci şapkası, üç tenis ayakkabısı ve çocuklardan birinin, çamura saplı

bir dalın ucuna takılan tişörtünü buldular. Michael Moore'un cesedini sudan çıkarırken böyle bir dal daha buldular. Bisikletleri birileri tarafından kanalizasyon borusunun yanındaki kanala atılmıştı.

Olay yerindeki tek kan izi, bulanık suda ve cesetlerin dereden toplandıktan sonra kıyıda yatırıldığı yerdeydi. Luminol testi iki hafta sonra yapıldı ve temizlenen kıyıda yoğun kan izlerine rastlandı.

Ama suç mahalli, arama-kurtarma çalışmalarıyla bozulmuştu. Bölgenin adli tıp görevlisi birkaç saat sonra gelmişti. Cinayet silahı olabilecek dallar da dahil olmak üzere bazı eşyalara dokunulmuş, kanıt olabilecekleri çok daha sonra akla gelmişti.

Müfettişler çocukların cesetlerini toplayarak, olabilecek en kötü şeyden korktular. Saatler içinde tüm kasaba, çocuk tecavüzü, uzuv kesme ve cinayet söylentileriyle aktif bir elektrik kablosu gibi uğuldamaya başladı. Üç tatlı küçük çocuğa bunu yapabilmesi için insanın ne kadar kötü olması gerekiyordu? Onları takip eden tecavüzcüler mi? Ürküttükleri uyuşturucu satıcıları mı? Masum kanına susamış satanistler mi?

Polis birkaç saat içinde teori geliştirmeye başladı.

Arkansas Eyalet Suç Laboratuvarı'nda kıdemli bir adli tabip yardımcısı olan Dr. Frank Peretti, çocukların otopsisini yaptı. Morg ışıklarının yoğun parıltısı altında yaralar ve kesikler, Robin Hood ormanında göründüklerinden çok daha kötüydü.

Çocukların takriben on yedi saattir ölü ve su altında olduklarını tahmin etti. Hepsinin cildi, her yüzücünün ve her bulaşıkçının iyi bildiği buruşuk, beyaz, yumuşak, su dolu "çamaşırcı derisi" gibiydi.

Otopsi masasında öylece yatan bedenlerine, eski yapraklar ve göletteki pislikler yapışmıştı. El ve ayak bilekleri, birileri ayakkabı bağcıklarını ve düğümleri ipucu olarak inceleyinceye kadar birbirine bağlı kaldı.

Michael Moore'un boynunda, göğsünde ve karnında tırtıklı bıçakla açılmış gibi görünen yaralar vardı. Kafa derisindeki sıyrıklara muhtemelen başka bir silah, ağır bir sopa yol açmıştı. Anüsü genişlemiş, içindeki yumuşak, nemli doku kızarmıştı. Dr. Peretti bunu, içeri zorla bir şey sokulduğunun kanıtı olarak yorumladı. Ağzının etrafındaki morluklar ve içindeki açık yaralar, Michael'ın oral seks yapmaya zorlandığını düşündürdü Peretti'ye. Suya girdiğinde hâlâ hayattaydı, çünkü ciğerlerine su solumuştu. Yani suda boğulmuştu.

Stevie Branch'in cesedinin cinsel organında ve anüsünde de ipucu işaret eden yaralar vardı; Peretti, Stevie'nin yarıya kadar kırmızı-morumsu renkteki penisinin, olası oral seks kanıtı olduğuna inanıyordu. Yüzünün sol tarafı dehşet verici şekilde yarılmıştı ve kanlıydı. Yarılan yanağından dişleri görülebiliyordu. Başı, göğsü, kolları, bacakları ve sırtındaki düzensiz oyuklar, bıçaklandığı esnada hareket ettiğini gösteriyordu. O da suda boğulmuştu.

Chris Byers, bu korkunç saldırının en fenasını yaşamış gibi görünüyordu.

Peretti, onun cesedinde de bir erkeğe oral seks yapmaya zorlandığına dair işaretler gördü. Penisinin derisi yüzülmüş, testis torbası ve hayaları kesilmişti. Anüsünün etrafındaki kanlı kesikler, yaralar açıldığı esnada hâlâ hayatta olduğunu gösteriyordu.

Kafası yarılmış ve dehşet verici şekilde kazınmıştı. Derinin bir parçası darbeyle kopmuş, bir gözü morarmıştı. Kafatasının

arkası, süpürge sapı büyüklüğünde ağır bir silahla çatlatılmıştı. Uyluklarının iç kısmı çapraz kesiklerle yüzülmüştü. Peretti, kesiklerin çoğunun tırtıklı bir bıçakla açıldığını düşünüyordu.

Stevie ve Michael'ın aksine Chris suda boğulmamıştı. Suya atılmadan önce kan kaybından ölmüştü.

Bir muhabir birkaç gün sonra Chris Byers'ın keder içindeki babasını bularak West Memphis vahşetini dinledi.

Byers, "Hâlâ Noel Baba ve Paskalya Tavşanı'na inanan üç masum çocuğun bu kadar korkunç bir şekilde ölmek zorunda kaldığına inanamıyorum," dedi.

West Memphis'in iyi insanları çocukları gömmek için para toplayıp, ikinci sınıf dersliğindeki sıralarını anıta dönüştürürken, polis ayağa kalktı. Sadist, sapık bir çocuk katili belki de hâlâ aralarındaydı ve serbestçe dolaşıyordu.

En olası görülen teori, oğlanların bir şeytana tapma töreninde öldürüldükleri yönündeydi.

80'lerin sonlarında ve 90'ların başlarında, küçük kasabalardaki polis kuvvetlerinin üç büyük kâbusu vardı: ucuz metamfetamin salgını, taşraya taşınan şehir çeteleri ve şeytana tapma. Metamfetamin gerçekti, çeteler ve esrarengiz iblislerse pek öyle değildi. Satanist tecavüzler ve adanan kurbanlar peri masallarıydı. Ama o zamanlar her küçük kasabanın polis şefi, bunları bir öncelik haline getirmişti.

Üç küçük çocuğun uzuvlarının kesilmesi, işkence görmesi, tecavüze uğraması ve öldürülmesi uyuşturucu kaçakçılarının ya da çete üyelerinin işi gibi gelmiyordu. Polisler "satanizm paniği" hissediyorlardı.

Çocukların cesetlerinin keşfedilmesinin ertesi günü, bir dedektif, satanizmle ilgili bir bağlantı olduğuna ilişkin teorisini, ilçenin ıslahevi şartlı tahliye memuruyla paylaştı. "Evet,"

dedi adam, "esrarengiz işlere bulaşan ve muhtemelen böyle bir dehşeti gerçekleştirebilecek bir çocuk vardı."

Adı Damien Echols'tu.

On sekiz yaşında ve lise terkti. Ailesi fakirdi. Polislerse onu birkaç ayrı vandalizm, gasp ve hırsızlık baskınından tanıyordu. Kâküllü bir ucube, karanlık şiirler yazan ve kendini vikan olarak tanımlayan, ruhani arayışta biri olarak tanınmaktan zevk alan garip, uzun saçlı bir çocuktu. Söylentilere göre kan içiyor ve tarikatların seks partilerine katılıyordu.

1991 ve 1993 yılları arasında birkaç kez intihar girişiminde bulunmuş, ancak kendini asmaya çalışması, aşırı dozda uyuşturucu kullanımı ve boğulma girişimleri işe yaramamıştı. Bir doktorun koyduğu "büyüklenmeci ve perseküsyon hezeyanları, işitsel ve görsel halüsinasyonlar, düzensiz düşünce süreçleri, ileri içgörü eksikliği ve ruh halindeki kronik, normal işleyişi etkileyen değişimler" teşhisiyle akıl hastanesinde birkaç ay geçirmişti. Ama buradan çıkmıştı.

Damien, ona şeytani bir hava katan uzun bir palto da dahil olmak üzere, yalnızca siyah kıyafetler giymeye başlamıştı. Bazıları onun zaman zaman, bir Ortaçağ büyücüsü gibi sopa ya da asa taşıdığını söylüyordu. Bazen tırnaklarının ucunu pençe gibi törpülüyordu. Akıl hastanesindeki doktorlara şeytanlarla konuştuğunu, intiharı ve cinayeti çok düşündüğünü ve büyü yaparak insanlardan enerji çaldığını söylemişti. Hatta öldürülen bir kadının ruhunun, içinde yaşadığını iddia etmişti.

Gerçek adı Damien bile değil, Michael'dı. 1800'lerde cüzzamlılarla ilgilenen Katolik bir rahip olan Peder Damien'ın adını almıştı. Ancak West Memphis'teki insanlar, isminin aslında *Kehanet** filmindeki küçük sahte İsa Damien'dan, hatta

* *Omen, 1976.* (ç.n.)

belki de *Şeytan** filmindeki Peder Damien Karras'tan geldiğini düşünüyorlardı.

Bir ucube olarak ünlenmeyi seviyordu. Bu şöhrete kendini adamıştı.

Bir dedektif Damien'ı, önce annesinin West Memphis karavan parkındaki karavanının yatak odasında, daha sonra da karakolda sorguya çekti. Damien Echols'ın Polaroid resmini çekerek, Damien'ın göğsünde pentagram şekilli bir dövme ve parmak eklemlerinde de "KÖTÜ" yazılı bir dövme olduğunu not aldı. Tarikatlar konusunda bölgede bir uzman olan dedektif, Damien'a, o üç çocuğun nasıl öldüğünü düşündüğünü sordu.

Muhtemelen uzuvları kesilerek, diye yanıtladı Damien. Sırf çığlıkları duyarak heyecanlanmak için işlenen bir cinayet, diye düşünüyordu. "Birinin" cesetleri parçaladığını, cesetlerin suda bulunduklarını ve muhtemelen boğulduklarını duyduğunu iddia etti. Dedektife, çocuklardan birinin muhtemelen diğerlerinden daha fazla "kesilmiş olduğunu" söyledi. Katilin, bölge halkından "hasta" bir adam olduğunu, kaçmasının pek olası olmadığını söyledi. "Ne de olsa," dedi, "kurban ne kadar genç olursa... kişi de kurbandan o kadar fazla güç alır."

O zamanlar tüm kasaba, işlenen cinayetlerle ilgili söylentiler ve yarım yamalak gerçeklerle çalkalanıyordu. Ancak polisler henüz, Chris Byers'ın diğer arkadaşlarından daha fazla kesilmiş olduğunu açıklamamıştı.

Polisler birden yeni bir ipucu bulmuş olsa da, Damien Echols'ı tutuklamak için ellerinde yeterince şey yoktu henüz.

Polisler bir ay boyunca Echols aleyhinde daha fazla kanıt aradı. Bu sırada kasabadan bir garson, polisin karşısına çıktı.

* *The Exorcist, 1973.* (ç.n.)

Damien'ın bir tanıdığı olan, bir nebze geç gelişmiş fakat konu hakkında bir şeyler bilebilecek başka bir gençle, yani Jessie Misskelley ile buluşmalarını sağlayarak yardımcı olabileceğini düşünüyordu.

Garson, West Memphis polislerinin gizli muhbiri oldu. Jessie'yi, kendisini Damien ile tanıştırması için ikna etti. Söylediğine göre Damien kendisini, *esbat* adı verilen bir "cadı" ritüeli için kasabanın dışında boş bir araziye götürmüştü. Burada bir düzine veya daha fazla çıplak insan şarkı söylemiş, yüzlerini boyamış ve karanlıkta birbirlerini ellemişlerdi. Garson ve Damien erken ayrılmış, garsonun söylediğine göre Jessie orada kalmıştı.

İşlenen cinayetlerden bir ay sonra, West Memphis polisi on yedi yaşındaki lise terk Jessie Misskelley'i ziyaret etti. Jessie'ye, polislerin katilleri tutuklamasına yardım eden herkese 35.000 dolar ödül vereceğini söylediler. Çocuk, polis karakolunda sorguya çekilmeyi kabul etti ve polislere birkaç saat süren şoke edici bir hikâye anlattı.

Hikâye 5 Mayıs günü erken saatlerde başlıyordu. Okuldan bir arkadaşı olan, on altı yaşındaki Jason Baldwin, o sabah Misskelley'i, kendisi ve Damien Echols ile Robin Hood ormanında buluşmaya davet etmişti. Baldwin, on altı yaşından çok daha küçük gösteren, ufak tefek bir çocuktu. Damien'ın arkadaşıydı, siyah giyiniyordu ve heavy metal müzikten hoşlanıyordu. Buna rağmen, Damien'ın yarısı kadar bile havalı görünmüyordu. Kara büyü işlerine bulaşmıyordu. Hâlâ okula kayıtlıydı ve resim dersinde matematikten daha iyiydi. Ne var ki, on bir yaşından itibaren, kanunla arasında birkaç kez anlaşmazlık yaşanmıştı. Lider, Damien ise, Jason da ona hayran takipçisiydi.

Saat 09.00'a doğru, gençler derede oyalanıyorken, üç çocuğun bisikletleriyle yukarı doğru çıktıklarını söyledi

Misskelley. Baldwin ve Echols çocuklara seslenmiş, onlar da yanlarına gelmişlerdi. (Misskelley, daha sonra verdiği ifadede, verdiği saatlerin yanlış olabileceğini kabul ederek, hadisenin tahminen öğlen civarında gerçekleştiğini söyledi. Küçük çocukların o gün yanlarında bulunmasının, okulu asmalarından kaynaklandığını söyledi.)

Çocuklar yanlarına yaklaşır yaklaşmaz, Baldwin ve Echols onlara şiddetle saldırmıştı. Misskelley polislere, izlediği esnada çocuklardan en az ikisinin tecavüze uğradığını, Baldwin ve Echols'a oral seks yapmaya zorlandıklarını söyledi.

Bir ara çocuklardan biri, Misskelley'in teşhisine göre Michael Moore, ormandan dışarı doğru kaçmaya çalışmıştı. Fakat Misskelley çocuğu kovalayarak geri getirmişti.

Misskelley, Baldwin'in katlanır bir bıçakla çocukların yüzlerine ve bir çocuğun penisine kesik attığını söyledi. Daha sonra Echols, çocuklardan birine beyzbol sopası büyüklüğünde koca bir dal parçasıyla vurmuştu. Sonrasındaysa çocukları soyunmaya zorlamışlardı. Çıplak, yaralı ve korku içindeki çocukların üçünü de bağlamışlardı. O sırada olay yerinden kaçtığını söyledi.

Misskelley, ifadesini alan yetkililere, "Onları düzmeye falan, kesmeye falan başladılar," dedi. "Bunu görünce, arkamı dönüp bakındım ve sonra kaçmaya başladım. Eve gittim. Sonra beni aradılar ve neden kalmadığımı sordular. Kalamadım dedim."

Misskelley'in ilk yalan makinesi testi ve kasede kaydedilen sorgusu, yaklaşık dört saat sürdü ve saat 15.18'de sona erdi. 17.00 civarında ikinci sorgu için oturtulduğunda, anlattığı hadiseler değişmeye başladı.

Bu sefer, Baldwin'in kendisini cinayetlerden önceki gece aradığını söyledi. Baldwin'in, birkaç çocuk toplayıp, onlara zarar vermeyi planladıklarını söylediğini hatırladı.

Bu sefer, Echols ve Baldwin'in Robin Hood bölgesine öğleden sonra 17.00 ile 18.00 arasında geldiklerini söylese de, dedektifin sorusu üzerine, saatin 19.00 ya da 20.00 civarı da olabileceğini belirtti. Misskelley sonunda, saat 18.00'de karar kıldı.

Bu sefer, üç küçük kurbanın karanlığa yakın saatlerde geldiklerini söyledi. (Resmi gün batımı saati akşam 20.00'ye yakındı.)

Bu sefer, cinsel saldırı konusunda çok daha rahatsız edici ayrıntılara girdi Misskelley. Hem Byers ailesinin oğlunun hem de Branch ailesinin oğlunun tecavüze uğradığını, bunlardan en az birinin, tecavüze uğradığı esnada baş ve kulaklarından tutulduğunu söyledi.

Misskelley'in belirttiğine göre, kendisi olay yerinden kaçmadan önce, tüm çocuklar kahverengi halat parçalarıyla bağlanmıştı. Ancak kendisi ayrılırken Chris Byers'ın çoktan ölmüş olduğuna inandığını söyledi.

Sorguyu gerçekleştiren yetkililerden biri, "Ellerinin aşağıdan ve de yukarıdan bağlı olduğunu söyledin," dedi. "Elleri, koşamayacakları bir şekilde mi bağlıydı?"

"Koşabilirlerdi," diye yanıtladı Misskelley. "Onları yere yatırdıktan sonra falan bağladılar. Kollarını falan tutabiliyorlardı. Biri, çocuk kalkamasın diye yere bastırıyor, diğeri de bacaklarını kaldırıyordu."

Misskelley, eve döndükten sonra, Baldwin'in arayarak, "Başardık," dediğini, arkadan da Echols'ın, "Biri bizi gördüyse ne yapacağız?" diye homurdandığını duyduğunu söyledi.

"Hiç bir tarikata katıldın mı?" diye sordu yetkililerden biri.

Evet, diye itiraf etti Misskelley. Son birkaç aydır ormanda birileriyle buluştuğunu, burada seks partileri ve sokak

köpeklerinin öldürülerek yenmesini içeren kanlı tarikata başlatma ritüelleri gerçekleştirdiklerini söyledi. Bu toplantılardan birinde, üç çocuğun, Echols'ın çektiği bir fotoğrafını gördüğünü söyledi. Echols onları takip ediyordu, dedi.

"O gün Echols ve Baldwin'in üstünde ne vardı?" diye sordu polislerden biri.

Misskelley'in hatırladığına göre Baldwin'in üzerinde mavi kot pantolon, bağcıklı siyah çizme ve önünde kafatası olan bir Metallica tişörtü vardı. Echols ise her zaman olduğu gibi siyah pantolon, siyah tişört ve çizme giyiyordu.

Misskelley'in hikâyesi kafa karıştıracak kadar karışıktı. Verdiği saat ve olayların sayısı iki katına çıkmış, tutarsızlıklar artmıştı. Birincisi, Jason Baldwin o gün bütün gün okuldaydı. Suç sabah 09.00'da mı, öğlen mi, yoksa 20.00'ye yakın bir zamanda mı işlenmişti? Baldwin o sabah mı yoksa önceki gece mi aramıştı? Öyle olmadığı barizken, çocukların okulu astıklarından emin miydi?

Bununla birlikte, Misskelley'in tuhaf itiraflarından bazıları, kanıtlarla destekleniyordu.

Çocuklar bisikletlerle Robin Hood ormanına girmişlerdi. Ağır şekilde dövülmüşlerdi. İkisinin yaraları, beyzbol sopası ya da ağaç dalı gibi ağır bir cisimle oluşturulan darbelerle uyumluydu. Birinin yüzünde kesikler vardı. Chris Byers'ın genital organı mide bulandırıcı şekilde kesilmişti. Adli tabip, hepsinin, cebren tecavüz ve oral seks emareleriyle uyumlu yaraları olduğunu tespit etmişti. Suya sokulurken Michael ve Stevie hayattaydılar, ama Chris değildi. Bu da Misskelley'in, kendisi ormandan kaçarken Chris'in zaten ölmüş olduğu yönündeki gözlemiyle tutarlıydı. Ayrıca, çocuklar gerçekten de bağlıydılar ama kahverengi halatla değil, ayakkabı bağcıklarıyla...

Bir tanık daha sonra dedektiflere, Damien Echols'ı aynı gece suç mahallinin yakınında, üzerinde siyah pantolon ve siyah tişörtle gördüğünü söyledi. İkisi de çamurluydu.

Ne var ki sorgusu sırasında Misskelley'e yalan makinesi testi yapılmış, başarısız olduğu söylenmişti. Daha sonra kimileri, yalan makinesinde başarısız olup olmadığını tartışacaktı. Bazıları, sözde "başarısızlığın" canı sıkılan Misskelley'in kafasını karıştırdığını, bu nedenle çılgın bir hikâye anlatarak polisleri memnun etmeye çalıştığını söylerken, bazıları da doğruları bu sayede söylediğine inanıyor.

Her halükârda, odak noktası artık tamamen Damien Echols, Jason Baldwin ve Jessie Misskelley adlı, toplumdan dışlanan üç serseri olmuştu. Üçü de tutuklandı ve üç ayrı birinci dereceden cinayet ithamıyla suçlandı. Polisin elinde, olası katillere yönelik birkaç ipucu daha olmasına rağmen, doğru adamları yakaladıklarına ikna olmuşlardı.

Takip eden haftalar ve aylarda, müfettişler, cinayetlerle ilgili olduğunu düşündükleri kanıtları topladılar. Jason Baldwin'in evinde annesine ait kırmızı bir bornoz, on beş siyah tişört ve bir beyaz tişört buldular. Damien Echols'ın evinde, satanizmle ilgili veya tarikata ait olduğunu düşündükleri yazılar içeren iki defter ve daha fazla giysi buldular. Baldwin'in evinin arkasındaki gölün çamur kaplı dibini arayan dalgıçlar, kenarları tırtıklı bir bıçak buldular.

Polis, üzerinde kan lekesi var gibi göründüğü için, Damien'ın boynundaki kolyeyi aldı. Daha sonra hem Damien'ın ve hem de Jason'ın kolyeyi ara sıra taktığını öğrendiler.

Dedektifler ayrıca, Echols, Baldwin ve Misskelley'in cinayetleri bir şekilde itiraf ettiğini iddia eden birkaç tanık daha buldular.

Suç laboratuvarı teknisyenlerinden biri, kurbanların giysilerindeki ipliklerin, Jason ve Damien'ın evlerinde bulunan dört adet iplik ile benzer olduğunu açıkladı. Michael'ın izci şapkasındaki yeşil polyester iplik, Damien'ın evinde bulunan ipliklere yapı olarak benziyordu. Baldwin'in annesinin bornozundan alınan kırmızı bir iplikse, Michael Moore'un tişörtünden toplanan ipliklere mikroskobik olarak benziyordu. Kesin surette aynı değilseler de benzerlerdi.

Bıçağın tırtıklı kenarı, Adli Tabip Dr. Peretti'nin cinayetlerde tırtıklı bir bıçağın kullanıldığına ilişkin kanaatini hatırlatmasına rağmen, tespit edilen bıçak, olumlu doğrultuda kanıtlara eklenemedi veya kanıtlardan çıkarılamadı.

Kolyeden alınan test malzemeleri neredeyse hiç işe yaramadı. Teknisyenlerin söyleyebildiği tek şey, kan lekelerinin iki farklı kan grubuna ait olduğuydu. Biri Damien Echols'la, diğeri ise Jason Baldwin, kurban Stevie Branch ve tüm insanların %11'i ile uyumluydu.

Suçlanan üç gencin hepsi suçsuz olduğunu iddia etti ve her birine ikişer avukat atandı. Hepsi yetişkin olarak yargılanacak, avukatı zorla alındığını savunmasına rağmen, Misskelley'in ifadesinin kanıt olarak dinlenmesine izin verilecekti. Bununla birlikte, Misskelley, birkaç gün içinde geri çektiği iddia edilen itirafları nedeniyle Echols ve Baldwin'den ayrı olarak yargılanacak, böylece (nihayetinde bunu yapmayı reddetmiş olsa da) ikilinin aleyhinde tanıklık edebilecekti.

Üç küçük çocuğun çıplak, kesik cesetlerinin, West Memphis'te pis bir dereden çıkarılmasından on ay sonra, katil zanlıları yargılanacaktı. Suçlu bulunurlarsa, hepsi ölüm cezasına çarptırılacaktı.

Dava tamamen ikinci dereceden kanıtlara dayanıyordu. Ancak iki jüri, katil zanlısının karışık ve tutarsız olan detaylı itirafını görmezden gelemeyecekti.

Jessie Misskelley duruşması için yapılacak jüri seçimi 18 Ocak 1994'te, Arkansas, Corning'deki küçük çiftlik köyünde başladı. Yedi kadın ve beş erkekten oluşan jüri bir günde kurulurken, savcı bir uyarıyla başladı: Misskelley'in savcılığın davasının temelini oluşturan itirafında hatalar ve abartılı tutarsızlıklar olduğunu göreceklerdi. Fakat bunların hepsi, cinayetlerdeki rolünü en aza indirmeye yönelik boşuna bir çabanın ürünüydü.

Ancak savunma, Misskelley'in, kuzeydoğu Arkansas'ın onlarca yıldır gördüğü en iğrenç cinayeti çözmesi için polis üzerinde kurulan kamuoyu baskısının kurbanı, sınırda kişilik bozukluğu seviyesinde zeka geriliği olan bir adam olduğunu belirterek buna karşı çıktı. Dedektifler önce Damien Echols'a kafayı takmış, hiçbir zaman başka şüpheliler veya senaryoları dikkate almamış, ardından da içler acısı seviyede düşük IQ'lu bir çocuğu korkutarak itirafa zorlamıştı.

Birbirini takip eden keyifsiz tanık sırasının başını, ölen çocukların anneleri çekiyordu. Oğullarıyla geçirdikleri son anları jüriye ve dünyaya anlattılar. Ardından, kayıp çocuklar için yapılan arama ve cesetlerinin bulunmasına ilişkin detaylı ifade veren arama görevlileri ve polisler geldi. Jüri üyeleri aynı zamanda, duruşma salonunun duvarına asılan bisikletleri izliyorlardı.

Bu tür duruşmaların en zor kısmı, olay yeri ve otopsi fotoğraflarının delil olarak sunulduğu anlardır. Bu davada da savcılar, ölen çocukların bağlı, kansız, kesiklerle dolu ve olmayacak şekillerde donmuş cesetlerini içeren otuzdan fazla fotoğraf gösterdiler. Sonra adli tabip kürsüye çıkarak, otopsi

masasında çekilen çok daha korkunç fotoğrafları gösterdi. Kanlı çarşafların üzerindeki küçük beyaz cesetlerin yakın çekimleri, çürüyen kesik yaraları, kimsenin görmek istemediği şekli bozulmuş vücut parçaları... Jürinin beti benzi attı.

Sonra jüri, savcıların çaldığı, Misskelley'in kasete kaydedilen otuz dört dakikalık ifadesini sessizce dinledi. Jessie'nin çocukların nasıl öldüğünü kendi sözleriyle anlatışını dinlediler.

İddia makamı, kanıt kabul edilen ipliklerden ve biraz da satanizm ve tarikat cinayetlerinden bahsederek iddiasını tamamladı. Savunma, her adımda yaptığı gibi, karşılık verdi.

Misskelley'in ekibi, savunmasını makul şüphe üzerine kurmuştu.

Savunmanın tanık listesinde, West Memphis polisinin yalan makinesiyle üzerinde uyguladığı test sırasında, Misskelley'in gerçekten de doğruyu söylediğine inanan meşhur bir dedektif ve yalan makinesi kontrolörü vardı. Onun görüşünce Misskelley aslında doğruyu söylüyor olmasına rağmen, başarısız olduğunu duyunca vazgeçmiş ve yalan itirafta bulunmuştu. Aynı dedektif, Misskelley'i olay yerine götürmedikleri için müfettişleri de eleştirdi.

Ancak jüri üyeleri bu ifadenin çoğunu duymadı. Hâkim tarafından bunun mahkemede kabul edilemez olduğuna karar verilmişti.

Bir sosyal psikolog, Misskelley'in, büyük ihtimalle "sorgulamanın ağırlığına daha fazla dayanamayarak" polise "yanlış ifade" verdiğini belirtti. West Memphis müfettişlerinin Misskelley'in iradesini zorlayarak, onu sahte bir itirafa zorladığı yönündeki görüşünü ifade etmesine izin verilmedi.

Nihayetinde Misskelley, kendi savunması sırasında kürsüye çıkmadı, çünkü avukatları, savcıların zavallı çocuğu mahvetmesinden korkuyorlardı.

"Bu sanık, Michael Moore'un peşine düşmeseydi, çocukcağız eve gidip ailesiyle birlikte olacaktı," dedi iddia makamı kapanış konuşmasında. "Jessie Misskelley Jr., Michael Moore'un kaçmasına izin vermedi. Onu bir hayvanmış gibi avladı."

"Bir insanın başka bir insanı öldürmesinden daha kötü bir şey varsa, o da devletin masum bir insanı öldürmesidir," dedi savunma da kapanışta.

Bir haftadan uzun süren tüyler ürpertici fotoğraflar, çarpıcı ifadeler ve hukuki çatışmadan sonra jüri, Jessie Misskelley'i, çocuklardan biri için birinci derece cinayet, ikisi içinse ikinci derece cinayetten suçlu buldu. Söyleyecek bir şeyi olup olmadığı sorulduğunda Misskelley, "Hayır," dedi. Hızla, şartlı tahliye imkânı olmaksızın müebbet artı kırk yıl hapis cezasına çarptırıldı ve araca bindirilerek götürüldü.

Birkaç gün sonra jüri üyelerinden biri, bir muhabirle konuşarak, sekiz yaşındaki ve korku içindeki bir çocuğun canını kurtarmak için kaçtığı, ama önlerinde duran genç adam tarafından ölüme sürüklendiği düşüncesinin, kararlarında ağır etkisi olduğunu söyledi.

İki hafta sonra, Damien Echols ve Jason Baldwin, Jonesboro'da jüri karşısına çıktılar.

Misskelley onlara karşı tanıklık etmeyi reddetti. Üç genci söz konusu suça kesin olarak bağlayacak tek bir kanıt olmaksızın, yalnızca aynı dolaylı kanıtlara dayalı iddialar vardı savcıların elinde. Ancak Echols öyle bir sanıktı ki, jüri üyelerini rahatsız edebilecek derecede empati yeteneğinden yoksundu ve müfettişlere şöyle beyanlarda bulunmuştu: "Herkesin içinde şeytani güçler vardır" ve "Üç, Vika dininde kutsal bir sayıdır" ki bu aynı zamanda, öldürmekle suçlandığı sekiz yaşındaki

erkek çocuklarının da sayısıydı. Başka zamanlardaysa, babasını yemek, kendi annesinin boğazını kesmek ve eski kız arkadaşının ailesini öldürmeyi içeren tehditlerde bulunmuştu. Damien Echols'ın her yerinden, doğuştan kötülük akıyordu.

İddia makamı açılış konuşmasında, Echols ve Baldwin'in suçunu hem adli olarak hem de kendi ifadeleriyle kanıtlamaya söz verdi. Savunma, iddia makamının gerçekleri kendi gerçek dışı yapbozuna uydurmak için çarpıttığını iddia etti. Evet, Damien Echols'ın örnek bir Amerikalı genç olmadığını biliyorlardı. Hatta tuhaf da bir çocuktu, ama bu çocukları onun öldürdüğünü gösteren hiçbir fiziksel kanıt yoktu.

İddia makamının ilk tanıkları, yine üç kurbanın anneleriydi. Bir polis dedektifi, Echols'ın sorgulamada mistisizm ve şeytanlar üzerine garip açıklamalarda bulunduğunu anlattı. Eski bir kız arkadaşı, Echols'ın genellikle paltosunda bıçak taşıdığını anlattı. Bir tarikat uzmanı, cinayet gecesi "yaşam gücü" kanının dökülmesinden, genç kurbanlardan çalınabilecek güçlü "yaşam enerjisine" kadar, suçun her yerinde izleri görülen "okültizm* tuzaklarından" bahsetti.

Adli Tabip Dr. Peretti, Echols'ın evinin arkasındaki gölde bulunan bıçağın, Chris Byers'ın cesedinde gördüğü yaralarla uyumlu olduğunu ifade etse de, çapraz sorguda, başka bıçakla da aynı izlerin oluşabileceğini kabul etti. Ayrıca, Chris halen hayattayken, penisinin derisinin yüzüldüğünü ve testis torbasının kesildiğini söyledi. Hem Stevie hem de Michael, ağır bir nesneyle dövülmüştü. Michael'ın ciğerleri suyla doluydu ki bu da "suya sokulduğunda, hâlâ nefes aldığını"

* Okültizm, "gizlicilik" anlamına gelen, din ve bilim kategorileri kapsamına girmeyen, doğaüstü inanç ve uygulamalar bütünü olarak özetlenebilir. Gizli bilgilerin bilimsel yöntemler olmaksızın araştırılması, kişilerin dışa dönük olmayan, içselleştirilmiş bilgilerinin belirli yöntemler ve aşamalarla aktarılabileceği gibi inançları içermektedir. (ç.n.)

gösteriyordu. Ancak çapraz sorguda, adli tıp kanıtlarının Misskelley'in ifadesiyle tam olarak uyuşmadığını, özellikle de çocuklardan herhangi birinin boğulduğuna, tecavüze uğradığına veya kahverengi halatla bağlandığına dair kesin bir kanıt bulmadığını itiraf etti.

İddia makamının tanıklarından birkaçı, Echols ve Baldwin'in gizlice itirafta bulunduğunu söyledi. İçlerinden biri, Baldwin'in genç hücre arkadaşı, Baldwin'in çocukları "parçaladığını" ve "penis ve testisinden kan içtiğini, hayalarını da ağzına soktuğunu" itiraf ettiğini iddia etti. Korkunç gerçek mi yoksa kendi lehi için uydurulan bir kurgu mu? Buna jürinin karar vermesi gerekecekti.

Nihayetinde, iddia makamının, Echols ya da Baldwin'i suç mahalli ile bağdaştırmak için sunduğu fiziksel tek kanıt, tamamen yetersizdi: çocukların tişörtlerinden birinde tespit edilen mavi mum izi ile Michael'ın izci şapkasında bulunan ve Echols'ın evinde bulunan eşyalarla "mikroskobik olarak benzerlik gösteren" polyester iplik.

Savunma güçlü bir giriş yaptı. Damien'ın annesi, cinayet gecesi oğlunun kendisiyle birlikte evde olduğunu ve iki kız arkadaşıyla telefonda konuştuğunu belirttikten sonra, suçlanan genç, kürsüye çıkarak birkaç saat orada kaldı ve her iki taraftan gelen düzinelerce soruyu soğukkanlılıkla yanıtladı.

Neler ilgini çeker? diye sordu avukatı.

"Kaykay, kitaplar, filmler, telefonda konuşmak," diye yanıtladı Echols.

En sevdiğin yazarlar kimlerdir?

"Her şeyi okurum ama favorilerim Stephen King, Dean Koontz ve Anne Rice."

Vikan nedir?

Echols, "Temelde doğa ile kurulan yakın ilişki," diye açıkladı. "Ben Satanist değilim. İnsanların kurban edilmesine ya da bunun gibi şeylere inanmıyorum."

Manik depresif misin?

"Evet, öyleyim."

İlaçlarını almadığında ne oluyor?

"Ağlıyorum."

Odanda neden bir köpek kafatası var?

"Havalı olduğunu düşünmüştüm sadece."

Neden parmaklarının üzerine "KÖTÜ" dövmesi yaptırdın?

"Havalı olduğunu düşünmüştüm sadece, o yüzden yaptırdım."

Neden hep siyah giyiniyorsun?

"Siyahın bana yakıştığını söylüyorlar. Ayrıca, giyim konusunda gerçekten çok utangacım."

Bu küçük çocukları tanıyor muydun?

"Haberlerde görene kadar adlarını daha önce hiç duymamıştım."

Hiç Robin Hood ormanına gittin mi?

"Gitmedim."

Onları öldürmekle suçlandığın için ne hissediyorsun?

"Bazen kızgın. Bazen üzgün. Bazen korkuyorum."

Hafif tehditkâr görünen, zihinsel sorunları olan ve aşırı tutucu komşularını kasten şoke etmeye çalışan bir katil zanlısının itibarını iade etmeye yönelik cesur bir çabaydı bu. Ancak Echols'ın mahkeme salonundaki davranışları pek yardımcı olmuyordu: Bazen kurbanların ailelerine öpücük gönderiyor, savunma masasında müstehcen bir şekilde dudaklarını yalıyordu. Arada sırada seyircilere dik dik bakıyor, fotoğrafçılara hırlıyor ya da küçük bir aynada saçını başını düzeltiyordu.

Avukatları onu tuhaf bir dönemden geçen bir çocuk olarak tasvir etmeye çalıştıkça, o bir manipülatör ve insanların tüylerini diken diken etmekten zevk alan ürkütücü bir narsist olduğuna dair ciddi işaretler gönderiyordu. Gördüğü ilginin tadını çıkarıyordu.

Savunma, okültizm hakkında daha önce adı geçen bazı iddiaları çürüten, başka senaryolar ve diğer olası katilleri (Chris Byers'ın babası ve o gece West Memphis'teki restoranlardan birine giden gizemli, üzeri kanlı bir adam da dahil olmak üzere) işaret eden ve polis soruşturmasının beceriksizce, aşırıya kaçacak şekilde ve umutsuzca gerçekleştirildiğini belirten bir tanık kadrosuyla savunmasını tamamladı. Jason Baldwin kürsüye çıkmadı.

Kapanışta, savcılar, jüri üyelerinin Damien'a bakmalarını istedi. "İçinde bir ruh olmadığını göreceklerdi." Echols ve Baldwin'in savunma avukatları, makul şüphe olduğunu görmeleri için yalvardı.

Sekiz kadın, dört erkekten oluşan jüri, on bir saat boyunca tartıştı: Her ikisi de, her üç çocuk için cinayetten suçlu bulundu.

Jason Baldwin, şartlı tahliye imkânı olmaksızın ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

Damien Echols'a idam cezası verildi.

1996'da Arkansas Yüksek Mahkemesi, adaletin yerine getirildiğinden emin olarak üç mahkûmiyeti de onayladı. Artık West Memphis Üçlüsü olarak bilinen Echols, Misskelley ve Baldwin, hapishanede, gözden uzakta, bildikleri son evdeydiler.

Ama herkes bu karardan memnun değildi.

Aynı yıl HBO kanalında, *Kayıp Cennet: Robin Hood Hills'teki Çocuk Cinayetleri** adlı belgesel yayınlandı. Üç tuhaf gencin, "satanizm paniği" tarafından ele geçirilmiş küçük bir kasabada, absürt duruşmalarda, taşralı jüri üyeleri tarafından, kalitesiz polis soruşturması nedeniyle haksız şekilde mahkum edildiğine dair kuvvetli bir iddia sunuluyordu. Film birçok insanı, özellikle de konuyla ilgili ses çıkaran bazı ünlüleri ikna etti. Çok geçmeden bir internet sitesi açıldı, ardından devam filmleri çekildi ve daha fazla ünlü ses çıkarmaya başladı. Bazıları, olası farklı bir katil olduğunu işaret ediyordu.

Daha sonra, Mara Leveritt'in 2003 yılında yayımlanan *Şeytan Düğümü: West Memphis Üçlüsünün Gerçek Hikâyesi*** adlı kitabında, 1994'te yapılan duruşmaların ciddi şekilde kusurlu olduğu anlatılıyordu. (Oscar ödüllü yönetmen Peter Jackson tarafından finanse edilen ve Amy Berg tarafından yönetilen 2012 tarihli *Memphis'in Batısı**** adlı belgesel, uzun süredir için için yanan ateşi körükledi.)

Misskelley ve Echols ile bir *esbat* toplantısına katıldığını iddia eden garson, yalan söylediğini 2003 yılında itiraf edince, yetkililer için işler daha da kötüleşti.

Sansasyonel bir cinayet vakasına ilişkin bağımsız bir film araştırması olarak başlayan şey, Batı Memphis Üçlüsü'nün serbest bırakılmasına yönelik tam teşekküllü bir harekete dönüştü. Aktör Johnny Depp, Pearl Jam grubundan Eddie Vedder, şovmen Henry Rollins ve Dixie Chicks grubundan Natalie Maines gibi ünlüler seslerini, paralarını ve manevi desteklerini paylaştılar. Yüksek ücretli savunma avukatları ve hukuk uzmanları da aralarına katıldı.

---

* *Paradise Lost: The Child Murders at Robin Hood Hills,* 1996. (ç.n.)

** *Devils Knot: The True Story of the West Memphis Three,* (Mara Leveritt, 2003) (ç.n.)

*** *West of Memphis,* 2012 (ç.n.)

Zamanla, Chris Byers'ın babası ve Stevie Branch'in annesi bile West Memphis Üçlüsü'nün haksız yere suçlandığına ikna oldu.

2007 yılında bomba gibi bir keşifte bulunuldu: Ön testler, suç mahallinde bulunan DNA'nın Echols, Baldwin veya Misskelley ile eşleşmediğini, ancak çocukları bağlarken atılan düğümlerden birinde bulunan bir saç telinin Terry Hobbs ile, yani Stevie Branch'in üvey babasıyla, "uyumsuz olmadığını" gösteriyordu.

Katilin bağladığı düğüme dolanmış halde bulunan ve gençlerden birine ait olmayan bir saç teli. En azından, bu tek saç teli bile, iddia makamı için büyük bir sorun oluşturuyordu.

Damien Echols'ın avukatları nihai sonuçları beklerken benimle iletişime geçtiler. Adli patoloji uzmanlarının, polislerin, avukatların ve hâkimlerin gözden kaçırmış olabileceği herhangi bir ayrıntı için, çocukların yaralarını ve Dr. Peretti'nin otopsisini incelememi istiyorlardı. Kabul ettim.

Davaya aşinaydım. Daha önce de söylediğim gibi, adli tıp camiası oldukça küçük, habercilerse her yeri kuşatmış durumda... Bexar County Adli Tabibi olarak yirmi beş yıl görev yaptıktan sonra emekli olmuştum ve şimdi "ikinci bir göz" gerektiren çeşitli adli vakalarda danışmanlık yapıyordum. Pek çok insanın bu tüyler ürpertici suç hakkında bildiği şeyleri biliyordum. Başka tıp doktorlarıyla da bu konuda birkaç kez konuşmuştum. Dr. Peretti'yi iyi tanırdım ve onun iyi bir patoloji uzmanı olduğunu düşünürdüm. Modern tarihin en çok incelenen davalarından birinde, her şeyi değiştirecek bir kanıt bulmayı bırakın, yeni herhangi bir şey bulacağımdan bile şüpheliydim.

Birkaç gün içinde evime bir paket geldi. İçinde yüzlerce sayfa otopsi raporu, ifade, diğer uzmanların kanaatleri

ve hukuki görüşler vardı. En önemlisi de, yaklaşık iki bin adet yüksek çözünürlüklü, renkli suç mahalli fotoğrafı ve otopsi fotoğrafları bulunan bir klasör ve kompakt disk bulunuyordu.

Tıpkı Wyoming davasında olduğu gibi, hemen gözüme bir sorun çarptı.

Chris Byers'ın genital bölgesindeki korkunç kesik, gerçekten de bir insan tarafından yapılmamıştı. Öldükten sonra yumuşak dokuları kemiren hayvanlardan kaynaklanmıştı. Çocukların ağızlarındaki, ilk başta zorla oral seks yapıldığının kanıtı olarak yorumlanan çürükler ve yarıklar da hayvanlar yüzünden oluşmuştu. Deri üzerinde, bıçakla işkence gibi görünmüş gibi duran tuhaf delikler var ya... Yine hayvanların kemirmesi ve çiğnemesinden kaynaklıydı. Stevie Branch'in yüzünün sol tarafındaki kanlı, devasa yarık? Hayvanların yol açtığı başka bir hasar.

Benzer şekilde, Dr. Peretti'nin cesetler üzerinde gördüğü yaralar ve sıyrıklar da bıçakla değil, beslenen hayvanların diş ve pençe izleriyle oluşmuştu.

Peki hangi hayvanlar? Kaplumbağalar, keseli sıçanlar, yabani kediler, tilkiler, rakunlar, sincaplar, sokak köpekleri ve ara sıra Robin Hood ormanlarına inen çakallar. Bu yırtıcıların herhangi biri ya da tümü taze kan kokusuna gelmiş, cesetleri çabucak bulmuş ve en kolay çiğnenebilecek yumuşak kısımları kemirmiş olabilirdi. Bana kaplumbağa ısırıkları gibi gelmişti.

2012 yapımı belgesel *Memphis'in Batısı*'nın yapımcıları, teoriyi test ettiler. West Memphis bölgesinde yaşayan türden birkaç etobur kaplumbağayı, bir domuz leşinin yakınına saldılar. Hayvanların çok kısa sürede leş üzerinde açtıkları yaralar, otopsi fotoğraflarında gördüğüm yaralarla, yani

müfettişlerin ve savcıların tırtıklı bir bıçak ve okült ritüellere atfettiği yaralarla neredeyse aynı görünüyordu.

Ölümden sonra insan vücudunun gıdaya dönüştüğü, tatsız bir gerçek. Bakteriler, böcekler ve hayvanlar ölü kasları, yağları, sıvıları ve diğer dokuları, kendi yaşamlarını sürdüren besinlere dönüştürmeye başlar. Yas tutmak, meditasyon yapmak veya dinlenmek için zaman ayırmazlar. Bakteriler zaten içeride, çoğunlukla bağırsaklardadır. Konakları öldüğünde onlar ölmez. Böcekler ve vahşi hayvanların açıkta kalan cesedi bulması biraz daha uzun sürebilir, ancak bu genellikle birkaç dakikadan fazla olmaz.

Ancak jüri üyelerinin duyduğu kanıtların, göründüğü gibi olmadığını düşündürecek daha çok şey vardı.

Çocukların genişleyen anüsleri, ilk otopsiyi gerçekleştiren adli tabip tarafından, bir penis veya başka bir nesneyle gerçekleştirilen tecavüzün olası kanıtı olarak yorumlanmıştı. Aslında, genişleyen anüs, ölüm sonrası oluşan normal olaylardandır. Ölümden sonra vücudun normal kas gerilimi gevşer. Büzgen kasları da gevşer. Özellikle belirli bir süre suda kalınırsa, bunlar şekilsiz ve gergin görünebilir. Anal travmaya yönelik herhangi bir kanıt görmedim. Çocuklardan hiçbirinin tecavüze uğradığına inanmıyorum.

Stevie Branch'in zorla oral seks yapıldığına yönelik kanıt olarak yorumlanan yarı renksiz penisi, cinsel bir travmadan değil, ölümden sonra vücudunun kaldığı pozisyondan kaynaklanıyordu.

Bu çocukların cinayete kurban gittiği belliydi fakat kanıtlar, polislerin ve savcıların söylediklerini işaret etmiyordu.

O zamanlar, ayakkabı bağıyla atılan düğümlerden birinde bulunan tek bir saç telinin, Stevie Branch'in üvey babası Terry Hobbs'un DNA'sıyla (ayrıca tüm insanların yaklaşık

%1,5'iyle) uyuştuğunu bilmiyordum. Merak uyandıran bir soru ortaya çıkıyordu: Bu düğümü katil atmadıysa, öldürülmeden birkaç dakika önce küçük bir çocuğu bağlayan düğümün *içine* böyle bir saç nasıl dolanabilirdi ki?

Aile içi şiddet geçmişi olan Hobbs, çocukları öldürdüğüne dair tüm imaları ve suçlamaları, ki oldukça fazla sayıdalardı, ısrarla reddetti. Stevie'nin saçı giysileriyle taşınmış olabileceğini, sonuçta şiddetli bir saldırıya maruz kaldığını iddia ediyordu. West Memphis Üçlüsü yandaşları arasındaki öfkeli tartışmalar bugüne kadar sürse de, Hobbs aleyhinde resmi hiçbir suçlama yapılmadı.

Meşhur, emekli FBI profil uzmanı John Douglas, kanıtları inceledi ve tanıklarla görüştü. Üç çocuğun, kişisel kazanç veya cinsellik amacıyla değil, duygusal çatışmalardan kaynaklı "şahsi güdülü bir cinayete" kurban gittiği sonucuna vardı. Kurbanlardan en az birinin saldırganı tanıdığını düşünüyordu. Muhtemelen çocukları tanıyan ve şiddet geçmişi olan münzevi bir katil.

Belki de West Memphis Üçlüsü için daha da önemlisi şuydu: Douglas, iddia makamının birincil teorisine dair, bunun törensel bir cinayet olduğunu gösteren hiçbir şey bulamadı.

Douglas ayrıca, cinayetlerin planlı olmadığına ve katilin kontrolünü kaybettiğine dair kanıtlar buldu.

Douglas, "Suçlunun kurbanları, kıyafetlerini ve bisikletlerini drenaj kanalına ve göle saklamasının başka bir mantıklı ve suçla ilişkili nedeni daha vardı," dedi. "Suçlu, kurbanların hemen bulunmasını istemiyordu. Kendisine bir mazeret bulabilmesi için zamana ihtiyacı vardı."

Böylece 2007'de, benden ve meşhur doktorlar Dr. Werner Spitz ve Dr. Michael Baden gibi adli tıpçı dostlarımdan gelen yeni kanıtlar ve gözlemlerle donanan West Memphis

Üçlüsü'nün avukatları yeni bir duruşma talep etti, ancak bu talep eyalet mahkemesi tarafından reddedildi. İtiraz ettiler.

Kasım 2010'da, West Memphis Üçlüsü'nün cinayetten suçlu olduğuna dair artan şüphelerle birlikte, Arkansas Yüksek Mahkemesi yeni ve eski kanıtların gözden geçirilmesi gerektiğine ikna oldu. Yeni bir delil duruşması emredildi.

İşte şimdi Arkansas Eyaleti, West Memphis Üçlüsü'nün masum olduğuna dair yükselen bir protestonun ortasında, yasal ve mali bir sıkıntıda, halkla ilişkiler açısındansa oldukça zor bir durum içindeydi. Yeni duruşmalar pahalı olacaktı ve utanç verici olmaları ihtimali vardı. Kamuoyunun tepkisi göz önüne alındığında, savcılar yeni davayı kaybedebilirlerdi de... Haksız yere hüküm giymiş üç çocuğun tazminatı, eyaletin karşılayamayacağı meblağları, onlarca milyon doları bulabilirdi.

İronik şekilde, Damien Echols'ın avukatlarından biri, bir kazan-kazan uzlaşması teklif edince eyalet ucuz kurtuldu: *Echols, Misskelley ve Baldwin, Alford savunması adı verilen bir savunma kapsamında çekimser kalsalar, bir hâkim tarafından suçlu ilan edilseler ve şu ana kadar yatılan süre kabul edilerek serbest bırakılsalar, nasıl olurdu?* Hem üçlü serbest kalacak hem de eyalet çok az masraf, mahcubiyet veya tazminatla, verdiği mahkûmiyetleri haklı gösterme fırsatı bulacaktı.

Nadir kullanılan bir hukuki hamle olan Alford savunması 1970'den beri geçerliydi. Sanığın, savcılarca mahkûm edilme ihtimali olduğunu kabul etmesine imkân sağlıyor, ancak suçu da kabul etmesine gerek kalmıyordu. Alford savunması kapsamında hâkimler davalıyı genellikle suçlu bulur, fakat ilgili başka suçlama veya davaların ortaya çıkması durumunda davalı masumiyetini korur.

Anlaşma mantıksız gibi görünse de, öyle değildi. 1983'te Echols'a karşı tanıklık etmesi ve suçunu kabul etmesi

karşılığında daha düşük bir ceza teklif edilen Jason Baldwin, işlemediği bir suçu kabul etmek istememişti. Eski hücre arkadaşı, kendisine itirafta bulunulduğuna dair ortaya attığı iddia için herkesin önünde özür dilemiş, hadisenin gerçekten bu şekilde meydana gelip gelmediği konusunda daha fazla şüphe uyandırmıştı. Baldwin de hapishanede tuhaf bir şekilde rahatlamıştı. Bunun yerine, masumiyetini kanıtlamak için yeni bir duruşma yapılmasını istedi. Ancak çekimser kalma teklifini kabul etmeseydi anlaşma bozulurdu ve eski arkadaşı Echols yaklaşmakta olan idamla karşı karşıya kalırdı.

11 Ağustos 2011'de, on sekiz yıl yetmiş sekiz gün hapiste kaldıktan sonra, Damien Echols, Jessie Misskelley ve Jason Baldwin, 1983'te üç küçük çocuğu öldürdüklerine ilişkin suçlamalar karşısında çekimser kaldı. Hâkim savunmalarını kabul etti, hepsine on yıllık tecilli ceza verdi ve o ana kadar yatılan süre karşılığında onları serbest bıraktı.

Hükümlü katil Jason Baldwin, yaşanan yasal kargaşayı tek bir cümleyle anlattı: "Savcılara masum olduğumuzu söylediğimizde, bizi ömür boyu hapse attılar. Şimdi suçumuzu kabul ettik ve bizi serbest bıraktılar."

O gün, sabıkalı üç genç, adliyeden içeri girdiklerinin iki katı yaşında dışarı çıktılar. Aklanmamışlardı. Küçük çocuklar mucizevi bir şekilde hayata dönmemişti. Vaka çözülmemişti. Herhangi bir hata kabul edilmemişti.

Ama West Memphis Üçlüsü özgürdü.

İşlenen suçtan yirmi yıl sonra, West Memphis erkek ilkokulunun oyun bahçesinde bir anıt duruyor. Son duyduğuma göre, evlerinden ikisi terk edilmiş, tahtalarla kapatılmış. Robin Hood ormanları temizlendi ve arazi, görünmez bir

lekeyi silmek istercesine buldozerle yıkıldı. Şimdi sadece bir otoyolun yanında, boş bir alandan ibaret.

Birlikte ölen bu üç en iyi arkadaş, şimdi üç farklı eyalette üç farklı mezarlıkta yatıyor. Chris, Memphis'te; Michael, Arkansas, Marion'da; Stevie ise Missouri, Steele'de toprağa verildi.

Artık özgür olan sabıkalı katiller, hayatlarına devam ettiler. Echols hapishanede evlenmişti. İdam cezası kaldırıldıktan sonra bir anı kitabı yazdı. Şimdi karısıyla birlikte New York'ta yaşıyor ve tarot falı bakmayı öğretiyor. Baldwin, Seattle'a gitti. İnşaatta çalışıyor ve bir gün hukuk eğitimi almayı hayal ediyor. Misskelley West Memphis'e geri döndü, nişanlandı ve devlet üniversitesine gidiyor.

West Memphis Üçlüsü davasının geri kalanını çözmeye uğraşmak, Robin Hood ormanlarının pis hendeklerinde bata çıka yürümeye benziyor. Yol karanlık, güvenli bir dayanak elde etmek de imkânsız. Yanlış, çarpıtılan bilgiler, geri çekilen ifadeler, varsayımlar, kötü gazetecilik, internet trolleri, yandaşlar tarafından sunulan "yeni kanıtlar", binlerce annenin bodrum katındaki sözde dedektifler ve alışıldık internet safsatası nedeniyle, gerçekleri bir araya getirmek çok daha çetrefilli hale geliyor. Her beyan kesilip biçilmiş, kendi kafalarında çoktan çözmüş oldukları bir bulmacaya uygun parçaları arayan azimli hayranlar ve düşmanlar tarafından didik didik edilmiş durumda. Bu dava, mevcut suç ve ceza sistemimizle ilgili doğru ve yanlış olan her şeyin örneği olarak duruyor. Kafa karışıklığı devam ediyor.

Chris Byers, Michael Moore ve Stevie Branch'i kimin öldürdüğünü bilmiyorum. Damien Echols, Jason Baldwin ve Jessie Misskelley de olabilir tabii. Adını bildiğimiz veya adını hiç duymadığımız biri olabilir. Terry Hobbs da öldürmüş

olabilir. Birilerinin onları öldürdüğü ve katil(ler)in sadist, vahşi ve psikopat olduğu kesin. Belki de katiller hâlâ aramızdadır. Bilmiyorum. Mevcut hiçbir kanıt da kimseyi kesin bir şekilde işaret etmiyor.

Gelgelelim Arkansas Eyaleti'nin hiç şüphesi yok. Savcılar ve polisler, doğru katilleri bulduklarından eminler. Dava kapandı. Amerika'nın en çok incelenen cinayetlerinden birinin üzerinden geçen yirmi yıldan sonra pek olası olmamakla birlikte, gözden kaçan, çürütülemeyecek bir kanıt ve/veya kesin bir ifade olmadan, dava yeniden açılmayacak.

Kariyerim boyunca 25.000'den fazla ölüm inceledim ve çok daha fazlasını okudum. Buna dayanarak söyleyebileceğim kesin şey şu; bırakın görmeyi, satanist bir tarikat tarafından işlenen bir tane bile cinayet duymadım. Bu cinayetler yalnızca internetteki filmlerde ve paranoyak rüyalarda gerçekleşiyor.

"Makul şüphe olmaksızın" Amerikan hukukundaki en ağır ispat yüküdür. Bu kesinlikle hiç şüphe olmadığı anlamına gelmese de, makul bir kişinin tüm kanıtlara bakarak, sanığın masum olma ihtimalini çok az görmesi gerektiğini ifade eder.

Tek bildiğim, o korkunç fotoğraflarda makul şüphe gördüğüm. Bazılarının tutkuyla inandığı gibi Echols, Baldwin ve Misskelley'in bu çocukları *öldürmediğine* inandığımdan değil. Makul şüphelilerdi. Ancak neredeyse kırk yıllık adli deneyime sahip biri olarak kanıtlara yakından baktığımda, polisin ve savcıların vakayı makul şüphe olmaksızın kanıtladığına inanmıyorum.

Ölüm kalım meselelerinde, ahlaki tek standardımız şüphedir.

<ONUNCU BÖLÜM>

Vincent Van Gogh'un Esrarengiz Ölümü

Ölüm, hikâyemizin bir parçasıdır.

Ölüm hem mezarcıların hem doktorların hem mit yazarlarının hem de şairlerin diyarıdır. İnsanoğlu olarak ölüme öyle bir romantik bir anlam katıyoruz ki bazen onun acımasız gerçekliğini unutuyoruz. Hayat mı ölüme anlam katıyor, yoksa tam tersi mi? Hikâye anlatmaya başladığımızdan beri her ikisine de şahit olduk: Aşil, Kleopatra, İsa Mesih, Thermopylae şehrindeki Spartalılar, Çar Nikolay, John F. Kennedy... veya Trayvon Martin.

Ölüm benim için daha sıradan bir olgu. Günümüzde kaç kişinin ölümünde bir tarz, bir anlam, bir amaç var? Çoğumuz bir hastane yatağında, serumlara bağlı şekilde, kirli çarşaflar içinde, tek başımıza ölüyoruz. Ölümümüzün derin bir anlamı olmasını isteyebiliriz ama genellikle öyle olmuyor. Binlerce bencil nedenden ötürü, yaşayanlar, gerçeklikten çok kendi korkularımıza hitap eden ölümü önemsiyorlar.

Ölüm, bizim mitolojimiz haline geliyor.

Sorunlu dâhi Vincent van Gogh için de durum aynıydı.

1890 yılı, temmuz ayının son pazar günü Auvers'te sıcak bir gün başladı.

Sakat kulağı ve eski püskü kıyafetleriyle garip Hollandalı, haftalar boyunca içine kapanmış, sessiz Fransız köyünün etrafındaki bahçelerde ve tarlalarda resim yapma, kafede tek başına bir şeyler içme ve köyün *delisiyle* dalga geçen gençlerden kaçma rutinini sürdürmüştü. Aklındaki iblislere, geçirdiği nöbetlere ya da akıl hastanesinde geçirdiği yıla dair hiçbir şey bilmediklerinden, yırtık pırtık kıyafetleri ve sosyal beceriksizliği nedeniyle onu deli addediyorlardı.

Bunaltıcı derecede sıcak olan gün, her zamanki gibi başladı. Bütün sabah tarlalarda çılgınca resim yaptıktan sonra, her zamanki gibi öğle yemeğini yemek için "Mösyö Vincent" olarak tanındığı ucuz hana, üst kattaki 5 numaralı boğucu odaya döndü. Yemeğini her zamankinden daha hızlı yedi ve neredeyse tek kelime etmedi. Sonra her gün yaptığı gibi, hava açık ya da yağmurlu fark etmez, güneş batana kadar resim yapmak için dışarı çıkmak üzere şövalesini, fırçalarını, sırt çantasını ve abartılı şekilde büyük tuvalini toparladı.

Hancının ailesi, verandalarında akşam yemeği yerken, Hollandalının eli karnında, sendeleye sendeleye caddenin aşağısından kendilerine doğru yürüdüğünü gördüğünde hava kararmıştı. Rutubetli havaya rağmen ceketini sımsıkı iliklemiş, elleri bomboş yürüyordu. Tek kelime etmeden yanlarından tökezleyerek geçti ve yatak odasına giden merdivenleri tırmandı.

Hancı inleme sesi duyunca, küçük, karanlık odaya gitti. Pansiyonerinin yatağın üstünde kambur halde yattığını, belli ki acı içinde olduğunu gördü. Hancı sıkıntısını sordu.

Acı içindeki Mösyö Vincent döndü ve bluzunu kaldırarak yan tarafındaki küçük deliği gösterdi. İçinden biraz kan sızıyordu.

"Je me suis blessé," dedi. "Yaralandım."

Vincent van Gogh'un heyecanlı yaşamı ve esrarengiz ölümü, kısmen doğru, kısmen de doğru olmasını istediğimiz bir tür efsane haline geldi. Hayal kırıklıkları, dehası, kafasındaki iblisleri ve hatta doğumu mecazi boyutlarda şişirildi. Efsanesi, tuvale sürdüğü boyalar kadar canlı bir şekilde renklendiriyor yaşam öyküsünü.

Vincent, Hollandalı, disiplinli bir papazın ve bir kitapçının kızının en büyük oğlu olarak, annesinin yine Vincent adını verdiği bir çocuğu ölü olarak dünyaya getirmesinden tam bir yıl sonra, 30 Mart 1853'te Hollanda'da doğdu. Aynı isim ve aynı doğum tarihine sahip ölü bir erkek kardeşe sahip olmak, daha sonraları sözde psikologların üzerine kafa patlattığı şekilde Vincent'a zarar vermiş gibi görünmese de, trajik bir hayatın uğursuz başlangıcı olduğu kesindi.

Aslına bakarsanız, Vincent'ın doğumu fiziksel olarak zor olmuş, başına ve beynine kaderini değiştirecek şekilde zarar vermiş olabilir.

Kızıl saçlı Vincent, zeki ve hareketli olmasının yanı sıra, huysuz, asi ve çoğu zaman bıkkınlık verici bir çocuktu. Kitap okumaya doyamıyordu ve daha çok küçükken eskiz yapmayı öğrenmişti. Ne var ki misafirler onu, insanların yanında huzursuz olan ve alışılmadık derecede endişeli "garip bir çocuk" olarak tanımlıyorlardı.

Hem evde eğitime hem de okula erken başlaması, asi, küstah Vincent'ın başarısız olmasına yol açtı. On bir yaşındayken, ailesi onu yatılı okula gönderdi. Burada derin bir hasret ve yalnızlık çekiyordu. İki yıl sonraysa, onu evden daha da uzaktaki yeni bir okula sevk ettiler. Morali bozuk Vincent daha da küskünleşti. On dört yaşında, babası için şimdiden

bir hayal kırıklığı olduğunu bilerek okuldan tamamen ayrıldı ve bir daha geri dönmedi.

Vincent, ailesinin korunaklı ve tenha evinde bir yıldan fazla geçirdikten sonra, on altı yaşındayken, bir sanat eseri satıcısının çırağı oldu. Hayatı boyunca her zaman yapacağı gibi, kendini tamamen işine verdi. Bulabildiği her sanat kitabını okudu ve Hollandalı büyük sanatçıları inceledi. Ama çalıştığı dükkâna yeni bir sanat türü sızmaya başlamıştı. Küçük ama tutkulu bir müşteri grubunun hoşuna giden, keskin olmayan ayrıntılara sahip, yaratıcı, empresyonist çalışmalar...

Sanat eseri satmak konusunda tevazu dolu bir başarısı vardı. Takip eden yedi yıl boyunca Londra ve Paris'teki galerilere gönderildi. Bu süre zarfında küçük kardeşi Theo da galerici olurken, Vincent aşka dair ilk büyük hayal kırıklığını yaşadı.

1876'da, Vincent henüz yirmi üç yaşındayken, işini bıraktı. Londra'nın galerilerine ve müzelerine daldığı, George Eliot ile Charles Dickens'ın yazılarına âşık olduğu İngiltere'ye döndü. Bir kilise okulunda öğretmen oldu ve kendini tekrar İncil çalışmalarına verdi. Bu da ona babası gibi bir din adamı olması konusunda ilham verdi.

İlk başta yalnızca basit dua meclisleri düzenliyordu. Daha sonra kürsüden vaaz vermeyi saplantı haline getirdi. Vincent, Ekim 1876'da, ilk pazar vaazını verdi ve vaaz sırasında Mezmur 119:19'dan alıntı yaptı; "Garibim bu dünyada..."

Ayrıca zihninde dönen canlı renklerle Tanrı arasındaki ilişkiye de değindi:

Bir keresinde çok güzel bir resim görmüştüm; bir akşam manzarasıydı. Uzakta, sağ tarafta, akşam sisinin içinden görünen mavi renkli tepeler vardı. Bu tepelerin üzerindeyse tüm görkemiyle gün batımı ile gümüş, altın ve mor kaplı gri bulutlar... Manzara, çimenlerle ve, sonbahar olduğu için, sarı yapraklarla

kaplı bir ova veya kır manzarası. Peyzajın ortasından bir yol çok, çok uzaktaki yüksek bir dağa çıkıyor. O dağın tepesinde bir şehir var, üzerine batan güneşin güzelliği vuruyor. Yolda bir seyyah yürüyor, elinde asası... Uzun süredir yürüyor, çok yorgun. Bir kadınla karşılaşıyor... Seyyah, kadına soruyor: "Bu yol hep yokuş yukarı mı ?"

Cevap şu: "Evet, en sonuna kadar."

Vincent, ilahiyat okumak için kısa süreliğine Hollanda'da bir üniversiteye gitti, ancak ilk yılından sonra okulu bıraktı. Misyoner okuluna giremeyince, berbat durumdaki maden köylerinde, Belçikalı kömür madencilerine ve onların ailelerine vaaz vermek için gönüllü oldu. Buralarda tüm yiyeceğini, parasını ve giysilerini yoksullukla pençeleşen ailelere verdi. Bu ailelere ruhani bir kalkınma sağlayamasa da –zira Vincent pek iyi bir vaiz değildi– onları çizmeye başladı.

Birdenbire, yirmi yedi yaşındayken, hayatının bir sonraki dönemine giden yol önüne serildi: sanat.

Vincent örgün sanat eğitimi alsa da, özellikle kendine has takıntısı nedeniyle, kendi kendini yetiştirdi. Önce karakalem çalışıyor, daha sonra dur durak bilmeden, çılgınca boyuyordu.

1882 yılına gelindiğinde, Vincent yağlı boyayla denemeler yapmaya başladı. Aynı zamanda, bir hayat kadınıyla da çalkantılı bir aşk yaşamaya başladı. Bu kadınla yoksulluk içinde yaşadığı iki yıl boyunca, çizim ve boyama yeteneklerini geliştirdi.

İlişki çatırdamaya başlayınca, Vincent da yollara düştü. Yolda karşılaştığı manzaraları ve insanları resmeden, göçebe bir sanatçı oldu.

Vincent 1886'da Paris'e taşındı. Burada paletini aniden capcanlı kırmızılar, maviler, sarılar, yeşiller ve turuncular kapladı. Daha da önemlisi, tekniği, hayran olduğu empres-

yonist ressamların tercih ettiği küçük, kısa fırça darbelerine dönüştü.

Vincent, hayatı boyunca sık sık mektuplaştığı küçük kardeşi Theo'nun mali desteğine giderek daha fazla bağımlı hale geldi. Ancak Theo bile sevgili kardeşini giderek daha dengesiz ve geçimsiz bulmaya başlamıştı.

Paris'te tuhaf şeyler olmaya başladı. Vincent kısa nöbetler ve panik ataklar geçirmeye başladı. Bunları, kafasının karıştığı veya neler olduğunu hatırlayamadığı dönemler takip ediyordu. Vincent burada absent içmeye de başladı. Fransız sanatçılar arasında popüler olan bu sert içki, fazla içildiğinde spazma neden olabiliyor.

1888'de Vincent, ressam arkadaşı Paul Gauguin ile birlikte Paris'ten Arles'a taşındı. Burada peşi sıra cesur, parlak tablolar ve resimler ortaya çıkardı. Ayrıca, henüz olmasa da, sonunda kendisine özgü olarak bilinecek benzersiz fırça teknikleri geliştirdi. Vincent'ın resimleri burada biraz gerçeküstü ve tuhaf hale gelmeye başladı. Çizgileri dalgalanmaya, renkleri yoğunlaşmaya başlarken, bazen de boyayı tüpten doğruca tuval üzerine sıkıyordu. Resimlerinin konuları o kadar hayal gibiydi ki, Vincent'ın kendisi bile "resimlerimden bazıları, kesinlikle hasta bir adam tarafından yapıldığına dair izler taşıyor" diye yazmıştı.

Arles'daki Yatak Odası ve *Ayçiçekleri* de dahil olmak üzere, en deneyüstü başyapıtlarından bazılarını burada resmetti.

Ne var ki Vincent'ın karabasanları bu dönemde de peşine takıldı. Uzun zamandır tanıdığı, sıradan depresyondan daha derin ve daha karanlık krizler, öfke nöbetleri, disfori ve cinnet geçirmeye başladı.

Vincent ve Gauguin aylarca kardeş gibi resim yaptılar. Gelgelelim iki inatçı sanatçı sürekli olarak fikir çatışması

yaşıyordu. Noel'den hemen önce, tartışacak onca konu varken, bir mahkûmun karabasanlarıyla ilgili gazeteye verdiği bir demeç üzerine kavgaya tutuştular. Gauguin, Vincent'ı yine yalnız bırakarak dışarı fırladı. Ezilen ve öfkelenen Vincent, sol kulağının bir kısmını usturayla keserek yakındaki bir geneleve götürdü. Özenle paketlenmiş kulağını kısa bir notla birlikte şaşkınlık içindeki bir hayat kadınına verdi: "*Beni hatırla.*"

Bu psikotik krizden sonra Vincent hastaneye kaldırıldı. Genç bir doktor ona epilepsi teşhisi koyarak, potasyum bromür reçete etti. Van Gogh birkaç gün içinde iyileşti. Üç hafta içinde de *Sargılı Kulaklı Otoportre* resmini yaptı. Gauguin'le yaptığı tartışmayı, kendini yaraladığını ya da hastaneye nasıl kaldırıldığını hatırlamıyordu.

Theo'ya yazdığı mektuplarda, "tahammül edemediği halüsinasyonların sona erdiğini, aslında basit birer kâbusa dönüştüklerini" bildirdi. "Şu anda oldukça iyiyim. İçimden akan, açıklaması zor, belli belirsiz bir hüzün hissi dışında..."

Vincent ilerleyen haftalarda, hepsinde de absent içtikten sonra, psikotik ataklar geçirerek üç kez daha hastaneye kaldırıldı. Karabasanlarının kendini aştığından endişelenen Vincent, Mayıs 1889'da Saint-Rémy'deki akıl hastanesine gönüllü olarak girdi. Buradaki doktorlar, reçete edilen potasyum bromür tedavisine devam etmediler. Bu nedenle daha fazla halüsinasyon, psikotik kriz ve kontrol edilemeyen ajitasyon nöbetleri yaşadı. Özellikle de hastaneden çıkarak, arkadaşlarıyla içmeye gittiği zamanlarda... Bu nöbetlerin en kötüsü üç ay sürdü.

Vincent akıl hastanesinde de resim yapmaya devam etti. Karabasanlarının üstüne çullandığı dönemde bile, 300 kadar daha resim ve tablo çıkardı. Vincent'ın o zamanki iç manzarasının yanardönerli karanlığını tasvir ediyor

olabilecek başyapıtı *Yıldızlı Gece* de bunlar arasındaydı. Kimileri, resimdeki parlak yıldızların, sara nöbetleri sırasında "görülen" patlayıcı "sinir fırtınalarına" benzediğini söylüyor.

Gel gelelim, Mayıs 1890'da hastane doktorları Vincent'ın iyileştiğini açıkladılar. Birkaç parça eşyasını toplayarak, Paris yakınlarındaki küçük bir köye, Auvers-sur-Oise'a gitti. Bölgede doktorluk yapan ve bir sanat âşığı olan Dr. Paul Gachet, burada Vincent'a bakacağına dair Theo'ya söz verdi.

Vincent burada, Gustave Ravoux'nun hanında, ikinci katta bir oda tuttu. İçmeyi bıraktı ve gece gündüz harıl harıl resim yaptı. Titiz bir program uyguluyordu: handa kahvaltı, 09.00'da resim yapmak için dışarı git, öğlen öğle yemeği için ine uğra, akşam yemeğine kadar daha fazla resim yap ve geceleri mektup yaz.

Bölge halkı pejmürde kıyafetleri ve eksantrik alışkanlıklarına kısa sürede aşina oldu ve onu tuhaf biri olarak addetti. Fark etmezdi; çünkü Vincent da onlara yanaşmak istemiyordu. Deliydi ve bunu biliyordu. Yine de, deliliğine rağmen resim yapmak istiyordu.

Auvers'de geçirdiği yetmiş gün içinde Vincent yetmiş tablo ve otuz eskiz bitirdi.

O günler verimli olsa da, keyifli olduğu pek söylenemezdi.

Temmuz başında Paris'te Theo'yu ziyaret etti. Theo'nun karısı, Vincent adını verdikleri ilk oğullarını yeni doğurmuştu. Hasta olduğunu gizleyen Theo işini bırakmak üzereyken, bir de yeni çocukları olmuşken, paraya sıkışıklardı. Üç gün sonra Paris'ten ayrılan Vincent, cömert kardeşine yük olduğu için perişandı ve kendi kendini uzun süre geçindiremeyeceğinden korkuyordu.

Birkaç gün sonra Vincent, kehribar rengi, esintili buğday tarlasının üzerinde dönen fırtına bulutlarını ve yaklaşan

fırtınadan kaçan kara kuş sürüsünü resmeden *Buğday Tarlası ve Kargalar*'ı çizdi.

Bu yalnızca canlı bir tablo muydu, yoksa başka bir şey miydi? Bilmiyorum. Hiçbirimiz bilmiyoruz. Bazıları bunun, Vincent'ın artan ıstırabını yansıtan bir kare olduğunu, diğerleriyse bir intihar notu olduğunu söylüyor. Bu aşırı melodramatik bir kanaat gibi görünse de, aslına bakarsanız ne olduğunu asla bilemeyeceğiz.

Bir adli tabip olarak kurguyu kısıtlı tutmanın, duyguları düşünceyle dengelemenin ve gerçeklere odaklanmanın önemini öğrendim.

Vincent'ın ölümünde kurgu bol, duygular yüksek ve gerçekler az... Nereye bakacağınızı bilmiyorsanız tabii...

Vincent'ın aceleyle yediği öğle yemeği ile akşam karanlığında sendeleyerek eve dönüşü arasında ne oldu?

Bunu da kimse bilmiyor. Hikâyeler en başından beri çelişiyordu ve Vincent'ın kendisinin de ayrıntılar konusunda kafasının karışık olduğu biliniyordu. Ama geçtiğimiz yüzyıldır anlatılan geleneksel hikâyenin çoğu, Gustave Ravoux'nun artık yaşlanmış olan kızı Adeline'e on üç yaşındayken anlattığı altmış yıllık hikâyeden geliyor. Yıl 1953: Adeline, babasından Vincent'ın vurulmasıyla ilgili öğrendiklerini ilk anlattığında yetmiş üç yaşındaydı. Hikâye şöyleydi:

Vincent, hantal boyama gereçlerini ve büyük tuvalini, Ravoux'nun hanından bir buçuk kilometre uzakta, azametli Chateau d'Auvers'in ilerisindeki bir buğday tarlasına, dik, sık ağaçlıklı bir tepeye çıkardı. Şövalesini bir saman yığınına dayayarak şato duvarının gölgesindeki yoldan yürüdü.

Yol üzerinde, sakladığı tabancasını çekerek kendini vücudunun yan tarafından vurdu ve bayıldı. Gün battıktan sonra,

gece havası onu kendine getirdi ve intiharı layığıyla yerine getirebilmek için dört ayak üzerinde sürünerek silahı aradı. Karanlıkta silahı bulamayınca, ağaçların arasından hana doğru sendeleye sendeleye indi.

Adeline, silahı Vincent'a babasının ödünç verdiğini, Vincent'ın tarlalarda resim yaparken kargaları korkutup kaçırmak istediğini iddia ettiğini söylüyordu.

Ne tabanca, ne de Vincent'ın resim takımı ve tuvali bulundu. Ortadan kaybolduğu beş-altı saat içinde kimse onu görmedi. Gerçekleştirilen tek resmi soruşturma oldukça kısaydı ve hiçbir rapor yazılmadı. Geriye yalnızca tutarsız, puslu anılar ve bölge halkının dedikoduları kaldı.

Bir de bir sürü soru...

Vincent'ı muayene eden ilk doktor, yakınlardaki Pontoise köyünde kadın doğum uzmanı olarak çalışan Dr. Jean Mazery'ydi. Ravoux hanına geldiğinde Vincent'ı yatağında oturmuş sakince pipo içerken bulmuştu.

Mazery kurşun yarasını kaburgaların hemen altında, karnın sol tarafında, bezelye büyüklüğünde, kenarları koyu kırmızı ve etrafı mor-mavi çemberle çevrili olarak tarif etmişti. İçinden ince ince kan sızıyordu. Doktor yarayı uzun, ince, metal bir çubukla, dayanılmaz derecede acılı bir işlemle inceledi ve küçük kalibreli merminin Vincent'ın karın boşluğunun arkasına yakın bir yere saplandığını düşündü.

Mazery, kurşunun aşağı doğru eğimle sanatçının karnına girdiğine, hayati organları ve damarlarını ıskaladığına inanıyordu. Ama Vincent'ın içini açmadan, başka hangi hasarın verilmiş olabileceğini göremezdi.

Oğluyla balık tutarak geçirdiği pazar gezisinden çağrılan Dr. Gachet de çok geçmeden geldi. Yanında küçük siyah acil durum çantasını ve elektroşokun tedavi edici değerine

inandığından, küçük bir elektroşok cihazı getirmişti. Vincent'ın sıkış tepiş odasında, mum ışığında ressamın yarasını inceledi. Vincent, kendini o kadar aşağıdan ve o kadar uzaktan vurmuştu ki, kalbine isabet ettirmesi imkânsızdı. Kendini sinir hastalıkları uzmanı olarak gören Gachet rahatladı.

Yara Vincent'ın sol tarafında, kaburgalarının alt ya da iç tarafındaydı.

Vincent iki doktora onu kesip kurşunu çıkarmaları için yalvarmasına rağmen, kabul etmediler. Göğüs cerrahisi, deneyimli cerrahlar için bile karmaşık ve zordu, ki onların bu konuda deneyimi yoktu. Kurşunun hayati organları delmediğine inansalar da, Vincent'ın sol akciğer boşluğundan geçtiğini ve sırtında, muhtemelen omurgasına yakın bir yere saplandığını tahmin ediyorlardı.

İç kanama ya da şok belirtisi tespit etmediler. Hatta Vincent aklı başında ve sakindi. Evet, konuşurken rahatsız oluyordu ama ciğerlerinde veya göğsünde görünmeyen bir yerde kan toplandığına ve onu yavaşça boğduğuna dair hiçbir belirti göstermiyordu. Hatta yatağında doğrulup kanlı mavi bluzunun cebindeki tütünü istemişti.

Yaptıkları tek şey, yaranın Vincent'ın omurgasına tehlikeli derecede yakın bir yere saplanan küçük kalibreli bir mermiden kaynaklandığı ve Vincent'tan belli bir mesafede, alışılmadık bir açıyla silahın ateşlendiği kanaatine varmaktı.

İki doktor, Vincent'ı yalnızca on kilometre ötedeki hastaneye götürebilirdi, ama götürmediler. Yarasını sarmaktan başka bir şey yapmadılar. O gece onu çatının hemen altındaki havasız, boğucu odada bıraktılar.

Dr. Gachet, Vincent'ın vakasının umutsuz olduğunu sessizce söyleyerek gitti. Geri dönmedi. Hancı Ravoux, o tedirgin

gecenin geri kalanını Vincent'ın yatağının yanı başında uyuklayıp, piposunu tüttürerek geçirdi.

Ertesi sabah, iki *jandarma*, Vincent'ı silahlı saldırı hakkında sorgulamak üzere hana geldi, ama aldıkları yanıt küstahçaydı. Kendini vurmak için nereye gittiğini sordular Vincent'a. Eski bir akıl hastası, silahı nereden bulmuştu?

Vincent'a kendini öldürmek isteyip istemediğini sordular.

"Evet, sanırım istiyorum," diye yanıtladı muğlak bir şekilde. Kendini öldürmek isteyip istemediğini bilmiyor muydu?

Jandarma baskı yaptı ama Vincent onlara bağırdı.

"Ne yaptığım kimseyi ilgilendirmez," dedi. "Bu benim bedenim ve ne istersem yapmakta özgürüm. *Kimseyi suçlamayın.* İntihar etmek isteyen benim."

Vincent, polisin bir suçtan şüphelenmesine mi şaşırmıştı, yoksa onu vuranın başka biri olduğuna dair şüpheleri kasten ortadan kaldırmaya mı çalışıyordu? *Jandarma*, ortada bir saldırı olmamasından memnun olarak ayrıldı.

Ne var ki Vincent'ın kuvveti kısa sürdü. 1800'lerde karna açılan ateşli silah yaralanmaları neredeyse her seferinde ölümcül oluyordu.

O akşam, Theo yanı başına geldikten birkaç saat sonra, enfeksiyon başladı. Vincent hızla kötüleşti. Gece yarısına doğru nefesi daralmaya başladı. Vincent'ın yanında olmak için Paris'ten koşarak gelen sevgili kardeşi Theo'ya fısıldadı: "İyi ki böyle öldüm... hüzün ebediyen sürecek."

Doksan dakika sonra, 29 Temmuz 1890 Salı günü sabah 01.30 sularında Vincent van Gogh öldü. Otopsi veya daha fazla araştırma yapılmadı... Ölümüne yol açan mermi asla çıkarılmadı, ancak bağırsağı delip karın boşluğuna doğru hızlı hareket eden bakterilerin salınmasına yol açmış olabilir.

Vurulmasından sonraki otuz saat içinde enfeksiyon normal bağırsak aktivitesini durdurmuş, elektrolitleri tehlikeli şekilde bozulmuş olmalıydı. Karınzarı iltihabı vücuduna yayılırken, büyük ihtimalle böbrekleri, karaciğeri ve ciğerleri hızla çökmeye başlamıştı.

Trajedi tamamlanmıştı. Vincent'ın huzursuz zihni sonunda sessizliğe bürünmüştü. Daha otuz yedi yaşındayken hayatını kaybetmiş, zamanının en büyük sanatçısı olarak tanınacağını asla öğrenememişti.

Bizzat Vincent'ın da önceden bildiği gibi, yolu hep yokuş yukarı gitmişti.

Vincent'ın cesedini el yapımı bir tabutun içinde, handaki bilardo masasının üstüne koydular. Paleti ve fırçaları yere dizildi. Sarı yıldız çiçekleri ve Vincent'ın favorisi ayçiçekleriyle etrafı sarıldı. En yeni, kimisi hâlâ ıslak olan çerçevesiz resimleri, yas tutan kederli grubun görmesi için duvara yapıştırılmıştı. Vincent van Gogh'un cenazesinin aynı zamanda ilk ve tek kişisel sergisi olması ironik ve üzücüdür.

Ancak köyün papazı Vincent'ın intihar ettiğine inandığı için, kilisede tören yapılmasını reddetti ve kutsal toprağa gömülmesini kabul etmedi. Bu yüzden Vincent'ın cesedi iki gün sonra, öldüğü hüzünlü, klostrofobik odadan bir buçuk kilometreden daha az bir mesafede, birkaç gün önce fırtınalı gökyüzünü ve kaçan kargaları resmettiği tarlanın yanında, halka açık küçük bir mezarlığa gömüldü. Theo, Ravoux ailesi, bazı komşular ve Vincent'ın üç beş sanatçı arkadaşı, rutubetli bir öğleden sonra mezar başındaki cenazeye katıldı.

Cenazeden sonra Theo, ağabeyinin son arzusunu yerine getirmek için hana döndü: Son tablolarını, Vincent'ın dokuz hafta yaşadığı ve sonunda öldüğü köydeki komşularına

dağıtmaya. Ancak kardeşinin eşyalarını toplarken Theo, Vincent'ın ceketinin cebinde, vurulmadan kısa bir süre önce Theo'ya yazdığı bir mektubu buldu. Mektup, Vincent'ın kardeşi için dayanılmaz bir yük olmaktan korktuğunu ima ediyordu. Mektupta şunlar yazıyordu:

Ah, işte kendi işim için hayatımı riske atıyorum, mantığımın bunda neredeyse hiç etkisi yok; neyse, ama sen insanlar arasında gezen tacirlerden değilsin; bildiğim ve yargılayabildiğim kadarıyla gerçekten insanlıkla hareket ettiğini düşünüyorum, ama ne yaparsın

Vincent'ın notun son sözünden sonra soru işareti ya da başka bir noktalama işareti koymamasının ve ortaya hep merak edilecek bir konu bırakmasının bir anlamı mı vardı? Önemli değil. Sanat dünyası, bariz bir tehdit veya veda içermemesine rağmen, bunu üzücü bir intihar notu olarak kabul edecekti.

Vincent'ın havada bıraktığı pek çok sorudan sadece biriydi bu.

Vincent van Gogh hayatı boyunca sadece bir tablo sattı ama son on yılında, 860'ı yağlı boya tablo ve 1.300'den fazlası suluboya, eskiz ve baskı resim dahil olmak üzere 2.100'den fazla sanat eseri ortaya koydu. Günümüzde koleksiyonerler, eserleri için, insanlık tarihinde herhangi bir sanatçıya ödenenden daha fazla para ödüyorlar. Hayatı, kitaplar ve filmler vasıtasıyla sayısız kez araştırıldı.

Vincent, deliliğinin, yetiştirilme tarzının, vaziyetinin ve zihin yoğunluğunun karmaşık bir yansımasıydı. Resimleri bir delinin resimleri değil, doğasında delilik olan bir adamın resimleriydi. Zihni daha az yoğun biri böyle bir dehayla resim

yapamazdı. Ama eserlerine bakıp, deli olmasaydı böyle bir dâhi olur muydu diye merak etmemek elde değil.

Bu nedenle, soyut ekspresyonizm akımının temsilcilerinden Amerikalı ressam Jackson Pollock'un biyografisiyle 1991 Pulitzer Ödülü'nü kazanan, her ikisi de Harvard mezunu yazarlar Steven Naifeh ve Gregory White Smith, van Gogh'un yaşam öyküsünü eksiksiz şekilde yazmak için yola çıktıklarında, bunca sürpriz keşfetmeyi beklemiyorlardı.

Naifeh ve Smith, van Gogh üzerine çalışan kimsenin şimdiye kadar denemediği kadar derin bir araştırma yaptılar. On yıllık bir süre boyunca çevirmenler, araştırmacılar ve bilgisayar uzmanlarından oluşan bir ekiple çalıştılar. Sonunda 960 sayfalık bir kitabın yanı sıra, çevrimiçi olarak yayınlanan 28.000 dipnot ortaya koydular. Tuvalin ötesindeki akıl ve kalbi ararken, altına bakmadıkları taş kalmamış.

Hakkında bilinenden çok daha karmaşık bir adam bulmuşlar. Vincent ilgisiz bir öğrenci olsa da, dört dili akıcı konuşabiliyor, durmak bilmeden okuyormuş. Anne babasını memnun etmek için elinden geleni yapsa da, sert babası için tam bir hayal kırıklığı olmuş ve annesi tarafından sevilmemiş. İnsanlarla ilişki kurmak için can atmasına rağmen o kadar anlaşması zor ve dayanılmaz bir insanmış ki, ona hayran olan kardeşi Theo bile onunla fazla vakit geçirmekten hoşlanmıyormuş. Dönemsel depresyonları ve krizlerinde, sık sık ölmeyi dilermiş; ama pek çok farklı mektupta da intiharı kötü, korkunç, korkakça, ahlaksız ve namert olarak nitelendirmiş.

Vincent'ın deliliğinin gerçek kaynağı kesin olarak bilinmemekle birlikte, kulağını kestikten sonra ve akıl hastanesinde ona tedavi uygulayan doktorlar da dahil olmak üzere, birçok uzmana göre en olası temel neden, son iki yılda, yüksek alkol içeriğinin yanı sıra, o zamanlarda çok az miktarda

konvülzan içeren absent tüketimiyle tetiklenen temporal lob epilepsisiydi. Epilepsisi muhtemelen, Vincent'ın asimetrik bir yüz ve kafaya sahip olmasına yol açan zor doğumu ve absent yüzünden kötüleşen beyin hasarıyla ilgiliydi. Birçok ifadede Vincent'ın sanrılı krizler ve nöbetler geçirdiği, ardından uzun süreli amnezi ve kafa karışıklığı dönemleri yaşadığı anlatılmaktadır.

Ancak, yaşam boyu sürdüğü varsayılan epilepsisinin yanı sıra, Vincent en az iki bariz majör depresyon ve genellikle sevgili, arkadaş ve duygusal denge kaybının hızlandırdığı bir dizi manik-depresif dönem geçirmişti. *Amerikan Psikiyatri Dergisi* şöyle yazmıştı; "Van Gogh daha önce iki farklı reaktif depresyon atağı geçirmişti. Ayrıca geçmişinde, bariz bipolarite özellikleri mevcuttu. Her iki depresyon dönemi de, önce bir vaiz, sonra bir sanatçı olarak, sürekli artan yüksek enerji ve coşku dönemlerini takip etmişti."

Kendi annesi Vincent hakkında şöyle yazmıştı: "Onun her zaman deli olduğuna, bu yüzden hem bizim hem kendisinin ıstırap çektiğine inanıyorum."

Kısacası zihni, hayatının büyük bir bölümünde şiddetli fırtınalar estirmişti. Ne kadar üzücü olursa olsun, Vincent'ın intihar etmesi kimseyi şaşırtmadı.

Ancak Naifeh ve Smith daha derine indikçe, Vincent'ın başarısız intihar girişimi hakkında daha fazla soru ortaya çıktı. Çoğunun cevabı kolay değildi. İki avukat için pek çok şey mantıksız görünüyordu.

Örneğin, Vincent kendini vurduktan sonra karanlıkta silahı bulmaya çalıştığını ancak başaramadığını iddia etmişti. Naifeh ve Smith, tabancanın nasıl olup da Vincent'ın elinden, bulamayacağı kadar uzağa düşmüş olabileceğini sorguladılar. Daha da ilginci ertesi gün, gün ışığında neden kimse

silahı bulamamıştı? Hakikaten, böyle bir silah neden hiç bulunamamıştı?

Vincent'ın tarlaya götürdüğü şövale, palet, fırçalar ve tuvale ne olmuştu? Hiçbir zaman bulunamadılar. Birisi kanıtları mı gizlemişti?

Peki bu eski akıl hastası, o zamanlar Fransa kırsallarında yaygın olmayan küçük kalibreli bir tabancayı nereden bulmuştu? Vincent'ın silahlarla ilgili hiçbir deneyimi yoktu. Ayrıca akıl hastanesine yatırıldığı biliniyorsa kimse ona tabanca emanet etmezdi.

Sersemleyen Vincent karanlıkta dik, ağaçlık tepede nasıl yol almış, ölümcül bir yara aldıktan sonra bir buçuk kilometre boyunca sendeleyerek eve nasıl varmıştı?

İntihar dürtüsünü ne tetiklemişti?

Takıntılı yazar neden bir intihar notu yazmamış ya da en azından niyetine dair net bir işaret bırakmamıştı?

İntihara meyilli olan Vincent neden kendini böyle garip bir açıdan ve yandan vurmayı tercih etsindi ki? Neden kafasından veya doğrudan kalbinden değil? Belki daha da önemlisi, nasıl ve neden bu denli ıskalamıştı?

Naifeh ve Smith, Auvers kasaba halkının, olaydan hemen sonra, birkaç gencin silahla oynarken *deli* sanatçıyı yanlışlıkla vurduğunu fısıldadığını öğrendi. Bu hikâye ilk kez 1930'larda, bir sanat bölümü mezunu tarafından kamuoyuna açıklanmıştı. Ancak zeki, yanlış anlaşılmış bir sanatçının intihar edişine dair romantik fikir kök saldı ve bunun bir silahlı saldırı olduğuna dair "söylenti" benimsenmedi.

1956 yılına gelindiğinde, Fransız gazeteleri, bulmacanın yepyeni ve cezbedici bir parçasını manşetlerine taşıdı. René Secrétan adında yaşlı, Parisli bir bankacı, kendisinin ve erkek kardeşinin Auvers'te henüz ergenlik çağındalarken Vincent'ı

tanıdıklarını itiraf etti. İkili, onun boya setine yılan koyarak, kahvesine tuz atarak, çalışırken ağzında tuttuğu fırçalara acı biber serperek ve bazı kızları Vincent'ı baştan çıkarıyormuş gibi rol yapmaya ikna ederek sanatçıya zorbalık ediyor, onunla alay ediyorlarmış.

On altı yaşındaki René, bir yıl önce Paris'te oynayan Buffalo Bill'in* "Vahşi Batı" gösterisinden aldığı geyik derisi kıyafeti giymeyi seviyordu. Vincent'ın ölümünden birkaç hafta önce çizdiği, *Geniş Şapkalı Çocuğun Kafası* eskizi için poz vermiş olması muhtemel.

Ancak Buffalo Bill kılığına giren birinin kıyafeti, silahsız eksik kalırdı. Bu yüzden René, Gustave Ravoux'dan eski, bozuk bir tabanca satın almış veya ödünç almıştı. René, 1956'da verdiği röportajda, o eski silahın "canı istediği zaman patladığını" söyledi.

Birdenbire, ilk ağızdan gelen bir açıklama, Vincent'ın iki erkek çocuğu tarafından yanlışlıkla vurulduğuna dair eski bir Auvers söylentisine itimat edilmeye başlanmasına neden olmuştu. Etle tırnak gibi olan kardeşler René ile Gaston Secrétan ve başına buyruk tabancaları, bu sona yol açmış olabilir miydi? René kovboyculuk oynarken, silah mı patlamıştı? Edilen onca alay, sonunda Vincent'ı ölümcül bir kavgaya mı sürüklemişti?

Kimse bilmiyor. Vincent'ı vurup vurmadığı René'ye sorulmamış, o da böyle bir itirafta bulunmamıştı. Aslına bakarsanız sanatçının silahı sırt çantasından çaldığını, aynı gün silahı kullanarak kendini vurduğunu öne sürmüştü.

René ve Gaston, Vincent'ın hayatını kaybettiği zamanlarda Auvers'ten ayrılmıştı. 1956'daki röportajda René, vurulma

* 1800'lerin sonu – 1900'lerin başında yaşamış, gerçek adı William Frederick Cody olan, Amerikalı bizon avcısı, asker ve şovmen. (ç.n.)

olayını, Paris gazetelerindeki bir makaleden öğrendiğini iddia etse de böyle bir makale bulunamadı.

Arkasından hiçbir soruşturma yapılmadı. René Secrétan ertesi yıl öldü.

1960'larda, Auvers'in eski sakinlerinden bir kadın, babasının o vahim gün Vincent'ı bir çiftlik avlusunda, olduğunu iddia ettiği buğday tarlasının tersi yönünde gördüğünü iddia ederek bulmacaya yepyeni bir ipucu daha ekledi. Çok geçmeden başka bir kişi, aynı çiftlik avlusunda silah sesi duyulduğuna dair bir hikâye ortaya attı, ancak burada kan veya silah izine rastlanmamıştı.

Naifeh ve Smith, bu anıların doğru olması ihtimali üzerine bir teori geliştirdi: Vincent, Ravoux'nun hanına yakın bir çiftliğin avlusunda yaralanmış, çocuklar da tabanca ve Vincent'ın resim malzemeleriyle olay yerinden kaçmış olabilirdi. Ayrıca yaralı bir adamın, tarlaların arasından geçen dik yokuştansa, hana buradan gidebilmesi daha olasıydı.

Peki o zaman sanatçı neden kendini vurduğunu iddia etti? Biyografi yazarlarına göre üzücü yanıt, Vincent'ın ölümü memnuniyetle karşıladığıdır. Ölmekte olduğunu anlamış (veya varsaymış) ve durumu kabullenmiş olabilir. Belki de ölümünün herkes için en iyisi olduğunu düşünmüştü. Vicdanı yüzünden kendisinin yapamadığını o çocuklar yapmıştı. O da iyiliklerinin karşılığı olarak, yargılanmak zorunda kalmamaları için yalan söylemişti.

Somut kanıt teşkil eden dumanı tüten silahı asla bulamadılar. Lakin Naifeh ve Smith için bu hipotez kabul edilen, aşırı romantik intihar teorisinden daha anlamlıydı. Daha önce cevaplanamayan pek çok soruyu yanıtlıyordu: Silah neden hiç bulunmamıştı? Vincent neden kendini böyle tuhaf bir şekilde vurmayı tercih etsindi? Yalnızca kendini öldürmeye

niyetlenmişse, yeni, koca bir tuvali ve tüm resim takımını neden bir buçuk kilometre taşısındı? Ölüm döşeğindeki "itirafları" neden bu kadar kısıtlı, belirsizdi?

Sanat camiasından bazıları buna bir soru daha ekledi: "Dalga geçiyorsunuz, değil mi?"

Naifeh ve Smith dinlerine küfür etmişti. Yaptıkları, Vatikan kapısına yeniden dirilişin imkânsızlığına ilişkin bir tez yapıştırmakla aynı şeydi.

Van Gogh'u araştıran pek çok akademisyen intihar hikâyesinden rahatsızdı. Ne var ki Naifeh ve Smith'in cinayet teorisi de arsız bir kitabın tanıtımından başka bir şey değilmiş gibi geliyordu. Bir sanatçının kayıtsız bir dünyaya karşı mücadelesinin romantik sembolizmini tehdit ediyordu.

Amsterdam'daki Van Gogh Müzesi'nin müdürü Leo Jansen, "Belirsiz koşulları yeniden gözden geçirmek için pek çok neden var," demişti. "Yeterli kanıt olduğunu düşünmediğimiz için kanaatlerini henüz kabul edemiyoruz. Hiçbir kanıt yok."

Jansen, Vincent'ın intihar itirafının da kanıtlanamayacağını itiraf etti. Vincent'ın söylediği buydu ve bu konuda yalan söylemek için hiçbir nedeni yoktu.

Kimi sanat yazarları ve internet trolleri, Naifeh ve Smith'e iğneleyici karşılıklar verirken, kimileri de beceriksizce gerçekleştirilen bir intiharın bile, daha önce de mantıksız davranmış rahatsız bir adamın son mantıksız eylemi olarak, çok daha mantıklı bir kanaat olduğunu savundu. Kendi kulağını kesen bir delinin, kendisini bir hayli alışılmadık bir şekilde vurmasında bu kadar inanılamayacak ne vardı?

Son olarak bir de, kutsal efsanenin muhafızları vardı.

Hollanda gazetesi *De Volkskrant*'ın, Naifeh ve Smith'in teorisi açıklandıktan sonraki yorumu şuydu; "Vincent van Gogh şöhretin tadını çıkararak ve iki kulağını da

kaybetmeden, 1933'te, seksen yaşında, yaşlılıktan ölseydi, asla bugünkü efsane haline gelemezdi. Selvi ve mısır tarlalarıyla karşılaştırıldığında, Van Gogh'un psikozları, depresyonları, hataları ve kesik kulağıyla intiharı gibi dışavurumları, ressamlara has anlatım ve sırra daha uygundur."

2013 yılında, Van Gogh Müzesi'nden bilim insanları Louis van Tilborgh ve Teio Meedendorp, cinayet teorisine karşı şiddetli bir saldırı düzenlediler. Prestijli bir İngiliz sanat dergisinde yayınlanan geniş kapsamlı makaleleri, olabilecek tek gerçek çıkarımın intihar olduğunu madde madde savundu.

Dr. Gachet tarafından tarif edilen yarayı da kanıt olarak sundular; kenarları kahverengi ve etrafı morumsu çemberle çevrili bir delik. Söylediklerine göre mor halka, merminin etkisiyle oluşan bir çürükken, kahverengi kenarları da barutla yanan deriydi ve bu da Vincent'ın silahı yan tarafına doğru, hatta muhtemelen bluzunun altına tuttuğunu kanıtlıyordu.

Van Tilborgh ve Meedendorp, Vincent'ın Theo'nun hayatındaki kargaşadan endişelendiğini, bu nedenle Auvers'te biraz tuhaf davrandığını savunuyorlardı. Vincent'ın son resimlerinde Naifeh ve Smith daha parlak, daha umutlu fırça darbeleri görürken, bilim insanlarının gözlemi kaygı verici, daha karanlık duygular yönündeydi.

Bilim insanları ayrıca, Secrétan röportajının bir "itiraf" olarak yorumlanmasına kesin olarak itiraz ettiler ve gençlerin silahlarla oynadığına dair eski, ikinci ağızdan söylentileri reddettiler.

Tilborgh ve Meedendorp, "Van Gogh'un silahı kendisinden çalmış olabileceğini iddia eden sorumsuz bir veledin 1890 yılına ait bir anısından doğan 20. yüzyıl söylentisi dışında, yorumladıkları olay dizisine ilişkin argümanlarını

doğrulayan hiçbir şey yok," diye özetlediler. "Bundan hiçbir şüphemiz yok."

İki van Gogh uzmanının *Burlington Magazine*'de yayımlanan makalesi, cevaplardan ziyade daha çok soruya yol açsa da, yeni teoriye açık bir şekilde meydan okumuş oldular.

Yapılan karşı saldırıdan sonra iddiaları çoğunlukla dolaylı kanıtlara dayalı kalan Naifeh ve Smith, somut bilimsel kanıtlara ihtiyaç duyuyordu. Tüm kanıtları inceleyerek bilimsel açıdan tartışılmaz bir sonuca ulaşmak için ateşli silahla oluşan yaralanmalar konusunda bir uzmana ihtiyaçları vardı.

Bir yaz günü telefonum çaldı.

Ne *olmadığını* görmek kolaydı. Tıbbi tüm olasılıklar göz önünde bulundurulursa, Vincent van Gogh kendini vurmamıştı.

Nereden mi biliyordum? Vurulduğu gün deli dehanın rahatsız zihninden ve kalbinden ne geçtiğini bilemeyeceğim gibi, bunu da kesin olarak bilemem. Karamsar ve perişan haline rağmen, psikotik bir durumda olduğunu gösteren herhangi bir şey yok.

Tabii ki van Gogh'un dengesizliği, kendini kesmesi, sanattaki dehası ve intiharı hakkında kitaplar ve filmlerde görüp duyduklarımdan başka bir şey bilmiyordum. Çoğu insan gibi ben de bu konuda herhangi bir anlaşmazlık olduğunun farkında değildim.

Bununla birlikte, 123 yıl sonra önümde duran yeni gerçekler ve ateşli silah yaralanmaları hakkındaki bildiklerime bakınca, gayet açık ve net bir şekilde görebiliyordum: Vincent'ın ölümüne yol açan yarayı kendi kendine açmadığı neredeyse kesindi.

Görüşüm birkaç nedene dayanıyordu.

Bunlardan ilki, tam yeri hiçbir zaman kayda geçmemekle birlikte, yarasının genel konumuydu. Dr. Mazery ve Dr. Gachet yaranın yerini farklı şekilde tarif etmişlerdi. Victor Doiteau ve Edgar Leroy tarafından 1928'de kaleme alınan bir kitapta, yaranın "sol kaburganın yanında, koltuk altından bele inen hayali sınır olan koltuk altı çizgisinden biraz geride" olduğu yazıyordu. Başka bir deyişle kurşun, kolları iki yanında ayakta dursa, dirseğinin göğsüne değeceği yerden Vincent'ın vücuduna girmişti.

Peki göğüs kafesinden mi yoksa kaburgaların hemen altındaki yumuşak dokudan mı geçmişti?

Dr. Mazery'nin ilk gözlemini kabul edecek olursak, yara Vincent'ın karnının sol kısmında, kaburgalarının hemen altındaydı.

İntihar etmek üzere atılan bir kurşun için çok garip bir yer değil miydi? Meslektaşım Dr. Kimberly Molina ile ateşli silah yaralarının yeri, menziller ve ölüm şekline ilişkin yaptığımız bir çalışma kapsamında 747 intiharı incelemiş, kendi kendine açılan silah yaralarının yalnızca %1,3'ünün karın bölgesinde olduğunu gördük.

1928 yılında verilen, merminin Vincent'ın sol göğüs kafesini deldiğine ilişkin ifadeyi kabul edecek olursak; intihar edenlerin yalnızca %12,7'sinin kendilerini göğsünden vurduğunu gözlemledik. Ki bunların da ezici bir çoğunluğu, vücutlarının yan tarafına eğik şekilde değil, tam kalbin üzerinden, doğrudan atış yapmıştı.

Basitçe söylemek gerekirse, ne kadar korkmuş veya kafası karışmış olurlarsa olsunlar, intihar edenlerin çok azı kendilerini vücutlarının yan tarafından vurmayı tercih ediyor.

Vincent bunu tercih ettiyse, bu da tamamen farklı bir soruyu gündeme getiriyor.

Vincent'ın istisna olduğunu varsayalım. Farz edelim ki bilinçli olarak kendini tabancayla sol tarafından vurmayı seçmiş. Bunu nasıl yapardı?

Vincent'ın sağ elini kullandığı yaygın olarak kabul edilmektedir. Yani kendini vücudunun yan tarafından vurmaya karar vermiş olsa bile, neden böyle tuhaf bir atış yapmak zorunda kalacağı tarafı seçsin?

Vincent'ın bu atışı yapmasının en kolay yolu, sol elinin parmaklarını kabzaya dolamak ve başparmağıyla tetiği çekmek olurdu. Tabancayı sağ eliyle sabitleyebilirdi bile, fakat o zaman da tabancanın gövdesini tuttuğu sağ avucunda, tabanca topunun boşluğundan çıkan alevler, gaz ve barutun yol açacağı "barut yanıkları" oluşurdu.

Sağ elini kullanması daha da saçma olurdu. Sağ kolunu göğsünün üstünden geçirmesi, parmaklarını silahın kabzasına dolaması ve başparmağıyla tetiği çekmesi gerekirdi. Yine silahı sabitlemek için sol elini kullansa, yine barut yanıklarına maruz kalırdı.

Theo, iki doktor, iki *jandarma* veya Vincent'ı vurulduktan sonra canlı ya da ölü olarak gören kişilerden hiçbiri böyle bir barut yanığından bahsetmemişti.

Her iki durumda da gerekli olan eğrilmeleri kabul etseniz bile, silahın namlusu Vincent'ın cildine temas halinde ya da en fazla birkaç santim ötede olurdu.

Yaralanmasına kendi kendine yol açmadığına inanmamın en önemli nedeni işte bu.

Vincent'ın yarası, ilgilenen doktorlar tarafından bezelye büyüklüğünde, kırmızımsı kahverengi kenarlı ve morumsu mavi bir çemberle çevrili olarak tarif edilmişti.

Bunun dışında cildi temizdi ve herhangi bir barut yanığı emaresi yoktu.

İntihar teorisi destekçilerinden bazıları, morumsu çemberin merminin çarpmasıyla oluşan bir çürük olduğunu savunuyorlar. Öyle değil. Bu aslında merminin kestiği damarlardan kaynaklanan iç kanama ve vurulduktan sonra bir süre hayatta kalan insanlarda pek çok kez gördüm. Varlığı (veya yokluğu) önemli bir şey ifade etmiyor.

Giriş yarasının etrafındaki kırmızımsı kahverengi kenar, barut yanığına maruz kalmış deri değil, neredeyse tüm giriş yaralarının çevresinde görülen bir abrazyon halkasıdır. Yine, bir giriş yarası olduğu haricinde, önemli bir şey ifade etmemektedir.

Bu giriş yarasının en önemli unsuru, orada *bulunmayan* şeydir.

1890'ların tabancalarının fişekleri, oldukça pis bir şekilde yanan karabarutla doluydu. Dumansız barut 1884'te icat edilmişti, ancak Vincent'ın vurulduğu sırada sadece birkaç askeri tüfeğin fişeklerinde kullanılıyordu.

Karabarutlu fişeklerle açılan yakın atış yaraları pistir. Karabarut tutuştuğunda, kütlesinin yaklaşık %56'sı, karbon parçacıklarından oluşan yakıcı bir püskürtü halinde patlayan katı artığa dönüşür.

Vincent kendini vursaydı, silahı derisine dayayacak ya da sadece birkaç santim ötede tutacaktı (çünkü intiharların %98,5'inde silah deriye temas edecek şekilde ya da cilde yakın olarak ateşlenir). Bunun sonucunda yarasının etrafındaki deri yakıcı gazlarla kabaracak, sıçrayan sıcak is ve yanmış kurum lekeleri görülecekti. Yanıklar ciddi olurdu ve yüzlerce yanmış ve kısmen yanmış barut lekesi hâlâ derisine gömülü olurdu.

Ya kendini kıyafetlerinin üstünden vurduysa? Vincent silahın namlusunu bluzuna dayamış olsaydı, yarasının kenarları kavrulur ve kararırdı. Tatuaj alanı daha geniş olabilirdi de, olmayabilirdi de, ama giysileri isle kaplanırdı.

Doktorlar ya da yaraya bakan veya vurulduktan sonra Vincent ile temasa geçen herhangi biri bunlardan bahsetmemişti.

O halde silahın namlusu, Vincent'ın vücudunun yan tarafına yakın tutuluyor olamazdı. Tatuaj veya herhangi bir tür yanık olmaması, silahın ateşlendiğinde en az elli santim uzakta olduğunu gösteriyor.

Yani Vincent van Gogh, intihar için hiç alışılmamış bir yerinden, vücudundan bu kadar uzakta tutamayacağı bir silahla ölümcül şekilde yaralanmıştı.

O pazar günü öğleden sonra Fransa'da neler olduğunu muhtemelen hiçbir zaman makul şüphe olmaksızın bilemeyeceğiz. Sivil makamlar Vincent'ı mezardan çıkarmaya ikna edilse bile, ölümüne dair öğrenilecek pek bir şey yok. Bugün muhtemelen sadece kemikten oluşuyordur. Kurşun tabut içinde, iyi mumyalanmış bir ceset yüz yıldan fazla dayanabilirdi, ancak on dokuzuncu yüzyılda Avrupa'da alışık olunduğu üzere Vincent mumyalanmamıştı ve basit, el yapımı ahşap bir tabutun içinde gömülmüştü.

Bir adli tıp uzmanı muhtemelen onu öldüren küçük kalibreli mermiyi bulabilirdi. Lakin karşılaştırma yapmak için Ravoux'nun eski tabancası olmadan, günümüzün ileri teknoloji balistikleri bile merminin o tabancadan ateşlendiğini kesin olarak tespit edemezdi. Küçük herhangi bir tabancadan ateşlenmiş olabilirdi. Tüm yumuşak dokular çürüdüyse, kurşunun izlediği yolu veya yol açtığı hasarı da tespit edemeyiz. Sonunda cevaptan daha fazla soru bulabiliriz.

Hepimiz doğru olduğuna inandığımız şeylere kendimizi kaptırırız. Çoğu zaman da gerçek bir kanıt olmadan. Mitler, gerçeklerden daha büyülü olabiliyor. Kennedy'yi Oswald'dan başka birinin öldürdüğüne inanıyor musunuz?

Genel olarak, sanat dünyasından bazı kişiler, ister kazara ister kasten işlenmiş olsun, cinayet düşüncesine karşı çıkıyor çünkü bu düşünce ne dramatik ne de şiirsel. Ne de olsa ressamların, şairlerin ve yalnız âşıkların ölümleri, küçük şişelerden zehir içtiklerinde, mavi ayın altında bileklerini kestiklerinde ya da geri dönme niyeti olmaksızın denize açıldıklarında çok daha romantik oluyor.

Evet, Vincent'ın vurulması olayı, gerçeklerden ziyade isteklere dayalı kanaatlere bulanmış, hiçbir zaman tam olarak araştırılmamış ve çelişkili açıklamalarla dolu bir bilmece. O gün hayatta olan kimse bugün aramızda değil. Ayrıca, o esnada yapılan yetersiz gözlemlerden adli ayrıntıları toparlamamız gerekiyor. Ne var ki bu ayrıntılar var olan miti desteklemiyor.

Bununla birlikte, Vincent'ın ölüm şekli, daha da büyük olan efsanesinin bir parçası haline geldi ve bu gizem sonsuza kadar baki kalabilir. Pek çok vakamda olduğu gibi, neye inandığınız, adli olgulardan çok neye inanmak *istediğinize* bağlı olabiliyor. Mevcut inanç, Vincent'ın gerçek ölümünden çok trajik hayatından kaynaklanıyor olabilir.

Ölümü kabullenip kabullenmediği, şairlerin ve akademisyenlerin tartışacağı bir konudur. Adli gerçeklerse, sorularımızdan kaçan bir saldırgan olduğunu işaret ediyor.

Şahsi kararım şudur: Vincent van Gogh kendini vurmamıştır. Kimin yaptığını ve neden yaptığını bilmiyorum. Vincent'ın ölmek isteyip istemediğini bilmiyorum. Ölümden korktu mu, ölümü kucakladı mı, bilmiyorum. Her şey, hiçbir

tıp doktorunun neşteriyle, bilgisayarıyla veya karmaşık testleriyle belirleyemeyeceği bir noktaya bağlanıyor. Belki de kazara meydana gelen ölümünü kabullendi. Bazen mantık bile bize yanıt veremez.

İnsanın kalbinde ne olduğunu bilemem.

Her Şeyin Sonunda

Çocukluğunuzu da beraberinizde taşırsanız, asla yaşlanmayacağınızı duydum birinden. Güzel bir düşünce, ama pek de doğru değil.

Kırk beş yıldan fazla süredir adli patoloğum. Gençken örnek aldığım eski kurtlar, Helpern, Fisher, Rose ve diğerleri, hepsi gitti. Babam New York City baş adli tabipliği görevinden altmış beş yaşında, nihayetinde tüm meslek hayatındansa seksen beş yaşında emekli oldu. Yaşıtlarım bile çoğunlukla ya emekli oldu ya da "gitti".

Çocukluğumu hep yanımda taşıdım ama bakın işte, yaşlanıyorum. Bak sen şu işe...

Şöyle bir durum var: Yakın zamanda bir araştırmacı, bir hayvanın zaman algısının kalp atış hızıyla ters orantılı olduğu sonucuna vardı. Kalp ne kadar yavaşsa, zaman da o kadar hızlı geçiyormuş gibi görünüyor. En azından bu araştırmacıya göre, yaşlandıkça ve kalplerimiz yavaşladıkça günler artık bu yüzden o kadar uzun gelmiyor. Bu nasıl oluyor ve bu teorinin dayanağı var mı bilmiyorum, ama birçok yaşlı insanın kesinlikle hemfikir olacağına eminim.

İşte böyle şeyler yapıyoruz. Ölüm konusunda kendimizi daha iyi hissetmek için basmakalıp sözler uyduruyor, neşeli Facebook paylaşımları yapıyor, popüler bilime eklemeler yapıyoruz. Çoğumuz ölümün şairane olacağına inanıyoruz.

Bu kitapta hem kendi başlangıç hikâyemi, hem de sonlarla ilgili birkaç hikâye anlattım. Aslına bakarsanız kendi sonuma pek kafa yormadım. Belki de benim dünyamda sonlar, sadece başkalarının başına geldiği içindir. En azından şimdiye kadar öyle oldu.

Yine de ölümü romantikleştirmiyorum. Rüya gibi bir Hollywood sonu bekleyemeyecek kadar çok ölüm gördüm.

Ucuza basılmış el ilanlarının, yakınlardaki cinayetleri detaylarıyla anlattığı 1600'lerden beri, insanlar suç hikâyelerine bayılıyor. Shakespeare'in oyunları cinayetlerle doluydu. En çok satanlar arasında hep entrika vardı. Bir de kargaşa ve ahlaksızlık karşısında nihai zaferini kazanan ahlak ve mantık... Hiçbir şey ölümden daha gizemli değildi.

O zamandan beri pek de değişmedik. Adli bilimin modern popüler kültür tasvirleri, bilgisayar temelli ihtişamlarıyla, adli patoloğu aşırı derecede romantikleştirme, aşırı havalı yüksek teknolojinin her suçu çözeceğine ve kötülüğü yeneceğine güvenme eğiliminde. Ama Hollywood'daki her şeyde olduğu gibi, gerçekler öyle değil. Her şey süper teknolojiye bağlı değil.

Tekrar edeyim: İyi bir adli patoloğun en iyi araçları elleri ve beynidir. 1940'lardan gelmiş akıllı bir adli tabip, DNA gibi yeni bilimler üzerine alacağı bir günlük eğitimle, modern bir morgda oldukça başarılı bir şekilde çalışabilirdi. Neden mi? Çünkü akıl yürütme hâlâ bizim en güçlü adli aracımız.

Şu soruyu sık sık duyarım: "Böyle depresif bir alanda nasıl çalışıyorsun?" Bunun kolay bir cevabı olsun isterdim ama

yok. Benim mesleğimde bunalıma giriyorsanız, o halde bu işe ait değilsiniz demektir. İlginç ve zorlu olduğunu söylemem gerek. Kanser hastası çocuklarla asla çalışamazdım. Lakin şekli bozulmuş cesetlerle uğraşmakta ya da kederli ailelerine nasıl öldüklerini dürüstçe (ve nazikçe) açıklamakta hiç zorluk çekmedim. Bunun bir önemi var.

Ne var ki mesleğim bir yol ayrımında. Bunu yazdığım esnada Amerika'da 500'den az sayıda kurul onaylı adli patolog çalışıyor. Tam gaz çalışsalar, her biri yılda yalnızca 250 otopsi yapabilir. Bu sayının iki katına ihtiyacımız var.

Bazen tıbbı ben mi seçtim, yoksa o benim içimde doğmayı bekleyen bir tohum muydu bilemiyorum. Ama biliyorum ki insanlara yardım etmek istediğim için doktor oldum.

Bilgisayarlar ve çeşitli adli bilimler revaçta. Daha heyecan verici gelişmeler de yolda. Lakin insan faktörü ne yazık ki geride kalıyor.

Geleceğin adli patologları, dört yıllık ön lisans, dört yıllık tıp fakültesi, üç ila dört yıllık patoloji eğitimi, 36 adet onaylı adli kurumdan birinde bir yıllık ihtisas bitirmek, nihayetinde de Amerikan Patoloji Kurulu sertifika sınavını geçmek zorunda. Bunun sonunda ortalama 170.000 dolarlık bir borç çıkıyor.

Tıpta para var ama adli patoloji dışında... Diğer tıp disiplinlerinden hemen hemen hepsi çok daha fazla gelir sağlıyor. Bir adli tabibin ortalama yıllık maaşı 185.000 doların biraz altında. Baş adli tabip ya da baş adli tabip yardımcısınınki ise yılda 190.000 dolar ve 220.000 dolar civarında. Hepsi de, patoloji alanında hastanede görevli olan ve genellikle yılda ortalama 335.000 dolar kazanan meslektaşlarından çok daha düşük.

Tabii bir de düzensiz çalışma saatleri, tuhaf kokular, duygusal travmalar, size yardımcı olamayan hastalar, beyinlerden

asla silinmeyecek görüntüler, hastalığa maruz kalmak, avukatlar, polisler, duruşma tanıklığı, bürokratlar ve morg soğutucusundan daha iç karartıcı bütçeler var. Televizyonda büyüleyici göründüğü kesin. Gerçek bir gizemi çözme olasılığı da fazlasıyla çekici. Lakin kim gerçekten tıp fakültesindeki sınıf arkadaşlarının çoğundan daha az para kazanarak, tüm gününü cesetlerle geçirmek ister ki?

Sonuç olarak, her yıl ortalama yirmi yedi tane kurul onaylı adli patoloji uzmanı yetiştiriyoruz. Bunlardan yalnızca yirmi biri adli tabip olarak görev alıyor.

Daha fazla adli patoloji uzmanına ihtiyacımız var. Nüfusumuz arttıkça ve yaşlandıkça, teknolojiye giderek daha fazla (ve insanlara giderek daha az) bel bağlandıkça ve yeni patoloji uzmanlarının sayısı azaldıkça, adli patoloji sonu felaket olacak bir duvara çarpacak. Daha az otopsi uzmanı, daha az otopsi anlamına gelir. Soruşturmalar zarar görür, kanıtlar kaybolur veya gözden kaçar, nice suç çözümsüz kalır.

Bu olursa, sadece para ya da zaman değil, adaleti de kaybederiz. Hastalarım artık acı çekmiyor ama çoğunun adalet isteyeceğini biliyorum. Onlara hayatlarını geri veremem, hatta veda etmek için birkaç dakika daha bile veremem, ama onlara verebileceğim bir şey var, o da adalet.

— Dr. Vincent J.M. Di Maio
San Antonio, Teksas